

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

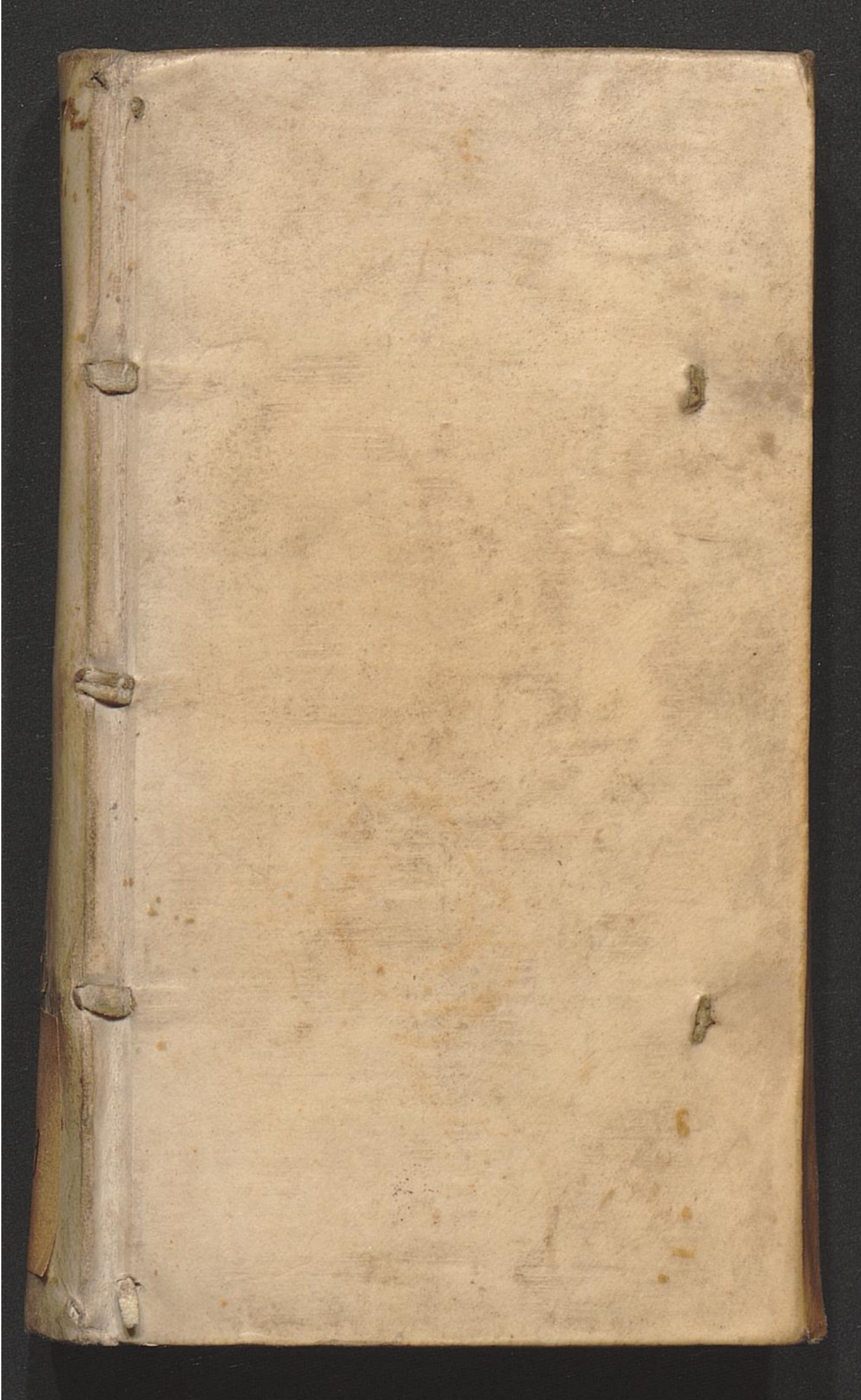
Universitätsbibliothek Paderborn

**Angela De Fvlginio, In Qvo Ostenditur Nobis vera via qua
possumus sequi vestigia nostri Redemptoris**

Angela <de Fulginio>

Parisiis, 1598

urn:nbn:de:hbz:466:1-43716

Th. 2489.

K
11
26

v. Foligno

Summa pauperum.

Ap

ANGELA DE
FVLGINIO, IN QVO
OSTENDITVR NOBIS
vera via qua possumus sequi ve-
stigia nostri Redemptoris.

Collegii Societ. Jesu Paderbornae 1644.
Summus dolor

Summa paupertas.

Summus despectus

B. ANGELA DE FVLGINIO

*Fasciculus myrrhæ dilectus meus mihi
inter ubera mea commorabitur Cant. 1.*

PARISIIS,

Apud GVILLBLMVM CHAVDIERE, via Iacobæa
sub signo Temporis, & Hominis Syluestris.

M. D. XCVIII.

A. 11

LIBRARY OF THE
UNIVERSITY OF
PADERBORN

ANGELA DE J. P. P. P.

G. CHAUDIERE,
PIO LECTORI.

 Pusculum hoc deuotissima ma-
tris Angela de Fulginio non no-
uum quidem ac recens, sed multa con-
sumptum vetustate cum in manus in-
cidisset, dubitavi num in lucem satis a-
micè omnibus ac fœliciter veniret. Ve-
rebar enim quorundam maleuolentiã
& censuram, qui cuncta, nisi disertè
ornata sint, reuicere solent. Cum tamen
veritas simplicitate, nõ eloquentia ver-
borumque lenocinio gaudeat. Quamuis
igitur hic stilus inelegans, incomptus
& humilis nimium multis videatur:
Illum tamen corrigere aut mutare ne-
fas duxi, sed, ut est ab illa deuotissima
fœmina liber conscriptus, non alio quã
Spiritu sancto dictante, typis excudi
curavi ad veram consolationem ani-
marum piarum, omniumq; utilitatem.
æqui bonique consule, amice Lector,
medullamque potius edas quam in cor-
ticem impinguas, velim.

Argumentum Libri.

Incipit liber qui dicitur Angela de Fulginio, qui continet in se omnem processum per quem Dominus direxit gressus eius in viam pœnitentiæ. Et primo initians eam per decem & octo passus seu gradus vsque dum veniret in multas & magnas tribulationes & tentationes, quas pertulit in anima pariter & corpore. Et qualiter postea virtute diuina omnibus ab ea superatis, Dominus Deus noster dignatus est eam consolari multiplici consolatione, multis modis ipsam illustrando & illuminando per diuersas visiones & reuelationes quas ei ostendit. In quib⁹ dedit ei profundam cognitionē sui ipsius, & etiam ipsius Dei. Ostendens etiam ei, futuris temporibus, multos eam habituram esse filios spirituales qui moribus & vita ipsam sequerentur. Et post hæc tractatur de doctrina & instructione huius sanctæ matris, in qua ostendit nobis veram viam qua possimus sequi vestigia nostri redemptoris. Quæ doctrina tota est excerpta & extracta ab illo libro vitæ intus & foris scripto, qui est Iesus Christus Dominus noster verus Deus & homo. Quæ omnia, ultra duas præfationes seu prologos, digesta sunt in septuaginta capitula, quæ sequuntur.

*INDEX ARGV-
MENTORVM IN SIN-
gula capita sequentis libri.*

- D**E cognitione quam hæc sancta CAP. j.
habuit suorum peccatorum.
pag. 19.
- De verecundia quam habebat confi. c. ij.
tendi peccata sua. 20.
- De satisfactione & adimplitione pœ c. iij.
nitentiæ sibi iniunctæ. 21.
- De Consideratione quam habuit diui- c. iiij.
næ misericordiæ, in eo præsertim
quod duxerat eam ad faciendam pœ-
nitentiam. 21
- De profunda cognitione quam habuit, c. v.
quia nihil in se præter peccata vide-
bat. 22
- De cognitione quæ ei data fuit, quali- c. vj.
ter omnes creaturas offenderat, of-
fendendo earum creatorem: & ideo
rogabat eas vt non eam accusarent
ante Deum. 23
- Qualiter ei fuit data gratia vt posset c. vij.
intueri & suspicere in Crucem Chri-
sti & in ea considerare Dominum
â iij

T A B V L A

- nostrum pro nobis mortuum. 24.
- c. viij. Qualiter fuit ei augmērata illa cogni-
tio scilicet quod domin⁹ noster Ies⁹
Christus mortuus fuisset pro pecca-
tis nostris: & tunc qualiter maiorem
dolorem illorum sensit. 25.
- c. ix. De desiderio quod fuit ei datum scien-
di quæ esset via crucis. Et qualiter
fuit ei monstratus modus quo ad
eam posset peruenire. 26.
- c. x. De responsione quæ ei facta fuit cum
scire vellet quid facere posset quo
magis Deo placeret. 28.
- c. xi. Qualiter propter cognitionem quæ ei
data fuit suorum peccatorum, ince-
pit facere nimis asperam pœniten-
tiam, & quid circa eam ei accidit.
30.
- c. xij. Qualiter deprecata fuit Dominam no-
stram Virginem Mariam & s. Ioan-
nem Euangelistam: vt ei impetra-
rent gratiam quomodo semper ha-
beret in memoria Passionem Chri-
sti. 32.
- c. xij. De eo quod ipsa in oratione & prece
prædicta perseuerante accidit ei:
propterea quod murmurauerat &
irriserat quendam hominem. 32.
- c. xiv. De augment. cognitionis Christi. 33.
- c. xv. De gratia quam virgo Maria & s.
Ioannes ei impetrauerunt vt posset
sentire dolorem Passionis Domini
& etiam de dolore quem ipsi sense-
runt. 34. & 35.

CAPITVLORVM.

De eo quod fuit ei concessum sentire c. xvj.
dum diceret orationem dominicam
sancti Patris Francisci. 37.

Qualiter Domina nostra impetravit ei c. xvij.
gratiam qua fuit ei data altera fides
maior quam humana; taliter quod
visum est ei quod fides quam prius
habebat, erat mortua in compara-
tione illius secundæ de nouo con-
cessæ. 39.

Qualiter à receptione illius magnæ fi- c. xvij.
dei à domina nostra sibi impetratæ
incepit habere sentimenta Dei, tali-
ter quod non poterat moueri ab ora-
tione nec diebus nec noctibus & vo-
luisset nec comedere nec discedere
ab oratione. 40.

De multis & diuersis modis tentatio- c. xix.
num quibus fuit cruciata in corpo-
re & anima. 41.

De decem visionibus & consolationi- c. xx.
bus insignibus quas habuit à Deo:
De prima earum, & qualiter sensit
Deum intra animam suam in quan-
tum est omne bonum. Et quomodo
fuerunt ligatæ omnes potentia ani-
mæ suæ toto illo tempore: Ita quod
non poterat neque potuit cogitare
nec meminisse alterius alicuius rei
creatæ, præterquam ipsius Dei. 60.

De secunda consolatione & visione, in c. xxj.
qua vidit Deum in quatum est sum-
ma pulchritudo. Vnde visum est ei
quod omnis creata pulchritudo ni-

T A B V L A

- hil erat in comparatione illius. 78.
- c. xxij. De 3. consolatione & visione in qua vidit Deum in quantum est infinita potentia: & de profunda humilitate qua Deus se creaturis inclinavit, in qua visione concessa fuit sibi gratia ut prodesset omnibus tam presentibus quam futuris qui de ea memoriam haberent. 81.
- c. xxiiij. De 4. consolatione & visione, in qua vidit Deum, in quantum est summa sapientia, unde didicit qualiter res quæcumque debeant iudicari. 85.
- c. xxiiij. De 5. consolatione & visione, in qua vidit Deum in quantum est summa iustitia, & ab hac cognitione obtinuit habere conformitatem in iudiciis ipsius Dei. 87.
- c. xxv. De 6. consolatione & visione, in qua vidit Deum in quantum est amor infinitus, ex qua visione tota fuit transformata in amorem. 92.
- c. xxvj. De 7. consolatione & visione, in qua vidit Deum in quantum est trinus & vnus, sed tamen in tenebra & caligine, unde extunc remansit cum perfecta fide atque certa spe & cum omni securitate. 98.
- c. xxvij. De 8. consolatione & visione, in qua vidit Deum mirabili quadam manifestatione, ex qua consecuta est firmitatem atque delectationem indicibilem. 107.
- c. 28. De 9. consolatione & visione, in qua

CAPITVLORVM.

fuit ei promissum quod concederetur sibi id quod Virgini Dominae nostrae iamdiu supplicarat, scilicet quod obtineret ei gratiam, vt certior fieret se in his visionibus decipi. 120.

De decima consolatione & visione in qua à Deo fuit certificata quod non decipiebatur in supradictis visionibus. 231. c. 29.

De septem visionibus & reuelationibus præcipuis quas habuit meditando in Passione Domini. Et de prima earundem visionum. Et qualiter ostensa fuit ei paupertas quam Christus habuit omnis humani auxilij, & omnium inimicorum suorum obstinata corda astutiaque eorum ad destruendum perdendumque nomen eius. 131. c. 30.

De 2. visione & reuelatione quam habuit de Passione Domini, in qua fuit ei denunciatus & declaratus animae eius acutissimus dolor, & etiã quàm plures causæ ipsius doloris. 115. c. 31.

De 3. visione & reuelatione quam habuit de Passione Domini circa affixionem clauorum in manibus & pedibus eius & de consolatione quæ simul ei data fuit. 138. c. 32.

De 4. visione & reuelatione quam habuit de Passione Domini. Et qualiter multa dicta sunt ei super vero amore quem erga nos ipse habuit: Et quod amor noster erga eum est falsus &

T A B V L A

non verus in comparatione amoris
illius. 140.

- ca. 34. De 5. visione & reuelatione quam ha-
buit de Passione domini, scilicet ex
aspectu disiunctionis membrorum
eius: & de benedictionibus que dan-
tur his qui passioni eius compatiun-
tur, & sunt participes laborum &
dolorum in hac vita. 145.
- c. 35. De 6. visione & reuelatione quam ha-
buit de Passione domini. Et qualiter
per passionem eius, ab omni genere
peccatorum liberamur; & quod per
nullam tribulationem oculos aufe-
ramus à cruce. 150.
- c. 36. De 7. visione & reuelatione quam ha-
buit de Passione domini. Et de con-
solatione quam habuit videns, qua-
liter se nobis communicat atq; par-
ticipat. 163.
- c. 37. De 7. visionibus & consolationibus
præcipuis quas habuit de sanctissi-
mo Sacramento altaris. Et de prima
earumdem visionum & consolatio-
num: & de modo quo dominus no-
ster venit in hoc Sacramento & de
societate quam secum ducit. 166.
- c. 38. De 2. visione & consolatione quam
habuit de sanctissimo Sacramēto, in
festo Angelorum: & de delectatione
quam sentit ex præsentia eorū. 168.
- c. 39. De 3. consolatione & visione sanctissi-
mi Sacramenti. Et de benedictione
quam ei dedit virgo Maria, & quali-

CAPITVLORVM.

- ter sensit Deum in anima. 170.
- De 4. consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit in eo esse omnium bonorum adimpletionem. 173. CA. 40.
- De 5. consolatione & visione sanctissimi Sacramenti in qua vidit Angelos adornantes altare quoddam ad nuptias celebrandas, vnde cognouit quod in breui erat ipsa transitura de hoc mundo. 176. c. 41.
- De 6. consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit Deum cum magna maiestate & imperio. 178. c. 42.
- De 7. consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit qualiter vbicumque est deus, illic sunt & electi eius. 179. c. 43.
- Qualiter hæc sancta eleuata in spiritu vidit gloriosam Virginem Mariam, pro humano genere deprecantem. 181. c. 44.
- Qualiter iterum vidit b. Mariam, Christum in templo offerentem. Et quomodo huic sanctæ fuit Christus positus in brachiis fuitque ei dictum, quoniam, ex quo dominus seipsum offerebat, quod etiam ipsa offerret. 183. c. 45.
- De prima visione illarum quatuor visionum & consolationum quas habuit super filiis suis spiritualibus, qui veteri & sequuturi erant Iesum Christum ad detegendum & mani-

T A B V L A

- festandam viam crucis. 186.
- CA. 47. De 2. visione quam vidit super præfatis filiis suis spiritualibus super eisdem. 189.
- c. 48. De 3. consolatione & visione quam vidit super præfatis filiis suis spiritualibus. 192.
- c. 49. De 4. consolatione & visione quam vidit super commemoratis filiis suis spiritualibus, ut illi mortui huic mundo, & viui soli deo prædicarent alij mortificationem & vitam. 193.
- c. 50. De instructionibus & consolationibus quas habuit à deo in suis tribulationibus. Et de thesauro & valore laborum & tribulationum. Et qualiter quisque per eas fit deo propinquior. 196.
- c. 51. De illuminatione & sentimento siue inspiratione quæ à deo ei facta fuit super via & statu salutis animarum. Et de eis qui nolunt sequi id quod intus admonentur, quodque eis inspiratur. 209.
- c. 52. De doctrina & instructione huius sanctæ. Et primum qualiter possit cognosci & haberi certitudo quod de^o in animam veniat. 213.
- c. 53. Qualiter anima spiritualiter hospitat^{ur} & recipit dominum intra se. 221.
- c. 54. De modis deceptionum quæ hominibus spiritualibus accidere possunt. 225.

CAPITVLORVM.

- De paupertate spiritus quæ non per- CA. 55.
mittit nos decipi in sentimentis spi-
ritualibus. 229.
- De eleuatione & abstractione animæ à c. 56.
sensibus, quæ dicitur extasis siue
raptus. 233.
- De recollectione animæ ad veniendum c. 57.
in cognitionem Dei & sui. 236.
- De libro vitæ qui est Christus Iesus, c. 58.
Deus & homo, in quo cognoscitur
& docetur atq; addiscitur quicquid
nostræ salutis conuenit. Et qualiter
vita ipsius Domini nostri nihil aliud
fuit quàm amarissima pœnitentia. Et
de tribus rebus quæ eum associaue-
runt vsque ad mortem scilicet summa
paupertas, contempus & assiduus do-
lor. Et quomodo per hæc & non per
aliam viam ituri sumus ad eum. 257.
- De prima societate quæ dominum no- c. 59.
strum Iesum Christum associauit
vsque ad mortem, quæ fuit summa
paupertas. 260.
- De secunda societate Domini nostri c. 60.
Iesu Christi, quæ fuit voluntarius
contempus & abnegatio sui ipsius.
277.
- De tertia societate, quæ semper do- c. 61.
minum nostrum Iesum Christum
associauit, quæ fuit summus & con-
tinuus dolor. 285.
- De oratione. 329. c. 62.
- De virtute humilitatis. 343. c. 63.
- De virtute Charitatis. 356. c. 64.

TABVLA CAPITVL.

- CA. 65. De via qua ad amorem dei peruenitur,
& de proprietatibus amantium siue
qui sunt cum amaturi.
- C. 66. De aliquibus donis dei & de conditio-
nibus quibus cognoscitur animam
in eius amorem esse transformatam.
394.
- C. 67. De sanctissimo Sacramēto altaris. 398.
- C. 68. De vltimis verbis & admonitionibus
huius sanctæ per modum orationis:
In quibus tractatur de mysterio in-
carnationis Christi: & de reliquis
mysterijs Domini nostri vsque ad
Ascensionem. 414.
- C. 69. De 7. donis & beneficiis spiritualibus
inter alia dona homini à deo dona-
tis. 421.
- CA. 70. De testamento & suprema admonitio-
ne huius sanctæ & de obitu eius-
dem. 424.

INDEX RERVM
QVÆ IN HOC LI-
bro continentur.

A Duerſitatem pro noſtra vtilitate
nobis à Deo immiſſam reiici-
mus cum impatientia. pag. 310

Amat Deum B. Angela perfectè &
illo fruendo non reſpicit Angelos
& ſanctos. 79

Amanti ſe Deus deſiderium ſui ſemper
relinquit. 80

Amantium tres proprietates ſcienda
vt quis cognoſcat ſi eſt verè amās. 384

Amati Dei proprietates. 384

Amatoribus ſuis dominus gratias di-
uidit 191

Ament ſoli discreti. 368

In amicitia ſummi eſſe quinam ſint, &
quomodo cognoſcantur. 375

Amor Dei magnus ad creaturas ſuas.

INDEX.

- Amor hominum ad Deum rarus.* 67
Amor Dei verus quomodo in creatura se habeat, quantaque transformatione in se operetur. 95
Amorem Dei in homine magnum facere ut non sit passionis dolor 97
Amor Christi ad genus humanum, magnus & misericors, contraque minimus vel nullus ad se. 141
Amor Dei impurus, amor purus. 225
Amor bonus spiritualis quam debet esse homini suspectus 357
Amor Dei malus & impurus quando. 358
Amor erga personam deuotam quomodo periculosus. 361
Amor Dei & proximi bonus, quibus armis in Deo regi debet 366
Amoris ad Deum veri proprietates. 368
Amor Dei perfectus perfectam facit illius imitationem. 372
Propter amorem summi esse, in ipso omnia creata amantur. 374
Amoris Dei operantis signa. 378
Amoris veri signa. 385
In amore Dei transformata animam quæ conditiones & Dei dona de-

MATERIARVM.

<i>clarent.</i>	394
<i>Anima in hac vita magis recreatur in Deo humanato quàm increato, quare.</i>	406
<i>Anima eleuata à domino sui ipsius facta representatio.</i>	117
<i>Anima quantæ sit nobilitatis.</i>	118
<i>Anima affecuratur de Deo.</i>	223

B.

B ona sua vendidit B. Angela vt daret pauperibus.	41
Bonum in publico quomodo sit faciendum.	389

C.

C arni Christi socia caro nostra	164
Charitas B. Angela.	201
Christus spoliavit seipso, sapientia fama & imperio	266
Christus & sui fideles ubi sint.	186
Christi societas in hoc mundo.	258. 260
Christus factus nobis exemplum & forma ad gloriam vitandam.	281
Christus in nullo sui miseratus nos dilexit, unde & nos nulla nostræ infirmi-	

INDEX

<i>tatis consideratione diligere debemus</i>	319
<i>Cognitio Dei & sui.</i>	236.238
<i>quid Cognoscimus de nobis & ad quid prouocemur.</i>	240
<i>Cognitio Dei simplex</i>	248
<i>Cognitio Dei & hominis crucifixi necessaria.</i>	238
<i>sine vera Cognitione Dei & sui ipsius, omnis visio, reuelatio & contemplatio nihil est.</i>	ibidem.
<i>de Cognitione Dei ad gemmam inuentam analogia.</i>	249
<i>Cognitionem Dei sola eius gratia donat.</i>	251
<i>Cognitio Dei, oratione impetranda.</i>	252
<i>in Cognitionem Dei & sui ipsius venire cupienti consideranda quæ.</i>	237.238
<i>à Christo quinque pro nobis mysteria peracta.</i>	416
<i>Compatientib. Christo sacra sanctæque benedictiones donatæ.</i>	147
<i>de non Comedendo tentatur B. Angela</i>	41.
<i>Consolationem à Deo spiritualis homo petere non debet.</i>	313
<i>Constantia magna B. Angelæ.</i>	46

MATERIARVM.

<i>Corpus B. Angela, à demonibus patitur violentiam.</i>	44.
<i>Crucis vera via qua.</i>	26
<i>Crucis & amoris Dei donum intus datum B. Angela.</i>	75
<i>Crucifixi Dei hominis consideratio affidua.</i>	241
<i>in Cruce conseruatur gratia Dei.</i>	130
<i>Cruce aspicienda per continuam orationem.</i>	322
<i>Culpa scilicet quomodo.</i>	416

D.

DEcipi potest anima quibus modis
225.

Deus meus, Deus meus, clamauit Christus in cruce, quare,

301

qui Deum perfectius intelligunt, minus de Deo loqui possunt.

213

si Diligimus sanctum pro nobis mortuum quanto magis Deum diligere debemus.

305

Diuites huius mundi quam paupertate in alio sunt habituri.

276

Dolere à quo tempore coepit Christus.

285

Dolor Christi ex compassione generis.

INDEX

- humani in communi & in parti-*
culari fuit infinitus. 290
Dolores B. Angela maximi. 39. 49
Dolor in Christo compassionis propriae.
292.
Dolor in Christo compassionis Patris
misericordissimi. 293
Dolor in Christo compatiendo suis. 297
Dolor in Christo ob offensum patrem. 296
Dolor in Christo compassionis matris.
295.
Dolor Christi ineffabilis 294
Dolorum seu gladiatorum Christi qua-
tuor genera. 297
Dolor ineffabilis Christi, ab eodem pre-
uisus in instanti formati corporis &
animae infusae. 301
Dolor acutissimus ratione personae
quia verus Deus erat. 303
Dolor Christi intentior ob satisfactio-
nem peccati originalis humani ge-
neris. 304
Dona Dei spiritualia data hominibus
421.

E.

Esse Dei summi strictè pensandum.
 376.

M A T E R I A R V M.

de Eucharistia sumenda, verbum D.
Augustini quomodo intelligatur. 409
de Eucharistia vide plura in verbo,
Sacramentum.

F.

Filij & electi Dei, veri qui sint. 143.
254.

Filij Dei omnes per creationem non
sunt sui spirituales electi. 381

Filij Dei ad mensam eius inuitati cum
eo comedunt, & quæ fercula. 198

Filij Dei inuitantur ab eo ad nuptias,
& qua via veniunt. 197

B. Francisci regulam B. Angela vo-
uerat obseruare. 63

Futura non inquirenda. 85

G.

Gratia Dei signum. 256

Gin Gratia subtractione esse ma-
gis orandum & acceptius futurum.

340

H.

Honorem mundi aliqui paruipen-
dunt propter Deum: sed nolunt

INDEX

<i>sibi fieri verecundiam.</i>	283
<i>Humilitatis bona.</i>	353
<i>Humilitas vera ubi inuenitur.</i>	354
<i>Humilitas, lumen clarum animæ ad suã vilitatem, & bonitatis Dei immen- sitatem cognoscendam</i>	347
<i>Ex humilitate, amor Dei ac proximi trahit originem & omnes alia vir- tutes,</i>	348
<i>Humilitas Dei.</i>	83
<i>Humilitatem solam Deus à se disci vo- luit.</i>	344
<i>Humilitatem solam ex multis virtuti- bus Maria in se Deum respexisse pro- fitetur.</i>	346

I.

I gnem libidinis, igne materiali ex- tinguit B. Angela.	46
<i>Illuminationes diuinas non esse respue- das.</i>	109
<i>Infirmittates & afflictiones varia. B. Angela.</i>	42
<i>Impletura mentis vera qua fit.</i>	245
<i>Iudicia Dei veneranda.</i>	91
<i>à Iudicio aliorum fugiendum.</i>	397

L.

- L**egis factores non auditores tantum: 212
 Libertatis spiritum habere se gloriantes cauendi. 342

M.

- B. M**aria orat pro genere humano. 181
 Martyrij merito non caruit B. Ioannes Euangelista, ex nimio amore Christi, 35.
 Manifestare Dei preponitur omnibus consolationibus & quid sit illud. 113.
 Medicinam oblatam à corporis medico sumimus, à spiritali vero pro salute animæ refutamus. 308
 Medicinæ meliores quas Deus infert, quàm voluntariè ab infirmo assumpta. 310
 Medicinis corporalibus quando utendum. 311

INDEX

- sicut Medicus se habet ad salutem corporis, ita & Christus ad anima.* 152
Membris nostris singulis Deum offendimus. 154. *iisdem offensis Christus in passione sigillatim respondet.* 155
Misericordia vera opera. 149
sua Misericordia sic utitur diuina sapientia ut sua iustitia nullam iniuriam faciat. 326
pro Mentis eleuatione in Deum. 246.
ex Morte Christi ponderanda offensio- nis nostra magnitudo. 151
in Morte Christi quinque consideranda
 418
Mori cur voluerit Christus cum aliter hominem saluare potuisset. 87
de Morte Christi dolendum omnibus, peccatoribus & iustis. 321

O.

- O**blatio Christi in templo. 183. 184
Omnipotentia diuina plenitudinem vidit B. Angela. 83
in Oratione Dominica maiorem semper inuenit dulcedinem quam alibi. 38
Oratio pernecessaria ad cognitionem Dei.

M A T E R I A R V M.

- Dei. 329
 Oratio triplex extra quam non inuenitur dominus. *ibidem*.
 Orationum ordo necessarius. 332
 Oratio integra non diuisa esse debet. *ibidem*.
 inter Orandū tentatio vnde veniat. 333
 Oratio sit assidua. *ibidem*
 Orationis fructus 334
 Orandum semper, exemplo Christi qui pro nobis orauit. 335
 Oraturo quid sit agendum. 337
 super Orantes descendit Spiritus-sanctus. 338
 Orationis profectus. *ibidem*
 Oratio coacta, Deo gratissima. 342

P.

- P**aruulum esse oportet. 355
 Passionis Christi memoria quantum ipsi placeat. 29
 Passionis Christi inexplicabilis dolor. 134
 Passionis dolor acutissimus quare. 135
 Passionis Christi maximus dolor in

INDEX

<i>compagum dissolutione</i>	146
<i>Pati voluit Christus non solum à rationabilibus creaturis, sed etiam ab insensatis.</i>	263
<i>qui Patienter tulit de omnibus creaturis, inuitat nos ad omnem patientiam.</i>	265
<i>Paupertas Dei magna</i>	132
<i>Pauperes nunquam decipiuntur in spiritualibus sentimentis</i>	229
<i>Paupertatem perfectissimam tribus modis Dominus in hoc mundo habuit.</i>	260
<i>Paupertatem habere desiderat B. Angela.</i>	35
<i>Passionem Domini depictam videndo, infirmatur.</i>	42
<i>Paupertatis laus.</i>	230
<i>Peccans mortaliter non iudicandus.</i>	427.
<i>Peccatum quomodo remanebit impunitum, cum Pater filium pro expiando peccato nostro mortem subire voluerit.</i>	325
<i>Pœnitentia fieri perfecta nisi in summa paupertate non potest.</i>	30
<i>Peccata reuiviscunt in B. Angela etiã</i>	

MATERIARVM.

- 6
-
6
3
-
5
2
-
9
s
.
-
5
1
2
0
f
-
-
-
5
a
0
a
- ea quæ horrebat & quomodo eam
affligunt 45
- Præsentat se Deus anima amanti duo.
bus modis. 190
- Præsentiam Dei in se anima fidelis a-
gnoscat. 173
- Præsentia Dei in anima signum. 71. &
126. 213.
- Præsentare se Deum quid sit. 110
- Pulchritudinem Dei videt B. Angela
quomodo. 78
- de Deo homine Passio qui plus videt,
plus amat & demum plus dolet.
242.

R.

- R**aptus seu extasis. 233
- R**aptui D. Pauli aliquid simile in
B. Angela. 118
- per Rationem à Deo nobis datam tria
operamur. 422
- Regnum cælorum facile mercari vo-
luit Deus, vt nulli excusabiles essent
316.
- Regni cælorum stabilis promissio.
318

ē ij.

INDEX

<i>ad Regnum celorum breues ac securi labores, ex quo Christus promisit & exemplo suo confirmavit.</i>	319
<i>in Resurrectione Christi duo consideranda.</i>	419
<i>Reuelationes non sunt semper vno modo.</i>	235

S.

<i>Sacerdotum quorundam indignitas.</i>	170
<i>in Sacramento altaris Dominus venit cum societate Throni Angelici</i>	167
<i>Sacramentum altaris cum magna diligentia est considerandum</i>	398. quomodo
	405
<i>in Sacramento altaris septem considerationes præcipuæ</i>	399. & sequent.
<i>Sacramenti ordinatorem Christum Deum quid mouerit</i>	402
<i>In Sacramento altaris, non solum Angeli sed beati omnes nouam dulcedinem & gaudium habent</i>	410
<i>Ad Sacramentum accedenti consideranda quæ.</i>	412
<i>Salutis vera via.</i>	213

M A T E R I A R V M

Sanctorum diuersa sunt donationes. 110

Sanguis Christi, anima medicina. 153

Scriptura sacra mirabilis intelligentia.

112.

Seruitium diuitis, seruitio pauperis apud Deum postponitur. 314

Spirituali homini vitanda. 237

Spirituales personae in quibus decipiuntur. 225

quod suum est anima seruare debet, & Deo reddere quod est Dei.

228

T.

in Tenebra Deum videt B. Angela. 98

post Tenebram, fit anima maior de Deo cognitio. 111

bonum quod videtur in Tenebra, resultat & deintus emanat ex facie & oculis Dei hominis. 104

in Tentatione spes auxilij Dei. 47

Transformatio triplex. 366

Transformatio in Deum necessaria. 240

Tribulationes utiles. 392

Tribulatio, via salutis. 198

INDEX

<i>qui Tribulationes fugiunt, inexcusabiles sunt.</i>	307
<i>Tribulationis & doloris via regia.</i>	306
<i>Tribulationes à Deo immissæ maioris sunt meriti, quàm voluntariè assumptæ,</i>	312
<i>Tribulatio sanctissima. tria in nobis operatur.</i>	390
<i>Tribulationes, boni Aduocati & testes ad Deum pro nostra salute.</i>	391
<i>Trinus & vnus Deus.</i>	98

V.

V erbi diuini præcones & amplificatores magna benedictione à Deo donantur	187
<i>Verbi incarnatio.</i>	415
<i>Verecundiam illatam homo fidelis libenter sustinere debet.</i>	283
<i>Verbum Dei audiebat B. Angela cum magno seruore</i>	41
<i>Veritatis plena cognitio.</i>	229
<i>Via Dei vera.</i>	253
<i>Videt Deum B. Angela oculis corporeis.</i>	73

MATERIARVM.

*Videtur Deus B. Angela qualis. ibi-
dem*

*Vnionis diuinae & humanae naturae Dei
consideratio. 60*

*Vnitur Deo anima sicut ferrum igni.
250*

*Vitia extra animam suscitant demo-
nes in B. Angela quae sunt intus
mortuae, & etiam ea quae non fue-
runt. 46*

FINIS.

N O s subsignati Doctores in
sacratissima Theologia fa-
cultatis Parisiensis, certificamus
nos legisse libellum hunc qui di-
citur, *Angela de Fulginio, in quo*
ostenditur nobis vera via qua possumus
sequi vestigia nostri redemptoris. Ni-
hilque inuenisse in eo quod non
sit pium & secundum fidem Ca-
tholicam, Apostolicam & Ro-
manam datum 2. Martij, 1598.

B L A N Z I.

R O Q V E N A N T.

I
INCIPIT
PRIMVS PRO-
LOGVS.

NE inflatura munda-
næ sapientiæ, (aliter
terrenæ & diaboli-
cæ inflati spirit^o eo-
rum qui magna di-
cunt & minima faciunt) rema-
neret ab æterna Dei sapientia in-
confusa, suscitauit Deus mulie-
rem secularis status, mundo obli-
gatam, viro, filiis, & diuitiis irre-
titam, scientia simplicem, viribus
impotentem, Sed virtute sibi di-
uinitus infusa per crucem Dei
hominis Iesu Christi vincula mū-
di dirupit, apicem perfectionis
euangelicæ ascendit, & perfectā
& sapientissimam stultitiam cru-

A

Prologus

cis Christi perfectorum sapientiam renouauit: & oblitteratam viam boni Iesu (quam excelsi gigantes tam verbo quàm opere inconfueruabilem asserébāt) non solum ad obseruandum possibilem ostendit sed & facilem, & summas delicias continentem. O sapientia cælica perfectionis euangelicæ, quomodo cum æterno Deo stultam fecisti sapiētiam huius mundi & tu æterne Deus in ipsa famula tua? dum contra viros feminam: contra inflatos humilem: contra astutos simplicem: contra litteratos idiotam: contra religiosam hypocrisim, propriæ conditionis despectum: contra linguatos ociosos, & manus remissas stupendum calorem operum, & verborum silentium: contra prudentiam carnis prudentiam spiritus quæ scientia est crucis Christi opposuisti. Vnde in muliere forti apparet aperte: quod in speculatoribus viris cæcis erat carnali expositione se-

pultum. Procul ergo à sanctæ hu-
ius matris filiis pudor abscedat:
& ab Angela magni consilij viam
diuitiarum, sapientiam crucis
Christi addiscite: quæ est pauper-
tas, dolor, & despectus, & vera
obedientia Dei boni Dei homi-
nis Iesu Christi & dulcissimæ suę
matris eamque viros, & mu-
lieres, & omnem creaturam lin-
guâ efficacium operum doceat-
tis: & vt gloriemini in voca-
tione tanti discipulatus. Scito-
te charissimi: quòd ipsa est do-
ctrix disciplinæ Dei: & effectrix
operum illius. Recordemini cha-
rissimi: quod Christi primo pas-
sibilem vitam Apostoli prædi-
cantes, à femina didicerunt eum
post mortem suscitatum, sic
charissimi filij sanctæ matris An-
gelæ, regulam in carnalibus
mortuam: primo possessam à no-
stris primis parentibus beato
Francisco, & eius sociis & præ-
dicatam: nunc in obseruantia

istius matris sanctæ vna mecum
discite immortalem. Hæc est cõ-
tra ordinem diuinæ prouidetiæ,
in opprobrium virorum carna-
lium doctricem facere mulie-
rem, cuius notitia non est simi-
lis super terram. Cum etiam bea-
tus Ioannes dicat de Odolda
Prophetissa, ad quam concur-
rebat populus: quia in oppro-
brium virorum, & doctorum le-
gis, qui erant transgressores man-
dati, est ad femineum sexum
prophetia translata.

Secundus prologus.

IN nomine beatissimæ Trinita-
tis, & domini nostri Dei, &
hominis Iesu Christi Saluatoris,
& reuerentissimæ matris virginis
eiusdè, hæc est manifestatio do-
norum altissimi facta super men-
tem matris Angelæ de Fuliginio.
Secundum enim quod ait salua-
tor in euangelio: Si quis diligit
me, sermonem meum seruabit:

& pater meus diliget eum, & ad eum veniemus, & mansionem apud eum faciemus, & qui diligit me manifestabo ei meipsum.

Quam experientiam, & experientiae doctrinam ipse dominus facit probare plenissime: & hoc etiam nuper per aliquorum suorum fidelium devotionem aliqualiter manifestum, & singulariter in mente sanctae huius matris Angelae, cuius revelationes, & visiones ego frater Arnaldus de ordine minorum cum multis precibus, & ex maxima causa vix potui obtinere: licet essem sibi multa familiaritate, & Christi charitate coniunctus, propter enim clausuram eius omnimodam, quam habebat in donis Dei (vnde & aliquoties etiam dicebat, secretum meum mihi: secretum meum mihi) haec non habuissem quantum possum advertere: nisi preostensa multum magna displicentia, quam patiebar, videns nos

tantis donis propter eius humilitatem frustrari. Ipsa igitur compassione commota, & quandoque manifesta utilitate proximi & ut plurimum voluntate, & præcepto, & coactione diuina habui infra scripta. Reddebatur etiam difficilis & inuoluntaria. Quia ut multotiens mihi dixit: nullo modo videbatur sibi aliquid dicere, quando aliquid mihi reuelabat: immo potius videbatur sibi blasphemare propter altitudinem reuelationum: & propter impossibilitatem expressionis, quia humanis verbis nihil exprimi potest: nisi solum illa quæ iuxta nos narrantur, vel corporaliter, vel imaginaliter esse facta: diuina autem & quæ mens ex influentia diuina patitur: omnino sunt nobis ineffabilia. Dum enim ista sancta mulier incoepit mihi manifestare secreta diuina: dicebat mihi mirabiliora de mundo: & aliis verbis incōsuetis, magnis & efficacibus,

*Diuine
reuela-
tiones,
homini-
bus inef-
fabiles.*

& lumine plenis, & frequenter non poterat explicare, quamuis daret mihi intelligere aliquid, per illa quæ dicebat: & conturbabatur: & tristabatur: quia non poterat mihi manifestare, quæ cognouerat: vnde & ego in veritate ita parum capere poteram quandoque de his, quæ dicebat ad scribendum: quod cogitavi, quod eram sicut cribrum, vel saccia quæ preciosam substantiam effundit: & retinet magis grossam. Potest autem aliquo modo patere: quod ego non poteram capere de istis verbis diuinis nisi magis grossa: quia aliquando dum ego scribebam recte: sicut à suo ore capere poteram: relegenti mihi illa quæ scripseram, vt corrigeret: dixit mihi quandoque admirando, quod non cognoscebat illa: & alia vice dixit mihi: quod sine omni sapore loquebar: & mirabatur de hoc. & alia vice dixit. per ista inquit verba, recordor illorum, quæ di-

xi: sed est obscura scriptura. Quia ista quæ legis mihi, non explicant illa, quæ cognoui. Item alia vice dixit: id quod deterius est, & quod nihil est scripsisti: sed de precioso quod anima sentit, nihil scripsisti. & hoc sine dubio quâdoque erat propter defectum meum: non quod ego adderem aliquid de meo: sed quia in veritate non poteram capere quæ dicebat, propter insufficientiam meam. & quia nesciebam scribere velociter, nec habebam oportunitatem, nec sufficiebat mihi tempus quandoque, nec habebam ad conferendum locū multis causis impredientibus. Vnde & quandoque inordinatus in conscientia iui ad scribendum: & ita mihi & sibi totum detruncabatur, quod nihil poteram scribere ordinatum: & studui aliquando confessionem præmittere peccatorum meorum: vt gratia Dei adiuuante ordinate procederem. Vnde propter di-

Secundus.

Etas causas inordinate scripsi: & æstimo diuinum mirandum, si aliquid scripsi ordinate. Dolor autem mihi & sollicitudo non modica remanebat: eo quod multa quæ intelligebam digna scribi, omittebam propter prædictas causas. Ego autem meritis eius in meipso, scribendo frequenter fui expertus gratiam spiritualem, & nouam, quam nunquam expertus fueram: & ideo cum magna reuerentia, & cum timore magno scripsi: ita vt nihil de meo adderem, nec solam vnam tantummodo dictionem: nisi sicut ab ore ipsius proferentis capere poteram. Et frequenter faciebam mihi verbum: quod debebam scribere, ab ea pluries iterari. Conabar autem ponere sua propria verba secundum vulgare suum: ne forte mutando in alia vocabula latina, à sua intentione declinarem. Quandoque etiam dixit mihi: ego inquit haberem conscientiam dicendi istas:

Prologus

nisi esset vnum verbum quod dictum est mihi: dictum est enim mihi: quod tanto plus dixero de istis: plus remanebit mihi. & frequenter dixit mihi: sibi esse reuelatum: & sibi dicebatur quod scribi faceret in fine verborum infrascriptorum istud scilicet: de omnibus istis dictis reddantur gratiæ Deo. Fuit igitur hæc sancta mulier de quodam loco, qui vocatur Fulginium iuxta Assisium ad tres leucas, in principio suæ conuersionis habens virum & prolem multiplicem: & post conuersionem suam maximam peragebat pœnitentiam: quam corpus portare poterat: sicut & ego noui. Et vltra hoc plurimas pertulit tentationes, & tormenta in corpore & anima, sustinuit enim & in anima & in corpore, à potestatibus tenebrarum & à spiritualibus nequitiis tormenta inuisibiliter: quæ alij visibiliter & in apparentia patiuntur: & tanto

acerbius : quanto maligni spiritus homini humana creatura nocendi, & affligendi diuersa modorum genera cognouerunt. Vnde cum super hoc quidam fide dignus multum miraretur : & compateretur : audiendo ab ipsa fidei Christi quomodo tam horribiliter torquebatur : vidit per reuelationem sibi à Deo factam, totum esse verum. Vnde & ipse sibi ex tunc mira compassione compatiiebatur : & summa deuotione afficiebatur, erat autem maximæ, & feruentissimæ orationis : & in confessione discretissima. Vnde in quadam vice ipsa fidelis Christi fuit mihi confessa, sicut consueuerat cum tâta perfectione cognitionis peccatorum : & cum tanta contritione, & lacrymis à principio confessionis vsque ad finem : & cum tanta virtute humilitatis : quod ego lacrymabar in corde meo : credens certissime, quod si totus mūdus deciperetur : Deus

A vj

non permetteret, quod illa tantæ
rectitudinis, & veritatis decipi
posset, & cum sequenti nocte in-
firmaretur, quasi vsque ad mor-
tem, mane sequenti venit ad ec-
clesiam fratrum, & tunc ego com-
municauit eam, & scio quod nun-
quam communicauit, quin ali-
quam gratiam magnam fecerit
sibi Deus, & quasi nouam conti-
nue. Tanta autem erat efficacia
illustrationum, & illuminatio-
num, & consolationum quas re-
cipiebat in anima: quod in cor-
pus euidenter frequentissime re-
dundabant. Vnde & quandoque
mecum stando anima eius leua-
batur: nec aliquid intelligere po-
terat de his, quæ ego sibi relege-
bam: & alterabatur in facie, & in
corpore, ex lætitia allocutionum
diuinarum, & ex deuotione, &
delectatione consolationum, in
tantum quod aliquando oculi e-
ius erant sic lucentes, vt candela:
& facies vt rosa: & efficiebatur
quandoque plena, & pinguis, &

splendens, & angelica, & admirabilis in toto vultu ultra humanam conditionem, & obliuiscatur comedere, & bibere quasi si eius spiritus non existeret in corpore mortali. Referebat enim socia sua virgo deuotissima, quod cum quadam vice ambularent per viam, tota fuit effecta resplendens læta, rubicunda, vt oculi eius effecti sunt grossi, & in tantum resplēdentes, quod nullo modo videbatur esse ipsa. Vnde & hæc videns socia sua, erat tristis, timens ne aliqua persona obuiaret & respiceret eam: vnde & ipsa socia cooperiebat vultum suum, & dicebat. quare nō cooperis vultum tuum? oculi enim tui videntur resplendere sicut candelæ. & quia erat timida, & simplex valde, & nesciebat adhuc dona gratiarum, lamentabatur, & percutiebat se cum pugnis, & percutiebat pectus suam dicens: Dicas mihi quare accidit tibi istud? de cetero stude

subtrahere te ab hominibus: quia
a modo non possumus ire per ter-
ram: heu quid faciemus? & ipsa
respondens, confortabat eam
dicens: ne timeas: quia si homi-
nes inuenerimus: Deus iuuabit
nos: hoc autem dixit accidisse ei
totiens: quod nescit numerum.
Referebat prædicta socia de hac
sancta matre: quod dum quadam
vice ipsa iaceret in excessu men-
tis: in latere suo ipsa vidit quasi
stellam vnam iocundissimam, &
innumerae varietatis, & colorum in-
numerabilium resplendentium, &
procedebant ex ea radij grossi, &
subtiles mirae pulchritudinis: &
postquam processerant de cor-
pore ipsius iacentis in latere: pli-
cabant se in latere ipsius: & post-
modum ascendebant sursum ver-
sus caelum: & istud vigilando ho-
ra quasi tertia: & stella erat vt di-
cebat non multum magna. Quan-
doque etiam propter tormenta
animae, & vehementes tentatio-
nes, & vexationes, & infirmitates

corporis, & languore amoris ad
suum amatum: efficiebatur tota
languida, sicca & pallida quod e-
rat compassio videre: & quasi
semper corpore debilis & infir-
ma. Et ego frater scriptor post-
quam scripseram omnia, quæ scri-
pta sunt infra: quæsiui, & rogavi
prædictam fidelem Christi: vt ip-
sa oraret Deum: & requireret ab
eo: quod si aliquid falsum, vel
superfluum scripseram: ipse Deus
pro sua misericordia reuelaret, &
indicaret ei: vt ab ipso sciremus
veritatem de ipsis: & ipsa fidelis
respondit mihi ita dicens: Ego in-
quit pluries rogavi Deum: vt ipse
faceret me scire, si in illis quæ ego
dixi: & quæ tu scripsisti: esset ali-
quid mendacium vel superfluum:
& pluries certificata sum: & res-
ponsum est mihi: quod totum
quod ego dixi: & quod tu scripsi-
sti: totum erat verum: nec erat ibi
aliquid falsum, vel superfluum:
quamuis à Deo per hunc modū
non ita perfecte sint expressa: si-

cut oporteret. Iterum ~~dictum~~ e-
rat sibi à Deo per hunc modum:
totum quod scriptum est in isto
libello, est secundum meam vo-
luntatem, & à me processit, & e-
go sigillabo illud. & cum ipsa nō
intelligeret illud verbum, ego si-
gillabo illud: tunc iterum ipse
dixit: & ego firmabo illud. Ego
autem scriptor verbis eius nihil
addidi: multa tamen dimisi de il-
lis bonis, quæ dicebat: quia ego
non poteram capere in intelle-
ctu meo. Examinata autem sunt
omnia hæc Deo disponente à
duobus fratribus minoribus fide
dignis, facta diligenti examina-
tione cum ea, & audierunt hæc
omnia, quæ scripsi ab ore eius,
cum ea de omnibus conferentes:
vt certiores de his omnibus red-
derentur. Examinata etiam fue-
runt omnia per dominum Iaco-
bum de columna: & per octo
fratres minores famosos, quo-
rum quidam lectores fuerunt in
studiis generalibus, alij inquisi-

tores, alij custodes, qui fuerunt fide digni, viri vtrique modesti, & per diuinam gratiam multum spirituales, quorum ista dicta de falsitate nullus arguit: sed potius omnes venerantur humiliter, & carius amplectuntur. Non miretur autem quicumque hunc libellum legerit de hoc quod sibi verba dulcia; & amore plena frequentius dicebantur: quia & talis modus loquendi in sacra scriptura, vt patet in canticis canticorum reperitur: potissime cū vt patet legenti, gratia diuina ipsam conseruarit, ne in elationem modo aliquo laberetur: quin immo ex talibus verbis humillima est effecta. Quoniam autem dicit, quòd quādoque eleuabatur, & transformabatur in vnum statum illuminationis lætitiæ, vel delectationis, quod non credebatur perdere in æternum, ego sic intelligo hoc verbum, & similia: quod scilicet anima benedicta ex illustratione diuina formatur de

nouo in quendam statum continuum transformationis in Dei infinitissimum lumen: & in sentimentum sibi hactenus inexper- tum: qui licet sit cōtinuus (& non interpolatus quasi per modum actus) vt habitus: tamen ille idem actus, vt credo: recipit incrementum nouorum feruorum, gaudiorum, & dulcorum: & nouorum gustuum, remanente tamen eadem illuminatione, & sentimento quantum ad actum vnum continuatum. Et propter hoc potest dici quo ad tales modos, & intentiones feruorum maiorum, & dulcorum, & illustrationum, & representationum innouari.

Finium Prologi.

EGO INQVIT

ANGELA DE FVLGINIO
proficiscendo ad viam pœ-
nitentiæ, xvij. passus per-
agraui spirituales, ante-
quam cognoscerem imper-
fectionem vitæ meæ.

*Primum capitulū primi passus seu grā-
dus, loquetur de cognitione quam
hæc sancta habuit suorum pecca-
torum.*

PRIMO enim incepti
considerare pec-
cata mea, & ade-
pta sum cognitio-
nem peccatorum
meorum: ex qua cognitione ani-
ma mea valde timuit, ne damna-
retur in inferno: & ex hoc plan-
xi amarè.

Secundum capitulum 2. passus. De verecundia quam habebat confitendi peccata sua.

SECUNDO incepti erubescere de peccatis meis, & erat tanta erubescencia, quòd præ verecundia non poteram plene confiteri peccata mea. Vnde & multotiens inconfessa communicaui, & cum peccatis corpus domini recepi. Vnde die & nocte reprehendebar à consciëntia mea: propter quod rogavi beatum Franciscum, vt concederet mihi inuenire confessorem idoneum, qui bene cognosceret peccata mea, & cui bene possem confiteri. Ipsa igitur nocte apparuit mihi senex: dixitque mihi. Soror si citius me rogasses, citius fecissem, quod rogasti: quod tamẽ petisti, factum est. Mane igitur dũ irem ad sanctum Franciscum, inueni vnum fratrem prædicantem in sancto Feliciano, qui erat capel-

Septimum ca. vij. 2. vij. 2. ix. pas. 21
lanus Christi, & habebat eius
potestatem: & statim facto ser-
mone deliberaui ei confiteri.
Confessa igitur sum plenariè de
peccatis meis, & absoluta. In hac
autem confessione non sensi
amorem: sed amaritudinem, ve-
recundiam & dolorem.

*Tertium capitulum ij. passus. De sa-
tisfactione & adimplatione pœniten-
tia sibi iniuncta.*

TERTIO perseuerabam cõse-
quenter in satisfactione &
pœnitentia mihi imposita: & ad-
huc plena dolore eram sine alia
consolatione.

*Quartum capitulum 4. passus. De con-
sideratione quam habuit diuina mi-
sericordia, in eo prasertim quod dis-
xerat eam ad faciendam pœni-
tentiam.*

QVARTO incepti cõsiderare,
& recognoscere diuinam
misericordiam, quæ mihi con-
cessit gratiam prædictam, & me
extraxerat de inferno, & hîc in-
cepi illuminari: & nunc plus

22 *Quartum ca. iij. 2. v. 2. vj. passus*
plangebam, & dolebam quàm
prius: & affectabam facere pœ-
nitentiam arctiorem: quàm hîc
non dico.

Quintum capitulum. v. passus. De
profunda cognitione quam habuit:
quia nihil in se præter pecca-
ta videbat.

QVINTO cum sic essem illumi-
nata: & nihil in me viderem
nisi defectus: condemnabam me-
ipsam: sciens & cognoscens cer-
tissime, quod digna eram inferno,
& hîc adhuc recipiebam amarum
planctum, & intelligatis quod in
istis passibus prædictis erat mora
temporis inter vnum, & alterum.
Semper tamen plangebam, & do-
lebam cum tristitia: & nihil plus
dabatur mihi: quamuis aliqualis
consolatio mihi esset, quòd pote-
ram plangere: sed erat vna conso-
latio amara.

Septimum ca. viij. 2. viij. 2. ix. passus. 23

Sextum capitulum vj. passus. De cognitione qua ei data fuit: qualiter omnes creaturas offenderat: offendendo earum creatorem: & ideo rogabat eas, vt non eam accusarent ante Deum.

SEXTO consequenter mihi sic continuanti data est mihi quedam illuminatio gratiæ: qua profunde mihi conferebatur cognitio omnium peccatorum meorum: & videbam, eo quod offenderem creatorem meum, offendisse omnes creaturas pro me factas: & profunde reducebantur in meam memoriam omnia peccata: & in confessionem quam faciebam: Deo meo profundissimè ipsa ponderabam. Et inuocabam omnes sanctos, & beatam Virginem, vt intercederent pro me: & rogarent misericordem dominum: qui tanta mihi bona contulerat: vt miseretur mei: & quia cognoscebam me esse mortuam in peccatis: me faceret viuam,

24 *Quartum ca. iij. 2. v. 2. vij. passus*
per suam gratiam viuificando. Et
rogabam omnes creaturas, quas
omnes me videbam offendisse:
quia creatorem eorum offende-
ram, vt non accusarēt me coram
Deo. Et videbatur mihi, quod
omnes creaturæ habebant de me
pietatem, & omnes sancti simi-
liter, & tunc dabatur mihi cum
magno igne amoris orare Deū
plus quàm solebam.

Septimum capitulum. vij. passus. Qua-
liter ei fuit data gratia, vt posset
intueri & suspicere in crucem Chri-
sti, & in ea considerare dominum
nostrum pro nobis mortuum.

SEPTIMO dabatur mihi specia-
lis gratia respiciendi in cru-
cem: in qua oculis cordis & cor-
poris considerabam Christum
mortuum pro nobis. Sed hæc vi-
sio & consideratio erat adhuc in-
sipida: quamuis haberem ibi ma-
gnum dolorem.

Septimum ca. viij. & viij. & ix. pas. 25
Octauum capitulum viij. passus. Qua-
liter fuit ei augmentata illa cog-
nitio sed quod dominus noster Iesus
Christus mortuus fuisset pro pecca-
tis nostris: & tunc qualiter maio-
rem dolorem illorum sensit.

Otrauo in aspectu crucis da-
ta est mihi maior cognitio,
quomodo Christus mortuus fue-
rat pro peccatis nostris: & tunc
recognoui omnia peccata mea
cum dolore maximo: & sentie-
bam, quod ego crucifixeram eum.
Sed non cognoscebam adhuc,
quod passio Christi esset tan-
tum beneficium: aut quomodo me
reduxerat de peccatis, & cōuerte-
rat ad pœnitentiã: & pro me mor-
tuus fuerat: non sic profunde in-
tellexi sicut postea: sed in ista co-
gnitione crucis dabatur mihi tan-
tus ignis amoris, & conpunctio-
nis: quod stando iuxta crucem,
expoliaui me omnibus in propo-
sito: & rotam me obtuli ei: &
quamuis cum timore, tamen tunc
promisi ei seruare perpetuam ca-

26 *Decimum ca. x. passus*
stitatem : & non offendere eum
cum aliquo membrorum meo-
rum:accusando de præteritis mea
membra sigillatim Et rogabam
eum, quod ipse me faceret istud
prædictum obseruare: castitatem
scilicet, & omniũ sensuum meo-
rum custodiam. Quia ex vna par-
te timebam promittere prædicta:
& ex alia parte ignis prædictus
me cogebat: & non poteram a-
liud facere.

*Nonum capitulum ix. passus. De de-
siderio quod fuit ei datum sciendi
quæ esset via crucis. Et qualiter
fuit ei monstratus modus quo ad
eam posset peruenire.*

*Vera
via cru-
cis est
spoliare
se ipsum
omnibus.*

POSTEA dabatur mihi deside-
rium querendi, quæ esset via
crucis: vt possem stare ad pedem
crucis: & inuenire refugium: ad
quam refugiunt omnes peccato-
res. Et fui illuminata, & instru-
cta, & demonstrata est mihi via
crucis isto modo: Inspiratum est
enim mihi quod si ego volebam
ire ad crucem: quod ego spolia-

rem me: vt essem magis leuis, & libera, & sic irem ad crucem: scilicet quod parcerem omnibus, qui me offendissent, & quod spoliarem me de omnibus terrenis, & de omnibus hominibus, & fœminis, & de omnibus amicis & parentibus, & aliis omnibus, & de possessione mea, & de me ipsa, & cor meum darem Christo, qui tanta bona prædicta mihi fecerat, & irem per viam spinosam, viam scilicet tribulationis. Et tunc incœpi dimittere pannos meliores, & vestes, & de cibarijs delicatioribus, & de pannis capitis similiter. Sed erat mihi adhuc satis verecundum, & pœnosum: quia non sentiebam adhuc multum de amore Dei, & eram cum viro meo: vnde amarum erat mihi, quando mihi dicebatur aliqua iniuria, vel quando fiebat mihi: tamen sustinebam patienter, sicut poteram. Factum est autem volente Deo quod illo tempore mortua est mater mea: quæ erat mihi magnum

impedimentum in via Dei, & similiter mortuus est vir meus, & omnes filii mei in breui tempore. & quia incœperam viam prædictam, & rogaueram Deum, quod me deus expediret: magnam consolationam recepi de morte eorū, quamuis eis aliquatenus condolerem: cogitabam tamen quod deinceps postquam Deus fecerat mihi gratiam prædictam, quod cor meum semper esset in corde Dei, & in voluntate eius, & voluntas Dei, & cor eius in corde meo.

Decimum capitulum. x. passus. De responsione qua ei facta fuit cum scire vellet quid facere posset quo magis Deo placeret.

DECIMO cum quererem à Deo, quid possem facere, per quod ei plus placerem: ipse pro sui pietate apparuit mihi pluries dormienti & vigilanti crucifixus in cruce: & dicebat mihi, quod ego respicerem in plagas suas: & mirabili modo ostende-

bat mihi, quomodo omnia susti- ^{Quam}
 nuerat pro me, & hoc accidit plu- ^{placeat}
 ries. Et quando ostendebat mihi ^{Christo}
 omnia singulariter, & singillatim ^{passionis}
 quæ sustinuerat pro me, dicebat ^{sue me-}
 mihi. Quid ergo potes facere pro ^{mor.}
 me, quod sufficiat? Similiter ap-
 paruit mihi vigilantibus multotiens:
 magis tamen placibiliter, quam
 dormienti: quamuis semper ap-
 pareret mihi multum pœnatus, &
 dolorosus: & ostendebat mihi pœ-
 nas capitis, & superciliarum, &
 barbæ capillos sibi auulsos, & enu-
 merabat omnes flagellationes, af-
 signando easdem in locis suis si-
 cut sustinerat: dicebatque mihi,
 hæc omnia pro te sustinui. Et tunc
 reducebantur in memoria omnia
 peccata: & ostendebatur mihi
 quod propter ipsa peccata mea e-
 go iterum plagaueram Christum
 Iesum: & quod dolorem maxi-
 mum debebam habere: & tunc
 habebam maiorem dolorem de
 peccatis meis, quam nunquam
 habuerim. Similiter & mihi o-

30 *Decimum ca. x. passus*
stendens passionem, dicebat.

Quid potes facere pro me, quod
sufficiat? Et tunc plorabam mul-
tum, & lacrymabar ita ardentem,
quod lacrymæ adurebant carnem
meam: vnde oportebat me pone-
re aquam frigidam ad refrige-
randum.

*Vndecimum capitulum vndecimi pas-
sus. Qualiter propter cognitionem
quæ ei data fuit suorum peccatorum
incepit facere nimis asperam pœni-
tentiam: & quid circa eam ei
accidit.*

VNDECIMO. propter pec-
cata moui me ad faciendum
pœnitentiam magis asperam, quam
non oportet hîc dicere: & ima-
ginabar, & conabar ipsam facere:

*Non in-
sua pau-
perate,
pot. per-
fecta fieri
pœniten-
tia.* & cum non videretur mihi, quod
possem cum rebus seculi facere
sufficienter pœnitentiam, deli-
beraui omnino omnia relinque-
re, vt possem facere pœnitentiam,
& venire ad crucem, sicut mihi
à Deo fuerat inspiratum: prædi-
cta verò deliberatio fuit mihi à

Deo donata per gratiam mirabiliter isto modo. Cum enim ego desiderarem vehementer fieri pauper: & cogitarem frequenter cum multo zelo ne forte morerer, prius quàm pauper fierem: & e contrario impugnarer multis tentationibus, scilicet quia eram iuuenis, vnde mendicare mihi poterat esse periculum, & verecundia. Iterum suggerebat mihi cogitatio: quod si hoc facerem: oportebat me mori fame, & frigore, & nuditate: & hoc etiam cum ab omnibus mihi dissuaderetur.

Tandem miserante Deo venit mihi quedam magna illuminatio in corde meo cum qua illuminatione venit mihi quedam firmitas quam tunc non credidi, nec credo perdere in æternum: & disposui: & deliberavi, quod si oporteret me mori fame, & nuditate, vel verecundia, ex quo Deo placebat, vel placere Deo poterat: nullo modo propter predicta ista

32 *Duodecimum ca. xii. & xiiij. pas.*
dimitterem: etiam si certa essem,
quod omnia ista prædicta mala
mihi acciderent. Quia etiã si om-
nia prædicta mala mihi accideret
libèter moriebar pro Deo: & tunc
verè deliberaui, quod dictum est.

Duodecimum capitulum xij. passus.

*Qualiter deprecata fuit dominam
nostrã virginem Mariam & sanctũ
Ioannem Euangelistam: vt ei impe-
trarent gratiam quomodo semper
haberet in memoria passionẽ Christi.*

DVODECIMO consequen-
ter rogavi beatam matrem
Christi: & sanctum Ioannem E-
uangelistam: per dolorem quem
ipsi sustinuerunt: quod ipsi ac-
quirent mihi certum signum:
quo possem semper habere in me-
moria passionem Christi.

Tredecimum capitulum xiiij. passus.

*De eo quod ipsa in oratione & pre-
ce prædicta perseverante accidit ei:
propterea quod murmurauerat &
irriserat quendam hominem.*

TERTIODECIMO. mihi
perseueranti in ista prædicta

oratione & desiderio : accidit mihi somnium, in quo ostensum fuit mihi cor Christi, & dictum est mihi: In isto corde non est mendacium, sed omnia sunt ibi vera: & hoc videbatur mihi quod acciderat: quia ego feceram quasi truffas de quodam prædicatore.

Quartum decimum capitulum. xiiii. passus. De augmento cognitionis Christi.

QUARTODECIMO. consequenter quadam vice dum starem in oratione, Christus ostēdit se mihi vigilantibus magis clarè & dedit mihi maiore cognitionem de se, & tunc vocavit me & dixit mihi quod ego ponerem os meum in plagam lateris sui, & videbatur mihi quod ego ponerem & biberem sanguinem eius fluentem recenter ex latere suo, & dabatur mihi intelligere, quod in ipso mundaret me, & hic incoepi habere consolationem magnam, quamvis ex consideratione passionis haberē tristitiam, & rogavi dominum, quod face-

34 *Duodecimum ca. xij. passus*
ret me totum sanguinem meum
spargere & effundere propter a-
morem suum sicut ipse fecerat
pro me, & desiderabam propter
suum amorem, quod omnia mem-
bra mea afflictionem, & mortem
pateretur viliorem & acerbio-
rem passione sua. Et cogitabam & de-
siderabam inuenire qui me inter-
ficeret, dum modo hoc paterer
propter fidem suam, videlicet pro-
pter amorem suum, & intellige-
bam quod non eram digna mori,
sicut fuerunt mortui sancti Mar-
tyres, scilicet desiderabam, quod
faceret me mori vilius & acer-
biori morte, & non poteram co-
gitare ita vilem mortem, sicut e-
go desiderabam, & quod omni-
no esset dissimilis morti sancto-
rum, reputabam enim me omni-
no indignam morte ipsorum.

*Quintumdecimum capitulum xv. pas-
sus. De gratia quam virgo Maria &
sanctus Joannes ei impetrauerunt vt
posset sentire dolorem passionis do-
mini, & etiam de dolore quem ipsi
senserunt.*

QVINTODECIMO. confe-
quenter figebam desiderium, Ioānem
Euange-
listā non
caruisse
martyrij
merito,
ex nimio
amore
Christi
& ma-
tris sue
in passio-
ne &
morte
illorum.
sancto Ioanne & in matre virgine
Dei in memoria eos tenendo, &
cogitando, & rogando eos pro-
pter dolorem quem in passione
Domini sustinuerunt, vt acquire-
rent mihi gratiam, vt semper sen-
tirem dolorem passionis Christi,
vel saltem dolorem eorum, & ipsi
acquisuerunt, & impetrauerunt
hanc gratiam, & tantum dedit
mihi semel sanctus Ioānes, quod
fuit ille dolor de maioribus, quā
vnquam senserim. Et dabatur
mihi intelligere, quod sanctus
Ioannes tantum dolorem susti-
nuerat de passione & de morte
Christi, & de dolore matris Chri-
sti, quod extimabam & extimo,
eum fuisse plus quam martyrem.
Vnde & tunc datum est mihi de-
siderium expropriandi me cum
tota voluntate, & quamuis impu-
gnarer multum à demone, & saepe
tentaret me, vt id non facerem,
& prohiberetur mihi à fratribus.

B vj

36 *Duodecimum ca. xvj. passus*
minoribus, & ab omnibus à qui-
bus me conueniebat habere con-
siliū, nullo tamen modo potuis-
sem abstinere pro omnibus malis
vel bonis quæ potuissent mihi fie-
ri, quin omnia mea pauperibus e-
rogarem, & si hoc facere non po-
tuisssem, quod saltem omnia om-
nino dimisisssem. Quare non vide-
batur, quod posssem aliquid reser-
uare sine magna offensione eius,
qui me sic illuminauerat. Et ta-
men adhuc eram in amaritudine
pro peccatis, & nesciebam: si ea
quæ faciebam, erant placita Deo,
sed cum multo placito clamabam
dicens. Domine etsi damnata
sum, nihilominus tamen faciam
pœnitentiam, & expropriabo me
de omnibus, & seruiam tibi, &
cum adhuc essem in amaritudine
pro peccatis, & non sentirem ad-
huc aliquam dulcedinem diui-
nam, mutata fui de isto statu isto
modo.

Quintumdecimum ca. xv. passus 37
Sextumdecimum capitulum xvj. pas-
De eo quod fuit ei concessum sentire
dum diceret orationem domini-
cam sancti patris nostri.

SEXTODECIMO. consequen-
ter semel veni ad ecclesiam, &
rogabam Deum, quod faceret
mihi aliquam gratiam. Et dum
orarem, & dicerem pater noster,
posuit Deus ipsum pater noster
in corde meo cum tanta claritate
& intellectu bonitatis diuinæ &
indignitatis meæ, quod non pos-
sem exprimere, singula autem
verba exponebantur mihi in cor-
de, & dicebam id cum magna mo-
ra & contritione & compunctio-
ne, sic quod quamuis ex vna parte
plorarem propter peccata mea &
indignitatem meam, quam ibi co-
gnoscebam, tamen habui conso-
lationem magnam, & cœpi ali-
quid gustare de dulcedine diui-
na. Quia in dicto pater noster me-
lius cognoscebam bonitatem di-
uinam, quam in aliquare, & adhuc
ibi inuenio melius. Veruntamen

*In ora-
tione do-
minica
semper
iuuenisse
magnā
dulcedi-
nē, quam
alibi.*

quia in dicto pater noster mihi indicata fuerunt peccata mea, & indignitas mea, cœpi in tantum esse verecunda, quod non audebam leuare oculos meos ad cœlum: nec ad crucifixum, nec ad aliam rem, Sed recommendaui me beatæ virgini, vt ipsa impetraret mihi gratiam & indulgentiam peccatorum, & adhuc eram in amaritudine pro meis peccatis.

O peccatores in quanta grauedine proficiscitur anima ad pœnitentiam, ita habet fortes comedes, & ita habet malos adiutores, quin immo impeditores, mundum, carnem, & dæmonem.

Sciatis autem, quod in quolibet supradictorum passuum fui morata per bonum tēpus, antequam me possem mouere ad alium passum. Sed in quibusdam passibus morata sum plus, in quibusdam minus.

Quia in dicto pater noster indicata fuerunt peccata mea, & indignitas mea, cœpi in tantum esse verecunda, quod non audebam leuare oculos meos ad cœlum: nec ad crucifixum, nec ad aliam rem, Sed recommendaui me beatæ virgini, vt ipsa impetraret mihi gratiam & indulgentiam peccatorum, & adhuc eram in amaritudine pro meis peccatis.

Quintumdecimū ca. xvij. passus. 39
Decimum septimum capitulum xvij.
passus. Qualiter domina nostra impetrauit ei gratiam qua fuit ei data altera fides maior quam humana, taliter quod visum est ei quod fides quam prius habebat erat mortua in comparatione illius secunda de nouo sibi concessa.

DECIMO septimo post ista demonstratum est mihi, quod beata virgo acquisiuit mihi gratiam, per quam dedit mihi aliam fidem, quam humanam, quia videbatur mihi, quod vsque ad idem tempus fuisset fides mea quasi mortua in cōparatione ad illam, quam impetrauit mihi: & videbatur mihi quòd lacrymæ meæ quas ante habueram, fuissent quasi per vim, in comparatione ad illas quas postea habui: postea enim dolui de passione Christi, & de dolore matris efficacius, & tūc quicquid faciebam quantumcunque esset magnū, videbatur mihi parum esse, & habebam voluntatem faciendi maiorem pœnitentiam.

40 *Decimum septimū ca. xvij. passus*
tiam, & tunc inclusi cor meum in
passione Christi, & data est mihi
spes quod in ipsa poteram libera-
ri. Et hīc incoepi habere consola-
tionem per somnia, & habebam
pulchra somnia, & dabatur mihi
consolatio in eis, & coepit mihi
dari dulcedo, & consolatio de
Deo intus in corde, & extra in cor-
pore, continuè vigilianti & dor-
mienti. Sed quia adhuc non sen-
tiebam certitudinem, adhuc erat
admixta amaritudo, nec quiesce-
bat cor meum, sed desiderabam
habere aliud à Deo.

Octauus decimus & ultimus gradus.

*Qualiter ex tunc scilicet, à receptio-
ne illius magna fidei à Domina
nostra ibi impetrat & incoepit habere
sentimenta Dei, taliter quod non
poterat moueri ab oratione nec die-
bus neque noctibus & valuisset non
comedere nec discedere ab oratione.*

OCTAVO decimo cōsequen-
ter incoepi habere sentimen-
ta Dei & habebam tantam dele-
ctationem in oratione quod non

Decimū octauum ca. xviii. passus. 41
recordabar de comestione &
desiderabam quod non oportere-
ret me comedere, vt possem sta-
re in oratione. & intermiscebat
se hīc quādam. tentatio quod
non comederem, quod in modi-
ca quantitate comederem : sed
cognoui hoc esse deceptionem.
Et erat ignis amoris in corde meo
tantūm quod non fatigabar de
genuflexionibus, nec de aliqua
alia pænitentia. postea vero veni
ad maiorem ignem & feruorem
amoris charitatis diuinæ. Si enim
audiuissem loqui de Deo, stride-
bam intātum quod si aliquis ste-
tisset cum securi super me ad me
interficiendum non potuissem
me abstinere. Et hoc accidit mi-
hi prima vice quando vendide-
ram casale meum, vt darem pau-
peribus. erat enim melior terra
quam haberem. Et prius facie-
bam truffas de Petrucio, sed nul-
lomo modo postea poteram illud
facere. frequenter autem cūm
de Deo audiebam loqui, stride-

42 *Decimum octauū ca. xvij. passus*
bam etiam in cōspectu quarum-
cumque gentium. Et quando ali-
quæ personæ dicebāt mihi quod
eram inordinata pro eo quæ ac-
cidebāt mihi, ego dicebam simi-
liter quod eram infirma & deor-
dinata, & non poteram facere a-
liud, nec poterā maledicentibus
mihi propter hoc satisfacere, sed
verecundabar valde. Et quando
videbam passionem Christi de-
pictam vix poterā me sustinere,
sed capiebat me febris & infir-
mabar. Vnde socia mea abscon-
debat à me picturas passionis
quantum poterat ne ipsas vide-
rem. In isto tempore stridēdi ha-
bui plurimas illuminationes, sen-
timenta, visiones, & cōsolationes
quarū aliqua hic infra scribūtur.
*Decimum nouum cap. loquitur de mul-
tis & diuersis modis tētationum qui-
bus fuit cruciata in corpore & a-
nima.*

NE autē magnitudo & multi-
tudo reuelationū & visionū
me extolleret, & ne earum dele-

ctatio me super me efferret, datus est mihi multiplex tētator, qui multiplici tētatione & afflictione me affligat. Affligor enim tam in corpore & anima ab eisdem. Corporis enim sunt tormenta innumera à multis dæmonibus multipliciter excitata. Vix enim credo quod scribi possent passiones & infirmitates mei corporis. Nam non remanet in me aliquod mēbrum quin horribiliter patiatur. Nūquam enim sum sine dolore sine langore, cōtinue sum debilis & fragilis plena dolore, sic quod cōtinue oportet me iacere. Non est in me membrum quod nō sit percussum, tortum & pānatū à dæmonibus, & semper sum infirma & semper tumefacta & plena doloribus in omnibus mēbris meis, sic quod cum magna pāna possum me mouere & sum fatigata iacere, nec etiam comedere ad sufficientiā possum. Tormēta vero & animæ passiones (quas sine comparatione acerbiores &

44 *Decimum octauū ca. xvij. passus*
plures esse dico quam corporis)
patior quasi assiduè ab ipsis dæ-
monibus. Nec scio aliam assigna-
re similitudinem nisi de homine
suspecto per gulam, qui ligatis ma-
nibus post tergum & velatis oculis
suspectus cum fune remansisset
in patibulo & viueret, cui nullum
auxilium, nullum remedium, vel
fulcimentum remansisset. Et dico
quod adhuc desperatius & cru-
delius à dæmonibus torqueor.
Video enim quod dæmones ita
animam meam suspēdunt quod
sicut suspectus non habet aliquid
sustentamenti: Ita animæ nullum
videtur remanere sustentamen-
tū & omnes virtutes animæ sub-
uertuntur, sciente & aspiciente
anima mea. Et quādo anima mea
videt subuerti omnes virtutes, &
discedere, & quod non potest se
ibi opponere, est tantus dolor a-
nimæ, quod vix aliquādo possum
plorare propter desperatum do-
lorem & iram, aliquando vero
ploro irremediabiliter. Aliquan-

do etiam tanta ira venit in me quod vix possum me tenere quin me totam dilaniem. Aliquando vero nō possum me tenere quin horribiliter me percutiam, & percutiendo me ipsam tumefeci, aliquando caput meum & alia membra. Et quando anima videt cadere & discedere omnes virtutes fit plāctus animæ & vociferor ad Deū meū. Itē aliud tormētum patior, quia omnia vitia in me reuixerunt, & aliquando reuiuiscunt: non quod sint in vita durabili rationem meam subiicientes: sed præbent mihi & afferunt magnam pænalitatem, & etiam vitia quæ nunquam fuerunt in meo corpore, veniunt in me, & incenduntur, & afferunt mihi magnam pænalitatem: sed non habent vitam continuam. & quando remoriuntur, dant mihi magnam consolationem. Video enim, quod demonibus multis tradita sum, qui reuiuiscere faciunt vitia, quæ horreo, & quæ fuc-

46 Cap. 19. De multis & diuersis.
runt mortua, & addunt illa, quæ
nunquam fuerunt. Et ego recor-
dans quod Deus hic fuit afflictus
& despectus, & pauper vellem
quãdo oportet quod omnia ma-
la mea duplicarentur. Et quando-
que sum in tenebra horribilissi-
ma demonum vbi videtur omni-
no deesse omnis spes boni & est
illa tenebra horribilis, & suscitã-
tur vitia in corpore, quæ cognos-
co intus in anima esse mortua.
Sed extra animam suscitant ea
dæmones, & etiam illa vitia quæ
non fuerunt, suscitantur. Et in
corpore ad minus patior in tri-
bus locis: nam in locis verecun-
dis est tantus ignis, quod consue-
ui apponere ignem materiale
ad extinguendum alium ignem
concupiscentiæ, donec confes-
sor meus mihi prohibuit. tunc
cum sum in illa tenebra, credo
quod citius eligerem assari, quã
prædicta tunc pati: immo tunc
clamo: & aduoco mortem: vt
per quencumque modum mihi

*Magna
mulieris
constant.*

eam Deus concederet euenire:
& tunc dico Deo Domine, si me
debes mittere in infernum, ne
differas, sed subito facias, & ex
quo me dereliquisti, comple,
& submerge me in profundum.
Et intelligo tunc, quod id est o-
pus dæmonum: & quod illa vi-
tia non viuunt in anima, quia ani-
ma nunquam consentit eis, sed
corpus patitur violentiam, & est
tantus dolor, & tædium, quod si
duraret, corpus pati id non pos-
set. Sed & anima videt quod est
ei ablata omnis potentia quam-
uis non consentiat vitiis: non ta-
mē habet potestatem omnino resi-
stendi vitiis & videt quod est contra
Deū, & sic cadit, & torquetur in
eis. Et est quoddam vitium permittū
Deo venire in me, quod nunquā
fuit in me, sed aperte, & mani-
feste cognosco, quod permit-
titur a Deo venire in me: & præ-
dictum vitium est tam magnum,
quod superat omnia alia vitia, &
est quædam virtus quæ datur mi-
hi manifeste a Deo contra prædi-

*Spes au-
xilij Dei
in tēpta-
tione.*

ctum vitium qua virtuose à Deo liberor. Et si non haberem ego fidem de Deo certam, solum in isto, & non pro aliquo alio remaneret mihi: & in isto remaneret mihi spes certa, & secura, de qua non possum dubitare, & virtus praeualet semper & vitium deficit, & virtus tenet me, & non permittit me cadere in vitium: & est virtus tantæ fortitudinis quod non solum tenet in me, immo dat mihi tantam fortitudinem virtutis, quod verè in isto cognosco Deum, & illuminor, & cōfirmor in tantum, quod omnes homines mundi, nec omnia dæmonia inferni, nec alia aliqua res est, quæ posset me mouere ad minimum peccatum, & cum ista virtute remanet mihi Fides de Deo. Vitiū autem est tam magnum, quod verecundor illud dicere, & est tam magnum istud vitium, quod quando prædicta virtus est mihi abscondita, & videtur mihi, quod me dimiserit, non est res quæ me
posset

posset tenere, nec pro verecun-
dia, nec pro pœna aliqua, quin
statim ruerem in peccatum. Tūc ^{cc}
tamen superuenit illa virtus, & ^{cc}
virtuose me liberat, ita quod nec ^{cc}
ego ipsa possem peccare pro o- ^{cc}
mnibus bonis vel malis istius ^{cc}
mundi: & istos labores sustinui ^{Verè ma}
per duos annos, & plus. Item in ^{gni dolo-}
anima mea confuevit pugnare ^{res.}
quædam humilitas, & quædam ^{cc}
superbia tedij grandissimi. Hu- ^{cc}
militas est quia video me ceci-
disse ab omni bono, & video me
esse extra omnem virtutem, &
extra omnem gratiam, & video
in me tantam multitudinē pec-
catorum & defectuum, quod nō
possum cogitare, quod Deus de-
cetero velit mihi misereri, & vi-
deo me domum diaboli, & ope-
ratricem, & credulam dæmonio-
rum, & video me filiam eorum,
& video me extra omnem recti-
tudinem, & extra omnem vera-
citatem, & dignam infimo, & vl-
timo profundo inferni. Et ista

50 *Cap. 19. de multis & diuersis*
humilitas prædicta non est illa
humilitas quam aliquando ha-
beo, quæ facit animam meam ef-
se contemptram, & facit animam
venire in cogitationem bonita-
tis diuinæ. Quia alia prædicta hu-
militas, nõ adducit nisi innume-
rabile malum. Vnde intus in ani-
ma videtur mihi, quod sim tota
circundata dæmonibus, & video
defectus in anima & corpore, &
est mihi clausus Deus, & abscon-
ditus in omni potestate & gratia,
ita quod nullo modo possum re-
cordari Dei, nec ipsius habeo
memoriam, quia nec ipse per-
mittit: & videndo me damnatã,
non curo aliquo modo de dam-
natione mea, quia plus curo, &
plus doleo, quia offendi Creato-
rem meum, quem nollem offen-
disse, nec offendere pro omni-
bus bonis, & malis quæ possent
nominari. Vnde & videndo of-
fensiones meas innumerabiles
prædictas, pugno cū omnibus mē-
bris meis, & contra dæmones, vt

possim vincere, & preualere cōtra
prædicta vitia, & offensiones, &
non possū per aliquē modū om-
nino: & etiam non inuenio ali-
quem vadum, nec aliquam fene-
stellam, nec aliquod omnino re-
medium, per quod possim eua-
dere, vel me adiuuare, & perpen-
do, quod ego cecidi ita profun-
dè. Vnde & humilitate frequen-
ter sum inabissata, & facit me vi-
dere peccata mea, & superabun-
dantiam maliciarum mearum,
& iniquitatum, ita quod non vi-
deo me posse manifestare, nec
discooperire ea per aliquem mo-
dum, vt eas simulationes, & ini-
quitates meas, & peccata mea
possē manifestare, & vellem ire
nuda per ciuitates, & plateas, &
vellem appendere ad collū meū
carnes, & pisces, dicens, hæc est
illa mulier vilissima, plena malis,
& simulatione, & feminatrix o-
mnium vitiorum & malorum.
Faciebam enim bona ad famam
hominum, & faciebam dici om-

52 *Cap. 19. de multis & diuersis*
nibus qui inuitabant nos, non
comedo pisces, nec carnes, & e-
go eram plena gula, & comessa-
tione, & ebriosa, & ostendebam
quod nolebam recipere, nisi
quantum sufficebat mihi, & stu-
debam esse pauper exterius, &
ubi iacebam proiciebam mul-
tos pannos, & de manè faciebā
eos leuari, ne personæ venientes
hoc perpendere. Videte ani-
mæ meæ diabolum & cordis mei
malitiā: audiatis quomodo sum
hipocrita & filia superbię, & quo-
modo sum deceptrix, & sum a-
bominatio Dei, & ostendebam
me esse filiam orationis, & ego
eram filia iræ, superbiæ, & filia
diaboli. Et ostendebam me ha-
bere Deum in anima, & conso-
lationes diuinas in cella, & ego
habebam diabolum in anima, &
in cella. Et sciatis quod toto tem-
pore vitæ meæ studui, quomodo
possem habere famam sanctita-
tis, & sciatis in veritate, quod pro-
pter malicias, & simulationes

quę absconſę ſunt in corde meo,
multas gentes decepi, & ſum ho-
micida multarum animarum, &
animę meę. Et poſtea ſtando in
iſta abifſo, voluebam me ad iſtos
fratres meos qui dicti ſunt filij,
& dicebam eis, nolite mihi de
cætero credere, nõne videtis
vos quod ſum dæmoniaca? Vos
qui dicti eſtis filij, rogate iſtam
iuſtitiam Dei, vt exeant dæmo-
nia de anima mea, & manifeſtẽt
nequiſſima opera mea, vt non
amplius vituperetur Deus per
me, & nõne videtis quod om-
nia quę vobis dixi, ſunt falſa. Et
nõne videtis, quod ſi non eſſet
malitia in toto mundo, ego re-
plerem totum mundum de abũ-
dantiã malitię meę? Nolite mihi
plus credere. Nolite plus adora-
re idolum iſtud: quia in iſto ido-
lo latet diabolus, & omnia quę
locuta ſum vobis, fuerunt falſa
verba, ſimulata, & diabolica. Ro-
gate iſtam iuſtitiam Dei, vt cadat
hoc idolum, & frangatur, & ma-

54 *Cap. 9. de multis & diuersis*
nifestentur opera diabolica eius,
& mendacia, & verba inorpella-
ta, & inaurata quæ dicebam, quia
deaurabam me verbis diuinis, vt
essem honorata, & adorata pro
Deo. Rogate vt diaboli exeant
de isto idolo, vt non plus deci-
piatur mundus per istam fœmi-
nam. Vnde rogo filium Dei, quē
nominare non audeo, quod si
non manifestari me per semeti-
psum fecerit, quod faciat me ma-
nifestari per terram, vt aperiatur
& deglutiat me, vt facta in exem-
plum, dicant homines, & mu-
lieres, ô quomodo erat inorpel-
lata, & deaurata, & tota simulata
interius & exterius. Et vellem
mittere in collum meum vincu-
lum, vel vnam redortam, & face-
rē me trahi per ciuitates, & pla-
teas, & pueri ducerent me, ac
dicerent. Hæc est illa vilissima
mulier, quæ toto tempore vi-
tæ suæ ostendit falsum pro ve-
ro, & homines dicerent ac mu-
lieres. O ecce miraculum quod

fecit Deus, quia fecit per semetip-
sā manifestari, & dici malicias, &
iniquitates & peccata, quæ toto
tempore vitæ suæ fuerant absco-
sa. Sed istud dicere, parum suffi-
ciebat animæ: & sciatis, quod
sum posita in vna desperatio-
ne, quod nunquam habui isto
modo, quia omnino despe-
raui de Deo, & de omnibus
bonis eius, & feci cartam inter
me & ipsum. Et ideò sum certa,
quod non est aliqua persona in
mundo ita plena omni malicia,
& damnanda, sicut ego sum: quia
quicquid Deus mihi cōcessit, &
dedit, ad maiorē meā desperatio-
nē, & dānationē permisit. Vnde
rogo vos omnes, vt rogetis istam
iustitiam Dei, vt non plus tardet
extrahere dæmoniū de isto ido-
lo, & manifestentur nequissima
opera, quæ intus sunt, quia caput
meum diuiditur, corpus deficit,
oculi mei caligauerunt propter
multitudinem lacrymarum, &
omnia membra mea disiungun-

56 *Cap. 9. de multis & diuersis*
tur, quia non possum manifesta-
re malitias meas, & mendacia a-
nimæ meæ, sed gaudeo quia iam
inœpit aliquid manifestari,
& omnia ista sine humilitate ve-
ra esse in veritate videbam, &
scias, quod tu qui scripsisti, parū
scripsisti in comparatione omniū
malorum, & iniquitatum & abu-
sionum mearum, quia quando
erā paruula, inœpi operari ma-
la: hæc & his similia cogor dicere
prædicta humilitate inabissata, &
depressa.

Postea incipit superbia, quia
efficior tota ira, tota superbia,
tota tristitia, tota amarissima &
inflata: & aliam amaritudinem
maximam recipio de bonis, quæ
fecit mihi Deus, quia non recor-
dor illorum ad aliquod remediū
sed ad iniuriam & ad admiratio-
nem dolorosam. Videlicet quo-
modo in me nunquam potuerit
esse aliqua virtus, & dubito quod
nunquam in me fuerit verax, &
etiam non video aliquam ratio-

nem quare Deus hoc permiserit. Et tunc in ista tentatione omne bonum est mihi clausum, & absconditum, quia efficior in tantū tota ira, tota superbia, tota tristitia, tota amarissima, & inflata, & pœnata, & dolorosa, plusquam possim dicere. Quia si omnes sapientes de mundo, & omnes sancti Paradisi loquerentur mihi omnes consolationes, ad consolandum me, & promitterent mihi omnia bona, quæ dici possunt, & etiam ipse Deus daret mihi, nisi ipse aliter me mutaret, vel nisi aliter operaretur in anima, nullam consolationem mihi darent, nec aliquod remedium mihi afferrent, nec eis tunc crederem, immò omnia essent mihi ad augmentum dolorum, & malorum, & darent mihi maiorem irā & admirationem & tristitiam & dolorem, plus quàm possim dicere. Vnde pro commutatione prædictorum tormentorum, & tentationum & vt Deus aufer-

58 *Cap. 9. de multis & diversis*
ret à me prædicta, ego libenter
eligerem, & vellem omnia mala,
& infirmitates omnes & omnes
dolores, qui fiunt in omnibus
corporibus hominum sustinere,
& crederem, quod leuiora, &
minora mala mihi essent quam
prædicta tormenta. Vnde pluries
dixi, quod pro commutatione
prædictorum tormentorum, ego
eligerem omne genus martyrij
sustinere. Et incœpit iste prædi-
ctus status istorum tormentorū
& tentationum aliquanto tem-
pore ante pontificatum Papæ
Celestini, & duravit plus quam
per duos annos, in quibus sæpe
sū tormētata, & adhuc nō sum
perfectè neque plenè curata,
quamuis parum modo sentiam
aliquando exterius, non tamen
interius. Sed modo postquam
fui in isto statu, cognosco quod
inter prædictam humilitatem
malam, & prædictam superbiam,
est maxima purgatio, & purifica-
tio animæ. In his enim, & per illā

humilitatem veram acquirō, sine qua nullus homo saluatur. Et quanto maior est humilitas, tanto maior est purgatio animæ. Vnde cognosco; quod inter prædictam humilitatem & superbiam, comburitur, & martizatur anima mea. Et propter cognitionem offensionum, & defectuum, quã per prædictam humilitatem anima adipiscitur, anima purgatur à superbia, & à dæmonibus: & propterea quanto anima magis afflicta, & depauperata & humiliata est inferius, tanto magis aptatur, & purgatur, & purificatur, vt magis eleuetur, quia nulla anima potest aliter nec plus eleuari, nisi quantum humiliatur, & profundius in humilitate complantatur, & radicatur.

C vj

Vigesimum capitulum. De decem visionibus & consolationibus insignibus quas habuit à Deo. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earum: & qualiter sensit Deum intra animam suam in quantum est omne bonum. Et quomodo fuerunt ligata omnes potentia animæ suæ toto illo tempore: ita quod non poterat neque potuit cogitare nec meminisse alterius alicuius rei creatæ, præter quàm ipseus Dei.

BENEDICTVS Deus, & Pater Domini nostri Iesu qui consolatur nos in omni tribulatione.

In omni enim tribulatione me peccatricem consolari dignatus est, infra enim illud tempus stridendi, de quo supra in decimo octauo passu meæ conuersionis facta est mentio, & post illam illuminationem quam habui mirabiliter, dicendo pater noster, sensi cōsolationem magnam de dulcedine Dei isto modo. Fuit enim mihi inspiratum, & fui tra-

*Conside-
ratio v-
nionis di-
uinitatis
ac huma-
nitatis
Dei.*

Ita ad considerandum benedictam vnionem deitatis & humanitatis Christi, & diuinitatem, & humanitatem in Christo. In cuius contemplatione & delectatione sensi maximam cōsolationem, & fuit maior consolatio quàm fuisset experta. Ita quod per magnam partem illius diei steti in pedibus in cella vbi orabam stupefacta, clausa, & sola, & cor meum erat affectum in illa delectatione, in tantū quod post iacui, & perdidit loquelam: & sociā mea venit ad me, & cogitauit, & credidit quod morerer. Sed me tedeat, quia faciebat mihi impedimētum. Quadam autem vice dum in his perseuerarem, antequam complestem omnia pauperibus erogare, quamuis parum remansisset ad dandum, dum essem in oratione vno sero, nō videbatur mihi quod aliquid sentirem de Deo, & ideo lamentabar, & rogabā Deum hoc modo dicens. Domine id quod fa-

cio, non facio nisi vt inueniam te. Inueniam igitur postquã perfecero hæc: & multa similia dicebam in oratione: & responsio facta est mihi ita dicēs. Quid vis? & ego respōdi: nolo aurum, nec argentum, immo etiam si dares mihi totum mūdum, nolo aliud nisi te. Et tunc respondit dicens. Studeas diligenter, & properate, quia statim quando hoc quod facis, factum fuerit, tota trinitas veniet in te: multa etiam alia tūc promissa mihi fuerūt. Et extraxit me de omni tribulatione, & dimisit me cum multa suauitate diuina, & tunc expectaui, quod ita fieret sicut mihi dictum erat. Et ego hæc retuli sociæ meæ in quadã dubitatione, pro eo quod in visione magna mihi dicta, & promissa fuerant, sed tamen dimiserat me cum multa suauitate diuina. Post hæc iui ad sanctum Franciscum apud assisimum, & tunc in via adimpleta mihi fuit dicta promissio, & tamen non

compleueram omnia mea erogare pauperib⁹, quamuis parum remāisset, pro eo quod quidam sanctus vir hoc facere debebat, interim mortuus fuit, & cōplere non potuit. Erat enim conuersus per gratiam Dei ad admonitionem meam, & dum iret ad expropriandum se, & ad erogandum suam possessionem pauperibus, in via mortuus est, Deus tamen multa miracula per eum fecit, & sepultura eius habetur in reuerentia. Dum igitur ibam ad sanctum Franciscum apud affissium, ibam per viam orādo, & inter alia rogabam beatum Franciscum, quod ipse impetraret mihi à Deo, vt seruarem bene regulam beati Frāncisci quam nouiter promiseram, & gratiam mihi acquireret, quod sentirem aliquid de Christo, & maxime quod faceret me esse, & finire dies meos in paupertate. Pro hac etiā causa vt supra, haberē libertatem paupertatis, iueram Romā ad rogā-

*Regulā
b. Fran-
cisci b.
Angela
voverat
observare.*

dum beatum Petrum, vt ipse acquireret mihi gratiam verę paupertatis. Vnde & meritis beati Petri, & beati Francisci fuit mihi datum ex gratia diuina, vt certissimè sensi, donum verę paupertatis. Dum igitur prædicta in itinere orando postularem, cum peruenissem inter speluncam & viam arctam, quæ ascēdit sursum versus altissimum, & est ultra speluncam, in illo loco dictum est mihi ita. Tu rogasti seruū meum Franciscum, & ego volui mittere alium nuncium. Et ego sum Spiritus sanctus, qui veni ad te, vt darem tibi consolationem, quam alias nūquam gustasti. Et veniam tecum intus in te vsque ad sanctū Franciscum, & modicum perpendent, qui tecum sunt aliqui. Et volo venire loquendo tecum per rotam istam viam, & non dabo finem locutioni, nec tu poteris alteri rei intendere, nisi mihi: quia ego ligavi te & non discedam à te, vsque quo secūda vice

uenies ad sanctum Franciscum,
& tunc discedam à te secundum
istam consolationem. Sed alias à
te non discedam, si me diligas: &
incipit dicere verba quæ sequun-
tur, ad prouocandum me ad sui
amorem. Filia mea dulcis mihi,
filia mea tūplum meū, filia mea
delectamentum meum, diligas
me, quia tu es multum dilecta à
me, multo plus quam tu diligas
me. Et sepissime dicebat mihi:
filia & sponsa dulcis mihi: & sub-
inferebat. Ego diligo te plus, quā
aliquam quæ sit in valle Spole-
tana. Ergo postquam ego collo-
caui, & paulaui me in te, modo
colloca te in me, & quiesce in
me. Ego fui cum Apostolis, &
videbant oculis corporis, & non
sentiebant me, sicut tu sentis,
postquam autem domum redie-
ris senties aliam dulcedinem,
quam nunquam experta fuisti:
& non loquar tibi sicut nunc so-
lum, sed senties me. Tu rogasti
seruum meum Franciscum spe-

*Amor
Dei ma-
gnus ad
creatu-
ras suas.*

rans cum eo, & per eum quæ desiderabas impetrare, & quia seruus meus Franciscus multum me dilexit, ideo multum feci sibi. Et si esset hodie aliqua persona, quæ me plus diligeret, adhuc sibi plus facerem. Dicebat autem mihi, quod pauci sunt hodie boni, & quod erat pauca fides, & conquerebatur dicens: tantus inquit est amor, quem habeo animæ, quæ diligit me sine malicia, quod modo si esset aliqua quæ perfectè me diligeret, maiorem gratiam facerem ei, quàm alias fecerim sanctis de quibus in tempore præterito multa magna referuntur, quæ Deus fecit eis. Et non est aliquis qui possit se excusare de isto amore, quia omnis persona potest amare Deum: & ipse nõ requirit aliud, nisi vt anima requirat, & diligat eum, quia ipse veraciter diligit eam, & ipse est amor animæ: hæc autè verba profunda sunt. Quod autè Deus fit amor animæ ostè-

debat mihi viua ratione per ad-
uentum suum, & per crucem
quam sustinuit pro nobis, cum
ipse esset ita immensus, & glo-
riosus, & explicabat passionem,
& cætera quæ pro nobis fecit: &
subiungebat. Vide ergo si in me
est aliud nisi amor: & cõprehen-
debat anima mea certissimè,
quod ipse non erat nisi amor.
Conquerebatur autè quod isto
tempore tam paucas personas
inueniebat, in quibus posset po-
nere gratiam suam, & dicebat
quod modo multo maiorè gra-
tiam faceret illis, quos inueniret
modo diligentes se, quam fece-
rit adhuc aliis sanctis, qui fuerunt
hactenus. Dicebat igitur mihi
iterum: filia mea dulcis mihi, ama
me, quia tu es multo plus amata,
quam tu ames me. Amata mea,
ama me: & dicebat. Immensus
est amor quem habeo animæ,
quæ me diligit sine malicia. Et
videbatur mihi quod volebat,
quod anima haberet de illo amo

*De raro
amore ho-
minis ad
Deum.*

re, quem ipse erga animã/habet
 secundum animæ potentiam &
 virtutem, & si hoc tantummodo
 desideraret, ipse complebat. Ite-
 rum dicebat mihi. Amata mea
 sponsa mea ama me, tota enim
 vita tua, comedere, & bibere, &
 tuum dormire, & omne tuum
 viuere, totum placet mihi, si dili-
 gas me. Iterum dixit mihi: ego
 faciam in te res magnas in conf-
 pectu gentiũ, & in te cognoscat,
 & glorificabor & clarificabor, &
 laudabitur nomen meum in te a
 multis gentibus: hæc & alia mul-
 ta similia dixit mihi. Ego autem
 dum audirem ista verba, assigna-
 bam peccata, & considerabam
 defectus meos, & quod nõ eram
 digna illis magnis amoribus, &
 incepti in istis verbis multum du-
 bitare, & dixit anima illi qui mihi
 loquebatur. Si tu esses spiritus-
 sanctus tu non diceres mihi ista,
 quia hæc non conueniunt mihi,
 nec decent: & ego sum fragilis,
 & possum habere inde vanam

*Nota &
imitare.*

gloriam. Et respondit mihi: modo vide, & cogita, si tu de omnibus istis poteris habere vanam gloriam, qua extollaris, ut excas de verbis istis alia cogitando, si potes. Et ego fui conata velle habere vanam gloriā, ut probarem si erat verum hoc quod dixerat, & si erat spiritus sanctus, & incœpi respicere per vineas, ut exirem de illa locutione, & vbi cumque respiciebam, dicebat: nunc vide, contēplare, ista est creatura mea, & sentiebam dulcedinem inefabilem. Inter hæc autem reducebantur ad memoriam meam omnia peccata mea, & ex parte mei nihil videbā in me, nisi peccata & defectus, & sentiebam in me humilitatē, plus quam nunquam senserim. Plus hæc dixit mihi, quod tantum eram dilecta, quod filius Dei, & Virginis Mariæ se inclinavit mihi, & venerat in me ad loquendum mihi. Dicebat autem mihi Christus: si totus mundus veniret modo te-

» cum, tu non posses loqui modo
» alteri: modo enim cum ego tecū
» veniam, venit tecum totus mun-
» dus, & vt daret mihi securitatem
» de dubio, dicebat mihi: ego sum
» qui fui crucifixus pro te, & habui
» famem, & sitim pro te, & tantum
» te dilexi, quod meum sanguinem
» pro te effudi, & dicebat mihi to-
» tam passionem: & dicebat pete
» gratiam pro te, & socijs tuis, &
» pro quibuscumque vis, & para
» te ad recipiendum, quia ego sum
» multo plus paratus ad dandum,
» quam tu ad recipiendum. Anima
» autem mea clamauit, dicens: no-
» lo petere, quia non sum digna: &
» reducebatur ad memoriā meam
» omnia peccata mea. Iterum ani-
» ma mea dicebat. Si tu qui ab ini-
» tio mihi locutus es, esses spiritus
» sanctus, tu non diceres mihi tam
» magna: & si tu esses in me, debe-
» ret esse tanta lætitia in me, quod
» ego viuens non possem sustine-
» re. Et respondit mihi. Nunquid
» esse, vel fieri potest, nisi sicut ego

volō? ideo non do tibi aliam læ-
titiam, neque plus nisi sicut ha-
bes, & ego iam minus ista dedi
alij, & ille cui dedi, iacuit non
sentiēs, nec videns. Et hoc signū
irerum do tibi, quod ego sum.
Coneris enim nunc loqui cum
sociis tuis, & cogita alia quæcū-
que vis, aut bonum, aut malum,
quia non poteris cogitare aliud,
quam de Deo. Ego enim sum so-
lus qui possum ligare mentem.
Hæc autem omnia facio tibi non
pro tuis meritis, sed pro bonitate
mea. Inter hæc reducebantur ad
memoriam omnia mala mea, &
videbam peccata mea, propter
quæ eram digna inferno, & hoc
clare videbam, plus quam nun-
quam fecerim. Dicebat etiam
mihi: quod si venissem cum aliis,
non talibus sicut erant illi, cum
quibus veneram, quod hæc præ-
dicta non fuissent mihi facta, ne-
que dicta. Ipsi enim aliquo mo-
do perpendebant de langore
meo, pro eo quod ego in omni

*Signum
presen-
tie Do-
mini in
anima.*

72   *De prima consolatione*
verbo recipiebam dulcedinem
magnam, & noluissem peruenire
ad terminum, (neque quod via
illa finiretur omni tempore mū-
di. Quanta autem esset lætitia &
dulcedo Dei, quam ego sentie-
bam, non possem intimare, maxi-
me quando dixit: ego sum spiri-
tus sanctus, qui intro intus in te. Et
similiter quando dicebat omnia
alia, recipiebam magnam dulce-
dinem. Venit igitur mecum usque
ad sanctum Franciscum sicut di-
xerat mihi, & non discessit à me,
& continuauit me cum usque
post comestionem, donec secun-
da vice iui ad sanctum Franciscum.
Igitur secunda vice quando veni
ad Ecclesiam sancti Francisci,
statim quando ego genuflexi in
introitu ostij Ecclesiæ, & vidi
sanctum Franciscum pictum in
sinu Christi, dixit mihi Christus.
Ita te astrictam tenebo, & multo
plus quam possit considerari cum
oculis corporis, & modo est ho-
ra, quod ego te filia dulcis tem-
plum

plum meum delectamentum
meum impleam, & dimittam: di-
xi enim tibi quod pro ista conso-
latione dimitto te; sed nō dimit-
tam te, si me diligas. Et quamvis
esset verbum amarum, tunc ta-
mē in ipso verbo tantam dulce-
dinem sensi, quod fuit delectabi-
lissimum. Et tunc respexi, vt vide-
rem eū oculis corporis & men-
tis, & vidi. Et si quæras, quid vidi.
Vidi veracem rem, plenam maie-
state, immensam, quam nescio
dicere, sed videbatur, quod esset
bonum. Multa autem verba dul-
cedinis dixit mihi: & recedendo
fecit discessum multum placabi-
lem, & cum immensa dulcedine
recessit, & recessit planè, & cum
mora, & non subitò. Inter alia
autem verba dixit mihi ista: filia
mea dulcis mihi, multo plus, quā
ego tibi, templum dilectum
meum, tu habes annulum
mei amoris, & es arrata à me, &
de cætero non discedes à me, &
benedictionem Patris, & Filij, &

*Vidit**Deum
oculis cor-
poris.**Quis sibi
videba-
tur Deus*

D

Spiritu sancti habes tu & conso-
cia tua. Et statim anima clama-
uit: ô ex quo non recedes à me,
non peccabo de cetero mortali-
ter? Et respondit: hoc non dico
tibi. Et cum ego in recessu peti-
uissem gratiam pro socia mea,
respondit mihi. Sociæ tuæ dabo
gratiam aliam. Sic igitur recessit,
& noluit quod recedendo ego
iacerem, sed starem in pedibus
meis. Post recessum suum tamen
ego cecidi sedendo, & incæpi
stridere alta voce, & vociferare
& clamare, & stridebam sine ali-
qua verecundia clamando, & di-
cêdo istud verbû: scilicet. Amor
adhuc non cognoui te, quare me
dimittis sic? Sed non poteram di-
cere plus, nisi quod clamando
istud, volebâ formare, & dicere,
& non poterâ formare, ita inclu-
debatur à voce, & à clamore, &
ideo non intelligebatur verbum
ab audientibus. Hic autem stri-
dor & clamor accidit mihi in
introitu ostij Ecclesiæ sancti
Francisci vbi post recessum Dei

sedebam languens, & stridens, & clamans in præsentia totius populi, in tantum quod qui mecum venerāt, & noti mei è longinquo stabant erubescerent, credentes aliam esse causam. Reliquit igitur me cum certitudine, & sine dubio, quod ipse qui mihi locutus fuerat, erat Deus. Ego autem præ dulcedine eius, & dolore recessus clamabam, volens mori: & dolor magnus erat mihi, quia non moriebar, & quia remanebam post eum, & omnes compages meæ, tunc disiungebātur. Post ista redij de assissio, & cum magna dulcedine veniebam per viam loquendo de Deo, & erat mihi maxima pœna tacere. Sed conabar abstinere propter societatem. Dixit autē mihi Christus in via reuertendo de assissio: *Donum crucis & amoris Dei intus datū b. Ange. l. e.* do inquit tibi signum, quod ego sum Christus, qui loquor tibi, & sum tibi locutus, & do tibi crucem, & amorem Dei intus in te, & hoc signū erit tecum in æter-

num. Et ego statim illam crucē,
& amorem Dei sentiebam intus
in anima mea, & redundabat in
corpus & sentiebam illam cru-
cem corporaliter, & sentiendo
liquefiebat anima mea in amore
Dei. Postquam vero fui reuerfa,
& manebam in domo, sentie-
bā vnā dulcedinem pacificam,
quietam tam magnam, quod
ipsam nescio dicere, & erat mihi
desiderium moriendi, & erat
mihi tanta pœna viuere propter
illam dulcedinem pacificam, &
quietā, & tantum delectabilem,
quod ipsam nescio exprimere, vt
supra, venirem ad illam dulcedi-
nem, cuius aliquid sentiebam, &
vt non perderem illam, quam
habebā, quod ego desiderabam
mori, & exire de mundo, & vi-
uere erat mihi pœna super pœ-
nam, & dolorem mortis matris
meæ, & filiorum meorum, & su-
per omnem dolorem quem pos-
sem cogitare, & iacebam domi
languida propter prædicta per

ocho dies, & clamabam, domine
habeas pietatem de me, & non
permittas me plus remanere in
hoc mundo. Deinceps vero sepe
fensi odores indicibiles, & tanta
fuerunt hæc, & alia, quæ non pos-
sum ea dicere, & verba quidem
pauca referre possum. Sed dele-
ctationem, & dulcedinem quam
fensi, non possum referre. Mul-
totiens autem ista collocutio fa-
cta est mihi, sed non cum tanta
mora, nec cū tāta dulcedine, nec
sic profūdè. Postquā autē reuer-
sa fui de assissio, & iacebam, sicut
dictū est, socia mea quæ erat mi-
rabilis simplicitatis, & puritatis,
& virginitatis, audiuit vocē vnam
tunc sibi dicentem. Spiritus san-
ctus est intus in cella: venit igitur
ad me, & cœpit inquirere dicens.
Dicas mihi istud, quod habes,
quia mihi dictum est, quod ad
te venirem: & ego respondi,
sicut tibi dictum est, placet mihi,
& extunc communicavi sociæ
meæ plura de his secretis.

D iij

Vigesimum primum cap. De ij. consolatione & visione, in qua vidit Deum in quantum est summa pulchritudo. Unde visum est ei quod omnis creata pulchritudo nihil erat in comparatione illius.

QUODAM tempore eram in oratione, & eleuata in spiritu, loquebatur mihi Deus verba multum placibilia, & amore plena, Et respiciens vidi Deum mihi loquentem.

*Vidit
Dei pul-
chritu-
dinem.*

Si autem quæras quid vidi, dico quod vidi ipsum, & aliud nescio dicere, nisi quod videbam vnam plenitudinem, vnam claritatem de qua sentiebam in me tantum implementum, quod ego nescio dicere nec scio dare aliquam omnino similitudinem, nec vidi aliquid corporale, sed erat sicut est in cælo, videlicet pulchritudo tanta, quod nescio aliquid aliud dicere, nisi quod vidi summam pulchritudinem continentem omne bonum, &

omnes sancti stabant ante illam
pulcherrimam maiestatem ad lau-
dandum eam, videretur autem mi-
hi, quod in isto parum steti. Dixit
autem mihi Deus: filia amantissi-
ma dulcis mihi, omnes sancti pa-
radisi habent ad te speciale amo-
rem, & mater mea similiter, & e-
ris associata à me cum eis: quam-
vis autem mihi omnia ista dice-
rentur, totum tamen istud valde
parum videbatur mihi, supra quod
dictum est de matre sua, & de san-
ctis. Sed tantum delectabar in
eo, & tanta erat dulcedo quam
sentiebam de eo, quod non cu-
rabam respicere nec Angelos,
nec sanctos, videbam enim quod
omne illud bonum, & omnis de-
cor sanctorum, & Angelorum
erat ab eo, & in eo, & ipse erat
omne & summum bonum, &
omnis pulchritudo, & tantum
delectabar in ipso decore suo,
quod non curabam respicere a-
liquam creaturam. Dicebat au-
tem mihi, immensum amorem

*Attende
quod
qui per
fectè a-
mat Dcū
& illo
aliquo-
modo
fruitur.
quod pa-
rū curat
de san-
ctis An-
gelis.*

habeo ad te, sed non ostendo, immo abscondo tibi. Dicebat autem sibi anima. Quare habes tantum amorem & delectamentum in me, quæ sum ita turpis, & quæ ita toto tempore vitæ meæ offendi te? Ipse vero respondebat. Tantus est amor quem habeo in te repositum, quod de defectibus tuis quasi non recordor, quamvis oculi mei videant illos, & in te habeo repositum multum thesaurum. Tunc anima mea sentiebat ita certissime esse verum: ita quod in nullo dubitabat, & ita sentiebat, & videbat quod oculi Dei respiciebant eam, in quibus oculis anima respiciebat, & habebat in hoc tantum delectamentum, quod nullus homo neque si descenderet aliquis de sanctis, qui sunt in paradiso, posset hoc manifestare. Et cum dicebat mihi, quod multum amorem abscondebat mihi, quod non possem illum portare: anima respondebat. Si tu es Deus omnipotens,

*Deus
amanti,
sui sepe
desiderium
relinquit.*

tu potes facere, quod ego pos-
sim portare. Et ipse respondit. Si
hoc facerem, hic haberes, quic-
quid velles, & non haberes fa-
mem de me, ideo nolo tibi hoc
facere, immo in hoc mundo vo-
lo, quod habeas famem de me,
& desiderium, & quod langueas
de me.

*Vigesimum secundum ca. De ij. con-
solatione & visione, in qua vidit
Deum in quantum est infinita om-
nipotentia: & de profunda humili-
tate qua Deus creaturis se inclina-
uit, in qua visione concessa fuit sibi
gratia vt prodesset omnibus tam
presentibus quam futuris qui de ea
memoriam haberent.*

QUADAM vice fuit mihi
facta locutio diuina di-
cens. Ego qui loquor tibi, sum di-
uina potentia, quæ apporto tibi
gratiam diuinam, & gratia quam
apporto tibi est talis, quod vo-
lo quod tu profis omnibus ho-
minibus, qui videbunt te, & non

Bonum est habere memoria de beata hac Angela. solum illis, sed etiam quod iuues, & profis illis, qui cogitabunt de te, vel recordabuntur & audiēt te nominari: & illis qui plus habebunt de me, plus proderis. Et tūc anima quamuis senserit magnam lætitiā, dicebat, nolo hāc gratiam, quia timeo ne mihi noceat, & ne inde habeam vanam gloriam. Et respondit subito dicens. Tu non habes inde facere aliquid, quia hoc non est tuum, sed solum es inde grauanda, serua id bene, & redde illi cuius est. Et tunc anima apprehendebat, quod isto modo nō poterat mihi nocere. Dixit etiam mihi, placet inquit mihi, quia habes istum timorem. Post hęc mihi existenti in Ecclesia facta fuit locutio dulcissima, quæ statim refecit totam mentem meam, dixitque mihi: filia mea dulcis mihi, vel valde melius dixit. Et subiungit. Nulla creatura potest tibi dare consolationem, nisi ego solus, ego volo tibi ostendere de po-

rentia mea. Et statim fuerunt
 aperti oculi animæ meæ, & vide- *Vidit ali-*
 bam vnam plenitudinem Dei, in *quomodo*
 qua comprehendebam totum *de pleni-*
 mundum, supra vltra mare, & ci- *tudine*
 tra mare, & mare, & abissum, & *omni-po-*
 omnia in quibus non videbam, *tentia di-*
 nisi tantum potentiam diuinam *uina.*
 modo omnino inenarrabili, &
 animam nimis admirando excla-
 mauit dicens: est iste mundus
 plenus de Deo? Et comprehen-
 debam totum mundum quasi
 quid parum. Et videbam poten-
 tiam Dei excedere omnia, & im-
 plere omnia. Et dixit mihi: ostē-
 di tibi aliquid de potentia mea?
 Et ego comprehendebam taliter,
 quod poteram melius postea in-
 telligere alia. Et dixit mihi: vi- *Humili-*
 disti aliquid de potentia mea? *tas Dei!*
 modo videas humilitatē meam:
 & videbam tantum profundē hu-
 militatem Dei, & ad homines, &
 ad omnia, quod comprehendens
 anima potentiam inenarrabi-
 lem, & videns tam profundam

humilitatem, mirabatur, & reputabat se nihil omnino, & nihil videbat in se, nisi superbiam, & incoepi mecum cogitare, & reputare me omnino indignam cōmunionē, ita quod nolebam cōmunicare. Et dixit mihi postquam ostenderat suam potentiam, & humilitatem. Filia mea ad istud punctum videndi, ad quod tu venisti, nulla creatura potest venire, nisi per diuinam gratiam eleuetur specialissimam. Cum igitur essem in Ecclesia prope eleuationem corporis Christi, dixit mihi. Ecce potentia modo est super altare, & sum intus in te, & si tu me recipis, recipis me, quem iam recepisti, communica igitur in nomine Patris, & Filij, & Spiritus sancti, & ego qui sum dignus, facio te dignam. Et tunc remansit in me dulcedo inenarrabilis & lætitia magna, qua non credo carere in tota vita mea.

Vigesimum tertium capitulum. De quarta consolatione, Et visione, in qua vidit Deum in quantum est summa sapientia, unde didicit qualiter res quaecunque debeant iudicari.

QVADAM vice rogata à quodam, vt rogarem Deū pro quibusdam rebus, quas volebat scire, & dubitarem hoc facere, quia videbatur mihi superbia, & stultitia rogare Deum de talibus: dum starem in tali cogitatione, subitò fuit mens mea eleuata, & fuit posita in prima eleuatione ad vnā mensā, sine initio, & sine fine, & non fui posita ad videndū ipsā mensā, sed quod erat super illam mensam, & videbam vnā plenitudinē inenarrabilem Dei, de qua nihil possum narrare, nec dicere nisi hoc, scilicet, quod videbam plenitudinē sapientiæ diuinę, & omne bonum.

*Non esse
inquire
dū defis-*

Et videbam illam plenitudinē *turis re-*
diuinæ sapientiæ, in qua videbā *bus.*

86 *Cap. xxiiij. De iij. consolatione*
quod non erat licitum inquire-
re, vel velle scire illud, quod vult
facere diuina sapientia, quia est
præcedere eam, & inhonora-
re. Et ideò quando video per-
sonas id inquirentes, videtur
mihi & intelligo, quod errant.
Et extunc per id quod vidi super
illam mensam, scilicet diuinam
sapientiam, remansit mihi, quod
possum intelligere, & iudicare
omnes personas spirituales ali-
qua spiritualia quando audio de
eis loqui, vel ea narrari, & non
iudico illo iudicio, quo solebam
iudicando errare & peccare. Sed
alio vero iudicio quo intelligo,
vnde habeo, vel habere possum
conscientiam peccandi in isto
iudicio, & nescio aliquid narrare
de illo, quod vidi. Sed anima re-
portauit de visione ad vocabu-
lum scilicet mensam, & quod fui
posita in prima eleuatione ad v-
nam mensam. Sed de illis ad quæ
fui posita videndum super illam
mensam, nihil possum narrare,

nisi illa quæ dixi.

Vigesimum quartum cap. De quinta consolatione & visione, in qua vidit Deum in quantum est summa iustitia, & ab hac cognitione obtinuit habere conformitatem in iudiciis ipsius Dei.

Vice quadam dum eram in oratione, quæsiui à Deo nõ dubitans de aliquo, sed volens plus scire de Deo, & dixi. *Quare Deus voluerit* Quare domine fecisti creationem hominum, & postquam fecisti permisi tibi fieri tantam passionem, *al. salua re hominẽ potuisset.* sicut fuit filij tui pro peccatis nostris, cum tu posses optimè facere, quod sine omnib⁹ istis fuisset. *Et de iustitia eius.* Et placuisset tibi & habuisset tantum de virtutis, sicut habemus? Et dabatur mihi intelligere, quod Deus ideò fecerat, & permiserat, quia nobis per hoc melius manifestabatur bonitas sua, & nobis melius conveniebat. Hoc autem non sufficiebat mihi quod plenè intelli-

gerem, intelligebam tamen certissimè, & sciebam quod Deus aliter facere potuisset, si ipse aliter voluisset, saluare nos. Vna tamen vice eleuata fuit anima, & videbat, quod istud quod ego quære-
bam. non habebat initium, nec finem, & ipsa anima cum esset in ipsa tenebra, volebat redire retro ad se, & non poterat: volebat procedere & non poterat. Subitò igitur fuit amplius leuata & illuminata, & videbat Dei potè-
tiam inenarrabilem, videbat Dei voluntatem & iustitiam, & bonitatem in quibus plenissimè intelligebã omnia, de quibus quæ-
sieram. Et fuit anima extracta de omni illa tenebra priori. In illa enim tenebra ego iacebam in terra, sed in ista maxima illuminatione steti in pedibus in summitate digitorum grossorum pedum: & eram in tanta agilitate corporis, & renouatione, quod nunquam tantum habueram. Et eram in tanta plenitudine cha-

ritatis, & cum tanta letitia intelligebam in illa potentia & voluntate & iustitia Dei, quod non solum de illis quæ quæsieram, intelligebam immo etiam satisfaciebat mihi de omnibus creaturis saluandis, & saluatis, & de dæmonibus, & de damnatis, & de omnibus. Sed istud non possum manifestare aliquibus omnino verbis, supra enim naturam omnino est. Et quamuis ego plenè intelligerem, quod Deus aliter potuisset nos saluare si voluisset nõ tamen poterã cognoscere quod nobis melius posset fieri cognita eius potètia & bonitate, nec melius potuisset poni in ore. Et extunc remaneo ita contenta & segura, quod si certissimè me scirem esse damnandam, nulla ratione possè dolere, nec minus laborarem, nec minus studerem orare, & honorare Deum, tantùm intellexi iustitiam eius, & rectitudinem iudiciorum eius: & reliquit in anima mea vnã pacẽ,

vnam quietem, & soliditatem, cuius similem non recordor me habuisse ita plenè, & in hac maneo continuè. Postquam autem viderem potentiam Dei, & voluntatem eius, & iustitiam: fui eleuata adhuc plus, & tunc nō videbam, nec potentiam, nec voluntatem Dei illo modo sicut prius

Sed videbam vnā rem stabilem, ita indicibilem mihi quod de ea nihil possum dicere, nisi quod erat omne bonum, & anima mea erat in lætitia omnino inenarrabili, & non videbam ibi amorem sed illam rem omnino inenarrabilem, & exiueram de illo statu priori, & eram posita in isto maximo statu inenarrabili, & nescio si eram in corpore, vel extra corpus: & omnia retro habita non videbantur mihi, quod fuerint tam magni status, & reliquit mihi mortificationem vitiorum, & securitatem virtutum, quibus diligo bona & mala, benefacta &

malefacta, quia videlicet non habeo inde displicentiam. Relicta igitur sum in magna pace, & veneratione iudiciorum diuinorū, ita quod quando dico Deo: per iudicia tua libera me domine, vel per iudicium tuum libera me domine, tantum delector, & ita confidenter dico, sicut quando dico, per tuam passionem libera me domine. Nō enim magis cognosco bonitatem Dei in viro beato, vel sancto viro, vel multis quā in vno damnato, vel multitudine damnatorum. Sed hoc profundum non fuit mihi demonstratum, nisi semel & nunquam obliuiscor illius memoriā nec illius lætitiā. Et si omnia quæ sunt fidei, per impossibile deficerent, hic tamen remanet mihi certitudo de Deo, & de suis iudiciis, & de iustitia suorum iudiciorum, Sed ô quanta profunditas est hic! totum tamen redit in vtilitatem beatorum. Anima enim quæ istam cognitionem de

*Veneranda sunt
Dei iudicia.*

92 Cap 25. de sexta consolatione
diuinis iudiciis, & istis profun-
dis habet, de omnibus habebit
fructum ex ista cognitione Dei.

*Vigesimum quintum capitulum. De sex-
ta consolatione & visione, in qua vi-
dit Deum in quantum est amor in-
finitus, ex qua visione tota fuit trās-
formata in amorem.*

*Amor
Dei.*

QUADAM vice in quadra-
gesima videbatur quod ef-
sem multum sicca, & sine deuo-
tione, & orabam Deum, quod
ipse daret mihi de se, pro eo
quod ego eram sicca de omni
bono: & tunc fuerunt aperti o-
culi animæ, & videbam amorem
qui veniebat versus me, & vide-
bam principium, sed non vide-
bam finem, nisi solùm continua-
tionem eius. Et nescio dicere ali-
quam similitudinem coloris. Et
statim quando peruenit amor ad
me videbam oculis animæ aper-
tè hæc omnia, plus quam cum o-
culis corporis aliquid possit vi-

deri, & factus est amor versus me, sicut vnus falcis similitudo. Nec est intelligendū, quod fuerit aliqua similitudo quantitatiua mensurabilis, sed erat sicut similitudo falcis, quia in principio quādo amor se præsentaui, post retraxit se, nō conferens se quātum se fecit intelligi. Et tunc statim repleta fui amore, & satieta- te inæstimabili, quæ quamuis me satiaret, tamen generabat in me maximam famem, tantum inæsti- mabilem, quod omnia membra tunc disiungebantur, ita quod a- nima languebat, & desiderabat peruenire ad residuum. Et nole- bam, nec videre, nec audire, nec sentire aliquam creaturam, & e- go nō loquebar. Sed anima mea loquebatur intus clamans quod amor non faceret eam tanto a- more languere, quia vitam æsti- mabam mortem. Et ad hoc inuo- cabat beatam virginem primò, & post inuocabat & obsecrabat omnes Apostolos, quod irent

cum ea, & genuflecterent, & nū-
ciarent altissimo, quod non face-
ret seu non permetteret eam am-
plius pati istam mortē, sed quod
perueniret ad eum quem sentie-
bat, & similiter rogabat beatum
Franciscum & Euangelistas ob-
secrabat, & clamabat ad eos si-
militer. Et dum ex appropin-
quatione me totam crederem
esse amorem, propter amorem
quem sentiebam, dicebam, mul-
ti sunt qui credunt stare in amo-
re, & stant in odio, & multi è cō-
uerso qui credunt stare in odio,
& sunt in amore. Anima autem
mea quærebat hoc videre certif-
simè, & Deus dedit hoc mihi
sentire manifestè, sic quod ego
remanſi tunc tota contenta. Re-
pleta autem sum illo amore sic,
quod non credo quod possum
carere illo amore de cætero, &
non possum credere alicui crea-
turæ aliud dicenti, & si Angelus
aliud diceret mihi, ego non cre-
derem, sed responderem, tu es

ille qui cecidisti de cælo.

Et videbam in me duas partes, sicut si facta fuisset in me vna strata, & ex vna parte videbam amorem & omne bonum quod erat à Deo, & non à me, & in alia parte videbam me siccā & quod à me non erat aliquod bonum, & per hoc videbam quod non eram ego quæ amabam quantumcunque viderem me in amore, sed illud erat solummodò à Deo, & post istud se readunavit amor, & tunc maiorem contulit amorem & magis ardentem quam prius, & erat mihi desiderium eundi ad istum amorem. Et inter prædictum amorem qui est ita magnus, ita quod non potui tunc scire, quod maior amor possit esse, nisi tunc quando superuenit ille alius mortalis amor. Vnde inter purum amorem & alium mortalem & maximum ardorem, est quoddam medium de quo nihil possum narrare: quia est tantæ profunditatis &

*Quomodo
do verus
Dei amor
in creatura
se habeat
quanta-
que trans-
forma-
tione in
se opera-
tur.*

tantæ lætitiæ tantique gaudij,
quod narrari non potest. Et tunc
nollem aliquid aliud audire de
passione, nec etiam vellem quod
nominaretur mihi Deus: quia
tunc quando nominatur mihi
sentio eum cum tanta delecta-
tione quod langore crucior præ
amore: & omne aliud quod mi-
nus est illo, est impedimentum
mihi. Et nihil videtur mihi quod
dicatur de Euangelio nec de vi-
ta Christi, nec de aliqua locutio-
ne Dei, quia maiora & incompa-
rabilia video in Deo: & postquã
remaneo ab illo amore, remaneo
tantum contenta cum Angelo
quod diligo bufones & etiam
dæmones, & quicquid video fie-
ri, etiam ipsum peccatum, quan-
do video ab aliis fieri non displi-
cet mihi, credens quod Deus ius-
tè permittat fieri. Et quando
sum in illo statu, si comederet
me canis non curarem, & etiam
non videretur mihi quod pate-
rer aliquem dolorem. Nec tunc
est

est, nec esse potest recordatio,
nec memoria dolorosa de passio-
ne Christi, nec sunt in isto statu
lacrymæ.

Vna tamen vice simul cum isto
amore se adunavit recordatio
inæstimabilis præcij, scilicet, præ-
ciosi sanguinis, per quem data
est indulgentia mundo, & mi-
rata sum quomodo simul po-
tuerint stare, ibi tamen non
erat dolor passionis. Passio au-
tem est via & documentum,
qualiter debeam facere. Et iste
status est maior quàm stare ad
pedem crucis per continuam
recordationem. Sicut stetit bea-
tus Franciscus, quamvis anima
frequentet vnum & alium gra-
dum.

*Amorē
Dei in
homine
magis
facere,
ut nō sit
passionis
dolor.*

E

quo

Vigesimum sextum capitulum. De septima consolatione & visione, in qua vidit Deum in quantum est trinus & vnus, sed tamen in tenebra & caligine, vnde extunc remansit cum perfecta fide, atque certa spe & cum omni securitate.

De Tri-
no, & v-
no Deo.

QVADAM vice fuit eleuata anima mea & videbam Deum in tanta claritate, quod nunquam ipsum videram in tanta nec illo modo plenissimo, & non videbam ibi amorem, & ego perdiidi illum amorem quem prius portabam, & facta sum non amor.

Vidit
Deū in
vna te-
nebra.

Et quæ
tenebra

Et post istud vidi eum in vna tenebra, & ideò in tenebra, quia est maius bonum quod possit cogitari nec intelligi, & omne quod potest cogitari vel intelligi, non attingit ad illud. Et tunc data fuit animæ fides certissima, vna sp̄s̄^u sicura & firmissima, vna securitas de Deo continua,

ita quod abstulit omnem timorem, & in illo bono quod videtur ita in tenebra recollegi me totam, & effecta sum ita secura de Deo, quod nunquam possum dubitare de eo quin Deum habeam certissime, & in illo bono efficacissimo, quod videtur in tenebra, est modo spes mea tota recollecta & secura. Frequenter igitur video Deum illo modo, & in illo bono quod narrari exteriùs non potest, nec etiam cogitari corde. In illo inquam bono certissimo & incluso quod intelligo cum tanta tenebra habeo totam spem meam, & in videndo quicquid volo habere, totum habeo, quicquid volo scire totum scio, & video ibi omne bonum. Nec anima in videndo potest cogitare de discessu illius boni, vel de discessu ab illo bono, nec quod debeat de cætero discedere, sed delectatur ineffabiliter in illo

100 *De septima consolatione*

omni bono, & nihil videt omnino anima quod narrari possit ore, nec etiam concipi corde, & nihil videt, & videt omnino omnia, & quia illud bonum est cū tenebra, ideo magis certissimum & magis superans omnia, quāto magis videtur in tenebra, & est secretissimum. Et postea, video cum tenebra quod superat omne bonum & omnia, & omne aliud est tenebra, & omne quod cogitari potest, est minus illo bono.

Et etiam illud, quando anima videt diuinam potentiā & quando videt diuinam sapientiam, & etiam id quando videt diuinam voluntatem, quæ mirabiliter & inenarrabiliter alias vidi, est minus illo bono certissimo. Illud enim bonum quod video est totum, illa vero omnia alia sunt pars, & quando videntur illa alia, quamuis sint inenarrabilia apportant tamen magnam letitiam redundantem in cor-

pus. Sed isto modo quando videtur Deus in tenebra, non apportat risum in ore, nec feruorem, nec deuotionem in corde, nec feruentem amorem quia corpus non tremit, nec mouetur, nec sic alteratur, sicut consuevit fieri in aliis, corpus enim nihil videt, sed anima videt: & corpus quiescit, & dormit, & truncatur lingua, quia tunc nihil potest loqui.

Et omnes amicitias quas Deus ostendit mihi multas & inenarrabiles, & omnia verba dulcia ab eo mihi data, & omnia alia data & facta in tantum sunt minus illo bono quod video cum tanta tenebra, quod non pono spem meam in illis: immo si possibile esset, quod essent omnia non vera, nullo tamen modo minuerent spem meam nec minueretur spes mea securissima, quæ est certa illo omni bono quod video cum tanta tenebra.

Ad istum autem prædictum modum altissimum & omnino ineffabilem videndi Deum cum tanta tenebra & supermirabili gratia visionis, est mens mea tantum tribus vicibus eleuata, quamuis multis & innumeris vicibus viderim istud omne bonum semper cum tenebra, sed non prædicto altissimo modo cum tanta tenebra. Et quandoque ex vna parte infirmitatibus corpus meum dissipatur, & ex alia parte mundus cum suis spinis & amaritudinibus me expellit: & ex alia parte dæmones cum multa molestia me affligunt, & quasi cum continua persecutione me infestant, habentes potestatem in me: eo quod Deus ad affligendum posuerit in manibus eorum animam meam & corpus, ita quod videtur mihi quod videam eos quasi corporaliter contra me. Ex alia vero parte Deus trahit me ad se illo bono

quod video in tenebra.

Video enim sanctam Trinitatem in tenebra, & in ipsa Trinitate quam video in tanta tenebra videtur mihi quod ego stem, & maneam in eius medio: & illud trahit me plus quàm alia res aliqua quam hactenus habuerim, vel aliquod bonum quod viderim, ita quod istius non est comparatio ad illa.

*Caligo
sub pedibus
eius.*

Et quicquid dico de hoc videtur mihi quod nihil dicam, immò videtur mihi quod aliquid dicendo maledicam, & meum dicere videtur mihi blasphemare, tantum excedit illud bonum omnia verba mea.

Cùm etiam videam illud bonum, non recordor tunc quando sum in illo, de Christi humanitate, nec de Deo homine nec de aliqua re, quæ formam habeant & tamen omnia tunc video, & nihil video. In separa-

E iij

ratione vero ab illo bono iam dicto video Deum hominem, & trahit animam cum tanta mansuetudine, vt dicat aliquando, tu es ego, & ego sum tu, & video illos oculos, & illam faciem tuam placabilem, vt amplexetur & attrahat animam meam cum immensa arctitudine. Et illud quod resultat de illis oculis, & de illa facie, est illud bonum quod dixi, quod ego video in illa tenebra, quod emanat & venit de intus, & illud est quod tantum me delectat in tantum quod narrari non potest. Et in isto Deo homine stando anima est viua, & in isto Deo homine sto multum plus quàm in illo cum tenebra. Illud autem bonum de tenebra trahit animam multò plus quàm illud de Deo homine sine comparatione. Sed in isto de Deo homine sto quasi continuè, & sic continuè quod quadam vi-

*Attende
Ex facie,
oculis Dei
hominis
resultare
& emanare de
intus. illud bonum
quod in
tenebra
videtur.*

vice fuit mihi data securitas de Deo, quod nihil erat medium inter me & ipsum, & extunc non fuit dies nec nox in qua non habuerim continuè hanc lætitiã de humanitate. Et habeo desiderium cantandi & laudandi Deum, & dico ista, laudo te Deum dilectum, in tua cruce habeo lectum meum factum. Et pro capitali, vel pro plumario inueni paupertatem, & in alia parte lecti ad pausandum inueni dolorem cum despectione, in prædicto enim lecto ipse fuit natus, conuersatus, & mortuus, & istum amorem istius societatis, scilicet, paupertatis, doloris, & despectus Deus pater tantum amauit, quod Deus eam filio suo dedit, & filius in isto lecto continuè voluit iacere, & semper amauit & concordauit cum patre. Et in isto lecto ego requieui & quiesco, est enim le-

106   *De septima consolatione*
ctus meus, & in isto lecto spero
mori, & per istum lectum credo
saluari. Et lætitia quam expecto
de illis manibus & pedibus, non
potest narrari, quando enim i-
psam video, nunquam vellem
discedere, sed amplius accedere,
ideo meum viuere, est mori. Et
quando de eo recordor, non
possum loqui, truncatur enim
lingua, & quando discedo ab
isto, mundus & illa quæ inuenio
compellunt prædicta desiderare
magis. Et ideò desiderium meum
propter languorem expecta-
tionis est mihi pœna mortalis.
In his autem visionibus &
consolationibus, anima mea
sæpissimè leuatur & consola-
tur à Deo dulcissimo, cui est
gloria & honor in secula seculo-
rum.

*Vigesimum septimum capitulum. De o-
 Etava consolatione & visione, in qua
 vidit Deum mirabili quadam ma-
 nifestatione, ex qua consecuta est fir-
 mitatem atque delectationem indi-
 cibilem.*

CONSEQUENTER postea
 Eleuata sum in spiritu, & in-
 ueni me totā intus in Deo, mo-
 do alio quā nunquā consue-
 uerim, & videbatur mihi quod
 eram in medio Trinitatis, altiori
 & maiori modo quam consue-
 uerim, eo quod recipiebam ma-
 iora bona solito, & quia eram in
 ipsis bonis continuè & plena læ-
 titiis & deliciis & delectamentis
 maximis & inenarrabilibus quæ
 omnino sunt supra omnia quæ
 vnquam experta fui. Fiebant au-
 tem in anima operationes diui-
 næ tantum ineffabiles, quod nul-
 lus sanctus nec Angelus posset
 narrare vel explicare, & intelligo
 quod illas operationes diuinas,

108 *De septima consolatione*
& illam profundissimam abissum
nullus Angelus, nec alia creatu-
ra est ita capax quod possit eam
comprehendere. Et videtur mihi
quod illud quod dico sit maledi-
cere vel blasphemare, & sum ex-
tracta de omnibus quæ prius ha-
bueram, in quibus consueveram
delectari, scilicet, de vita, de hu-
manitate Christi & de illa consi-
deratione illius profundissimæ
societatis, quam tantum Deus di-
lexit ab æterno, quam dedit etiã
filio suo, in quibus etiam ego cõ-
sueveram delectari, videlicet in
paupertate, in dolore, in despe-
ctu filij Dei viui consuevit esse
repausatio mea & meus lectus.
Et sum extracta de omni illo mo-
do videndi Deum in tenebra,
quæ me tantum consuevit dele-
ctare. Et sum extracta de omni
illo statu priori cū tãta vnctione
& dormitione quod nullo mo-
do percipere potui, nisi quod
modo recordor quod nō habeo illa.
Et in illis bonis ineffabilibus, &

in operationibus diuinis prædi-
ctis quæ fiūt in anima mea Deus
se prius præsentat in anima: fa-
ciens operationes diuinas inef-
fabiles, & postea consequenter
se manifestat, aperiendo se ani-
mæ, & donādo adhuc ei maiora
dona cum maiori adhuc certitu-
dine & claritate ineffabili. Et
præsentat se prius animæ duobus
modis. Vno modo præsentatur
intimè in anima mea, & tunc in-
telligo eum præsentem, & in-
telligo quomodo est præsens in
omni natura vel in omni re ha-
bente esse, in dæmone, in An-
gelo bono, in inferno, in pa-
radiso, in adulterio, in homici-
dio, & in omni bono opere, & in
omni re habente aliquo modo
esse, tam in pulchra quàm in tur-
pi. Vnde quando sum in ista ve-
ritate non minus delector de
Deo videndo, vel intelligendo
vnum Angelum bonū vel vnum
bonum opus, quā vnum malum:
& isto modo præsentatur multū

*Duobus
modis
præsen-
tat se
Deus ani-
mæ amā-
ti se.*

*Quid sit
presen-
tare se
Deum.*

assiduè in anima mea: & hoc præ-
sentare vel presentatio est illu-
minatio cum magna veritate &
cum diuina gratia. Ita quod quã-
do anima istud videt, non potest
offendere in aliquo: & hæc illu-
minatio apportat in anima mul-
ta bona diuina & iam tunc intel-
ligēs Deum esse præsentem, val-
de humiliatur, & recipit confu-
sionem de peccatis suis, & reci-
pit hic anima magnam grauitatē
sapientiæ, & magnam consola-
tionem diuinam, & magnam læ-
titiā. Alio modo præsentatur
magis specialiter & valde diuer-
so modo à prædicto, & dat aliam
lætitiā à prædicta, & recolligit
totam animam in se: & facit in
anima multas operationes diui-
nas cum valde maiori gratia: &
cum inenarrabili abisso delecta-
tionum & illustrationū. Ita quod
solum illud præsentare Dei sine
aliis donis, est illud bonum quod
sancti habent in vita æterna. De
donis vero quæ sancti habent in

*Diuersas
esse do-
nationes
sanctorū*

illa vita æterna, aliqui sancti habent plura, aliqui pauciora. Quæ dona quamuis non valeam dicere, immo meum dicere plus est deuastare & blasphemare, quàm aliquid dicere. Dico tamẽ quod in eis sunt dilatationes animæ, quibus anima fit magis capax ad capiendum, & habendũ de Deo. Et statim cum Deus se præsentat animæ, consequenter manifestat se, aperiendo se animæ: & dilatat animam, & donat ei dona, & dulcedines, quas nunquam fuit experta, cũ valde maiori profundo quàm prædictũ sit. Et est extracta tunc anima de omni tenebra & fit animæ maior cognitio Dei, quam intelligam posse fieri, & fit cum tanta claritate & cum tanta dulcedine, & certitudine, & cum tanto abyſſo, q̄ non est cor, quod ad id possit attingere. Vnde nec cor meũ potest post redire ad aliquid de illo intelligẽdũ, nec etiã de illo aliquid cogitandũ: nisi solũmodo, q̄ à deo donatur animæ:

*Fieri
etiã ani-
mæ de-
Deo ma-
iorem co-
gnitionẽ
quã in
tenebra.*

quod leuatur in id quod nunquā
cor potest se de cætero extende-
re in aliquo ad illud. Et ideo non
potest aliquid dicere omnino de
illo: nec aliquid verbum reperi-
ri potest quod illud dicat vel so-
net, nec etiam cogitatio, nec in-
tellectus aliquis potest se exten-
dere ad illa, tantum superant
omnia: sic & taliter quod Deus
per aliquid quod dicatur, nec co-
tegitur, commēdari non potest.

*De mira-
bili in-
telligen-
tia sacræ
scriptu-
ra.*

Scriptura tamen diuina est ita
alta, quod non est homo ita sa-
piens in toto mundo, etiam si
habeat sapientiam, quantum
potest in isto statu: quod possit
eam ita plene intelligere, quin
superetur intellectus eius ab ea.
Et de illis operationibus diuinis
ineffabilibus illius manifestare
Dei, quæ sunt, & fiunt in anima:
nihil omnino loqui vel balbutire
homo potest. Et quia anima mea
sæpe læuatur in secreta diuina,
ideo intelligo illud quod facta
est scriptura diuina, & id quo vi-

detur dicere & contra dicere: & id quo facta est facilis & difficilis: & illud quo nullam utilitatem habet aliquis de ea: quia non observantes damnantur ex ea: & illud quo alij observantes salvantur in ea. Et sto desuper hæc cognoscens: & ideo rediens de secretis Dei, securè loquor aliqua verbula quæ sunt de extra illas operationes diuinas ineffabiles, nullo modo appropinquans eis, immo meum loqui de eis & meum dicere, est deuastare: vnde & dico me blasphemare. Si enim

Mirabilis consolatio illius manifestationis diuinae, ad omnes consolationes alias diuinas.

omnes consolationes diuinæ, & omnes lætitiæ spirituales, & omnia delectamenta diuina quæ vnquam in hoc mundo fuerunt & non solum quæ fuerunt, sed etiam si omnes sancti qui fuerunt ab initio mundi vsque modo, affluè habuissent explicare de Deo, & si omnia delectamenta mundana, bona, vel mala quæ vnquam fuerunt, conuerterentur in bona delectamenta & spiritualia, &

durarent mihi vsquequo perficerentur: tamen pro omnibus prædictis ego non darem seu nõ cambiarẽ delectationem quam ego habeo de illo inenarrabili manifestare Dei, tantum quantum est leuare vel claudere oculorum. Et hoc dico tibi vt aliquantuliter isto modo possim ponere in corde tuo, quod adhuc illud inenarrabile bonum quod ego habeo, superat in infinitum omnia prædicta. Et non habeo solum per vnum aperire vel claudere oculorũ: immo habeo per bonum spacium sæpe: & multotiens illo modo sed multum efficaciter. Alio autem modo, sed non ita efficaciter, habeo quasi cõtinuè. Et quamuis ego possim recipere tristitias, & læticias exterius aliquantuliter & parum, intus tamen in anima mea est camera in qua non ingreditur aliqua lætitia vel tristitia nec delectatio alicuius omnino virtutis, vel alicuius rei quæ nominari possit:

sed intrat in illā illud omne bonum. Et in illo manifestare Dei (quāuis ego blasphemē sic Christum nominādo) quia nō possum ipsum aliquo verbo perfectē nominare, est tota veritas: & in eo intelligo & habeo totā veritatē q̄ est in cælo & in terra, & in inferno, & in omni creatura cū tanta veritate & cum tāta certitudine, q̄ nullo modo si totus mūdus diceret oppositū, possem aliud credere, immo facerem truffas. Video enim qui est esse: & quomodo est esse omnium creatorum. Et video quomodo fecit me capace[m] ad intelligendum prædicta meliori modo quā[m] fuerim hætenus, quando videbam in illa tenebra quæ me tātum consuevit delectare. Et video me solam cum Deo totam mundam, totam sanctificatā, totam veram, totam rectam, totam certificatā, totam celestem in eo, & quando sum in isto statu: non recordor alicuius alterius rei. Et aliquando quando fui in isto statu, dixit

mihī Deus: filia diuinę sapientię,
templum dilecti, delictum dile-
cti, & filia pacis, in te quiescit to-
ta Trinitas, tota veritas, ita quod
tu tenes me, & ego teneo te.
Vna vero operationum anima
quam Deus sibi dat, est quod in-
telligo cum magna capacitate &
cum magno delectamento: quo-
modo Deus venit in sacramento
altaris cum illa magna & nobili
societate. Quādo vero remaneo
& sum extra illum maximum sta-
tum video me totam peccatū &
obedientem peccato obliquā, &
immundam totam falsam, & er-
roneam, sed remaneo quieta
& remanet in me vna vnctio di-
uina & continua, quę est summa
omnium vnctionum, quas vn-
quam habuerim omnib⁹ diebus.
Ad prædictū vero statū non sum
ego profecta, sed sū ducta à Deo
& eleuata, ita quod ego nesciui
istum statum velle, nec desidera-
re, nec petere, & sum nunc in
isto statu continuè, & sæpissimè

leuatur anima mea à Deo, & non
requiritur meus consensus: quia
dum ego nec spero, nec cogito
aliquid de eo, subitò anima leua-
tur à Deo & Domino, & com-
prehendo totum mundum, &
non videtur mihi quod sim in
terra: sed stem in cælo in Deo. Et
iste excellētissimus status in quo
modo sum, est super alios status
quos adhuc habui: quia est tantæ
impletionis, & tantę claritatis, &
certitudinis & nobilitationis &
dilatationis, quod nullum alium
statum sentio appropinquare ei.
Et istud manifestare Dei habui,
plus quam mille vicibus: semper
nouiter alio modo, & diuerso ab
alia vice. Et semel in festo sanctæ
Mariæ candelariæ habui illud
inenarrabile manifestare Dei: &
dum fieret in anima mea, tunc
animæ meæ fuit facta repræsen-
tatio suimet, & vidit anima se-
metipsam tantæ nobilitatis & al-
titudinis, quantum nunquam
potueram cogitare nec intelli-

*Anima
elevatora à
Deo,
sui ipsius
fuisse fa-
ctam re-
presen-
tationē.*

*Quanta
sit nobi-
litas
vna ani-
ma.*

gere, nec alias possem credere, quod anima mea vel animæ quæ in paradiso sunt, possent esse tantæ nobilitatis: & anima mea non potuit tunc comprehendere semetipsam. Vnde & si anima cum sit certa & finita & circûscripta, non potest comprehendere semetipsam: quanto minus potest comprehendere creatorem suum immensum & infinitum & incircumscriptum?

Anima autem mea tunc præsentavit se Deo cum maxima securitate, ita quod nullum portabat secum timorem, sed præsentavit se Deo cum maiori delectatione quàm vnquam fuerim experta: & cum maiori & noua & excellentissima lætitia, & cum tanto nouo miraculo & tam claro, quod nunquam tale potui intelligere in anima mea. Et in hac obuiatione quam tunc habui cum Deo, quando simul intellexi & habui prædictum inenarrabile manifestare Dei, fue-

*Similis
Raptui
Pauli.*

runt mihi data verba de Deo altissima, quæ nolo quod scribantur. Quando vero anima ad se reuertitur, hoc sibi remanet, & hoc inuenit in se, quod placet sibi omnem pœnam, & omnem iniuriam sustinere pro Deo, & quod pro nulla re quæ fieri vel dici posset, non posset de cætero ipsam separare à Deo, vnde clamauit anima & dixit. O dulcis Domine, quid est quod possit me à te separare? & intellexi mihi dici quod nihil est, quod possit me de cætero à Deo separare, gratia eius mediante. Hęc autem omnia supra dicta audiui mihi dici à Deo mirabiliõri locutione quàm possum ego ipsa referre. Dictum est etiã mihi, quod prædictum inenarrabile manifestare Dei, est illud bonum quod sancti habent in vita æterna: nec id bonum est aliud à prædicto, sed est ibi alia experientia & tantum diuersa ab illo quod prædictum est, quod minor sanctus qui mi-

*Quid sit
illud in-
enarra-
bile ma-
nifestare
Dei.*

nus habet in vita æterna, habet plus quàm possit dari alicui animæ existēti in hac vita ante mortē corporis: & dico quod anima mea in illo inenarrabili manifestare Dei, hoc intellexit.

Vigesimum octauum capitulum. De nona consolatione & visione, in qua fuit ei promissum quod concederetur sibi id quod Virgini Domina nostra iam diu supplicarat, scilicet quod obtineret ei gratiam, vt certior fieret se in his visionibus non decipi.

QUODAM tempore in festo beatæ Mariæ Virginis aliquanto tempore post conuersionem meam, rogavi beatam Virginem vt impetraret mihi gratiam à filio suo qua cognoscerem, quod non essem decepta in locutionibus quæ fiebāt mihi. Facta est autem mihi locutio diuina promittens mihi, quod ita fieret. Subiunxitq; dicens. Deus ostendit

ostendit se tibi, locutus est tibi,
dedit sentimentum suum de se
tibi. Tu igitur euites loqui, vi-
dere & audire omnia: nisi se-
cundum eum: & intelligebam
omnia prædicta mihi dici cum
multa discretione, & magna ma-
turityte: & in prædictis locutio-
nibus quæ fiebant mihi, ego re-
mansi in lætitia, & in magna spe
habendi hoc, quod postulaue-
ram. Dixit etiam mihi in prædicta
locutione, quod fieret mihi gra-
tia, quod quicquid facerem, fa-
cerem cum sua licentia. Cœpi
igitur facere illa tria quæ dicta
fuerant mihi: & cor meum fuit
leuatum ab omnibus terrenis, &
positum in Deo, & quicquid fa-
ciebam, siue comederem, siue
loquerer, non impediabat, quin
cor meum semper esset in Deo,
& nihil poteram cogitare nec
videre, nec sentire nisi Deum. Et
quando steteram ad orationem,
& volebam ire ad comedendum,

petebam licentiam, & ipse dabat mihi dicens. Vade, comede cum benedictione Patris & Filij & Spiritus sancti: & dabat mihi licentiam aliquando citò, aliquando magis tardè: & hoc duravit tribus diebus & noctibus. Tandem facta in spiritu, vidi Deum in quadam missa circa elevationem corporis Christi. Post cuius visionem remansit in me dulcedo inenarrabilis & lætitia magna, qua non credo carere in tota vita mea: & in prædicta visione certificata sum de prædicto quod petiueram, nec remansit in me aliquod dubium de hoc: & ibi fuit mihi satisfactum & totaliter adimpletum, quod non eram decepta in locutionibus prædictis.

Vigesimum nonum capitulum. De decima consolatione & visione, in qua à Deo fuit certificata quod non decipiebatur in supradictis visionibus.

ALio tempore dum eram in oratione, subito dicta sunt mihi verba valde placibilia, & dixit ita: Filia mea dulcis mihi multò plus quàm ego tibi, templum meum, dilectum meum, cor Dei omnipotentis stat super cor tuum. Et simul cum istis verbis venit mihi sentimentum delectabilissimum quale nunquam fuerim experta: omnia enim membra corporis sentiebant illud, & iacui in istis. Et dicebat iterum: Deus omnipotens suum amorè reposuit in te, plus quàm in fœmina istius ciuitatis: ipse delectatur in te, & in consocia tua. Et studete quia vita vestra sit lumen omnium qui volunt ad illud respicere: illis vero qui non respicient, erit fortè iu-

dicium, & durum. Et comprehendebat anima mea huiusmodi iudicium crudele plus litteratorum quam laïcorum, quia despiciunt ista diuina, & cognoscunt ea per scripturas. Iterum subiungebat: tantus est amor Dei omnipotentis quem posuit in vobis, quod continuè stat vobiscum: Sed non cum istis sentientis, & oculi sui sunt modo in vobis. Et videbatur mihi, quod ego viderem oculis mentis meæ diuinos oculos: & delectabant me plus quàm possum exprimere: & doleo quia ista dicimus modo pro truffis. Quamuis autem esset ista lætitia magna, reducebantur tamen mihi ad memoriam peccata mea: & nullum bonum videbatur esse in me, & videbatur mihi quod nunquam aliquid fecissem, quod Deo placere deberet. Dubitabam autem pro eo, quod ita magna mihi dicebantur: & cœpi dicere. Si tu qui mihi loqueris, esses

filii Dei omnipotentis, nunquid anima mea reciperet maiorem lætitiã, quàm recipiat? Illam enim lætitiã nunquam possem sustinere sentiendo te in me esse, & quia ego sum ita indigna. Et respondit: quia nolo, non est tibi modo maior lætitiã, est tamen tibi maior parata, & scias, quod totus mundus est plenus de me. Et tunc videbam, quod omnis creatura erat plena ipso, & dicebat mihi: ego possum facere omnia: & quod me videas, sicut quando conuersatus fui cum Apostolis: & non me sentias. Hęc autem non dicebat verbis corporalibus. Anima autem mea omnia comprehendebat, quod ita diceret, & multo maiora: & ita veraciter sentiebam esse. Ad declarandum autem vtrum esset verum quod dicebat, anima mea clamauit.

Postquam ita est, quod tu es Deus omnipotens, & sunt vera ista quę dicis, quę sunt ita ma-

gna, da mihi signum quod sim
 secura, & extrahe me extra du-
 bium. Et quærebam, quod ipse
 daret vel diceret aliquod signū
 corporale, quod possem videre,
 videlicet quod poneret in manu
 mea vnam candelam, aut lapi-
 dem preciosum, aut aliam rem.
 Aut daret mihi aliud quodcun-
 que signum: quod ipse vellet,
 promittēs quod ego non osten-
 derem illud signum, nisi cui ipse
 vellet. Et ipse respondit: istud
 quod quæris, est signum quod
 daret tibi solum lætitiā quan-
 do videres id, aut quando con-
 trectares illud, sed non traheret
 te de dubio, & posses esse de-
 cepta in tali signo. Ego autem

*Verum
 signum
 presen-
 tiæ Dei
 in crea-
 tura sua
 & quan-
 do deci-
 piatur à
 spiritu
 maligno.*

dabo tibi signum, melius quàm
 illud quod tu quæris: quod
 signum erit tecum continuè
 intus in anima tua, & quod
 semper senties. Signum autem
 erit istud: Tu semper eris feruens
 in amore, & de amore Dei, &
 illuminata cognitione Dei intus

in te. Hoc autem signum fit tibi certissimum, quod ego sum, quia hoc signum non potest facere alius, nisi ego, & hoc est signum quod ego dimitto intus in anima tua, quod tibi est melius alio quod petisti: dimitto in te vnum amorem de me, quo anima tua erit ebria, feruens, & calida assidue de me, ita quod tribulationes amore mei tolerabis. Et si quis tibi dixerit malum vel fecerit, tu habebis in gratia, & clamabis te indignam tali gratia. Istum enim amorem habui ego ad vos, qui fuit tantus quod pro vobis omnia sustinui patienter, & cum humilitate. Tunc igitur cognosces quod ego sum in te, si quando quis dixerit, vel fecerit malum tibi, tu habeas non solum patientiam, sed hoc habeas in magno desiderio, & pro gratia: & hoc est certum signum gratiæ Dei. Et ecce ego modo vngo te vno vnguento sirocoso quo vinctus fuit vnus sanctus qui fuit

vocatus sanctus Syricus & alij multi sancti. Sentiebam igitur subito vnctionem illam cum tanta dulcedine, quod ego desiderabam mori, & quod mors mea esset cum omni tormento corporali, nec æstimabam aliquid tormenta quæ sustinuerunt sancti pro Christo, sed terribiliora tormenta desiderabam mihi pro Christo inferri. Et desiderabam quod totus mundus diceret mihi verecundiam, & quod mors inferretur mihi cum omni tormento. Et erat mihi multum delectabile rogare Deum pro illis, qui mihi hæc omnia mala facerent, & non mirabar de illis sanctis, qui rogauerunt Deum pro interfecto-ribus & persecutoribus suis: quia non solum debebant rogare Deum, immo etiam conari specialem gratiam pro eis impetrare. Paratissima igitur eram rogare Deum pro illis, qui mihi mala fecissent, & cum magno amore diligere eos, & eis

compati. In illa autem vñctione
fensi tantam dulcedinem intus
& extra, quod nunquam tantam
fenseram: quàm etiam non pos-
sum verbis manifestare in aliquo
nec parum, nec multum. Et
erat hæc consolatio alia & alte-
rius modi, quam aliæ fuissent:
quia in aliis delectationibus de-
siderabam statim exire de secu-
lo: sed in ista erat desiderium,
quod mors mea esset grauis, &
longa cum omni tormento, &
quod omnia tormenta de mun-
do essent in quolibet membro,
& tamen hæc omnia videbantur
mihi pauca. Et comprehendebat
anima mea, quod omne tor-
mentum erat paruum respectu
illorum bonorum, quæ promit-
tuntur in vita æterna, & anima
mea comprehendebat certissi-
mè ita esse. Et si omnes sapien-
tes mundi dicerent mihi aliud,
non crederem.

Et si iurarem, quod omnes qui
vadunt per istam viam supra-

dictam saluantur, non crederem mentiri. Et istud signum dimisit sic firmum intus in anima mea, & cum tanto lumine claram & illustratam, quod credo quod sustinerem martyrium, antea quam possem aliter esse, & hoc signum sentio continuè, quod est recta via salutis, scilicet, diligere, & desiderare pati pro a-

Gratia more Dei. Et audiui locutionem
Dei in à Deo mihi factam dicentem:
Cruce facias scribi in fine istorum, red-
sua con- dantur gratiæ Deo: & quicum-
servatur. que vult conseruare gratiam,
 non leuet oculos à cruce, siue sit
 in lætitia, siue in tristitia, quam
 ego dem sibi, vel permittam.
 Ea autem quæ supra dicta sunt
 de prædicto signo intelligebat
 anima mea magis plenè quam
 possim dicere: & cum plenitu-
 dine qua dabantur mihi intelli-
 gi multò plura quàm loquimur,
 & plenius & cum magna dele-
 ctatione & affectione: de qua
 omnino nihil dicemus, nec di-

cere possumus, & Deus velit quod non sit mihi peccatum quia ita malè & cum defectu refero.

Trigesimum capitulum. De septem visionibus & revelationibus precipuis quas habuit meditando in Passione Domini nostri. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earundem visionum. Et qualiter ostensa fuit ei paupertas quam Christus habuit omnis humani auxilij, & omnium persecutorum suorum obstinata corda: astutiaque eorum ad destruendam perdendumque nomen eius.

QUADAM vice ego eram in meditando de Passione & de paupertate filij Dei incarnati, Christus autem ostendit mihi, & videbam paupertatem eius tam magnam, quam clarè demonstrabat in corde meo: & volebat quod ego viderem, & benè considerarem, & videbam:

illos pro quibus se fecit pauperem, & tunc habui, & sensi maximum dolorem & reprehensionem, ita quod cor meum quasi deficiebat.

*De paupertate
Christi
magna.*

Post hæc autem amplius demonstravit mihi de sua Passione, & tunc videbam eum pauperem de amicis & parentibus: & videbam eum tam pauperem de se ipso quod non posset secundum humanitatē se adiuuare. Et amplius placuit sibi ostendere mihi plura de sua Passione, quam fuerant illa quæ audiueram referri, & intelligebam quomodo Christus in Passione sua videbat omnia corda obstinata illorum impiorum cōtra se, & videbat omnia membra cum grandi solitudine destruere nomen suum. Et videbat quomodo habebant magnam memoriam & studium ad eum destruendum, & videbat omnes subtilitates, astutias, & machinationes, quas impij faciebant contra eum.

Et videbat omnia consilia, & multitudinem detractorum, & iras illas, & furores grandissimos eorum, & videbat omnes apparatus eorum, & omnes cogitationes quas habebant & faciebant, quomodo possent eum crudelius affligere. Crudelitas enim passionis suæ fuit multa, & videbat omnes pœnalitates & iniurias & verecundias. Et anima mea videbat plus de passione sua quàm ego nolo dicere, immo volo tacere. Et tunc anima cum clamore dicebat: Sancta Maria mater afflicti, dic mihi aliquid de ista Passione benedicti filij Dei, quia tu vidisti plus de ista Passione, quàm alius sanctus. Vidisti enim eam oculis capitis & cum oculis mentis, & intentissimè considerasti, pro eo quod summè eum dilexisti. Iterum clamabat anima mea dicens, est aliquis sanctus, qui sciat mihi dicere aliquid de ista Passione, de qua non audio fieri memoriam, nec aliquid lo-

*Indicibilem esse,
ac inexplicabilem
dolorem passionis
Christi.*

qui nec referri, sicut anima mea vidit, quoniam tanta est quod eam referre non possum? Passionem enim Christi tantam vidit anima mea, quod quantumcunque sancta Maria viderit plus quam alius sanctus, multis modis tamen intelligo quod nullo modo posset illam dicere, nec etiam alius sanctus. Et si quis illam diceret, ego dicerem tu es ille, qui sustinui eam. Visa igitur sic passione filij Dei, ego fui in maiori dolore, quam vnquam fuerim. Si enim corpus meum hic deficeret, non esset mirum. Adhuc enim nō possum habere lætitiā quando recordor, & perdidisti illum vigorem animi quod solebam esse læta, nec potui lætari de multo tempore.

Trigesimum primum cap. De secunda
visione & reuelatione quam habuit
de Passione Domini, in qua fuit ei
denunciatus & declaratus animæ
eius acutissimus dolor, & etiam
quam plures causæ ipsius doloris.

ALTERA vice fuit mihi de-
nunciatus ille dolor acu-
tus qui fuit in anima Christi, qui
dolor fuit tantus, quod cor non
sufficit ad cogitandum, nec lin-
gua ad dicendum. Et quia in fi-
lio virginis vidi tantum dolorē,
anima mea facta est afflictissima
& in tantum dolorem transfor-
mata. quod nunquam fui in tan-
to dolore, & ideo non poteram
inuenire aliquam lætitiā.

Anima autem mea tunc intel-
ligebat multiplicem causam & Quare
rationem, quare dolor ille fuit a- dolor pas-
cutissimus. sionis
Christi

Anima enim illa erat sine om- fuit tam
ni peccato & sanctissima & pro se acutissi-
ma.

nullam debebat recipere punitionem.

Item quia solùm recipiebat eã pro nostro grandissimo amore, & pro nobis ingratis & inimicis & indignissimis, qui etiam dum nos redimebat per passionem ipsum deridebamus & subsannabamus. Itẽ quia peccatum crucifigentium fuit maximum, quia anima illa quæ omne peccatum odibat, & sibi displicebat, multũ doluit plus quàm de alio peccato. Item quia gentes erant multæ quæ istud peccatum fecerunt, Gentiles enim, & Iudæi, & ferè omnis orbis contra eum in die festo fuerunt conuenientes, quantum ad nationes, ideo dolor grandis. Item propter maliciam suorum aduersariorum, quorum tantum studium erat ad destruendum eum, & memoriã eius; & nomen eius, & electos discipulos eius. Item quia compatiebatur discipulis à fide cadentibus & persecutionem pro-

pter eum sustinentibus. Item cō-
patiebatur matri dolorissimæ.
Item quia fuit dimissus in pœnis
sine adiutore, siue consolatore.
Item quia illa sanctissima & no-
bilissima anima recipiebat dolo-
rem ab omni parte & recipiebat
tristitiam & angustiam, & dolo-
rem de omnibus doloribus, &
pœnalitatibus quas recepit illud
sanctissimum corpus delicatum
virgineum, quæ omnia aduna-
bantur in vna sanctissima sola a-
nima eius, & multa alia quæ ostē-
debantur clarè mihi, quæ ego
nolo, nec possum dicere, vnde
exta me facta præ dolore trans-
formata fui in dolorem crucifi-
xi. Diuina autem misericordia
fecit mihi propter hæc gratiam:
primò, quia voluntatem meam
firmauit ita quod ego non pos-
sum velle nisi sicut ipse vult. Se-
cundò, quia ipse posuit animam
meam in vno statu, in quo reci-
pio modicas mutationes, & ha-
beo Deum in tanta plenitudine

quod iam non sum in illo statu, in quo solebam, sed sum ducta in summam cordis, & carnis, & mentis pacem, & sum contenta de omnibus.

Trigesimum secundum capitulum. De tertia visione & reuelatione quam habuit de Passione Domini circa affixionem clauorum in manibus & pedibus eius. Et de consolatione quæ simul ei data fuit.

COGITABAM altera vice de magno dolore, quem Christus sustinuit in cruce, & cogitabam de illis clavis, de quibus audiueram dici, quod clauus illi de manibus & pedibus carne portauerunt intus in ligno, & desiderabam videre, vel saltem illud parum de carne Christi, quam clauus illi portauerunt intus in ligno. Et tunc habui tantum dolorem de illa pœna Christi, quod non potui stare in pedibus. Sed inclinaui caput & sedi

& vidi Christum inclinantem caput super brachia mea, quæ proieceram in terra, & tunc ostendit mihi guttur suum & brachia: statim autem prior tristitia conuersa est in tantam lætitiã, & sic diuersam ab aliis lætitiis, quod non videbam nec sentiebam nisi id, tanta autẽ erat pulchritudo illius gutturis, quod est ineffabile. Et tunc intelligebam illam pulchritudinem resultare ex diuinitate eius: nihil autem ostendebatur mihi, nisi id guttur pulcherrimum & suauissimum, nec scio comparare illam pulchritudinem alicui rei, nec colori de mundo nisi tantummodo claritati corporis Christi, quam aliquando video quando eleuatur.

Trigesimum tertium capitulum. De quarta visione & reuelatione quam habuit de Passione Domini. Et qualiter multa dicta sunt ei super verò amore quem erga nos ipse habuit: & quod amor noster erga eum est falsus & non verus in comparatione amoris illius.

ALTERA vice feria quarta maioris hebdomadæ ego eram in meditando de morte filij Dei, & meditabar cum dolore, & conabar euacuare mentem de omnia impletura, vt possem animam habere magis relectam in ista Passione, & mortis filij Dei, & eram tota occupata in isto studio & desiderio, quomodo possem euacuare mentem de omnia impletura, vt possem efficacius de hoc cogitare.

Et tunc fuit facta ista loquutio in anima dicens, ego non te amaui per truffam. Istud autem

verbum fuit quædam percussio
mortalis doloris in anima mea,
quia statim sunt aperti oculi ani-
mæ, & videbam clarè quomodo
erat verissimum hoc quod dice-
bat. Videbam enim opera & ef-
fectum illius dilectionis, & vide-
bam omnia quæ facit hic filius
Dei pro isto amore. Et videbam
quæ sustinuit in vita & in morte
iste Deus homo passionatus pro
isto indicibili & euiscerato amo-
re, & intelligebam prædictum
verbum esse verissimum, quod
scilicet me non amauit per truf-
fam, sed verissimo & perfectissi-
mo & euiscerato amore me di-
lexit. Et ego videbam totum cõ-
trarium in me, quomodo ego nõ
amabam eum, nisi per truffam, &
non veraciter, & hoc videre erat
mihi pœna mortalis & dolor in-
tolerabilis, ita quod credebam
mori: & tunc subitò dicta fue-
runt mihi alia verba, quæ augmẽ-
tauerunt dolorem meum, quæ
fuerunt ista. Iterum quod præ-

*De ma-
gno amo-
re & e-
uiscera-
to Chri-
sti ad ge-
nus hu-
manum.*

*Contrá-
que mi-
nimo vel
nullo ad
se.*

dictum est subiungendo, ego, inquit, te non dilexi per truffam, ego non seruiui tibi per simulationem, ego te non sensi per elongationem, & tunc augmentata fuit prædicta mortalis pœna & dolor. Tunc autem exclamauit anima & dixit. O magister, istud quod dicis non esse in te, est totum in me, quia nunquam te amavi nisi per truffam, & cum mendacio, & simulatione & nunquam volui approximare tibi in veritate, vt sentirem de laboribus quos tu pro me sentire & tolerare voluisti: & nunquam seruiui tibi veraciter, & propter te, sed cum duplicitate & negligenter.

Videndo igitur hæc prædicta quomodo me veraciter amaue- rat, & omnia signa verissimi amoris esse in eo, quomodo se totum & totaliter dederat ad seruiendum mihi, & quomodo se mihi appropinquauerat, sic quod factus fuerat homo, vt do-

lores meos in se veraciter portaret, & sentiret, & videndo totum contrarium in me, tantus dolor & pœna erat mihi, quod ferè moriebar, & sentiebam, quod præ dolore maximo costæ pectoris disiungebantur, & cor videbatur mihi quod vellet crepare. Et cum cogitarem specialiter in illo verbo, ego non te sensi per elongationem, ipse addidit dicēs. Ego sum, inquit, plus intimatus animæ tuæ, quam anima tua sibi met. Sed & ex hoc augmentatus est dolor, quia quātō magis videbam mihi Deum intimatum, tanto magis cognoscebam me elongatam ex parte mea & postea dixit aliqua verba manifestantia, & euisceratiua sui amoris, & dixit. Si quis vellet me sentire in mente sua non auferrem me sibi, & quicumque vellet me videre cū magno placimēto, *Qui viderem sibi visionem meam, & si sint filij Dei & electi*

cum maximo delectamento loquerer cum eo. Ista autem verba excitauerunt in me vnum desiderium, scilicet nolle sentire, nec videre, nec loqui, nec agere aliquid in quo esset offensio Dei, & hoc est, quod specialiter requirit Deus à filiis suis, & ab electis suis: vt quia vocati sunt, & electi ab eo sentiendum, & videndum eum, & ad loquendum cum eo: vult quod omnino caueant à contrariis, sic autem ostensum est mihi & dictum. Illi qui sunt amatores, & sequaces illius paupertatis, doloris, & despectus mei, quę ego semper habui, illi sunt filij mei legitimi & electi, & quorum mens est fixa in ista passione, & morte: vbi est vera salus & viuificatio omnium, & non alibi, illi sunt filij mei legitimi, & alij non sunt filij.

Triges-

Trigesimum quartum capitulum. De
quinta viſione & reuelatione quam
habuit de Paſſione Domini, ſcilicet
ex aſpectu diſiunctionis membro-
rum eius: & de benedictionibus qua
dantur his qui Paſſioni eius com-
patiuntur, & ſunt participes la-
borum & dolorum in hac vi-
ta.

QUADAM alia vice dum
eſſem in Eccleſia beati
Franciſci circa eleuationem cor-
poris Domini, organis cantati-
bus Angelicum hymnum, San-
ctus, Sanctus, Sanctus, &c. &
tunc fuit anima mea in ipſum lu-
mē increatū aſſumpta, & eleua-
ta ſic abſorpta & attracta quod
eſt totū ineffabile. Poſt hæc verò
remanente mihi priori attractu
& influentia, apparuit mihi eſſi-
gies illius benedicti Dei & ho-
minis crucifixi: quaſi tunc noui-
ter de cruce depoſiti: cuius ſan-
guis apparebat ſic recens & ru-

G

bicundus & per vulnera effluens ac si immediatè tunc de recentibus plagis & vulneribus effunderetur. Tunc etiam apparuit in iuncturis illius benedicti corporis tanta dissolutio in iuncturis omnium membrorum ex dira, & crudeli protensione, & tractura horribili membrorum vitgineorum, facta ab illis manibus perfidorum super patibulum crucis: quod nerui & iuncturæ ossium omninò videbantur laxati à debita corporis harmonia, nulla tamen apparebat in pelle continuitatis dissolutio. Ad huius igitur aspectum tanta compassione transfixa sunt omnia viscera mea, ita quod verè in crucifixi dolores tota videbar corpore & mente transformata.

*Maior
dolor passionis
Christi
incompagii
solutione*

Et maiori configebam relo in aspectu diræ solutionis compagum & protensionis membrorum, ex qua omnes nerui videbantur laxati, & dissipati &

ossa dinumerata, quàm in aspectu vulnerum; apertorum, quia in illis magis mihi intimabatur passionis secretum, & dira crudelitas torquentium ipsum. Et erat verè tantæ compassionis aspectus sic cruciati corporis boni & dilecti Iesu, quod omnia non solum interiora mea, sed & ossa, & iuncturæ nouum videbantur sentire dolorem, & & nouum prouocare lamentum, & terribile doloris sentimentum.

Dum igitur sic tota stare ab-
sorpta ab illo dolore, & quasi in
dolores crucifixi transformata,
audiui crucifixum super deuotis
ad suam passionem, & super imi-
tātibus ipsam, & super sibi cōpa-
tientibus, dulcissimas benedi-
ctiones ingeminantem, & dicen-
tem.

*Sacras
sanctæ
que benedictione
à Deo sibi
compa-
tientibus
donatas.*

Benedicti vos à patre meo qui
mihi compassi, & mecum simili-
liter contribulati, & viam meam
secuti, stolas vestras in meo san-

*Nota.**& Attē-
de.*

guine lauare meruistis. Benedicti qui mihi pro vobis crucifixo, & immensis doloribus afflicto, vt ab immensis, & æternis tormentis pro vobis satisfacerem, & vos redimerem, mihi compati, & mecum paupertatem, dolorem, & despectum pro vobis ipsis compatiendo, digni inuenti estis. Benedicti qui meæ passionis quæ est miraculum omnium seculorum, salus, & vita perditorum, solum refugium peccatorum, memores, & deuoti, & compatiētes eritis, quoniam verè & & regni, & gloriæ, & resurrectionis, quæ per ipsam acquisiui, eritis participes mecum, & cohæredes in perpetuâ secula seculorum. Benedicti vos à patre meo, & spiritu sancto, & verè benedicti benedictione quam dabo in extremo iudicio, quia me in mea propria venientē sicut mei persecutores non repulistis, sed me desolatum in cordis hospicio per compassionem ho-

spitem recipere voluistis, qui mihi in cruce nudo existenti, fame- ^{Vera o-}
scenti, sitienti, infirmo clavis af- ^{pera mi-}
fixo, & morienti compati, & ^{sericor-}
confocij mei esse voluistis, in hoc ^{dia.}
verè opera misericordiae com-
pleuistis. Ideò audietis in illa ter-
ribili hora, venite benedicti pa-
tris mei, percipite regnum quod,
& cet. esuriui enim in cruce, &
saltem per compassionem dedi-
stis mihi manducare, & cetera om-
nia mirabiliter subiungebat.
Dico autem, esse impossibile
exprimere eius caratum amo-
rem qui relucebat in aspectu o-
culorum illius benedictae faciei
Dei, hominis Iesu Christi super
istos, vnde & adhuc subiunge-
bat.

O vos verè beati, & omnino
benedicti! & si in cruce pro meis
crucifixoribus, & tortoribus cum
lachrimis & fletu rogavi patrem
meum, & excusavi dicens: Pater
dimitte illis, quia nesciunt quid
faciunt, quod pro vobis, qui

G. iij.

mihi compassi, deuoti, & conso-
cij fuistis, dicturus sum? Cum nō
in cruce, sed in gloria fœlicissim^o
orbem iudicabo? Sic igitur re-
mansi plus quàm dici possit con-
solata, & ad passionem benedi-
cti filij Dei plurimum affecta tan-
ta affectione, quod ipsam expri-
mere non possum. Verba enim
alia plurima, & aliter prouocati-
ua, & summè inflammatiua pro-
ferebat quæ referre nescio, ne-
que possum.

*Trigesimum quintum capitulum. De
sexta visione & reuelatione quam
habuit de Passione Domini. Et qua-
liter per passionem eius ab omni ge-
nere peccatorum liberamur: &
quod per nullam tribulationem o-
culos auferamus à cruce.*

*Nota to-
tū caput.*

ALIA vice dum orarem,
& in passione Iesu Christi
meditarer cum cordis summo
dolore, & compassione, cogi-

tando, & ponderando quanta
esset magnitudo iniquitatis in
omni peccato meo, cum ad e-
ius reconciliationem, & remis-
sionem, antequam Deus pater
placari posset, oportuit Dei fi-
lium, non solum orare, nec cum
lacrymis rogare, sed omnino o-
portuit in cruce mori pro eo.
Ponderando etiam quanta po-
rest esse damnatio, & quanta, &
quam infinita miseria, & innu-
merabilia tormenta, quæ me ex-
pectant pro omni peccato mor-
tali meo, quod pro eius satisfac-
tione oportuerit, non Ange-
lum, neque Archangelum, sed
Deum verum Dei filium Iesum
Christum mortis miseriam, &
crucis tormentum pati: & pro me
tolerare.

Ponderando etiam meam in-
gratitudinem, quam pro tan-
to beneficio non solum illi pro
eo facio, immò ipsum quoti-
die offendo, & nec de bene-

*Ex tali-
tataque
morte
Christi
pondera-
da est no-
stra offen-
sionis ma-
gnitudo.*

ficio suæ resurrectionis recordari volo, nec ad meam saluationem pœnitentiam agendo, cum eo cooperari curo: stupendo me de istis, de Dei infinita bonitate & misericordia, & de mea summa iniquitate, & stultitia. Dum hæc cogitarem, manifestatum est mihi, qualiter per Passionem Christi liberati sumus ab omni genere peccatorum, & tormentorum, & pœnarum, quæ pro eis meruimus. Et ostensum fuit mihi ita clarè, quod vix potui me tenere, quin coram omnibus id clamarem. Dictum est igitur, mihi sic à Christo crucifixo, mihi apparenti, vt in cruce fuit pro nobis appensus: nullus homo, nulla persona poterit habere excusationem suæ salutis.

*Sicut me
dicit se
habet
ad salu-
tem cor-
poris ita
Christus
ad ani-
mæ.*

Quia ad suam salutem procurandam non oportet plus facere: nisi sicut facit infirmus medico: qui volens salutem osten-

dit ei infirmitatem: & disponit
se ad faciendum quæ medicus
dixit. Ita nunc non oportet quod
aliquis plus faciat: nec aliquid in
medicinis expendat nisi quod o-
stendat se medico per peccati re-
cognitionem & confessionem:
& disponat se ad illa quæ sibi di-
cit medicus: & caueat à contra-
riis. Comprehendebat autem
anima mea quod medicina erat
sanguis Christi: & ipse dat sine
præcio hanc medicinam: & non
constat plus infirmo peccatori,
nisi quod disponat se: & medi-
cus christus dat sibi salutem, &
sanat infirmitatem. Animæ au-
tem meæ ostendebantur omnia
peccata & videbat quod omnia
membra habebant infirmitatem
spiritualem. Et ideo audiens
quod dictum est, statim anima
mea conabatur ostendere om-
nia peccata: quæ cum diuersis
membris corporis & cum viri-
bus & potentiis animæ fecerat,

Anime
medici-
na san-
guis Chri-
sti.

& dicebat: O domine magister
 & medice æternæ salutis Deus
 meus: ex quo cum sola flebili
 ostensione infirmitatum mea-
 rum & morborum me curare
 disposuisti; Domine cum sim in-
 firmissima, nec est aliquid in me
 quin totum sit corruptum & in-
 fectum, heu miseranda, tibi o-
 stendo Domine omnes infirmi-
 tates meas & omnia peccata
 mea omnium membrorum meo-
 rum & partium animæ & corpo-
 ris. Tunc igitur incipi assignare
 omnia peccata & dicebam: Do-
 mine misericors medice respice
 caput meum, quomodo ipsum
 cum signis superbiæ frequenter
 ornaui, capillos torquendo de-
 formaui, & alia multa peccata
 feci. Respice Domine oculos
 miserabiles impudicitiiis plenos,
 inuidia infectos. & cætera. Et si-
 militer studebam assignare & o-
 stendere omnia alia peccata om-
 nium membrorum.

*Singulis
 membris
 nostris
 Deū of-
 fēdimus.*

Auditis igitur cum magna pa-^{Singulis}
tientia omnibus istis christus le-^{nostris of-}
tanter & cum iucunditate ref-^{fensis do-}
pondebat, quomodo per ordi-^{minui,}
nem ista omnia sanabat: & mul-^{in passio-}
tum animæ compatiendo dice-^{ne rudit}
bat: ne timeas neq; desperes filia^{cuique}
quoniam & si mille mortibus &^{membro}
morbis esses infecta & mortua^{proprij,}
cum medicina quam ministrabo^{satisfa-}
sanari poteris, Si tamen animæ^{ctiones}
tuæ & corpori ipsam applicare^{facies.}
per deuotionem uolueris. Infir-^{Infelix}
mitatibus enim capitis quas di-^{peccator}
xisti & multipliciter ostendisti^{quantâ}
propter quas Deo displices & tu^{facilem}
doles in te: quas incurristi la-^{medici-}
uando, spectinando, vngendo^{nam re-}
colorando, ornando crines,
torquendo, te efferendo super-
biendo vanam gloriam queren-
do propter quæ in inferno & in
profundissimo lacu deiici & hu-
miliari, & perpetuo tanquam
vilissima reputari debebas, ego
satisfeci: & pœnitentiam egi: &

grauissimam pœnam tolleravi. Nam caput meum caput fuit tractum, depilatum, spinis acutissimis punctum, arundine percussum, & totum sanguine cruentatum, & omni ludibrio & contemptui viliter subiectum, & vili corona coronatum. Infirmatibus etiam faciei quas incurristi lauando similiter, & vngendo hominibus miseris ostendendo & eorum gratiam quaerendo, ego medicinam confeci, & ordinaui: nam pro peccatis huiusmodi satisfeci: nam sputis sordidissimis vilissimorum tota facies mea fuit inquinata & deturpata, alapis grauissimis fuit tumefacta & deformata: panno sordido fuit velata. Pro oculis etiam tuis quibus respexisti vana, & nociua & fuisti in ipso aspectu multipliciter delectata contra Deum, ego satisfeci.

*Facies**Oculi.* Cùm ipsis enim oculis meis la-

chrymas amarissimas effudi, & ipsos velatos habui, & sanguine manante à capite habui balneatos. Pro auribus tuis quibus Deum offendisti audiendo vana & nociua, & in talibus fuisti delectata, ego pœnitentiam maximam feci: nã auribus meis audiui multa, quę multam & maximã tristitiam afferebant: scilicet falsas accusationes, detractiões, insultationes, maledictiones, derisiones, subsannationes, blasphemias, & iniquam contra me sententiam, & fletum pijsissimæ matris meæ, mihi dolorissimè condolentis. Pro peccatis oris tui & gulæ tuæ, quo delectata fuisti in comessatione & ebrietate & ciborũ suauitate. Ego habui os fame, & ieiunijs, & siti ta-
befactum, & aceto, myrrha & felle amaricatum. Pro peccatis linguæ tuæ quam ad detractiões, calumnias, irrisiões, maledictiones, blasphemias, menda-

Aures.

Os.

cia, periuria, & alia peccata laxasti, Ego habui os meum coram iudicibus & falsis testibus clausum, & non habui in ore meo excusationem, sed pro malefactoribus meis Deum toto corde rogavi, & semper veritatem predicavi. Pro peccatis odoratus tui, quo in floribus, & odoribus delectata es, ego fœtores abominabiles sputorum & sensi, & super faciem meam, oculos & nares toleravi. Pro peccatis quæ fecisti cum collo tuo, ipsum ira & superbia & lasciuia agitando, & contra Deum extendendo, ego habui collum meum multiplicibus colaphis & alaphis verberatum. Pro peccatis scapularum & humerorum tuorum quibus offendisti Deum diuersa contra Deum portando, ego pœnitentiam feci, crucem cum quam suspensus fui baiulando. Pro peccatis manuum tuarum & brachiorum tuorum quibus multos malos amplexus, & tactus &

Collum.

mala opera fecisti, ego habui *Manu.*
manus grossis clavis transfixas,
& in ligno affixas & præssas: to-
tum meum corpus in patibulo *Cor.*
sustinendo, & sustentando. Pro *Ad Car-*
peccatis cordis tui quo peccasti, *diacam*
ira, inuidia, tristitia & malo amo- *Passionē*
re, & malis concupiscentiis & *aque &*
cupiditatibus, ego habui cor *sanguis*
meum & latus meum lancea a- *Christi*
cuta trans fixum, ex quo medici- *de corde*
na validissima ad curandum om- *suo ma-*
nes cordis Passiones, & peccata *nantia*
sufficienter emanauit: aquã scili- *meden.*
cet ad refrigerandũ malas cõcu- *tur.*
piscientias & amores: & sanguis
ad remittendum iracundias, tri-
stitias & rancores. Pro peccatis
pedum tuorum quibus peccasti, *Pes.*
choreando vanè & lasciuè am-
bulando & euagãdo, ego habui
pedes tortuosè non ligatos sed
transfixos & clauatos in ligno
crucis: & pro sotularibus rostra-
tis & fenestris, ego habui pe-
des sanguinolentos sanguine eo-
rum, & totius corporis ad eos

defluente. Pro peccatis totius corporis quo peccasti, ipsum delictis, somno & quieti dando, & diuersimode delectando, ego fui in cruce affixus, terribiliter verberatus, in modum pellis tractus & in cruce extensus, sudore sanguineo totus vsque ad terram madidus, & durissimo ligno stricte applicatus, & tandem atrocissimo tormento ibidem laborans, clamans, suspirans, stens, plorans & eiulans, mortuus sum, à crudelissimis interfectus. Pro peccatis tuorum ornamentorum & vestium superfluarum, vanarum & curiosarum, ego in cruce nudatus sum, vilissimis rupam meam & vestes sibi diripientibus & ludentibus in oculis meis. Ego nudus sicut de virgine natus sum, frigori, vento, aëri, omnium hominum & foeminarum aspectui, in alto vt melius viderer, & magis irriderer, & verecundiam paterer, expositus sum & expansus. Pro peccatis tuarum diuitiarum

quæ fecisti malè acquirendo, ipsas expendendo & retinendo, ego pauper fui non habens palacium, neque domum, neque tugutium vbi nascerer, nec viuens vbi manerem, neque moriens sepulchrum habuissem, sed canibus & auibus fuissem dimissus, nisi quidam pietatis intuitu, & meæ miseræ compatiens me in suo sepulchro recepisset: meū sanguinem, meam vitam hominibus peccatoribus sum largitus, & sic nihil mihi retinui, sed in vita & in morte semper pauper esse volui & permāsi. Quid plura? nullum peccatū nullū animæ morbum assignare poteris, quin ego remedium attulerim, & pro omnibus satisfecerim sufficienter, & pro infinitis tormentis & doloribus, quos misera anima tolerare in inferno debebat pro peccatis supradictis, ego totaliter dolui & tormentatus sum, quod si in negligentia tua non remaneat, amplius dolere non

oportebit: dum tamen hic mecum condoleat, & mihi compatiatur pœnarum mearum, ignominiarum, & paupertatis, & defectuum sociæ dum hic viuit coexistat. Et quia Maria Magdalena quæ erat infirma, hæc habuit, & desiderabat liberari, ideò fuit ab omni sua infirmitate liberata, & quicumque hæc haberet, posset inuenire sanitatem sicut ipsa.

*O filij
prodigi,
quid moramur
ad patrem
venire,
qui nos
etiã primogeni
tus, quasi
proferat.*

Item crucifixus mihi dicebat: isti filij mei qui recedunt de regno meo per peccatum, & se faciunt filios diaboli, quãdo redeunt ad patrem, pater habet magnam lætitiã, & ostendit eis supernalẽ lætitiã: tanta enim est lætitiã quam pater habet de reditu eorum, quod supernalem gratiam dat eis, quã non dat illis, qui fuerunt virgines, vel nunquam per peccatum recesserunt ab eo: & hoc fit propter immensum amorem, quem pater ad eos habet & misericordiam qua eis & eorum miserie miseretur. Et pro-

pter hoc quia ipsi habent dolo-
rem quia offenderunt tantam
maiestatem & tam clementissi-
mam bonitatem, & recognoscunt
se dignos inferno : & propter
duo iam prædicta qui maior pec-
cator extiterit, maiorem potest
gratiam & misericordiam inue-
nire. Item dixit mihi: quicumque
vult inuenire gratiam, non leuet
oculos à cruce, siue concedam, ^{Cruce.}
siue permittam eum in tristitia,
vel lætitia esse vel viuere.

*Trigesimum settum capitulum. De vij.
visione & reuelatione quam habuit
de Passione Domini. Et de consola-
tione quam habuit videns, qualiter
se nobis communicat atque parti-
cipat.*

QVADAM vice ego respi-
ciebam crucem cum cru-
cifixo: & respiciendo crucifixum
oculis corporis, subitò accensa
fuit anima vno amore sic feruen-
ti, quod ipsum etiam membra

corporis sentiebant cum magna
 lætitia & delectamento. Vide-
 bam enim & sentiebam, quod
 Christus amplexabatur animam
 cum illo brachio, quo fuit cruci-
 fixus, & gaudebam summa læti-
 tia, plus quam vnquam consue-
 uerim: & extunc remansit in me
 vna lætitia & clara illustratio,
 qua anima cognoscit & compre-
 hendit, quomodo istam carnem
 nostram videmus vnam societa-
 tem esse factam cum Deo, & est
 istud verum delectamentum a-
 nimæ inenartabile: & est ista læ-
 titia continua & illustratio cla-
 rior, quam alias susceperim. Re-
 manet enim in me tanta securi-
 tas & certificatio status mei,
 quod nō remanet in me aliquod
 dubium, quin iste status certissi-
 mē sit à Deo, & meæ locutiones
 quas in me sentio sint à Deo. Et
 miror quomodo hætenus dubi-
 tauerim in hoc: certificata enim
 sum perfectè de isto statu meo
 taliter, quod si omnes mundi di-

*Sociaca-
 ro nostra
 carni
 Christi.*

cerent mihi oppositū, non crederem: quia de hoc nec dubitare possum. Nunc etiā quando sum in ista visione, & amplexu, anima mea percipit tantam lætitiā, quod non possum habere aliquā tristitiā de Passione: quamvis videam esse illam manum crucifixi & ipsam plagatam: & tota lætitiā mea est modo in isto homine Deo passionato: & aliquādo videtur animæ ex strictissimo amplexu prædicto, quod anima intret intus in latus Christi: & illa lætitiā quam ibi recipit, & illustratio, narrari non potest. Est enim ita magna quod aliquando stare in pedes non potui, sed iacebam, & perdidit loquelam.

Trigesimum septimum capitulum. De septem visionibus & consolationibus precipuis quas habuit de sanctissimo Sacramento altaris. Et in hoc eodem capitulo tractatur de prima earundem visionum & consolationum: & de modo quo Dominus noster venit in hoc Sacramento, & de societate quam secum ducit.

QUADAM alia vice dum dicebatur missa, cum cogitatione conarer cogitare humilitatem Dei, & eius summam bonitatem, quod ad nos in Sacramento altaris vellet accedere, eleuata sum in spiritu, & habui nouam & claram intelligentiam quomodo Deus venit in Sacramento altaris. Et dictum est mihi primo: quod corpus Christi poterat esse in omni altari propter diuinam potentiam, quæ comprehendi non potest in hac vita. Et quamuis de illa potentia multa loquitur scriptura, tamen illi

quas habuit de Sacramento. 167

qui legunt, parum intelligunt: qui verò sentiunt aliquid de me, plus intelligunt, & nec isti nec illi intelligunt in hac vita, sed veniet tempus quando cōprehendetis. Postea habui illuminationem, & intellexi quomodo venit Deus in illo Sacramento, taliter quod nunquam nec antè nec postea mihi ita clarè demonstratum est. Et vidi quomodo Christus veniebat cum pulcherrima societate, & ego delectabar valde in videndo illam societatem. Mirata autem fui quomodo poteram delectari in illa societate, quia non eram cōsueta delectari nisi in Christo, & quamvis delectarer in Christo, & in illa sua societate pulcherrima, tamen aliter intelligebam, & aliter delectabar in Christo, & aliter in illa sua societate. Miranti autem mihi de pulchritudine illius societatis, & desideranti scire qui essent, dictū est mihi quod illa societas erant throni. Et erat illa

*Dominus
in Sacra
mēto al-
taris ve-
nit cum
societate
Throni
Angelo-
rum.*

168 *De ij. visione Sacramenti.*

societas clarissima, & acies tanta multitudinis, quod nisi esset, quod ego intelligo, quod Deus facit omnia cum mensura, ego credidissem quod illa societas esset sine numero & mensura, & esset innumerabilis: non habebat autem aliquam mensuram in latitudine vel longitudine, sed erat ineffabilis.

Trigesimum octauum capitulum. De ij. visione & consolatione quam habuit de sanctissimo Sacramento in festo Angelorum: & de delectatione quam sensit ex presentia eorum.

IN festo Angelorū de septem-
bri, dum eram in Ecclesia de
Fulginio, & volebam communi-
care, rogabam sanctos Angelos,
& præcipuè sanctum Michaëlem
& Angelos Seraphim, dicens.
O Angeli administratores qui
Dei habetis potestatem & offi-
cium, vt ipsum aliis ministretis,
ipsius notitiam & amorem con-
ferendo,

ferendo supplico vt præsentetis
eum mihi talem, qualem pater
misericordiarum dedit eum ho-
minibus, & qualé vult, & voluit
à nobis suscipi, & reuereri sed
vnum pauperem doloratum, des-
pectum, vulneratū, cruentatum,
crucifixum & in cruce mortuum.
Ipsi autem Angeli dixerunt mihi
cum indicibili placimēto, & dul-
cedine. O tu placibilis Deo, ecce
administratus est tibi, & habes
eum præsentē, & insuper datum
est tibi, quod tu possis eum aliis
præsentare, & administrare. Re-
uera autem tunc habui eum præ-
sentem, & videbam eū clarissimè
oculis mentis in illo Sacramen-
to, sicut petiueram scilicet dolo-
rosam, cruentam, crucifixam,
postea in cruce mortuam: & tūc
habebam dolorem acutissimum,
ita quod videbatur mihi, quod
cor meum veller crepare ex præ-
sentia talis visionis dolorosa, &
ex alia parte erat mihi delectatio,
& lætitia ex præsentia Angelo-

H

170 *De iij. consolatione Sacram.*
rum: quod nūquam credidissem,
nisi vidissem, quod Angeli tan-
tum essent placibiles, & possent
dare tantam lætitiā animo.

*Indigni-
tas Sa-
cerdotū
aliquo-
rum.*

Dum autem dicebatur missa
quidam Sacerdos celebrans erat
prope communionem, & dum
sumeret corpus Christi, frangens
hostiam, audiui vocem flebiliter
dicentem: heu multi sunt, qui me
rumpunt, & etiam trahunt mihi
sanguinem de dorso. Tunc ego
cogitavi, quod forsitan Sacerdos
non esset in cōuenienti statu su-
mendi corpus Christi, & oravi
dicens, fac quod non sit talis. Et
statim vox respondit: non erit in
æternum.

*Trigesimum nonum capitulum. De iij.
consolatione & visione sanctissimi
Sacramenti. Et de benedictione
quam ei dedit virgo Maria domina
nostra. Et qualiter sensit Deum in
anima.*

ALIA vice stabam in Eccle-
sia missam audiendo, &

circa eleuationē corporis Domini nostri Iesu Christi quādo personæ genua flectebant, ad eleuationē corporis Christi facta sum in spiritu: & apparuit in visione mihi beatissima virgo Maria, & dixit mihi. Filia mea dulcis filio meo, & mihi, Iam filius meus venit ad te, & recepisti suam benedictionē: & faciebat me intelligere, quod filius suus Iesus Christus iam post consecrationem hostiæ erat in altari: quasi diceret mihi noua de noua lætitia. Hæc autē verba tantā lætitiā, & gaudiū mihi dederunt quod nescio, nec credo, quod sit aliquis, qui possit dicere. Dicebat enim mihi beatissima virgo Maria prædicta verba cum magna humilitate, & cū nouo sentimento in anima mea, & cum maxima dulcedine: vnde & mirata sum postea, quomodo poteram stare in pedibus, habendo rātam lætitiā. Et postea dicebat mihi. Postquā recepisti benedictionem dilecti filij mei,

172 *De iij. consolatione Sacramenti.*
conueniens est, quod ego veni-
rem ad te, & darem tibi benedi-
ctionem meam. Benedixit igitur
me, dicens. Sis benedicta à filio
meo, & à me, & studeas diligen-
ter, & sollicitè ad amandū quan-
tum potes, quia tu es multum a-
mata, & tu venies in rem infini-
tam: & tunc tantam lætitiā re-
cepit anima mea, quantum vn-
quam receperam. In elevatione
autem corporis Iesu Christi aug-
mētata est mihi lætitia prædicta:
Tunc autem non vidi aliquid in
corpore Christi, sicut consueue-
ram, sed sensi Christum veraciter
in anima mea.

Cognoui autem in hoc quia
nihil est, quod ita stringat animā
cum igne ardenti, & cum dele-
ctatione amoris, sicut quando
Christus est in anima mea: & tūc
non erat sicut ignis qui cōsuevit
aliquando ardere in anima mea:
sed erat ignis suavis amoris.
Quando autem talis ignis est in
anima, tunc cognosco, quod ve-

raciter Deus est in anima: ab alio Præsen-
tiam Dei
anima si
delis in
se facili-
ter co-
gnoscit.
enim fieri non potest, nam &
omnia mēbra tunc sentiunt dis-
iunctionē, & etiam sonant mem-
bra quādo disiungūtur. Et hanc
disiunctionem magis sentio dum
eleuatur corpus sacratissimum
Christi, & specialiter disiungun-
tur manus, & aperiuntur.

*Quadragesimum capitulum. De quarta
consolatione & visione sanctissimi
Sacramenti, in qua vidit in eo esse
omnium bonorum adimplerionem.*

CV M venirem alia vice ad
communicandum, fuit mi-
hi facta locutio diuina, & dice-
batur mihi. Amata! omne bonū
est in te, & vadis ad omne bonū
recipiendum. Ego autem incœ-
pi cogitare. Si omne bonum est
in te, quare vadis ad recipiendum?
Et statim facta est responsio di-
cens. Vnum non repellit aliud.
Et quando appropinquabam ad
communicandum, dictum est

mihī ita. Modo est super altare
filius Dei, & secundum humani-
tatem, & secundum diuinitatem,
& est associatus cum multitudine
Angelorum. Et cum haberem
magnum desiderium videndi eum
cum Angelis, sicut mihi dictum
erat: tunc ostēsus est mihi Deus,
vt videbam eum, non videbam
autem eum secundum aliquam
formam: sed videbam vnam plenitudinem,
vnam pulchritudinē,
vbi videbam omne bonū & dictum
est mihi. O amata ita stabis
corā eo in vita æterna: quantam
autē cōsolationem recepit tunc
anima mea, explicari non potest.

A paruo autem tempore quādo
communico, hostia extenditur
in ore, & non habet saporem
panis, nec carnis istius quam
comedimus, sed alium saporem,
quem nescio assimilare alicui rei
de mundo: & non est dura hostia
sicut prius, nec descēdit per
frustrula sicut cōsuevit: sed integrè
cum tanta suauitate, quod nisi

effet vt audiui, quia citò debet homo glutire; libentissime tene-rem eam in ore cum magna mo-
ra, & sic descendit integrè cum illo sapore carnis incognito, nec oportet postea modo aliquo bi-
bere: nisi esset consuetum, vt me-
lius assumatur. Quando autem descendit, dat mihi vnum senti-
mentum magnum placabile, dif-
cernitur autem extra in corpo-
re: ita quod facit me tremere ve-
hementissimè; ita quod cum ma-
gno labore possum recipere ca-
licem. Nunc autem quando fa-
cio mihi signum crucis, & pono
manum in capite, quando dico
In nomine Patris, nihil noui sen-
tio: quando vero pono manum
super cor, dicendo & filij: statim
sentio ibi vnum amorem, vnam
consolationem, quod videtur
mihi, quod ipsum ibi inueniam.
Hoc autem non dixissem: nec
scribi fecissem sicut nec alia, nisi
fuissem monita.

Nota.

Quadragesimum primum capitulum.

*De quinta consolatione & visione
sanctissimi Sacramenti, in qua vi-
dit Angelos ad ornantes altare
quoddam ad nuptias celebrandas,
vnde cognouit quod in breui erat
ipsa transitura de hoc mundo.*

IN quadam infirmitate dum
desiderarem communicare
multum in festo Angelorū, nec
esset qui mihi apportaret sacra-
tissimum corpus Christi, cœpi
multum dolere, & ecce in ipso
dolore & desiderio communi-
candi, cœpi cogitare de ipso fe-
sto Angelorum laudem ipsorum,
qualiter Deum laudant assiduè,
& cœpi considerare in exercitio,
quod habent Angeli laudando
Deum & sibi ministrando & assi-
stendo. Et ecce subitò fui eleua-
ta, & statim affuit multitudo An-
gelorum maxima, & deduxerunt
me ad vnum altare, & dixerunt
mihi. Hoc est altare Angelorum,

& super altare ostenderunt ipsi animæ laudē Angelorū, illū scilicet qui est omnis laus, & dixerūt Angeli animæ: in isto qui est super altare, est perfectio, & complementum sacrificij, quod tu quæris. Et ideo præpara te ad recipiendum illum, qui te desponsavit annulo sui amoris, & coniugium iam factum est, & ideo de nouo, modo vult facere coniugium & copulam. Non possum autem exprimere quantum lætitiā suscepi, quia totum hoc sentiebat anima in veritate, quia hoc totum erat defectio, multo plenius quàm possit exprimi verbo. Per hoc autem significatum est mihi, quod citò migratura eram de hoc seculo: nam hoc fuit circa principium meæ infirmitatis vltimæ.

H v

Quadragesimum secundum capitulum.

De sexta consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit Deum cum magna maiestate & imperio.

ALIA vice vidi in hostia consecrata Christum sicut puerum. Videbatur autem esse puer magnus, & multum dominans, quasi teneret sceptrum & dominationem. Videbatur enim aliquid tenere in manibus quasi signum dominationis, & sedere in sede: Sed nescio dicere, quid tenebat in manu, & hoc vidi oculis corporis. Et ego hoc videns, tunc non genuflexi, quando alij genu flexerunt: Habui autem maximam delectationem in videndo eum. Et habui magnam displicentiam & magnum tædium de eo, quod Sacerdos nimis citò reposuit hostiam super altare, erat enim tantæ pulchritudinis & tanti hono-

ratus, quod est ineffabile, & fuit tantæ lætitiæ visio eius, quod eam non credo perdere in æternum: & fuit tantæ certitudinis, quod non dubito aliquo modo, quin fuerit in veritate. Tanta autem fuit delectatio in visione eius, quod non dixi quod adiuuaret me, & nihil dixi, nec bonum, nec malum. Sed tantum delectata fui illam pulchritudinem videndo: quod nihil sciui quid diceré.

Quadragesimum tertium capitulum.

De septima consolatione & visione sanctissimi Sacramenti, in qua vidit qualiter ubicumque Deus est, illic sunt & electi eius.

ITEM alia vice dum dicebatur missa eleuata in spiritu quæsiui à Domino dicens, ecce Domine tu es in isto Sacramento altaris: dic mihi Domine vbi sunt fideles tui? Et aperiens mihi intellectum: respondit & dixit, vbi sum ego; sunt fideles.

*Vbi Chri-
stus, &
sui fide-
les sunt.*

mei mecum. Tunc ego ipsa vi-
debam ita esse, & clarissimè in-
tuebar me, vbicumq; ipse esset,
sed illud esse, non est esse in Deo
intus, sed est illud quod est esse
foris: & ipse est solus ille, qui est
vbique comprehendens omnia.
Vidi autem corpus Iesu Christi
frequenter sub diuersis formis
in isto benedicto Sacramento.
In isto enim Sacramento vidi a-
liquādo guttur Christi cum tan-
to splendore, & cum tanta pul-
chritudine, quod splendor qui
emanabat, est plus quā sit splen-
dor solis, & ex illa tanta pulchri-
tudine datur mihi intelligi certi-
tudinaliter, quod ibi est Deus,
incomparabiliter enim est maior
pulchritudo, quā sit pulchritu-
do solis, & multo maior, & ma-
gnam pœnam habeo quod non
possum manifestare. Vidi etiam
aliquando in hostia duos ocu-
los splendidissimos, ita grossos
quod de hostia non videbatur
remanere nisi solummodo ora.

Videndo autem ista reficior tantis lætitiis, quod vnā alteri nescio comparare, sed quælibet est ita magna quod non videtur mihi quod possim perdere deinceps.

Quadragesimum quartum capitulum.

Qualiter hæc sancta eleuata in spiritu vidit gloriosam virginem dominam nostram pro humano genere deprecantem.

ELEVATA fui quadam vice, & non eram in oratione tunc, sed posueram me ad pausandum, quia erat post comestionem. Vnde nec de hoc cogitabam, sed subito eleuata est anima mea, & videbam beatam virginem in gloria, & intelligens vnā mulierem positam in tanta nobilitate, & gloria, & dignitate sicut stabat, delectabar miro modo, nam videre ipsam erat ineffabilis lætitia. Stabat enim beata virgo Maria rogans pro

Maria orat pro genere humano.

humano genere, & videbam eū
tāta aptitudine humanitatis &
virtute, quod erat inenarrabile.
Vnde & ego ineffabiliter dele-
ctabar. Et dum ego ita aspicerē
ad prædicta, subitò apparuit ibi
Iesus Christus, sedens iuxta eam
in humanitate glorificata. Et in-
telligens carnem illam, quomo-
do fuit pœnata, & opprobriata
& crucifixa, & intelligens om-
nes pœnas, iniurias, & despectus,
& ignominias, quas pro nobis
sustinuerat, quas etiam tunc mi-
rabiliter intelligebam: tunc nul-
lo modo dolebam de eis, immò
erat mihi delectatio tanta quod
narrari non potest, & ego perdi-
di loquelam, & putabam mori.
Et erat mihi pœna super maxima
quia non moriebar, & quia non
perueniebam statim ad illud in-
narrabile quod videbam. Et du-
rauit mihi ista visio per tres dies
continuè, & non impediēbar à
comestione, quæ erat multum
pauca, continuè enim corpore

languido iacebā, & nihil loque-
bar, non impediēbar etiā ab ali-
qua alia re, quando autem nomi-
nabatur mihi Deus, non poterā
sustinere pro immensa delecta-
tione.

Quadragesimum quintum capitulum.

*Qualiter iterum vidit virginem
dominam nostram Christum in tem-
plo offerentem. Et quomodo huic
sanctæ fuit Christus positus in bra-
chis, fuitque ei dictum, quoniam, ex
quo dominus seipsum offerebat, quod
ipsa etiam offerret.*

IN purificatione beatæ virgi-
nis dum essem manē in Eccle-
sia Fratrum Minorum de Fulgi-
nio, facta est mihi loquutio di-
cens. Hæc est hora, in qua domi-
na virgo Maria venit cum filio in
templum. Et hæc audiuit anima
mea cum magno amore, & tunc
fuit anima mea eleuata, & vidi
dominam nostram intrantem in
illa hora, & obuiauit sibi a-

nima mea cum magna reuerentia & amore. Et cum aliquantulum vererer accedere ad eam, ipsa dñā nostra dedit animæ magnā securitatem, & extendit versus

Pensa in presentatione filij Dei in templum. Et sicut se pro nobis obtulit, ita sibi nos humiliter offeramus me filiū suū Iesum, & dixit. O dilectrix filij mei accipe, tradiditque brachiis meis filium suum, & videbatur habere oculos clausos, quasi dormiret, & erat pannis inuolutus siue fasciatus.

Ipsa autem domina nostra quasi ab itinere fatigata sedit, & faciebat tam pulchros & delectabiles gestus, & ita honestos, & gratos mores ostendebat, & erat ita dulce & delectabile videre ipsam, quod aīa mea nō solum poterat respicere puerū Iesū, quem sic astrictum tenebam inter brachia, sed etiam cogebatur respicere ad dominam nostram. Dum igitur sic stare subito puer remansit in brachiis totus nudus & aperuit atque leuauit oculos, & respexit, & statim in aspectu

illorum oculorum sensi, & habuit tantum amorem quod vicit me omnino. Exiit enim de illis oculis tantus splendor, & ignis amoris & lætitiæ, quod est mihi indicibile. Et tunc subito apparuit vna immensa maiestas ineffabilis, & dixit mihi. Qui non viderit me paruum, non videbit me magnum, & addidit. Ego veni ad te, & obtuli me tibi, vt tu te offeras mihi. Et tunc anima mea modo mirabili & indicibili obtulit semetipsam ei: demum obtuli me totam, & filios meos sequentes perfectè, & totaliter obtuli, nihil mihi, nec de se, nec de suis reseruando. Et intellexit anima mea, quod Deus illam oblationem multum acceptabat, & cum magna alacritate recipiebat.

De alacritate verò & lætitia ineffabili, & delectatione, & dulcedine indicibili, quàm habui intendendo quod Deus cum tanta benignitate meam oblationē

recipiebat & acceptabat nihil possum dicere, quia est mihi impossibile manifestare. Altera vice vidi beatam virginem me ad cognitionem exhortantem, & benedicientem, & mihi dolorem suæ compassionis quam habuit de filio suo dicentem.

Quadragesimum sextum capitulū. De De prima visione illarum quatuor visionum & consolationum quas habuit super filius suis spirituales, qui uenturi & sequuturi erant Iesum Christum ad detegendam & manifestandam viam crucis.

QVADAM vice eleuata, & attracta pariter & absorpta in lumen increatum, videbam quæ non possum dicere. Remanente autem hac influentia, apparuit mihi effigies benedicti Dei hominis crucifixi, quasi tunc nouiter de cruce depositi. Cuius

quam vidit super filius spirit. 187

sanguis apparebat sic recens & rubicundus, & per vulnera effluens, ac si tunc immediatè de recentibus vulneribus efflueret. Et apparuit in iuncturis eius tanta dissolutio neruorum ex dira protensione extensionis in cruce, quod iuncturæ ossium à debito loco videbantur omnino laxatæ, ad cuius conspectum plus quàm possit dici transfixa sunt viscera mea, & dolebã plus quàm quibuscunque doloribus fuerim ante affecta.

Dum igitur sic starem tota absorpta ab illo dolore, ecce subito circa crucifixum multitudo filiorum apparuit, qui deuoti erant ad prædicandum, & imitandum paupertatem, despectum & dolorem crucifixi. Benedictus igitur Iesus eos aduocatos ad se & tractos cū tanto amore singulos amplexans, ad vulnus lateris osculandum cum manibus suis, eorum trahens & stringens capita applicabat, quod gaudium

Quanta benedictione donet dominus eos qui uerbi sui præcones & amplificatores sunt.

ex hoc in anima mea genitum de
tam euiscerato amore super eos
ostenso me fecit obliuisci dolo-
rem supradictum. Erat autē gra-
dus diuersorum in applicatione
filiorum ad latus, quia quosdam
etiam sæpius applicabat, quosdā
plus quā minus infigebat quosdā
intus totaliter absorbebat, appa-
rebātque in labiis rubricatio ru-
bentis sanguinis, qui in aliqui-
bus genas, & totam faciem de-
corabat, & colorabat secundum
gradus supra expressos, singulis-
que largas benedictiones infun-
dens dicebat. O benedicti filij
discooperite viam crucis, pau-
pertatis, scilicet, meæ, & despe-
ctus & doloris mei, quo modo
temporaliter cooperatores abū-
dant: quia ego singulariter vos
elegi, vt per vos discooperiatur,
& manifestetur veritas mea con-
culcata, & absconsa vestro ver-
bo & exemplo. Et intellexit ani-
ma mea, quod sicut applicatio
ad latus secundum diuersos gra-

quam vidit super filiis spirit. 189
dus apparebat. Sic & verba di-
uersimode de singulis filiis pro-
ponebantur. Eset autem impos-
sibile exprimere euisceratum a-
morem qui relucebat in aspectu
oculorum illius benedictæ faciei
Dei hominis Iesu Christi, super
istos filios, & in applicatione ad
sacrum vulnus, & in omnibus
signis, & verbis & benedictioni-
bus super eos factis & prolatis.

Quadragesimum septimum capitulum.

*De secunda visione & consolatione
quam vidit super præfatis filiis suis
spiritualibus super eisdem.*

ALIA vice dum essem in
quadam processione, sensi
illum abyssalem attractum in-
creati Dei, modo quo dictum
est supra, modo ineffabili. Vidi-
que benedictum Deum trinum,
& vnum in sua maiestate, inha-
bitare mentes filiorum, transfor-
mando istos filios diuersimodè
in se, secundum gradus supra ex-

pressos, quod videre erat veraciter magna Paradisus. Sic enim viscerosè videbatur effundi super eos, quod ego ipsa non poteram fatiari respicere eos, tantaque erat benedictio, & tam dulcissimè & tam viscerosè prolata quam super filios effundebat Deus increatus quod totum est ineffabile. Tuncque requirebat à filiis dicens. Estote ô filij mei dilecti sacrificium holocausti totaliter mente & corpore. Cùmque similiter mihi esset facta representatio Dei hominis crucifixi cum dissolutione compagum, sicut prædictum est, efferebatur ante oculos meos per aërem in tota processione nullius manus adiutorio delatus, filiis igitur congregatis & applicatis ad vulnus lateris sicut dictum est, ipse dicebat. Ego sum qui tollo peccata mundi, & peccata omnia vestra tuli, nec vobis imputabuntur in æternum. Hoc est lauacrum veræ mundationis. Hoc est præciū

vestræ redemptionis. Hæc est domus vestræ habitationis. Vnde non timeatis filij hanc veritatem vitæ & viæ meæ impugnatam à malis verbis, & operibus defendere & discooperire, quia ego cōtinuè vobiscum sum adiutor, & defensor.

Ostensa etiam mihi fuit mundatio filiorum omnium in triplicigradu ista vice & multotiens *Gratias* antea. Quædam est aliquorū *dominus* specialis, scilicet collatio magna *suis divi-* gratiæ, & vigoris ad faciliter *dit ama-* vitanda peccata. Alia est in colla- *toribus.* tione gratiæ ad delectabiliter perficienda virtutum opera. Alia in omni perfectione animæ & transformatione crucifixi, & licet multum decoris detur animæ in qualibet harum mutationum & gratiarum, tamen in secunda maximus & delectabilissimus decor. In tertia verò, tātus quod omnino est mihi ineffabile, aliud enim dicere non possum, sed ipsi videbantur transformati in Deū,

sic quod quasi nihil aliud video
quàm Deum, nunc passionatum
nunc glorificatum, ita quod istos
viderur totaliter tràssubstãtiãsse
& inabyssasse.

*Quadragesimum octauum capitulum.
De tertia consolatione & visione
quam vidit super prefatis filius suis
spiritualibus.*

IN eadem processione appro-
pinquntibus nobis ad quan-
dam Ecclesiam beatę virginis,
ecce ipsa regina misericordię &
omnis gratię mater super istos
filios & filias se inclinans, qua
priùs apparebat sursum leuata
nouo modo & gratiosissimo be-
nedicens, dulcissimas ingemina-
bat super omnes benedictiones,
& omnes osculabatur in pecto-
re, quosdam plus, quosdam mi-
nus, quosdam cum prædictis o-
sculis amplexabatur brachiis tã-
tę charitatis, quod eos sicut tota
apparebat luminosa, ita & in
quodam

super filiis spiritualibus. 193

quoddam infinitum lumen videbatur intra suum pectus absorbere, non tamen est mihi visum, quod viderem brachia carnea, sed quoddam admirandum lumen in quo absorbebat eos, intra suum pectus includens cum maximo super ipsos euiscerato amore.

Quadragesimum nonum capitulum. De quarta consolatione & visione quã vidit super commemoratis filius suis spiritualibus vt illi mortui huic mundo & viui soli Deo predicarent alius mortificationem & vitam.

ITEM alia die cum dicebatur Missa, inter alia multa quæ vidi, apparuit mihi beatus Franciscus totus gloriosus salutacionem consuetam offerens, quæ est ista, pax saltissimi tecum sit, Salutatur autem semper voce piissima, humillima, gratiosa, & affectuosa. Tunc in quibus-

dam filijs ardentibus zelo obseruandæ paupertatis regulæ laudauit multum propositum, Sed rogauit quod cresceret per opus. Et dixit, benedictio æterna completa, & abundans, quam ego habui ab æterno Deo, veniat super caput horum dilectissimorum filiorum tuorum & meorum, dicas eis, quod viuent scilicet sequendo viam Christi, per opera manifestando, & per verba, & non timeant, quia ego cum eis sum, & æternus Deus adiutor est eorum, & cum tanto affectu laudabat illos filios de bono proposito, & confortabat eos, quod securè procederent, & quod ipsum in sua intentione adiuuarent, & sic amorosè benedicebat eosdem, quod totus videbatur euiscerari in amore super ipsos.

Multa alia vidi circa me, & circa filios, quæ non possum exprimere. Sed hoc dico, quod vidi, quod perspexi. Vidi enim certissimè,

quod ipse benedictus Deus viscerosè effunditur super nos, & ipsius mater dulcissima, & volunt portare onus nostræ pœnitentiæ: tantum petunt, vt vos filij sitis exempla luminosa vitæ suæ luminosæ, dolorosæ, pauperimæ, & despectæ, & volunt, & considerât vos videre mortuos & viuos, & quod habitatio vestra esset in cœlo, & solus vsus corporis esset in mūdo. Vt sicut mortuus non alteratur, nec de honore, nec de decore, ita vos omnino essetis immutabiles ad esse extrinsecum mundi, & prædicaretis aliis mortificationem vitæ vestræ magis, quàm contentioso sermone. Et semper intentio vestra in omnibus vestris actibus esset in cœlo, in isto benedicto Deo homine crucifixo. Ita quod operando, loquendo, comedendo exteriùs, semper interiùs intrinsecati essetis illi benedicto Deo, qui vult vos intra semetipsū continuè circūferre, & in omni

196 *De instruct. & Consol. Dei*
bus actibus vestris semper sibi as-
sistere. Quod ipse dignetur invo-
bis implere, qui hæc misericordi-
ter à vobis dignatur requirere per
merita suę sãctissimę matris, Amē

*Quinquagesimum capitulum. De instru-
ctionibus & cõsolationibus quas ha-
buit à Deo in suis tribulationibus.
Et de thesauro & valore laborũ &
tribulationum. Et qualiter quisque
per eas fit Deo propinquior.*

*Qui sũt
filij Dei.*

QUADAM vice quærebam
à Deo, quod daret mihi de
se aliquid. Et feci mihi signũ cru-
cis, & etiam rogabam eum, vt o-
stenderet mihi qui sunt filij sui.
Et inter alia dictum est mihi istud
exẽplum. Ponatur quod vnusqui
haberet multos amicos, & inui-
taret eos ad conuiuũ cum ma-
gna diligentia præparatũ, si multi
remanerent de inuitatis, qui nol-
lent venire, nunquid doleret de
non venientibus, eo quod abũ-
danter parasset conuiuium & cũ

magnis expensis? Venientes autē nunquid reciperet cum magno gaudio? qui quamuis omnes cū lætitia suscipiat, tamen talis illos quos plus diligit, ponit in mensa sua iuxta se speciali, & adhuc cum illis quos familiariús, diligit comedit cum vna scutella, & cum vna cuppa bibit.

Ego autem quærebam cū multo anime placimento, dicens. ^{Quomodo inuitati sunt} O domine! quando tu inuitas omnes? ^{à Deo ad nupt.} dicas mihi. Respōdit autem dicens, ego inuitaui omnes ad vitam æternam, & qui volunt venire, veniant, quia nullus potest excusari quin sit vocatus. Aliqui autem vocati veniunt, & ponuntur ad mensam, & dabat intelligere quod ipse erat mensa, & cibus quem dabat.

Ego autem quærebam de istis ^{Nota qua via venerunt inuitati,} vocatis, qui venerunt, qua via illic iuerunt. Ipse verò respondit, per viã inquit, tribulationis, quales sunt virgines, casti, pauperes, infirmi, patientes, & nominabat

multa alia genera tribulatorum
saluandorum, & ego in omni
verbo intelligebam rationem, &
expositionem, & delectabar val-
dè. Communiter autem omnes
isti vocabantur & nominaban-
tur filij. Dicebatur autem mihi in
illa locutione, quomodo virgini-
tas & paupertas, & febris & per-
ditio filiorum & perditio posses-
sionis & rerum temporalium, &
tribulatio dabatur prædictis filiis
propter bonum eorum à Deo,
ipsi autem non perpendebant,
nec cognoscebant nunc, & quã-
uis in principio tribularentur,
postea tamen veri filij ferebant
cum patientia, & gratiarum a-

*Tribula-
tio via
salutis.*

*Qui sint
filiorum
Dei, qui
ad men-
sam suã
inuitati* ctione, tales sunt communiter
omnes qui adipiscuntur vitam
æternam, nec est aliqua alia
via.

*secũ co-
medunt,
quibus
que feru-
lis.* Illi verò qui inuitantur ad mē-
sam spiritualem quos dominus
ducit secum ad comedendum in
vna scutella, & bibendum in v-
na cuppa sunt illi, qui volunt, &

student cognoscere, quis est iste bonus pater & dominus, qui inuitavit eos, & student vt possint ei placere per imitationē suæ crucis, & per voluntariā assumptionem paupertatis, despectus, & afflictionis. Istis enim filiis permittit euenire Deus multas tribulationes, & hoc facit eis pro speciali gratia, vt comedant in vna scutella secum, quia ad istam mensam dicebat Christus, ego fui vocatus ad bibendū calicem passionis, qui fuit mihi dulcis propter amorē vestrum, quamuis in se esset amarissimus. Isti igitur filij recognoscentes hanc gratiam, quamuis sentiant aliquando tribulationes amaras, tamen totum fit eis dulce propter amorem & gratiam & honorem & valorem quæ sunt in eis, immò tribulantur quando non affliguntur, & tunc magis delectantur, & sentiunt de Deo, quantò magis sentiunt tribulationes. Dico igitur & affirmo, quod filij Dei sen-

tiunt dulcedinem diuinam admixtam in persecutionibus, & tribulationibus, & pœnitentia, & hoc est mihi dictum & ostensum mirabiliter in prædicatione supradicta à Deo mihi facta, unde & ego ipsa vicibus innumerabilibus hoc experta sum. Vnde quando fui tribulata à fratribus & à contemnentibus, non possem manifestare dulcedinem quam tunc sensi, nec lacrymas lætitiæ yngentes me, quas tunc sensi.

Iterum in magna quadam infirmitate iacenti mihi multum debili & afflictæ apparuit Deus homo Iesus multum consolatorius, & videbatur mihi compati valde, & ait, ego veni ad seruiendum tibi, seruitium autem quod faciebat, erat quod stabat ante lectum meum, & ostendebat se mihi tantum placabilem, quod omnino est ineffabile, & videbam eum oculis mentis longè clariùs quàm aliquid videri possit, & erat mihi

ranta iucunditas & delectatio,
quod de hoc omnino nihil pos-
sum dicere, immò est rotum inef-
fabile.

Iterum in die Iouis sancta, dixi *Nota cha-
ritatem.*
sociæ meæ, quod quæreremus
Christū, & dixi, eamus ad hospi-
tale, & forsitan inueniemus Chri-
stū inter illos pauperes pœnatos,
& afflictos: tulimus autē omnes
pannos capitum nostrorū, quos
poteramus tollere. Aliud enim
non habebamus aliquid, & dixi-
mus famulæ hospitalis quod vē-
deret eos, & emeret aliquid quod
comederent pauperes de hospi-
tali, & illa quamuis multum re-
nueret facere, & diceret, quod
vituperabamus nos, tamen pro-
pter magnā instantiam, vendidit
illos paruiculos panniculos, &
emit inde pisces, & nos apporta-
uimus panes, qui dati erant no-
bis amore Dei pro victu nostro.
Postquam igitur obtulimus ista
eis, lauimus pedes scēminarū ibi
existentium pauperum & manus

202 *De instruct & Consolat. Dei.*
hominum, & maxime cuiusdam
leprosi qui habebat manus val-
de foetidas & marcidas & praepe-
ditas & corruptas, & bibimus de
illa lotura. Tanquam autem dulce-
dinem sensimus in illo potu,
quod per totam viam venimus
in magna suavitate, & videbatur
mihi per omnia quod ego gustas-
sem mirabilem dulcedinem quan-
tum ad suavitatem quam ibi inue-
ni. Et quia quaedam scamula illa-
rum plagarum erat interposita
in gutture meo, conata sum ad
glutiendum eam, sicut si commu-
nicassem, donec deglutiui eam. Unde
de tantam suavitatem inueni in
hoc quod eam non possum ex-
primere.

Propter quod dico, quod in
paenitentia & in afflictione & tri-
bulatione propter Deum accepta,
quamuis in principio homo an-
xietur, postremo tamen maxima
consolatio inuenitur. Quadam
alia vice ego stabam tribulata spiri-
tualis tribulatione, & non vide-

batur mihi quod aliquid sentire
de Deo per vnum mensem, im-
mò videbatur mihi quod essem
quasi derelicta à Deo, & nō po-
teram confiteri peccata mea, &
ex vna parte videbatur mihi,
quod hoc accidisset mihi pro-
pter meam superbiam, & ex alia
parte videbam tantum profun-
dè peccata mea multa, quod non
videbatur mihi quod cum debi-
ta contritione possem confiteri
ea, nec dicere solū ore. Videba-
tur etiā mihi quod nō possem ea
manifestare, & ideo nō poteram
laudare Deum, nec stare in o-
ratione. Sed tantū videbatur mi-
hi, quod remansissent de Deo, q̄
scilicet non tantū tribulabar quā-
tū debebam tribulari, propter
hoc quod voluissem à Deo peccā-
do recedere, nec pro omnibus
malis, vel bonis de mundo Deū
offendere, nec malo consentire
propoluissem, & sic fui tribulata
& afflicta fortiter & horribiliter
toto dicto tempore. Et tandem

miserante Deo, facta est mihi loquutio talis. Filia mea amata à Deo omnipotenti, & ab omnibus sanctis Paradisi, Deus amorem suum reposuit in te, & habet ad te amorem plus quàm ad fœminam vallis spoletanæ. Et anima mea respondit clamans, quomodo possum hoc credere cùm sim plena tribulatione, & videatur mihi quod sim quasi à Deo derelicta? Et respondit. quando videtur tibi, quod sis magis derelicta, es magis à me amata, & propinquior Deo, & tunc subiunxit.

Pater qui habet filium multum charum, ministrat ei cibaria temperata, nec permittit ei bibere vinum purum, nec comedere nociua, ne ei noceât, sed temperat vinum cum aqua, vt ei proficiat. Sic facit Deus, consolationibus enim miscet tentationes & tribulationes, & in tentationibus & tribulationibus tenet animam, nisi enim eam te-

teneret, impingeretur & deficeret: & quando videtur derelicta, tunc plus amatur. Tunc igitur tribulatio mea fuit aliquantulum temperata; non tamen totaliter ablata: adhuc enim non habueram voluntatem confitendi, sed coepit mihi venire voluntas confitendi & communicandi, & in breui tempore ablata est totaliter tribulatio, & tunc facta est mihi locutio dicens: placet mihi quod tu communices, quia si tu me recipis, iam me recepisti: & etiam si non recipis me, tu iam me recepisti, & communica cum benedictione Patris & Filij & Spiritus sancti. Et facias ad reuerentiam & honoré omnipotentis Dei, & sanctæ Mariæ virginis, & istius sancti scilicet sancti Anthonij; cuius festum erat illa die: fiet enim tibi gratia noua, quam non habuisti adhuc. Fuit igitur mihi reddita gratia confitendi: & voluntas communicandi, & confessa sum. Dum autem dicebatur

117

missa, videbam me plenam totam peccatis & defectibus, quod non poteram loqui, & cogitabam quod communicatio quam volebam facere, esset mihi ad iudicium. Post tamen ista; facta est in me mirabilis dispositio, qua me poteram totam mittere intus Iesum Christum: & tunc mittebam me intus eum cum tanta fiducia & securitate, quod tantam nunquam fueram experta: & mittebam me intus eum & merita eius, sicut mortua cum mirabili certitudine, quod faceret me viuam. Igitur communicavi in sua fiducia, & post communicationem habui mirabile sentimentum, & dimisit in me unam pacem, qua dabatur mihi intelligi, & etiam sentire, quod omnis tribulatio quae acciderat mihi, acciderat pro bono meo: & hoc communicare quod feci; fecit animam meam venire ad istud videre & desiderare, quod scilicet me totam darem Christo, eo quod videret

Christum totum se dedisse nobis, & modo nouiter delector in desiderio martyrij, & ipsum desidero, & in pœnis, & in tribulationibus quæ accidunt delector: & gaudeo plus quàm consueueram, propter quæ dico, quod Deus tandem cōsolatur omnem animam existentem in tribulatione. Nam & alia vice cum sic essem tribulata, quod quasi videretur mihi quod essem derelicta, facta est mihi talis locutio dicēs: O amata scias, quod non es derelicta, sed Deus omnipotens tibi est in tribulatione propinquior, & tu Deo. Anima autem clamauit: Si est ita quod Deo sim in tribulatione propinquior; placeat sibi, quod auferat à me omne peccatum, & det mihi absolutionem per merita passionis suæ, & det mihi benedictionem, & sociam meam, & fratri scriptori horum dictorum. Et dictum est sic mihi: Peccata tua tibi sunt ablata, & benedictionem facio

117

vobis cum illa carne illius manus, quæ fuit clauata in cruce: & tunc vidi illam manum benedicientem super capita nostra, & delectabar in aspectu illius manus: quoniam veraciter delectabilissimum erat videre illam. Et ipse dicebat nobis tribus sic: Benedictionem Patris & Filij & Spiritus sancti habeatis æternaliter, & comprehendatis. Et dixit mihi: dic illi fratri tuo scriptori, quod studeat se facere paruum, multum enim est amatus à Deo omnipotente: & ideo studeat ipsum amare. Sic igitur multipliciter me consolari dignatus est: qui consolatur omnes tribulatos, cui sit, & est honor & gloria in secula seculorum, Amen.

Quinquagesimum primum capitulum.

De illuminatione & sentimento siue
 inspiratione qua à Deo ei facta fuit
 super via & statu salutis anima-
 rum. Et de eis qui nolunt sequi id
 quod intus admonentur, quodque
 eis inspiratur.

Q V A D A M vice dum ora- *Non esse*
 rem in cella mea, dicta *respon-*
 sunt mihi ista verba. Omnes qui *das illu-*
 docentur à Deo & illuminantur *minatio-*
 vt intelligant viam Dei; & in isto *nes.*
 lumine & documento, quod fit
 eis spiritualiter à Deo, claudunt
 aures ne audiant, & oculos ne
 videant, nec volunt attendere,
 nec volunt audire illud quod lo-
 quitur eis Christus in anima, sed
 omnino ingrossantur, & sequun-
 tur doctrinam aliam à documen-
 to, quod intelligunt sibi factum
 à Deo, & volunt tenere viam
 communē contra conscientiam,
 illi habēt maledictionem à Deo
 omnipotente. Multotiens au-
 tem dictū est mihi istud verbum,

117

quod prædictum est. Ego autem horrebam illud audire, cum videretur mihi valde grauè, & timebam esse deceptionem, quod scilicet illis quibus Deus dat lumen & gratiam, postea det maledictionem. Tunc ponebatur mihi vnum exemplum: & præceptum est mihi frequenter, quod facerem scribi.

Exemplum autem est de scholare, qui ponitur à patre ad scholas, & pater facit ei expensas sumptuosas, & honorat eum vestimentis & libris, & cum informatus est sub inferiori magistro; procurat post, vt transferatur ad altiore magistram. Si post hæc scholaris prædictus negligenter agat, & non curet de scientia quam didicit, sed redeat ad statum secularè & ad vile officium & ministerium magni laboricij, & de eo quod sic didicerat, nihil ei remaneret: talis inquam pater super huiusmodi filio magnam deberet habere turbationem &

indignationem. Talis filius est ille, qui prius docetur per prædicationem & per scripturas, & postea spiritualiter illuminatur à Deo, & datur sibi intelligere spirituali lumine, & diuina inspiratione quomodo sequatur viam Christi, propter quam addiscendam prius facit eum doceri per alios, & postea docet eum Deus suo spirituali lumine & doctrina, quæ non potest doceri nisi à Deo, & hoc facit, vt ipse se dirigeret; & etiam aliis lumen esset. Si talis negligenter agat, & ingrossetur & incrassetur, & despiciat lumen suum, & Dei doctrinam, & diuinam inspirationem: Deus aufert ei illud lumen & gratiã, & habet maledictionem. Et est mihi præceptum, vt hoc verbum scriberem, & vni fratri cui confitebar, ipsum dicerem: quia eum tangebatur. Iterũ dictum est mihi in alia diuina locutione. Est quædam generatio quæ cognoscit Deum solum ex multa

bonitate bonorum quæ fecit eis: & isti parum cognoscunt. Et est alia generatio hominum; qui quamuis cognoscant Deum per prædicta bona eius, tamen multo melius cognoscunt eum per bonitatem Dei, quam experiuntur in se. Iterum in alia locutione accepi cognitionem, & audiui vocem clamantem & dicentem: O quam magni sunt, ô quam magni sunt, sed non magni lectores scripturæ meæ, sed eius adimpletores & factores. Iterum dicebat, quod tota scriptura diuina adimpletur in exëplo vitæ Christi. Quadam vice dum orando dicerem Deo. Scio Domine, quia tu es pater meus, quia tu es Deus meus, doce ergo me, quid vis quod ego faciam, & instrue me in his quæ tibi placent: quia sum parata obedire. Cum ergo in his verbis stetissem à manè vsque ad tertiam, & vidi & audiui, sed quod vidi & intellexi, nullo modo possum, nec scirem dicere.

*Factores
lege non
lectores.*

Sed fuit vna abyssus omnino ineffabilis, & ostendit mihi quid est ipse, & qui viuunt in ipso, & qui non; & dixit mihi: In veritate dico tibi, quod non est alia via recta, nisi illa quæ sequitur mea vestigia, quia in via ista quæ est mea; nulla est omnino deceptio. Verbum autem istud in veritate & in magna claritate sæpe & in multis locutionibus dictum est mihi.

*Vera
via recta
ad falsum.*

Explicit multiplex eius
consolatio.

Quinquagesimum secundum capitulum.

*De doctrina & instructione huius
Sanctæ. Et primum qualiter possit
cognosci & haberi certitudo quod
Deus in animam veniat.*

SCIENDVM est igitur quod venit Deus in animam quandoque non vocatus, nec deprecatus, seu rogatus ab ipsa: & ponit in anima vnum ignem, vnum

Quomodo cognoscit, quia Deus sit in anima.

214 *Qualiter possit haberi certitudo*
amorem, vnam suauitatem alias
inconsuetam, in qua multum de-
lectatur, & gaudet, & credit,
quod hoc sit à Deo, ibi præsen-
tialiter operanti, tamen hoc non
est certum. Item cognoscit ani-
ma Deum esse in ea, quia quam-
uis non videat ipsum esse in ani-
ma, videt tamen gratiam suam
esse in anima, in qua multum de-
lectatur, & tamen adhuc non est
certum. Item cognoscit, quod
Deus venit ad eam, quia Deus
loquitur ei verba dulcissima: in
quibus verbis anima multum de-
lectatur, & sentit eum sentimen-
to valde delectabili: in quo sen-
timento anima valde delectatur.
Sed adhuc remanet aliquod du-
bium, quamuis sit paruum. Ad-
huc enim anima perfectè, nec
ex toto est certa si Deus est in a-
nima, quia tales locutiones etiã
cum sentimentis possunt fieri ab
alio spiritu. Remanet enim du-
bium sibi, & videtur mihi quod
hoc accidat, aut propter multam

quod Deus in animam veniat. 215

maliciam & defectum eius, aut propter Dei voluntatem, quia Deus non vult eam facere magis certam nec securam. Certificatur autem anima, quod Deus est intus in ea, quando sentit eum aliter, quàm consuevit, & sentit eum notabili & duplicato sentimento: & cum tanto amore & igne diuino quod aufertur ei omnis amor animæ & corporis, & loquitur, & cognoscit, & intelligit ea quæ nunquam audiuit ab aliquo mortali, & intelligit ea cum magno lumine, & est ei maxima pœna tacere illa, & si tacet; tacet propter zelû, ne displiceat amori, & non scandalizet: & propter humilitatem, quia non vult dicere ita altissima, ne notetur: Sicut & mihi accidit aliquãdo, propter enim ardens desiderium salutis proximi aliqua dixi, & fui reprehensa, & dictum est mihi isto modo. Soror, redi ad scripturam diuinam & te non intelligimus. Item in isto senti-

Nota!

216 *Qualiter possit haberi certitudo*
mento quo anima certificatur,
quod Deus omnipotens est in
ea; datur animæ ita perfectè vel-
le, quod concordat in hoc tota
anima veraciter, & in omnibus
& omnimodè, & concordant
cum anima omnia membra cor-
poris, & fiunt vnum cum anima
veraciter, nec repugnant volun-
tati eius, & vult perfectè ea quæ
Dei sunt, quæ tamen ante vera-
citer non ex toto volebat. Et
istud velle datur per gratiam, in
quo cognoscit anima Deum om-
nipotentem esse in se, & dat ei
securitatem. Datur enim animæ
velle Deum, & quæ Dei sunt
veraciter ad similitudinem amo-
ris veracis, sicut deus dilexit nos,
& sentit anima, quod Deus im-
mensus est mixtus secum, & fe-
cit societatem cum ea.

Item quando venit altissimus
Deus ad animam rationalem,
quandoque datur ei, vt eum vi-
deat, & videt sine forma corpo-
rali in se, & videt eum clarius
quàm

quod Deus in animam veniat. 217

quàm possit homo mortalis, videre alium hominem mortalem: oculi enim animæ vident vnâ plenitudinem spiritualem, non corporalem, de qua non possum aliquid loqui, quia deficiunt verba, & imaginatio. In illo autem videre, delectatur anima delectatione ineffabili, & tunc anima ad nihil aliud respicit, nisi ad illud, est enim id quod replet animam in æstimabiliter. Et istud respicere & videre, quo sic videt Deum omnipotentem, nec aliud potest respicere, est ita profundû, quod doleo, quia nequeo aliquid manifestare, non enim est res tangibilis nec imaginibilis, sed est inæstimabilis. Adhuc cognoscit anima quod Deus est in ea sine dubio multis modis, de quib⁹ dicamus duos. Vnus est vna vnctio, quæ ita subito renouat animam, & omnia corporis membra reddit mansueta, & concordantia cum anima, quod non potest tangi, vel lædi ab aliquo, quo turbari

K

218 *Qualiter possit haberi certitudo*
possit anima in modico, & sentit,
& audit, quod loquitur ei Deus.
Et in ista tanta, & omnino ineffa-
bili vnctione intelligit anima
certissimè, & sine dubio, quod
Deus omnipotens est in ea: Illud
enim non posset facere aliquis
sanctus de paradiso, nec aliquis
Angelus de paradiso: Sed est hoc
tam ineffabile, quod multum do-
leo, quia non possum aliquid di-
cere in comparatione, & Deus
mihi parcat quia hoc non facio
libenter, quia ex toto corde li-
benter manifestarem aliquid de
bonitate eius, si possem, & ei pla-
ceret. Alius modus quo anima
rationalis cognoscit Deum om-
nipotentem esse intus in se, est
vna amplexatio, quam facit deus
animæ rationali, quia nunquam
pater, nec mater filium, nec ali-
qua persona alia cum tanto amo-
re amplexari potest aliam perso-
nam, sicut deus omnipotens am-
plexatur animam rationalem.
Cum tanto enim amore, Domi-

quod Deus animam veniat. 219
nus noster Iesus Christus indici-
biliter amplexatur, & stringit a-
nimam rationalem ad se, & cum
tanta dulcedine, & suauitate,
quod non credo, quod aliquis
homo de mundo possit dicere,
nec exprimere, nec credere ex-
pertus, & quāuis possit forsitan
aliquis credere aliquid, non ta-
men illo modo. Apportat enim
Iesus Christus in animā amorem
suauissimum, quo tota ardet in
Christo: & apportat secū vnum
lumen tam magnum, quo intel-
ligit tantam plenitudinem boni-
tatis Dei omnipotentis, quam
probat in se, quod multo plus in-
telligit, quā experiat in se:
& tūc affecuratur & certificatur,
quod Iesus Christus est in ea. Sed
nihil dicimus de omnibus istis
in comparatione ad ea quę sunt.
Tunc autem anima non habet
lachrymas, nec lætitiæ, nec dolo-
ris, nec alicuius alterius generis,
nec alterius status, multo enim
minor status est quando anima

220 *Qualiter possit haberi certitudo*
habet lachrymas lætitiæ. Item
apportat Deus secum in anima
tantam super plenitudinem læ-
titiæ, quod anima nescit plus pe-
tere, immo si duraret, hic habe-
ret vnam paradisum: & hæc læti-
tia resultat, & redundat in omni-
bus membris corporis, & omnis
iniuria, quæ infertur, vel dicitur,
habetur pro nihilo, & efficitur
dulcis: & propter talem altera-
tionem factam in corpore, ali-
quando non potui latere sociam
meam, neq; alios, quia aliquâdo
efficior, vt dixit mihi socia mea
resplendens & rota rubicunda,
& oculi mei lucentes ad modum
candelæ, aut pallida, quasi si fui-
sem mortua, secundum varietate-
m visionum, & reuelationum.
Lætitiæ autem prædictæ non fi-
nitur per multos dies, & aliquas
lætitiâs habeo, quas nunquam
credo perdere in æternum: Sed
credo eas adimpleri & perfici, &
modo non sum sine ipsis in vita
mea. Vnde & quando venit ali-

quod Deus in animam veniat. 221
qua tristitia; statim recordans il-
larum lætitarum, nullo modo
conturbor. Tot autem alij modi
sunt, quibus cognoscit anima
quod Deus sit in ea; quod nullo
modo possem omnes dicere &
enarrare.

*Quinquagesimum tertium capitulum.
Qualiter anima spiritualiter hospita-
tatur & recipit Dominum intra se.*

IN omnibus prædictis modis
cognoscit anima Deum in se
venisse. Sed adhuc nihil diximus
quomodo hospitatur eum, & to-
tum quod diximus est valde mi-
nus quàm sit illud quando ani-
ma cognoscit, quod ipsa hospita-
ta est peregrinum. Tunc enim
quando anima est hospitata per-
eigrinum, venit in tantam cogni-
tionem bonitatis Dei infinitæ,
quod quandoque quando fui
reducta in me, cognoui certissi-
mè quod illi qui magis sentiunt
de Deo, minus præsumunt loqui.

K iij

222 *Qualiter anima spiritualiter*
de Deo: quia eo ipso quod sentiunt de ipso illo infinito & indicibili, loqui de Deo minus præsumunt, reputantes in comparatione quicquid dicunt, nec dicere possunt, quasi nihil. Vnde si aliquis prædicator diuinorum intelligeret, sicut & ego quandoq; intellexi: nihil sciret dicere, neque præsumeret loqui de Deo aliquid, immo obmutesceret & taceret. In tantum enim superat intellectum, & omnia quæ aliquo modo cogitari, vel dici, vel æstimari possunt, quod perfectè eius bonitas explicari non potest. Hoc autem non accidit, quod anima perdiderit aliquem sensum corporis, vel quod anima corpus dimiserit, sed percipit illa absque sensibus, vnde ita homo videns per intellectum, illa efficaciter in tanto stupore videt in comparatione ad id quod dici potest verbo corporali, quod si aliquis prædicator esset in isto statu, & vellet loqui de

recipit Deum intra se. 223

Deo, diceret populo. Ite quia nihil vobis scio loqui de Deo, quantumcumq; esset sufficiens.

Et ideo intelligo, & dico, quod Qui perfectius Deum intelligunt minus de eo loqui possunt. omnia quæ dicta sunt per scripturam, vel per omnes homines à principio mundi, non videtur mihi, quod dixerint aliquid de medulla illius bonitatis diuinæ, nec vnum medium granum milli in comparatione totius mundi.

Quando autem anima Anima affecuratur de Deo. affecuratur à Deo, & reficitur per eius præsentiam, similiter & corpus recipit saturitatem, & nobilitatem, & reficitur cum anima, quamuis multum minus. Loquitur enim ratio, & anima corpori & sensualitati cum sic reficitur

dicens: Vidi modo qualia bona Dulcis animæ ac corporis cōsuetus super dulcedinem Dei. sunt ista quæ experiris à Deo per me, in infinitum autem sunt maiora, quæ promittuntur, & fideliter exsoluentur, si mihi consentias: & nunc cognosce qualia bona, & quanta perdidimus tu & ego non consen-

K iiij

224 *Qual. an. spiri. reci. Deū intra se.*
tiendo, sed contradicendo mihi.
Vnde de cætero omnino oportet te, in illis quæ Dei sunt omnino obedire. Et statim corpus subijcitur animæ, & sensualitas rationi, sentiens participationem delectationis animæ, & respondet animæ dicens.: mea delectamenta quandoque erant corporalia, & vilia, quia corpus sum, sed tu quæ eras tantæ nobilitatis, & delectationis diuinæ capax, non debebas mihi consentire, nec facere me & te perdere tanta bona: & lamentatur corpus contra animam, & sensualitas cōtra rationem longa lamentatione, & dulcissima, sentiens dulcedinem, & delectationem animæ maiorem quàm potuerit suspicari, & sit sibi obediens.

Quinquagesimum quartum capitulum.
De modis deceptionum quæ homi-
nibus spiritualibus accidere pos-
sunt.

ALIIQVI autem modi sunt,
quibus potest esse dece-
ptio in personis spiritualibus.
Vnus modus est & maior quan-
do amor in anima non est pu-
rus, sed admiscetur, & est ibi de
amore personali & proprio, id
est de sua propria voluntate:
habet enim ibi tunc aliquid, de
amore mundi, & mundus inui-
tat, & commendat ipsam, & ta-
men omnis commendatio mun-
di, & inuitatio ad talem deuo-
tionem est falsa, & talis persona
in hoc quod mundus videt eam,
& commendat eam, videtur fer-
uere in deuotione, & crescunt
illæ lachrymæ, & illæ dulcedi-
nes, & tremor & stridor qui
fiunt in illo amore spirituali non
puro, & talia non fiunt intus in
anima, sed extra in corpore, nec

In qui-
bus per-
sonæ spi-
rituales
decepti-
tur.

Amor
Dei im-
purus.

intrat ille amor intus in animam,
& citò illa dulcedo deficit in
persona, & citò obliuiscitur, im-
mo & quandoque adducit ama-
ritudinem. Et hæc omnia proba-
ui in me, & ego nescirem ista
prædicta bene discernere, nisi
quod anima mea venit in cer-

*Amor
purus.*

tam veritatem, quia quãdo amor
est pur⁹, omnino se reputat post
talia sentimenta mortuam, & vi-
det se esse nihil, & reddit se mor-
tuam Deo & putridam, & indu-
cit ad Dei reuerentiam humili-
tatem, & non recordatur omni-
no alicuius laudis, nec alicuius
boni proprij, immo in tantum
videt se esse deficientem, & ple-
nam malis, quod quandoq; non
credit ab aliquo sancto se posse
plenè liberari, nisi solum ab ipso
Deo. Quamuis aliquando citius
roget sanctos, vt eam adiuuent
apud Deum, eo quod propter
indignitatem suam, non audet
Deum rogare, & ideo recurrit
ad sanctam Virginem Mariam;

quæ spiritual. accidere possunt. 227
ad alios sanctos vt adiuuent eam,
& quando ab aliquo commen-
datur, omnino reputat illud truf-
fam: & iste amor rectus & purus
à Deo, est intus in anima, & fa-
cit eam videre defectus suos &
bonitatem Dei. Et lachrymæ &
dulcedines quæ tunc fiunt, &
habentur; numquam adducunt
amaritudinem, sed certitudi-
nem & dulcedinem: & talis
amor prædictus adducit intus in
Christum animam, & intelligit
anima nullam deceptionem ibi
posse esse vel fieri.

Alius modus est, in quo Deus
permittit deceptionem fieri in
personis spiritualibus, & est iste
sed quando persona spiritualis,
& deuota sentit se multum ama-
tam à Deo, & sentit in se bona
spiritualia, & operatur bona spi-
ritualia, & loquitur de eis: tamen
quia se nimis affecurat, & transit
modum; ideo Deus permittit
fieri in ea aliquam deceptionem,
vt per hæc ipsum Deum, & se-

*Non os
se nimis
affecura-
rum de
Deo.*

ipsam recognoscat. Alius modus est quando persona spiritualis multum sentit de Deo: & est in bono amore, puro & optimo, & corde operatur bona opera, & deliberavit nullo modo plus placere seculo, nec habere famam sanctitatis, & deliberavit tota placere Christo, & totam se ponit in Christo, tamen oportet, ut anima sciat seruare id quod suum est, & reddere Deo id quod Dei, quod si non, tunc Deus permittit in eam aliquam deceptionem fieri, ut conseruet eam, & quia Deus zelat eam, ne transgrediatur, & adhuc non sufficit animæ id quod prædictum est, donec Deus ducat animam in plenam cognitionem sui ipsius, & in plenam cognitionem bonitatis Dei; & ibi tunc nulla potest fieri deceptio, immo ducitur anima in plenam cognitionem veritatis. Plena autem cognitio veritatis dicitur isto modo, quia

Deo reddendum quod suū est & suū sibi, seruare.

videt anima quod ita impletur,
quod videtur animæ, quod non
plus possit impleri. Primò de co-
gnitione sui ipsius, sic quod non
possit videre aliquid aliud, nec
recordari alicuius alterius rei, &
tunc subitò venit in cognitionē
bonitatis diuinæ, & tunc videt
vtrumque simul, modo omninò
inenarrabili, adhuc tamen non
videtur prædictum sufficere, sed
zelar eam Deus permittendo ei
tribulationes.

Quinquagesimum quintum capitulum
De paupertate spiritus quæ non per-
mittit nos decipi in sentimentis spi-
ritualibus.

REs autem quæ non permit-
tit animam decipi in talibus
sentimentis, est paupertas spiri-
tus. In loquutione enim diuina
mihi à Deo facta audiui com-
mendari paupertatem pro tanto
documento, & pro tanto bono,
quod omninò excedit intelle-

Beati
pauperes
spiritu
nanquã
decipiuntur in
spirituali
bussenti-
mentis.

Nota
Laus
pauper-
tatis.

Etum nostrum. Dixit enim mihi Deus. Ego, inquit Deus. Si paupertas non esset tantum bonum ego non dilexisssem eam tantum, & si non esset ita nobilis, ego non absumpsisssem eam. Superbia enim potest esse in illis solum qui habent aliquid, vel credunt se aliquid habere. Primus enim homo qui cecidit & Angelus ideo superbierunt, & ceciderunt, quia aestimauerunt, & crediderunt se aliquid habere. Angelus autem nec homo non habet aliquid in se, nisi solum vnus Deus. Humilitas vero est in illis solum qui sunt ita pauperes, quod vident se nihil habere. Maximū enim bonum est paupertas. Ipse enim Deus filium suum charissimum fecit esse magis pauperem, quam vnquam fuerit, nec futurus sit alius homo, ipse tamen est qui habet esse, plus quam possimus dicere, & tamen fecit eum Deus ita pauperem sicut si non haberet esse. Hoc autē visum est pec-

catoribus, & mortalibus, qui privati erant vero lumine quædam stultitia. Sed non ita visum est, nec videtur sapientibus, nec verè intelligentibus. Qui enim habet paupertatem, nunquam potest ruere, nec cadere per deceptionem, & qui videret bonum paupertatis esset Deo amabilis, & qui consideraret immensum valorem eius, nunquam posset aliquid retinere sibi de temporalibus, & qui videret quantum Deus amavit paupertatem verã, nihil retineret. Hoc autem documentum, est documentum diuinæ sapientiæ, quæ primò facit videre defectus & pauperem omnium meritorum, & bonorum se credere, & veraciter æstimare, & consequenter facit esse pauperem, & paupertatem amare, & sic illuminata quodam dono gratiæ, cum viderit & sicut viderit bonum paupertatis, paupertatem diligat, & postmodum facit videre diuinam bonitatem, &

117

sic tota diligit Deum omnipotentem, cum nihil æstimet se habere, quod amet, & sicut diligit, operatur, & sic aufertur sibi omnis confidentia de se, & solum de altissimo Deo confidit, & consequenter cum in Deo totaliter confidat, aufertur sibi omne dubium de Deo, ipso illuminante. Qui enim haberet istam veritatē omnia dæmonia, & omnia alia quæ possemus dicere non possent eam decipere, quia in hac spiritus paupertate anima recipit documentum clarissimum & luminosissimum totius usus vitæ huius, ita quod nunquam dum istam veritatem haberet, decipi posset. Et ideò intelligo quod paupertas est mater omnium virtutum, & est documentum diuinæ sapientiæ. Sicut enim diuina sapientia docuit per incarnationem nos mortales, ita & per spiritus paupertatem nos esse beatos, & ideo omnis sapientia de mundo nisi in istam

*Pauper-
tas.*

De Elevatione & abstractione. 233
veritatem introducatur, nihil est
& ad damnationem conuertitur,
& omnes sapientes de mundo,
nisi in istam veritatem introdu-
cantur, nihil omninò sunt, & in
damnationem vadunt, & quan-
do istam veritatem anima intel-
ligit, tunc operatur sine intentio-
ne alicuius vanę glorię, & sine
respectu alicuius.

Quinquagesimum sextum capitulum.
De elevatione & abstractione ani-
ma à sensibus, quę dicitur extasis si-
ue raptus

ANIMA igitur nihil intelli-
git, nec apprehendit in cõ-
paratione ad raptum, quando nõ
intelligit, nec apprehendit, nisi
id ad quod intus potest attinge-
re. Quando enim anima leuatur
supra se per Dei præsentiam il-
lustrata, & ponitur in sinu Dei,
& Deus in ea, tunc intelligit &
delectatur, & quiescit in illis bo-
nis diuinis quę nullo modo po-

*Extasis
scu rap-
tus.*

test referre. Sunt enim supra intellectum, & supra omnem modum loquendi, & super omnia verba. Sed natat ibi anima in gaudio & cognitione, & inde illustrata intelligit rationes verborum obscurorum & difficiliū quæ Christus dixit. Intelligit etiā similiter, quare & qualiter in anima Christi fuit dolor sine temperamento, anima enim mea sicut dictum est illustrata, & in Christi passione transformata, nullum temperamentum inuenit in ea, tanta fuit. Vnde & anima mea dolorem animæ Christi recolendo, non potest tunc aliquam lætitiā inuenire, quod non accidit quando recolit passionem corporis, quia tunc post tristitiā, reinuenit lætitiā, & istas rationes intelligit ex prædicta eleuatione. Intelligit etiam acutum dolorem fuisse in anima Christi, dum erat in vtero matris, sicut postea habuit in cruce, præter illud, scilicet, quod non ha-

buit experientiam. Anima etiam inde intelligit iudicia Dei, & alia ineffabilia ex præsentia Dei ipsam ad se eleuantem. Et multotiens facit Deus mirabilia in anima, quæ intelligo quòd nulla creatura posset facere illa nisi ipse solus. Subitò enim aliquando anima leuatur in Deo in tanta lætitia, quod si duraret, credo quod corpus tolerare non posset, imò perderet omnes sensus suos & membra sua: & facit Deus sæpè istum ludum in anima, & cum anima, & statim recedit, quando anima cupit eum tenere, remanet tamen in anima magna lætitia, & securitas, & remanet tanta lætitia, quod nullomodo dubitat quin Deus sit præsens, & de illo videre vel sentire nescio dare aliquam similitudinem, nec etiam nominare, & hæc illustratio & eleuatio & delectatio siue lætitia aliter consuevit mihi accidere vna vice, & aliter alia, ita quod quasi semper nouitas ibi

*Visiones
& reuelationes
non esse
super vno modo*

contingit, & hoc totum est innarrabile. Reuelationes enim & visiones sunt alterius modi vna vice, & alterius alia. Similiter delectatio, gaudium & lætitia, nec aliquid aliud possum dicere, immò istud dicere, plus est maledicere, deuastare & defectuosè exprimere, & blasphemare, quàm aliquid manifestare.

*Quinquagesimum septimum capitulum.
De recollectione animæ ad veniendum in cognitionem Dei & sui.*

EGO sum excæcata & obtenebrata, & sine veritate, ideò filioli mei omnia verba quæ habetis à me, habeatis suspecta tanquam à persona maligna, & omnia bene notetis, & nullis verbis meis credatis, nisi solis illis quæ assimilantur vestigiis Iesu Christi & ad imitationem vitæ eius prouocant, & inducunt. Nunc igitur filioli mei non me delectat scribere, sed peccata mea & redemptionem eorum, quæ fa-

ta est per Christi immaculati
passionem assiduè deplorare, sed
propter literas quas mittitis, co-
gor vobis rescribere. Hoc autem
vobis scribo quod nouiter est im-
pressum cordi meo. Scitote filij,
quod nihil est vobis necesse nisi
Deus, Deum enim venire, &
mentem vestram in ipso recolli-
gere hoc est vobis necesse.

Ad hoc igitur vt melius mens
vestra in Deo recolligatur, de-
truncanda est omnis superflua
consuetudo omnis superflua
familiaritas hominum ac mulie-
rum quarumcunque, omnis su-
perflua scientia, & voluntas sciē-
di multa noua & omnis super-
flua operatio & occupatio. Et
breuiter requiritur ad hoc, vt
homo se diuidat ab omnibus
quibus mens spargitur.

Consequenter autem conetur
intrare hunc abyssum suarū mi-
seriarum, & cogitare quid ope-
ratus est in tempore præterito,
& quid operatur in præsentī: &

*Nota
vitāda,
homini.*

*spiritua-
li.*

*Conside-
randa a-
nimo ac
repetēda*

Cogno-
scatur
Deus ipse
que se co-
gnoscat. quid faciet, & qualiter secundū
merita sua erit sibi in tempore
futuro post mortem, quod erit
sine fine, & nulla dies transeat,
quin cogitet ista, vel saltem non
transeat nox.

Et consequenter recogitet &
reuelat & conetur ad cogno-
scendum misericordiā Dei, quo-
modo dispensauit secum miseri-
corditer in omnibus miseriis
Christus Iesus, & caueat quod
huius beneficij non obliuiscatur.
Cognoscere enim Deum, &
se, est perfectio nostra, & in toto
mundo nihil modo me delectat
scribere, nec dicere, nisi solum
hæc duo, cognoscere Deum & se,
& hoc est hominem iacere con-
tinuè in carcere suo, & nunquā
de carcere suo exire, & si de car-
cere suo non habet bonum, que-
rat alienum, & non ponetur de
super se.

Sine ve-
ra Dei
& sui co-
gnitione,
omnis vi-
sio, reue-
latio, cō-
templa-
tio nihil
est.

O filioli mei charissimi! omnis
visio, omnis reuelatio, omnis
contemplatio nihil facit, nisi ho-

mo habeat veram cognitionem
Dei & sui. In veritate dico vobis,
quod sine hoc, illa non proficiunt,
& ideo miror, quomodo quaeri-
tis à me literas meas, quia ego nō
video quod verba mea debeant
nec possint vos consolari, nisi de
hac cognitione vobis scribam, &
nihil me delectat dicere nisi de
hoc, & de omnibus impositum
est mihi silentium nisi de hoc.
Rogo ergo vt rogetis Deum, vt
det istud lumen toti proli, & fa-
ciat vos in hoc remanere sem-

Nosa.

Pulchrè

Quod no-

titia Dei

fit neces-

saria.

per. Quod autem notitia Dei sit
vobis necessaria, manifestum est,
cum enim finis noster sit regnū
caelorum, & obtinere illud non
possumus nec debemus, nisi se-
cundum formam qua Deus &
& homo obtinuit illud, necesse
est nobis cognoscere hunc Deū
hominem & vitam eius & opera
eius, & illa propter qua gloriam
obtinuit, vt per imitationem o-
perum & transformationem in
ipsum similiter, post eum meritis

Dei & eius & gratia ad regnum cum i-
 hominis pso possideamus. Maximè autè
 crucifixi est nobis necessarium scire &
 cognoscere Deum hominem, vt
 crucifixus pro nobis fuit, & pas-
 sionatus, & in quantum nobis
 formam viuendi dedit. Sic enim
 innotuit nobis sua infinita chari-
 tas & amor inæstimabilis, plus
 quàm in aliquo alio beneficio
 nobis à Deo collato. Propter
 quod nobis est necessarium ne
 ingrati existamus, transformari
 in eius amorem, vt videlicet ipsū
 diligamus sicut ipse dilexit nos,
 & proximum similiter, & dolea-
 mus de ipso nostro amato, quia
 passionatus fuit, & quia pro no-
 bis, & pro nostro amore purissi-
 mo crucifixus est. Cognoscendo
 etiam quanta Deus fecit pro no-
 bis potissimè pro redemptione
 nostra, prouocamur & induci-
 mur & instruimur ad considerā-
 dum cuius conditionis nos si-
 mus, quia videlicet nobilissima
 conditionis, vt potè quia sic di-
 lecti

Trāsfor-
 matio in
 eum ne-
 cessaria.

Quid co-
 gnosca-
 mus de
 nobis. Ad
 quod
 que pro-
 uocemur

lecti à Deo summo, vt pro nobis se morti tradere vellet, nisi enim homo esset nobilissima creatura & magni præcij, hæc nõ fecisset.

Prouocamur etiam per hanc notitiam Dei hominis crucifixi ad procurandum nostram salutem, videndo enim quod ipse Deus ita altus & à nobis remotus, & alienus, sic diligens fuit ad redemptionem & salutem nostram procurandum, merito nos ipsi curam de nobis ipsis & de salute nostra gerere debemus, & ipsum dominum Deum in sua voluntate coadiuuare pœnitentiã agendo. Ex notitia igitur Dei hominis crucifixi infinitas alias consequimur utilitates, potissimè cum per passionẽ eius saluati sumus, ad summum amorem inflammamur.

Ad hoc autẽ est necessaria *Assidua* assidua consideratio & profunda *Dei ho-* consideratio
cognitio Dei hominis crucifixi. *minis cõ-*
Sicut enim videmus ita amamus, *sideratio*
ergo quantò plus videmus de il- *Crucifixe* xi.

L

lo Deo & homine crucifixo, tanto plus & perfectiùs & puriùs eū amamus, & per amorem in eum transformamur. Secundum autem amorem & transformationem in suum amorem similiter transformamur in dolorem, quē videt anima in isto Deo homine passionato. Et sicut quantum quis videt, & cognoscit, tantum amat, ita quantum anima videt de dolore amati, tantum dolet, & tantum transformatur in do-

Qui plus videt de Deo homine passionato, tanto plus amat, & tanto magis de eius dolore dolet. Et similiter quanto plus quis videt de isto Deo homine passionato, tanto plus amat & tanto magis de eius dolore dolet, & in eum per dolorem transformatur. Sicut enim transformatur anima in istum dulcissimum Deum hominem per amorem, ita & transformatur per dolorem: hoc autem totū fit per visionem perfectam & cognitionem Dei & sui.

Postquam enim anima videt superinfinitatem altitudinis di-

ad recognitionem Dei & sui. 243

vinæ, quam nominando magis mihi videtur blasphemare quam nominare, & videndo vilitatem & indignitatem peccatorum cum quibus dignatus est amicitiam & consanguinitatem facere, & pro eis mortem turpissimam subire, tunc anima quanto plus ista cognoscit & quanto plus ista profundius considerat & videt tanto viscerosius transformatur in ipso amore istius Dei & hominis Iesu Christi.

Cum etiam videt peccatores & ipsam creaturam ita tantis defectibus plenam ut etiam in videndo cæcutiat; quia tot habet anima defectus, quod in comparatione ad ipsos nihil valet comprehendere: cum etiam videt postea anima ipsam divino lumine illustrante quod ipsa sola fuit causa tam excessivi, & tam infiniti doloris, sicut pro ea toleravit Christus Iesus, & videndo superinfinitatem, & superbo-

L ij

nitatem diuinam, quod pro tam vilissima creatura se tantum inclinaret vt homo mortalis fieret, & vellet tãto ineffabili cruciari dolore continuè dum viueret, & qui creator erat celi & terræ, moreretur ita viliter, cum bene anima hoc videt & cognoscit, tota transformatur in dolore, & quãto plus cognoscit profundius & cõsiderat, magis afficitur dolore.

Et amplius cum anima videt, quod miserabilis homo propter peccata paupertatem incurrerat omniũ bonorũ & dolores meruerat sempiternos & in despectum & derisũ venerat illius indicibilis deitatis & Angelorũ & dæmonum & omnium creaturarum, & videt quod altissim^o Deus & homo Christus Iesus ditissimus factus est pauperrimus vt hominẽ à paupertate cõtraria releuarer, & ipse fœlicissimus & deliciosissimus factus est dolorosissimus, vt dolore suo quasi infinito hominẽ à doloribus sempiternis &

ad recognitionem Dei & sui. 245
in finitis redimeret, & pro eo satisfaceret, & pro eo toleraret.

Item ipse Deus gloriosissimus & superlaudabilis factus est obediens & humilis & despici & vilificari & vituperari voluit, & despectissimus deputari & apparere, ut hominem despectum honorabilem & gloriosum faceret, cum haec anima bene considerat & videt amplius afficitur & transformatur in dolore, & quanto plus videt & considerat, tanto maiori transformatur dolore.

Igitur quanto plus anima cognoscit Dei altitudinem & dignitatem, & misericordiam, & infinitam bonitatem quam homini nota fecit & per effectum ostendit, & quanto plus videt hominis miseriam & defectum & indignitatem & ingratitude, infidelitatem & vilitatem, tanto magis afficitur in amore Dei hominis, & in dolore passionis, & transformatur in similitudinem eius, quod est tota perfectio hominis. Sic igitur co-

gnoscerè Deum & se, est nobis summè necessarium & vtile super omnia, & circa cognitionem huiusmodi est cōtinuè diebus ac noctibus immorandū, & hæc quā tō profundius homo potest cōtempletur, tunc enim perfectiùs in Christi similitudinē transformatur & in amore & in dolore sicuti dictum est. Igitur fili mi, cū tota mente suppliciter te rogo, quod tu nō leues oculos animæ tuæ de isto Deo homine passionato, quia habet hæc visio & cōsideratio animam illustrare, & ignire in amore & deuotionis feruore si eos ibi teneas. Quod si disperguntur, coneris eos tenere & figere eos ibi. Adhuc exhortor & rogo tota mente, quod si mēs tua non est eleuata ad videndum istum Deum hominem passionatum, quod reincipias, & rumina omnes vias passionis & crucis istius benedicti Dei hominis passionati, quod si hoc non potes facere corde, saltem dicas ore ea

Nota.

Pro mentis in Dei eleuatione.

ad cognitionem Dei & sui. 247

quæ perrinent ad passionē sollicitè & frequēter, quia illud quod cum ore frequenter dicitur, dat finaliter cordi calorem & feruorem. Quicumque enim perfectè viderit istum Deum hominē passionatum sicut fuit, & ipsum pauperrimum & despectum plenissimum ineffabili & continuo dolore, & omninò exinanitum & annihilatum propter nos, sic sicut fuit (quod videre est per gratiā) sum certa, quod sequeretur Christum per paupertatem, & continuum dolorem, & per despectū & per vilitatem. De gratia autem diuina nullus potest se excusare, quin possit habere & inuenire eam, Deus enim cum sit liberalissimus, liberalissimè eam omnibus elargitur, hoc est quærentibus & volentibus eam.

Desidero igitur fili mi, quod non impleas cor tuum nisi isto Deo increato & cognitione & amore eius, & quod in mēte tua non sit alia impletura nisi ista, sci.

L iij

*Nota
Veram
mentis
impletu-
ram.*

licet increati Dei. Si autem istam habere non potes, teneas & habeas illam quam supra dixi, scilicet Dei hominis passionati crucifixi, quod si vtraque tibi subtraheretur, non quiescas fili mi, donec rehabeas; & inuenias vnam istarum impleturarum, quæ verè replent & satiant cor & mentè omni bono.

*Diver-
se cogno-
scit sapiēs
à simpli-
ci Deum*

Igitur fili mi firmissimè tene, & mihi crede quod qui desiderat tenere viâ Dei & desiderat accedere ad Deum, & frui ipso in ista vita & alia, primo oportet quod cognoscat Deum in veritate & non solùm exteriùs superficialiter & quasi per colorè scripturæ, vel verborum aut similitudinis alicuius creaturæ, qui modus cognoscendi secundum modum loquendi est quedã simplex cognitio de Deo, sed oportet eum cognoscere in veritate, intelligendo suum summum valorem, suam summam pulchritudinem, dulcedinem, altitudinem, virtutem,

*Cognitio
Dei Chri-
stiani
simplex.*

bonitatem, liberalitatem, misericordiam & pietatē, & ipsum esse summum bonum, & in summo. Aliter enim persona sapiens cognoscit aliquem rem & aliter persona simplex: persona enim sapiens cognoscit rem in veritate, sed persona simplex cognoscit rem vt apparet in apparetia.

Sicut gemmam inuentam, persona simplex appetit & quærit propter fulgorem & pulchritudinem & non propter aliud: ignorat enim veritatem eius, sed persona sapiens ipsam inuentam appetit & desiderat summo feruore, quia ultra fulgorem & pulchritudinem, cognoscit valorem & virtutem eius in veritate, ita anima sapiens non solum curat cognoscere Deum, quasi in apparentia superficiali quadam consideratione, sed conatur eum in veritate cognoscere & sapere summam bonitatē, & valorem eius, & ipsum est non solum bonum, sed summum bo-

*Analogia
de Dei
cognitione
ad gemmam
inuentam.*

num, & sic cognoscendo eum, omninò diligit eum propter suã bonitatem, & diligendo eum desiderat eum habere, & tunc ipse summè bon⁹ dat se sibi, & anima sentit eum, & gustat suam dulcedinem, & fruitur eo summo delectamento.

Et tunc anima participans summum, cum ipse sit summus amor, anima ipso afficitur summo amore inamorata illius dilectissimi amore, & desiderat eũ tenere, & amplexatur eum, & stringit eum ad se, & coniungit se cum Deo & Deus trahit eã ad se cum summa dulcedine amoris, & tunc virtus amoris transformat amantem in amatum & amatum in amantem.

*Sicut ignitũ fer-
rũ sic anima v-
nita Deo*

Sicut ferrum inflammatũ accipit in se calorem, colorem, & virtutem & valorem & formam ignis & quasi fit ignis, sic anima vnita cum Deo per gratiam perfectam amoris diuini, quasi tota diuina efficitur, & in Deum transformatur, non mutata pro-

ad recognitionem Dei & sui. 251
pria substantia sed transformat
se totam in sua vita in Dei amo-
re, & quasi tota fit diuina. Ec-
ce quanta bona affert nobis co-
gnitio Dei, oportet enim (sicut
prædictum est) quod in via
Dei & in eo qui Deum vult
habere, quod eius cognitio præ-
cedat, & postea sequatur amor
qui transformat amantem in
amatum: hæc est anima quæ
cognoscit Deum in veritate &
amat bonum cognitum cum fer-
uore.

Istam autem cognitionem nō
potest habere anima per se, nec
per scripturam, nec per scientiā,
nec per aliquam rem creatam,
quamuis hæc iuuare, & dispo-
nere possint, sed solūm per lumē
diuinum, & per gratiam Dei.
Credo autem quod anima non
potest inuenire citiūs, vel faci-
liūs, nec impetrare & habere ab
ipso summo Deo summè bono
& summo lumine, & summo a-
more hanc cognitionem, quā per

*Cognitio
nē Dei
sola gra-
tia sua
dat.*

*Hæc quo-
modo o-
porteat-
impetra-
re oratio-
ne.*

deuotam, puram & continuam,
& humilem & violentam oratio-
nem non solum oris, sed mentis
& cordis & omnium potentia-
rum animæ & sensuum corporis,
postulando & appetendo cum
summo desiderio.

*Qua ora-
tione, fiet
hæc im-
petratio.*

Consequenter anima quæ vult
inuenire hanc lapidem & veram
Dei cognitionem & prædictum
lumen inuenire orationem suam
faciat studendo, cogitando, &
legendo continuè in libro, & su-
per librū vitæ, qui liber vitæ est
tota vita Christi, quandiu vixit
in ista vita mortali. Deus enim
pater altissimus ostendit & do-
cet animæ formam & modum,
& viā qualiter possit habere co-
gnitionem ipsius Dei, & qualiter
possit venire ad Deum per amo-
rem, & istud exemplum & magi-
sterium ipse Deus pater altissi-
mus ostendit & docet amantissi-
mo filio suo.

Igitur filij amantissimi si lu-
men diuinæ gratiæ cōcupiscitis,

si cor à sollicitudinibus vultis
elongare, si tentationes noxias
vultis frænare, si in via Dei vul-
tis perfecti fieri, & esse, ad cru-
cem Iesu Christi fugere non pi-
gritemini. Verè non est alia via
Dei filijs reseruata, quæ Deum
inuenire valeat, ac inuentum re-
tinere, nisi via & vita, & mors
istius Dei hominis passionati,
quam consueui dicere & asserere
librum vitæ esse. Ad cuius le-
ctionem nisi per orationē conti-
nuam accedere nullus potest.
Nam oratio continuata animam
illuminat, eleuat, & transformat.
Anima enim illuminata lumine
in oratione percepto, clarè videt
viam Christi præparatam & cal-
catam pedibus crucifixi, per quã
dilatato corde currendo, non
solum elongatur à mundi solli-
citudine pōderosa, verum etiam
supra semetipsam ad diuinã de-
gustandam dulcedinem eleua-
tur: eleuata igitur diuino incen-
dio, & ignita in amore, in ipsum

Nota
Veram
viam
Dei.

117

Deum transformatur, & hoc totum in crucis aspectu per continuam orationem inuenitur.

Vnde (fili charissimè) ad istam crucem fugiens, ab eo qui in ea pro te moritur, petas illuminari: ad ipsum vade, ad te plenariè cognoscendum, vt in cognitione tui proprii defectus profundatus, assurgere valeas ad diuinam dulcedinem degustandam, & in hoc tibi incomprehensibilis apparebis, cum sic te defectuosum redemerit, & ad suam filiationem te assumpserit, & se tibi promiserit esse patrem: non sis ergo ei ingratus, sed tanti & tam honorabilis & amabilis patris studeas voluntatem in omnibus adim-

*Qui filij
sunt Dei
legitimi,
& qui
adulteri
ni.* plere. Nam si in legitimis filijs Dei patris beneplacitum nõ impletur, quomodo adimpletur in adulterinis? Adulterini filij appellantur, qui extra disciplinam patris per carnis concupiscentiam euagantur. Sed filij legitimi sunt illi qui suo magistro & patri

ad veniendū in cogni. Dei & sui. 255
pro se passionato student in om-
nibus cōformari, scilicet in pau-
pertate, dolore & despectu. Quæ
tria fili charissime scias, & habeas
fundamentum & complemen-
tum omnis perfectionis. Nam
istis tribus anima illuminatur,
perficitur & ad diuinam trans-
formationem apertissimè præpa-
ratur. Dilectissime fili scias, quod
omnis perfectio hominis est in
notitia Dei & sui: videre, scilicet
Dei immensitatem in omni per-
fectione & bono, & se nihil: talis
autem manifestatio & cognitio
scilicet Dei & sui, non est nisi le-
gitimorum filiorum Dei, habentium
veram orationem & lectio-
nem & meditationem feruen-
tem in libro vitæ. Ante enim
istos veros filios Deus pater ex-
pandit, & posuit librum vitæ, sci-
licet vitam Dei & hominis Iesū
Christi. In quo nihil volent scire,
bene considerent quin ibi inue-
niant: ibi implebuntur scientia
illa benedicta quæ non inflat, &

omnem doctrinam pro seipſis & pro alijs necessariam inuenient. Vnde ſi vis ſuper illuminari & doceri, legas in iſto libro vitæ: & ſi non curras, nec leuiter trãſeas in legendo, illuminaberis, & doceberis in omnibus necessarijs pro teipſo, & per te alij cuiuſcunque ſint ſtatus, & ſi bene legas ibi & mediteris, non percurrendo, informaberis, & ignieris igne diuino, in tantum quod omnem tribulationem pro maxima recipies conſolatione, & facies te videre indigniſſimum tribulatione. Et etiam (quod plus eſt) ſi aliqua laus humana, aut proſperitas ſuperuenerit tibi propter aliquam ſufficientiam quam Deus dedit tibi, non inflaberis, nec extolleris in altum: quia legendo in libro vitæ videbis in veritate & cognoſces, quod non eſt laus tua, & hoc eſt vnum ſignorum per quod homo poteſt cognoſcere, quod homo eſt in gratia Dei, quãdo de nullo

*Signum
gratiæ
Dei.*

De li. vitæ qui est Christus Iesus. 257
inflatur, nec extollitur, sed super
humiliatur. Ante omnia igitur
fili conandum est ad veraciter
Deum & se cognoscendum, quod
non fit, nec obtinetur nisi per
orationem assiduam, & feruen-
tem, & lectionem quæ assidue
exercetur in libro vitæ.

Quinquagesimum octauum capitulum.

*De libro vitæ qui est Christus Iesus
Deus & homo, in quo cognoscitur
& docetur atque addiscitur quic-
quid nostræ salutis conuenit. Et qua-
liter vitæ ipsius Domini nostri nihil
aliud fuit quam amarissima pœnitē-
tia. Et de tribus rebus quæ eum asso-
ciauerunt vsque ad mortem, scilicet
summa paupertas, contemptus, &
assiduus dolor. Et quomodo per hæc,
& non per aliam viam ituri sumus
ad eum.*

SCIA S igitur, quod hic liber
vitæ non est aliquid aliud,
quàm Christus Dei filius, qui est
verbum & sapientia patris, qui

in hoc apparuit, vt per vitã suam & mortem & doctrinam nos instrueret. Videndum est qualis fuerit sua vita & conuersatio quã egit, & indefinēter tenuit in corpore mortali. Sua enim vita est exemplum & forma cui libet

*Cōtinua
Christi
pœniten-
tia ama-
rissima.*

volenti saluari. Vita autem sua non fuit nisi amarissima pœnitentia, cum qua fuit associatus cōtinuè in vita pœnitentia quod ab hora in qua anima Christi fuit creata & infusa in suo sanctissimo corpore in utero Virginis purissimæ, vsque ad illam horam vltimam in qua illa sanctissima anima recessit ab illo sanctissimo corpore per acerbissimam crucis mortem, nunquam stetit sine illa societate: quod non fecerunt Apostoli, nec beata Virgo

*Societas
Christi
in hoc
mundo.*

nec alij sancti. Societas autem quam Deus pater altissimus secundum suam sapientissimam dispensationem voluit, vt filius suus dilectissimus haberet in isto mundo, hæc est. Primo perfe-

qui est Christus Jesus. 259

ctissima, continua & summa paupertas. Secundo perfectissimus, summus & continuus despectus. Tertio perfectissimus, continuus & sumus dolor. Ista fuit societas à qua Christus fuit associatus in tota sua vita, vt exemplum nobis tribueret hanc super omnia eligendi & diligendi & tolerandi vsque ad mortē : per hanc enim viam ipse secū dum quod homo ascendit ad cælum, & per ipsam potest & debet ire anima ad Deum, nec est alia via recta : oportet enim & decet, quod viam quam caput tenuit, teneant corporis membra, & quod ab illa societate à qua fuit associatum caput, sint etiam associata membra.

Prima Quinquagesimum nonum capitulum.
 societas De prima societate quæ Dominum
 Domini nostrum Iesum Christum associavit
 vsque ad mortem, quæ fuit summa
 mortem. paupertas.

SOCIETAS igitur prima Ie-
 su Christi libri vitæ, & salutis
 nostræ fuit continua & summa
 & perfectissima paupertas, & ista
 fuit tribus modis, vna grandis,
 alia maior coniuncta cum prima,
 sed tertia coniuncta cum prima,
 & secunda fuit perfectissima.

Prima Primus igitur gradus perfectissi-
 pauper- mæ paupertatis Christi qui est li-
 tas Cbri- ber & via & magister animæ fuit,
 sti. quia voluit esse pauper omnium

Tribus rerum temporalium istius mun-
 modis do di, ita quod non habuit nec ter-
 minus in ram nec vineam nec hortum,
 hoc mun nec aliquam possessionem, nec
 do ha- aurum, nec argentum, nec pecu-
 buit pau niam, nec vllam rem propriam,
 pertatem nec recepit, nec recipere voluit
 perfectis de rebus mundi huius, nisi ad
 sumam,

id est de summa paupertate. 261

subleuandum extremam indi-
gentiam vite sue corporalis, cum
fame & siti & penuria, frigore
& calore, cum multo labore &
austeritate & durtia, nec de re-
bus delicatis & exquisitis neces-
sitates corporis recipere voluit,
sed de rebus grossis & commu-
nibus, quae secundum loca &
tempus inueniebantur in illa
prouincia in qua Christus sine
domo & habitaculo mendicans
stabat & viu^{at}.

*Nota
extrema
indigen-
tiam.*

Secunda paupertas Christi fuit
maior quam prima, quia voluit
viuere & esse pauper amicorum
& consanguineorum, & omnis
familiaritatis magnorum & po-
tentum, & omnis amicitiae tem-
poralis, ita quod nec aliquem a-
micum habuit, nec habere voluit,
nec ex parte matris, nec ex parte
Ioseph patris putatiui, nec ex
parte discipulorum, nec quorum-
cumque amicorum, propter quem
fuerit sibi dimissa vna alapa, nec
vnus ictus martelli, nec flagelli,

*Secunda
pauper-
tas Chri-
sti.*

Nota.

nec vnum verbum iniuriosum:
 & nasci voluit de matre pauper-
 rima & humillima, & educari sub
 patre putatio carpentario pau-
 pere, & se expoliauit amore &
 familiaritate regum, potentum
 & pontificum, & scribarum, &
 amore amicorum & consangui-
 neorū, ita quod nec pro matre,
 nec consanguineo, nec pro quo-
 cunque dimittere voluit aliquid,
 quod placeret vel placere posset
 voluntati patris sui altissimi.

Tertia
pauper-
tas Chri-
sti. spo-
lians se
seipso sci-
licet po-
tentia.

Tertia paupertas & summa
 fuit, quod expoliauit semetipsū
 seipso, cum Christus pauperem
 se ostendit in potentia. Et primo
 quod fecit se pauperem & in-
 opem suæ potentie propriæ, cum
 enim ipse esset omnipotentissi-
 mus cui nihil erat impossibile,
 voluit apparere & viuere in isto
 mundo sicut impotens, sicut in-
 firmus & debilis homo, ipse e-
 nim præter miseras humanas,
 puerilem infantiam & alias infi-
 nitas debilitates, quas propter

id est de summa paupertate. 263

nos assumpsit, præter culpam & peccatum debilis apparuit & vixit. Fuit enim fatigatus ex itineribus, & prædicationibus, & curationibus, ex visitationibus, ex opprobrijs. Et quod plus est, non solum homines peccatores in eum potestatem acceperunt, immo omnia elementa & corpora insensibilia sibi passionem & afflictionem inferendi ab eo qui ipsa creauerat, potestatem acceperunt, & ipse tanquam impotens non resistebat, sed omnia (vt homo impotens resistere) propter nos tolerabat.

*Non solum à rationabili-
bus creaturis sed alijs insensibili-
bus pati voluit,
& agere in eum.*

Dedit enim potestatem illis spinis intrâdi & perforandi crudelissimè illud tremebundum & diuinissimum caput eius. Dedit potestatem illis vinculis & ligaturis stringendi & tenèdi eum cum columna & vnâ manum cum alia, qui terram in sua morte concussit. Dedit velo, vt velaret eum qui est vera lux & verum lumen illuminans omnia. Dedit

264 *De prima societate Iesu*
flagellis, vt durissime verberarent eum. Dedit clavis potestatem perforandi & intrandi in suis manibus & pedibus, quibus cœcos illuminauerat & surdis auditum reddiderat. Dedit cruci vt eum cruentatum, verberatum & perforatum suspendendo sustentaret, & eum nudum omnibus exponeret, & tandem mortem crudelissimam ibidem toleraret. Dedit aceto & felli vt os eius amaricaret. Dedit lanceam, vt intraret & aperiret & perforaret (quod stupendum est audire) illud diuinissimum latus & cor & viscera eius, vt sanguinem & aquam de visceribus eius & cordis penentralibus effunderet super terram. Dedit crucifixoribus militibus, iudæis, pilato & alijs nequissimis potestatem vt ipsum iudicarent, accusarent, blasphemarent, sibi insultarent, verberarent, deriderent, & eum interficerent, qui solo verbo omnia impedire poterat, aut solo nutu

id est de summa paupertate. 265

nutu omnia subuertere & annihilare, aut vni Angelo minimo suo de infinitis milibus potestatum & virtutum suarum impetare, vt hæc omnia vno impetu proijceret in profundum maris. Nisi enim ipse potestatem dedisset, & se passibilem & infirmum exhibuisset, proculdubio nulla creatura potuisset, immo horruisset molestiam suo creatori irrogare. Quid plura? elementis, frigori, calori, fami, siti se subiecit & alijs creaturis insensibilibus, & potentiam suam occultauit, & se in apparentia hominum spoliavit, vt nos miseros, mortales & passibiles de patientia sub tribulationibus habenda informaret, vt hominem qui potestate se priuauerat redimeret, & per gloriam resurrectionis impassibilem efficeret & inuictū. Et quod amplius est, dedit potestatem diabolo super se vt eum tentaret, & circumduceret, & cum membris suis pessimis hominibus ipsum vsque

Qui patienter tulit de omnibus creaturis suis inuitat nos ad omnem patientiam.

M

mortem persequeretur, vt hominem de eius potestate liberaret. Passibilem igitur se exhibuit inuictus Dominus & omnium primum agens, & impotētem creator omnium, & debilem Rex fortissimus se fecit, nec repulit, sed subiecit se diabolo, creaturis insensibilibus, & omnibus tribulationibus, & iniurijs, omnibus pœnis, omni dolori & afflictioni. In hoc cōfundens nos miserandos, qui sic delicati esse volumus, vt non solum tribulationes, neq; pœnitentiam spontaneè non assumamus, verum etiam afflictiones & tribulationes ex ordinatione Dei nobis contingentes, quantum possumus repellimus, & contra Deum omnipotentem nequissimè murmuramus.

Spoliauit se Christus secundo seipso, scilicet sapientia.

Secundo modo se expoliavit seipso, & pauperē fecit sua propria sapientia: voluit enim Dominus noster Iesus Christus apparere vt simplex homo, & ignorans, & insipiens, & fatuus inter

id est de summa paupertate. 267

omnes homines mundi, & non
voluit etiam apparere vt philo-
sophus, vel doctor verbosus, aut
disputator ampulosus, vel scri-
ba, vel famosus in scientia vel sa-
pientia gloriosus, sed in veritate
humili conuersando, & simplici-
tate & summa mansuetudine in-
ter homines conuersabatur, in
virtute vitæ virtutū & miraculo-
rum viam veritatis ostendendo.
Cum enim ipse sit sapientia Dei
patris, & scientiarū Dominus &
prophetarū factor & inspirator,
potuit scientiarū & rationū sub-
tilitatib⁹ & ingenio vti, & se ostē-
dere, & gloriosū facere si voluis-
set, sed sic simpliciter veritatem
protulit, vt quasi ab omnibus nō
solum simplex & idiota, sed insi-
piens & fatuus & blasphemus re-
putaretur. Viam veritatis nobis
ostēdens, quod nō de sciētia seu
sapiētia gloriari debemus, neque *Christ.*
ipsa inflati velimus coram homi- *exemplo*
nibus nomen magisterij acquire- *de sapiē-*
re, seu vanam gloriā manducare. *tia non*
gloriari.

M ij

*Tertia
spoliatio
Christi
seipso sei
licet fa-
ma.*

Tertio se expoliauit seipso, & pauperem fecit sua fama sanctitatis & bonitatis & innocentia, quod mirabilissimum est. Voluit enim sic tenere viam mysticè, vt quasi ab omnibus nō solum non haberetur vt sanctus sed vt peccator, & peccatorum amicus, & sicut proditor & seductor, & patriæ conspirator, & blasphemus reputari, & inter latrones & iniquos condemnari & numerari voluit, dum tamē salutem nostrā operari posset in medio terræ. Potuit enim sibi acquirere famā sanctitatis, vt ab omnibus vniuersaliter ipse sanctus sanctorū tanquam sanctus haberetur, vtpote qui nunquam peccatum fecit, sed peccata omnia tulit, & quod Ioanni Baptistæ quantum ad famam sanctitatis suo seruo dederat, ipse sanctorum summus & rex virtutū sibi inter omnes homines retineret. Sed hoc fecit & fama sanctitatis (salua veritate doctrinæ vitæ & iustitiæ) se ex-

*Exem-
plū Chri-
sti contra
hypo-
chritas.*

id est de summa paupertate. 269
poliare, & pauperem facere voluit, ut nostram hypocritam refutaret, qui etiam de his bonis, quæ nec habemus nec facimus, gloriam coram hominibus quærimus, & famam sanctitatis & innocentiam, nos de malis falsè excusando, & bona opera mendaciter arrogando per fas & nefas quantum possumus nitimur vendicare.

Quarto expoliavit semetipsum *Quarta*
seipso, suo videlicet imperio & *spoliatio*
principatu omnium rerum & do- *Christi*
minationum quas habebat. Cum *seipso scilicet suo*
enim esset rex regum & Domi- *imperio.*
nus dominantium, & rex cuius
regni non est finis, ipse inter omnes homines vivere, & esse voluit, sicut seruus deiectus & venditus & empticius. Nec cum eum vellent facere regem, rex esse voluit, sed regibus impijssimis semper usque ad mortem subiectus, & obediens in ijs quæ petebant, vectigalia scilicet soluendo esse voluit: curijs & iudicijs, & gra-

M. iij.

uaminibus eorum parendo, & se subijciendo. Et non solum regibus, immo etiam vilissimis seruis, & clientibus & ministris eorum semper obediens fuit usque ad verbera & mortē crucis. Et ipse rex regum, regnum suum de hoc mundo non esse, coram pilato asseruit, quia de regno & dominatione huius mundi temporali inter homines non curabat, sed semper subiectus esse volebat, & non dominus, neque rex, princeps, sed seruus humillimus semetipsum totaliter exinaniuit. Subiectus etiam fuit suæ humillimæ & pauperrimæ matri & patri putatiuo, eis usque ad tricessimum annū humiliter obsequendo & seruiendo. Nec inter discipulos quos paucos & ignobiles, & pauperrimos elegit, nec ut rex nec ut Dominus esse voluit, sed asseruit quod venerat ministrare, non ministrari, donec daret animam suam pro ipsis & cæteris peccatoribus redimendis. Qui-

id est de summa paupertate. 271
nimo eis discipulis pauperrimis
in miserijs caput & magister exi-
stens primus esuriebat & sitie-
bat, & tribulabatur; non enim
fuit magister eorum, quatenus
primatum inter eos quæreret,
sed vt primus inter eos afflictio-
nem & deiectionem sustineret,
& tantū inter eos humiliter fuit
conuersatus, quod eis in mensa
ministrauit, & pedes eorum, &
manus lauit. O immensa nostra
dementia qui post talem ac tan-
tum dominum & regem regum,
& ignominiosū inter homines,
& contemptum, nos ad dignita-
tes, & prælationes continuè as-
piramus, libertatem volentes, &
sine iugo viuentes, nulli amore
eius subiecti, nec obedientes esse
volumus, sed supra alios quantū
possumus volumus præsidere.
Non sic, non sic tu Christe face-
re voluisti, sciens quod durissi-
mum iudicium fiet his qui præ-
sunt, & potentes potenter tor-
menta patientur, & de vita &

M iij

272   *De prima societate Iesu*
regimine, & de peccatis eorum
subditorum strictissima ratio exi-
getur. Confundat igitur hic liber
vuius, in se nobis exemplum præ-
ferens, superbiam nostram, &
semper (sicut ipse) subiecti præ-
sidentibus esse velimus, nostram
voluntatem nullatenus retinen-
tes, sed amore eius qui omnibus
propter nos subiectus fuit, &
esse voluit, & propter nostram
securitatem statum subiectionis
non solum toleremus, sed præla-
tiones fugientes, subiectionem
& statum humilē ex corde cum
magno desiderio requiramus.
Hæc est igitur summa, & conti-
nua & perfectissima paupertas
Dei hominis Iesu Christi omniū
saluatoris, qui quamuis diuitia-
rum Dominus existeret, pauper-
rimus inter nos esse voluit, ut
nos ad amorem paupertatis pro-
uocaret. Pauper enim fuit re, vo-
luntate & spiritu super omnem
creaturæ æstimationem, propter
infiniitissimum, & dulcissimum

amorem quo nos dilexit: pauper
inquam, & inops, mendicus. In
rebus temporalibus pauper &
in amicis, pauper in potentia,
pauper in sapientia mundana,
pauper in fama sanctitatis, pau-
per in statu dignitatis, pauper in
omnibus existens, paupertatem
prædicavit, & pauperes beatos
esse asseruit, & mundi iudices
affuturos: diuites condemnauit,
& diuitias, & abundantias præ-
dictas esse contemnendas re,
verbo, conuersatione, & exem-
plo totis viribus prædicavit. Sed
heu prohdolor, sed heu prohpudor,
hæc paupertas spiritus
hodie est expulsa, & quasi ab
omnibus est fugata, & (quod est
deestabilius) ab illis qui in hoc
libro vitæ legunt & intelligunt,
& hanc paupertatem prædicant
& glorificant, hæc paupertas re,
voluntate, studio, & facto tota-
liter expugnatur. Hanc enim
paupertatem mundus odit, Chri-
stus autem diligit, & elegit pro

274 *De prima societate Jesu*
se & pro suis, ipsamque beatiffi-
mam statuendo. Sed quis homo,
quæ mulier, quæ creatura hodie
dicere posset, quod sit sociata
tali societati, tam gloriosæ sicut
Christus voluit esse sociatus?
Beatus est ille qui in sua pœni-
tentia in mundo isto, exemplo
Christi ipsam elegit. Heu me,
heu me scimus, audiuius, fir-
miter tenemus, qualiter filius
Dei Creator noster & Redem-
ptor, magister & illuminator,
& exemplum nobis factus, quali
cibo & potu satiatus, qualiter
fuit indutus, qualibus vestibus
adornatus, qualibus cameris &
palacijs hospitatus, quali fami-
lia & amicis stipatus, qualibus
studijs & scientijs mancipatus,
& sic de alijs bonis huius mundi,
& tamen Christianos esse nos di-
cimus, & nominari volumus,
post Christum pauperes nulla-
tenus de facto esse volentes, ne-
que sibi assimilari desiderantes,
quamquam verbis dicamus, eius

Nota.

id est de summa paupertate. 275
statum & paupertatem beatifi-
cantes, re autem & facto Christi
statum & perfectionem suæ pau-
pertatis detestantes. Væ nobis
qui post tantum exemplum, do-
ctorem, & magistrum de facto
tantam salutem repellimus, &
ab eius statu & doctrina, sumus
post abundantias temporales er-
rantes, & vacui finaliter rema-
nentes. Et ideo nostra pœni-
tencia, & status Christianitatis
non vadit per rectam viam Iesu
Christi, immo turpiter deuiat
ab eadem. Beatus autem &
verè beatus (vt ipse etiam al- ^{Qui bea-}
seruit) est & erit qui paupertate ^{ti pau-}
tem omnium rerum prædicta- ^{peres.}
rum diligit, qui de facto non
solum verbo pauper esse vult in
rebus temporalibus, & amici-
tijs, & familiaritatibus, in dele-
ctatione, varia scientia, & cu-
riositatibus, & fama sanctitatis,
& omnis prælationis & dignita-
tis: quod si non potest quis se-

M vj

276 *De prima societate Iesu*
totaliter à prædictis spoliare,
saltem deponat affectiones re-
rum prædictarum quantum po-
test, verè enim beatus talis pau-
per, quoniam ipse est regnum
cælorum. Et qui contrarium
fecerit de facto, quicquid de
verbo prædicauerit, & sermo-
cinatus fuerit, infœlix & male-
dictus, quoniam ipse est ex-
trema paupertas, & perpetua
esuries domorum inferorum,
vbi perpetua fames & sitis, vbi
nec amicus, nec frater, nec pa-
ter redimere, nec iuuare poterit,
nec euadendi potentia aderit,
nec sapientia mundana valebit,
sed omnibus his priuabitur de
facto, qui de facto hæc contra
doctrinam Christi obtinere vo-
luit, & cruciabitur in perpetua
secula seculorum.

*Diuites
mundi
quã pau-
pertatem
in alio
sint ha-
bituri.*

*Sexagesimum capitulum. De secunda
societate Domini nostri Iesu Chri-
sti, quæ fuit voluntarius contem-
ptus, & abnegatio sui ipsius.*

SECUNDA societas à qua <sup>Secunda
societas
Dei vs-
que ad
mortem.</sup> continuè Iesus Dei filius quã-
diu vixit fuit associatus, fuit
voluntarius & perfectus contē-
ptus, deiectio & ignominia, &
verecundia quæ voluit in hoc
mundo continuè tolerare. Vixit
enim sicut seruus deiectus & vé-
ditus & non redemptus, & non
tantùm sicut seruus, sed sicut ser-
uus qui malus reputatur & ini-
quus. Fuit enim exulatus & op-
probriatus, derisus, ligatus, ver-
beratus, fustigatus, flagellatus, &
tandem sine ratione, sine defen-
sore. sicut vilis & miserabilis cū
iniquis & latronibus deputatus,
& cum eis condemnatus & mor-
tuus morte turpissima & deie-
cta. Et dum viueret si quando a-
liquis voluisset sibi inferre ho-

278. *De secunda societate Jesu*
norem temporalem, semper cō-
tradixit aut verbis, aut factis, &
honorem mundi semper fugit,
& verecundias semper tolerauit
& libenti animo acceptauit, non
dando ex parte sua occasionem
nec causā. Ipsum enim domina-
torem mundi sine ratione, sine
causa, sine offensa, sine iniuria o-
mnes quasi persecuti sunt & de-
riserunt, & subsannauerunt, pro-
tinus enim à fasciis, & à cunabu-
lis ipsum persecuti sunt, & in ter-
ram barbarorum proiecerunt,
qui cum adultus esset quidam
eum Samaritanum & idolatram
vocabant, quidam vero demoni-
acum, & dæmoniatum & gulo-
sum & seductorem & pseudo-
prophetam. Dicebant enim, ec-
ce enim vorator, & potator vini,
quoniam non est propheta, nec
iustus nec miracula in virtute
Dei facit sed in principe dæmo-
niorum eiicit dæmones. Quidā
ipsum ducebant ad montes, præ-
cipicia, vt ipsum præcipitarent,

quidam lapides tollebant, ut ipsum lapidarent. Inter hæc erant diuersi contra eum clamores, diuersæ irrisiones & subfannationes, detractiones & iniqua consilia dicentes: quoniam blasphemam, multas illusiones, & deceptiones in verbis & factis sibi præparantes, ipsum à locis suis repellentes, nec ipsum recipere volentes. Et tandem ipsum viliter cœperunt diuersis iudiciis & iudiciis & consiliis ipsum ligatum exponentes. Et quidam in faciem eius expuere. Et quidam in faciem eius expuebant, alij alapas dabant. Alij eum clamide circundederunt, Alij coronauerunt eum spinis & procidebant & genua flectebant illudentes ei. Caput eius virga percussientes & faciem eius velantes, omnem speciem irrisionis superinducebant. Alij ipsum flagellis verberabant: Alij in eum sicut canes sanguinis voratores dentibus fredebant, ipsum condem-

nantes, reprobantes tanquã malefactorem. Et tandem ad passionem ducebatur nudus, & omnes discipuli eum reliquerunt. Et vnus quidem negauit eum, alius verò tradidit, reliqui verò auferunt, & solus nudus stabat in medio illarum turbarum. Erat enim dies festus qui tunc omnes congregabat, & sicut malignum in medio malignorum denudatum in altum eleuantes suspenderunt & viliter interfecerunt. Alius eum morientem, flentem & orantem subfannabat & irridebat, dicens. Vah qui destruit, &c. Alius eum contemnebat, dicens, multos alios saluos fecit, seipsum non potest, &c. Alius vestem suam ludebat, alius eum aceto & felle potabat, & offerebat morienti, & aquam ad bibendum humiliter postulanti. Et alius ipso mortuo latus læcea trãsfigebat, & quando de cruce depositus, nudus in terra iacebat, & absque sepulchro, donec qui-

qua fuit abnegatio sui ipsius. 281
dam quæsiuit vt tolleretur & sepe-
liret. Alij quærelam aduersus eum
diuulgauerunt dicentes: recor-
dati sumus quoniam seductor il-
le dixit. Alij resurrectionem oc-
cultauerunt, Alij negauerunt, &
sic in vita & in morte, & post
mortem non fuit, nisi in conti-
nuo despectu, ignominia & vili-
tate, & hæc quæsiuit & tolerauit
vt sic ad gloriam resurrectionis
in quantum homo perueniret,
& nos ad summam gloriam exal-
taret. Igitur factus est nobis for-
ma & exemplum & doctor &
magister gloriosus Dei filius, vt
gloriam temporalem contem-
neremus, & non solum modo i-
psam non quæreremus, sed etiã
presentatam & exhibitam refu-
taremus. Ipse enim nunquam glo-
riam propriam quæsiuit, sed glo-
riam sui patris, immò potius re-
pulisit & contempsit, & humilia-
uit se de cælo vsque ad pedes di-
scipulorum, & exinaniuit se for-
mam serui accipiens, & factus est

*Christus
factus
nobis e-
xemplum
& forma
ad gloriam
vitandam.*

obediens usque ad mortem, mortem autem non qualemcunque, sed turpissimam & despectissimam & acerbissimam, scilicet crucis.

Sed heu proh dolor quæ persona inuenitur hodie quæ diligit talem societatem ut scilicet fugiat honorem, & diligit verecundiam, quæ habetur propter paupertatem, humilem statum, humile officium, & cætera humilia, nec quæ velit esse annihilata, deiecta, & contempta, quin de bono quod habet vel agit & facit & loquitur vel æstimat se habere, velit commendari & laudari, quin sequatur vel applaudit adulatoribus? Veraciter unusquisque in viam suam declinauit, nec est usque ad vnum qui faciat bonum istud, & verè si quis est talis, hoc esse non potest, nisi sit coniunctus cum capite Christo per amorem verum & viuum, membrum eius. Videndo enim quod Christus rex suus & ma-

quæ fuit abnegatio sui ipsius 283

gister & caput diligit & vult talem societatem & ipse vult similiter.

De his

Sed inueniuntur multi quorum quilibet dicit, ego diligo & quaero diligere Deum, & non curo si mundus non faciat mihi honorem, sed nolo quod faciat mihi verecundiam, nec volo esse deiectus, nec vituperatus, nec confusionem in praesentia mundi recipere. Sed istud est signum manifestum paruae fidei, & paruae iustitiae, & parui amoris, & magnae tepiditatis. Quia vel commisit illud propter quod est dignus sustinere confusionem, & poenam & verecundiam, de quo pauci se iuste possunt excusare, vel non commisit. Si commisit, propter opera sua manifesta vel absconsa, debet sustinere, si verè sit poenitens (neque iustus) cum patientia, immò etiam cum plácimento animæ & corporis hoc duabus rationibus. Primò quia illa verecundia & confusio

qui non curant de honore mundi propter Deum sed nolunt sibi fieri verecundiã

Vine rationes quare homo fidelis libenter illatam verecundiam sustinere debet.

284 *De secunda societate Jesu*
& pœna quàm sustinet, cum patientia, satisfacit Deo, & proximo secundum voluntatem diuinę iustitię. Si verò non commisit mala opera, nec per voluntatem, nec per opera debet portare, & tolerare omnem verecundiam & confusionem (si Deus permiserit) & hoc in centuplum cum maiori patientia & gaudio quam primo modo, quia illa pœna, & illa confusio, & verecundia tota ponitur in augmentum gratiæ: crescente autem merito gratiæ, crescit donum & præmium glorię: & sic proculdubio cum toleratione verecundię & confusio- nis quę adueniunt absque culpa hominis crescunt & perficiuntur animę sanctę, & amici Dei, sicut & perficiuntur tolerantes propter Deum paupertatem & alias afflictiones. Ideò Christus dilexit verecundiam & fugit honorem, vt doceret amicos suos, quomodo possent crescere in merito & gratia. Ista igitur societas se

qua fuit abnegatio sui ipsius. 285
cunda fuit continuè cum vita
Christi. Si enim volumus videre
bene principium, medium & fi-
nem vltimū vitæ Christi filij Dei,
totum fuit humilitas, & in mun-
do isto viuere sine honore, & de-
spectus, & reprobatus à mun-
do & ab illis qui diligunt mun-
dum.

*Sexagesimum primum capitulum. De
tertia societate qua semper Domi-
num nostrum Iesum Christum asso-
ciauit, qua fuit summus & conti-
nuus dolor.*

TERTIA societas sua magis *Tertis
societas
Domini,
ad mortē*
experimentalis & continua
fuit summus dolor à quo statim
anima Christi quando corpori
sanctissimo fuit infusa, fuit etiam
associata. In illo enim momento
quo fuit anima illa humano cor- *A quo tē
pore*
pori & diuinitati vnita, statim
fuit repleta summa sapientia: & *Christus
cepit do-
lere.*
ideò Christus statim fuit viator
& comprehensor: & statim in v-

tero virginis matris suæ incepit sentire summum dolorem, sciendo, videndo, & considerando, & intelligendo vniuersaliter, & singulariter omnes pœnas, & quamlibet per se, quas ipsa anima cum sua carne experiri debebat, & pro nobis tolerare, & sicut propinquus morti factus fuit in agonia, & in tanta tristitia quod corpus sudorem sanguineum vsque ad terram emisit, propter hoc quod acerbitatē mortis præuidebat, ita aīa Christi præuidendo ista tormenta sibi affutura summo dolore dolebat, quāuis corpus non experiretur tantū sicut quando passioni fuit Christus propinquus.

Anima illa sancta præuidebat cultellos illarum pessimarum linguarum, & verba aculeata cuiuslibet linguæ singularis: & sciebat, & continuè considerabat à quibus, & quando & quomodo, & quantum debebat affligi, interfici, deludi, & mactari, & videbat

qua fuit sum. & continuus dolor. 287
le ad hoc natum, & ad hoc ve-
nisse in mundum. Vnde non po-
terat esse nisi in dolore, quando
considerabat qualiter debebat
esse venditus, traditus, captus,
negatus, derelictus, ligatus, cola-
phizatus, derisus, verberatus, ac-
cusatus, blasphematus, maledi-
ctus, flagellatus, iudicatus, repro-
batus, condemnatus, & sicut la-
tro ad crucem ductus, spoliatus,
denudatus, crucifixus, mortuus,
lancea percussus, & sciebat om-
nes percussiones martellorum,
& omnes ictus flagellorum, &
foramina clauorum, & omnes
guttas sanguinis, & lacrymarum
guttas, quas fundere debebat, &
omnia suspiria & fletus, & lamē-
ta dolorosa sua & matris suæ,
quæ omnia illa sancta anima
Christi semper præuidebat, &
considerabat, & quando sic se
habebat, absque dubitatione nõ
poterat esse sine tristitia, & sum-
mo cordis & mentis dolore, &
sic tota vita Christi fuit associata

288 *De tertia societate Jesu*
summo dolore, tristitia & affli-
ctione.

Præter hoc, Christus Domi-
nus verus liber vitæ innumera-
biles toleravit dolores. Statim e-
nim natus non in balneo, nec in
plumis positus, nec pellibus in-
uolutus, sed in fœno, in stabulo,
& duro præsepio inter iumenta
collocatus est, & sic infantulus
tenerrimus statim natus inceptit
secundū corpus tolerare corpo-
ris afflictiones.

Consequenter peregrinatio-
nes cum matre sua dulcissima &
tenerrima virgine & Ioseph se-
ne vsque in Ægyptum per deser-
tum vastissimum peregit, in cu-
ius transitu filij Israel sine cibo
humanitus præparato quadra-
ginta annis permanserunt.

Consequenter peregrinatio-
nes ad templum secundum le-
gis statuta faciebat adhuc pueru-
lus continuè pedibus suis ambu-
lando, cum tamen locus suus
Nazareth plus quàm per duas
dietas

qua fuit sum. & continuus dolor. 289
dietas Hierusalem distaret.

Et factus vir statim post baptis-
mum desertum intrauit, ibique
quadraginta diebus ieiunauit, &
esuriit, in tantum quod diabolus
credidit eum propter famem ad
peccatum posse inclinare. Vnde
& de hoc primo eum tentauit.

Iuit igitur pedibus suis per ca-
stella, per loca, per ciuitates, fa-
mem, sitim, pluuias, calores, cau-
mata, frigora sustinendo, sudan-
do, se fatigando multas molestias
sustinendo, & tandem mortis sup-
plicia tolerando.

Et hos omnes labores susti-
nuit, vt viam veritatis prædicaret
& falsitates dæmonum & eorū
dominiū exterminaret, & vt ho-
minibus pœnitentiam viliissimā
demonstraret, & ipsos ad eam in-
duceret, & vt ostenderet in do-
lorum & afflictionum toleratio-
ne stare fœlicitatem, & bonum
hominum, & gloriam, & vt no-
bis exemplum daret quod præ-
dicta sunt toleranda,

N

De doloribus autem quos tē-
pore passionis sustinuit, nulla lin-
gua sufficit dicere, nec cor cogi-
tare.

*Quomo-
do dolor
Domini
ex cōpas-
sione ge-
neris hu-
mani in
commu-
ni & par-
ticulari
fuit infi-
nitus.*

Fuit enim in Christo dolor ineffabilis multiplex, fuit etiam in Christo dolor intentissimus & acutus, ex compassione quam habuit humano generi, quod diligebat summo amore, & non solum in communi dolebat pro toto humano genere perdito, deiecto & damnato, sed compatiebatur vnicuique personæ humani generis cum summo dolore, & non solum pro peccatis vniuscuiusque personæ in communi, immò etiam secundum mensuram quantitatis vniuscuiusque delicti & penæ, quam eos incurrisset, & in futurum incurre- re sciebat certissimè. Quot igitur fuerunt, vel sunt homines, & quot peccata commisit, vel com- mitteret quilibet homo, & quot habet vel habebit peccata, tot Christus habuit dolores ex sum-

qua fiat sum. & continuus dolor. 291
ma misericordia, & compassione
prouenientes. Cum igitur homi-
nes & eorum peccata, & pœnæ
quas incurrerant, & incurrere
debebāt, essent infinitæ, manife-
stum est, summum dolorem &
infinitum eum pro nostro amo-
re sustinuisse, Christus enim
quemlibet electorum suorum
ineffabiliter diligebat, & hoc a-
more deuiscerato in eos secun-
dum mensuram cuiuslibet, sen-
tiendo præsentialiter, & conti-
nuè eorum offensam commis-
sam, & committendam, & pœ-
nam, & pœnas quas propter ta-
les offensas sustinere debebant,
& dolebat & compatiebatur eis-
dem sustinendo eorum pœnas
cum summo dolore.

Tali, scilicet, & tanto dolore,
& compassione fuit afflictus pro-
pter nos dulcissimus Iesus, ut i-
psa compassio summa qua nobis
condolebat, eum impulerit ad
sustinendum tormentum cru-
cis, & mortem horrendam &

N ij

dolores infinitos, vt pro nostris
offensis satisfaceret, & nos re-
dimeret, & à pœnis nos alleuia-

*Dolor in
Christo
compas-
sionis pro
pria.*

ret.
Fuit etiam in Christo dolor cõ-
passionis propriae, scilicet, sui met
ipsum. Summè enim compatie-
batur sibi ipsi de dolorosa pœna
& ineffabili, quam super se veni-
re ineffabiliter videbat, videns
enim Christus & considerans se
ad hoc missum à patre, vt omnium
electorum suorum dolores &
pœnas portaret in seipso, nec
posse falli quod tam excessiuum
& ineffabilem non sustineret
dolorem: & se ad hoc totaliter
esse datum, compatiebatur sibi
ipsi summo dolore. Si enim ali-
quis dolorem maximum & pœ-
nam super se certissimè & ineffa-
biliter venire cognosceret, & i-
psum dolorem sine intermissione
haberet præ oculis, absque
dubio sibi ipsi compateretur, &
tanto plus quanto super se veni-
re cognosceret maiorem dolorè:

qua fuit sum. & continuus dolor. 293
& adhuc quanto plus intellige-
ret & sentiret qualis & quantus
esset talis dolor, hæc omnia sum-
mè fuerunt in Christo plus quã
dicere possim. Sed hoc exemplũ
dico propter grossitudinem in-
tellectus humani.

Fuit etiam in Christo dolor
compassionis sui misericordissi-
mi patris. In finitè enim Christus
diligit, & dilexit patrem suũ do-
minum misericordiarum, & to-
tius pietatis, videns enim ipsum
Deum patrem quem in infinitũ
diligebat tanta affici compassio-
ne & misericordia super nos, vt
se & suum filium dilectissimum
vellet dare, & morti tradere, qui
erat sibi in infinitum res charissi-
ma, infinito super hoc compa-
tiebatur dolore super tanta com-
passione dei patris, propter quod
vt voluntari patris quodammo-
do remedium adhiberet, humi-
liauit semetipsum sibi factus o-
bediens vsque ad mortem crucis
& hunc modum doloris impos-

*Dolor in
Christo
cõpassio-
nis patris
miseri-
cordiss.*

*Nota,
Ineffabi-
lis Chri-
sti dolor,
quomodo*

sibile est explicare. Dico igitur quod dolor fuit in Christo ineffabiliter, quiquidem dolor ineffabilis fuit concessus, & in ipso permissus, & dispensatus ex ineffabili sapientia diuinitatis. Quæ dispensatio diuina ineffabilis & æterna cum Christo ineffabiliter & æternaliter comitata & vnita dolorem pati summè in eo dispensabat, & quanto dispensatio diuina est mirabilior, tanto dolor Christi fuit acutior & intensior ex diuina dispensatione resultans, ita quod nullus intellectus est ita capax, quod illum dolorem vnquam potuerit comprehendere. Ista enim diuina dispensatio fuit origo omnium dolorum, & in hac oriuntur, & finiuntur. Et sicut est impossibile comprehendere aliquem intellectum infinitatè charitatis quam ostendit in hoc quod per mortem suam nos redimere vellet, sic est impossibile comprehendere infinitum dolorem in eo dispensatum, quo ipse doluit.

qua fuit sum. & continuus dolor. 295

Fuit enim iste dolor resultans ex ineffabili lumine Christo dato. Ipsa enim diuinitas lumē ineffabile ineffabiliter Christū illuminās, & cū ista diuina dispensatione in ipsum viuens & in ipso diuino lumine in dolorē transformans, tantum sibi reddebat dolorem quod ineffabile est totū.

Fuit etiam in Christo dolor compassionis suæ dulcissime matris, quia enim Christus suam matrem plus quam aliam aliquam creaturā dilexit & diligebat, ut potè quia ex ipsa sola carnē virginēam traxit, & quia ipsa suo filio plus quam alia creatura condolebat, idè Christus ei condolebat & compatiebatur, quia eā corpore, corde, & animo summè dolere & lamentari videbat, dolebat enim ipsa mater in summo, & ipse Christus illum suum dolorem in seipso portabat, & huius doloris fundamentum fuit in dispensatione diuina.

*Dolor in
Christo
cōpassio-
nis ma-
tris*

N iiij

*Dolor in
Christo
ob offen-
sum pa-
trem.*

Fuit etiam in Christo dolor de offensione patris quem summè diligebat, videbat enim qualiter in sua passione, quando homo suum Dominum, & suum factorem crucifigebat, summè offendebatur Deus pater, maius enim peccatum quod unquam fuerit, nec futurum sit, fuit interficere, & crucifigere filium Dei, & consequenter plus offendebatur Deus, de quo Christus sine dubio in immensum doluit.

Nota.

Vnde & dolore & compassione motus tam ex parte patris qui offendebatur, quam ex parte hominum qui eum offendebant, fuit motus ad dicendum illud verbum, pater dimitte eis quia nesciunt quid faciunt. Forsitan enim Deus pater iterum totum humanū genus damnasset propter hoc, nisi Christus quasi oblitus omnibus aliis doloribus in morte sua benigna oratione facta cū lacrymis & clamore Deū

qua fuit sum. & continuus dolor. 297
patrem mitigasset.

Fuit etiã in Christo dolor cõ-
passionis Apostolorũ & discipu-
lorũ ipsius: dolebant enim Apo-
stoli, & discipuli, & mulieres quę
secutę eum fuerant maximo do-
lore. Cum ergo eos Christus sum-
mo amore diligeret, dolorem
discipulorũ disperforũ & tribu-
latorũ Christ⁹ in seipso portauit.

Præter hos dolores, Christus
multiplicem dolorem sustinuit,
quadruplici enim genere gladio-
rum & sagittarum fuit vulnera-
tus, & crucifixus iste Deus homo
Christus Iesus.

*Dolor in
Christo
cõpatien-
do suis.*

Primum fuit obstinatorũ cor-
dium peruersa crudelitas, erant
enim eorum corda continuè
contra Christũ vehementissimè
obstinata, & in continuo studio
& diligentia erant cogitantes
& machinantes quomodo eum
vituperabilius & crudelius ex-
terminarent de terra, & nomen
eius, qui eos saluare venerat, &
omnem societatem eius.

*Quadrup-
plicia ge-
nera do-
lorũ seu
gladiorũ
Christi.*

*Primum
obstina-
torum.*

Secundū genus malicia & odiū in se omniū crucifixorum. Secundum genus fuit malicia & nequitia illarum irarum grandissimarum, & odiorum quas illi crucifixo- res contra ipsum continuè portabant, quot enim contra ipsum cogitationes, & peruersæ intentiones, & iniquæ voluntates fuerunt, tot fuerunt cultelli & sagittæ animam Christi transuerberantes.

Tertium linguarū accusantium. Tertium genus fuit malitia, & dolositas linguarum vociferantium contra ipsum: Quot enim fuerunt accusationes, detractio- nes, iniqua consilia, subsannationes, derisiones, oblocutiones, blasphemix, maledictiones, falsæ sententiæ, falsa testimonia, tot sustinuit dolores animam suam affligentes.

Crudelissimum opus suæ passionis. Quartum genus fuit crudelissimum opus passionis, quod in eum dirissimè exercuerunt, & hoc patet deducendo per totam passionem: quot enim tractus capillorū, & barbæ & capitis, quot impulsus, quot ligamina, quot a-

qua fuit sum. & continuus dolor. 299
lape, quot colaphi, quot expuitio-
nes, quot verberationes, rot susti-
nuit & habuit passiones, potissi-
mè ex parte clavorũ: quia acce-
perunt clavos grossissimos, æqua-
les, scabrosos & quadratos qui-
b' manus eius & pedes crudelissi-
mè perforantes, & transfigentes
& totaliter lacerantes & destruē-
tes ipsum crudelissimè affixerunt.
Ex tali enim forma clavorũ pœna
super maxima resultauit.

Supposito etiã quod ligno ma-
nus eius & pedes non fuissent af-
fixæ, adhuc vtrique passio durissi-
ma perstitisset, sed adhuc nõ cõ-
tenti, manus & eius pedes trahē-
tes, & totũ corpus & ossa & ner-
uos extendētes, & disiungētes &
dinumerātes, ligno durissimo affi-
gentes strictissimè compresserũt,
& nec sic contēti, crucē in altum
elevatorũ, & nudũ frigori, vëto &
aeri, & populo exhibentes, pon-
derositas totius corporis & gra-
uitas in manibus pendebar, & in
pedibus sustentabatur, vt duritia

clauorum amplius sentiretur, & sanguinem sine intermissione clavis in plagis existentibus emitteret, & sic in tormento maximo moreretur, & sic omnis eorum malicia compleretur.

Et ut ipse Deus & homo de tā excessiuo dolore nobis aliquid manifestaret: & quod non pro se sed pro nobis illum tolerare patetaceret, & ut de ipso dolore nos semper dolere, & euiscerosius compati nos instrueret. Istitis tribus de causis illud verbū clamauit cum in isto dolore esset, dicens. Deus meus, Deus meus, ut quid dereliquisti me? Deus enim derelinquere eum non poterat cū ipse Deus esset. Sed seipsum hominem manifestauit, cū se derelictum in suis doloribus proclamauit, tunc enim clamando manifestauit superacutissimū dolorem & ineffabilem quē pro nobis tolerabat: Deus enim dolorem Christi bene sentiebat similiter, quia ipsū portabat, ergo

solum pro nobis clamavit ut
summum dolorem, non pro se, Deus
sed pro nobis se pati indicaret: & meus,
sic ad dolendum & condolen- Deus
dum semper & assidue nos pro- meus, ut
uocaret, & moneret. Et ne quis quid de-
existimet ipsum solum quando reliquisti
in cruce erat doluisse, ex quo me, ad
formatio corporis, & eius orga- quid cla-
nizatio, & animæ infusio, & ver- mauit.
bi unio simul & semel fuerunt: Nota Ab
ex qua super mirabili unione a- instanti
nima illa repleta fuit summa sa- formati
pientia & ineffabili, omnia sibi corporis
præsentia & futura repræsentauit. Christi,
Et ideo super acutissimum anima
dolorem & omnino ineffabilem infusio-
sibi videbat aduenire, statim quã- nis, ac
do formatus est & conceptus: & verbi v-
ideo de hoc continuè dolens nionis, si-
(diuina sapientia dispensante) cut illa
istum dolorem tolerauit ab ani- repleta
mæ infusione vsque ad animæ fuit sum-
separationem, & hoc verba sua ma sapi-
testantur cum dicat frequenter tia, ita
se crucem baiulare, & cum dicat & sumo
discipulis non pro se, sed pro dolore
præuiso.

illis, & pro nobis crucem se tolerare, & se esse tristem: & ideo tristis est anima mea usque ad mortē, hoc dictum est, ut nos ad dolorem super suum dolorem efficacius prouocaret. Et hic dolor cum omnibus supradictis fuit vehemens, & acutus propter nobilissimam animam quam habebat: quanto enim illa anima erat sanctior, & mitior & nobilior, tantò acutiori & intentiori cruciabatur dolore. Anima enim illa summè nobilissima ex omnibus his iuiurijs & afflictionib⁹ summo cruciabatur dolore, omnes ij dolores originem trahentes ex illa summa & ineffabili dispensatione deitatis: & taliter animam Christi cruciauerūt, quod omnis per se dolor in Christi corpore redundauit, vehementissimè ipsum corporaliter affligens.

Fuit etiam ille dolor intensior propter nobilitatem & delicationem sui virginei corporis, quod fuit nobilius omni alio

nato de muliere: & ideo magis sensitivum, & magis affligebatur ex prædicto dolore. Fuit autem acutissimus dolor in Christo ratione personæ: quia verus Deus erat. Unde & omnis afflictio & iniuria sibi illata infinitam offensam continebat, nam non solum homini fiebat, immo etiam Deo vero, propter quod rationem dolendi infinitam habebat: & ineffabiliter dolebat de omni contumelia & afflictione sibi illata. Et in his omnibus saluator ipse mundi Deus homo Christus Iesus cū pateretur non cominabatur, nec maledicebat, nec se defendebat, nec se vindicabat, nec cum accusaretur se excusabat, nec cum in facie spueretur, ipse non eam abscondebat, nec cum manus & brachia in cruce extenderentur non ea retrahebat, nec cum ad mortem quæreretur, non se abscondebat, sed totaliter, & omnimodè se tradidit voluntati eorum, ut per ne-

Acutissimus dolor in Christo ratione personæ, quia verus Deus erat.

quitiam eorum etiam ipsis nolentibus, & ingratis opus redemptionis ministraret: Immo (quod est ineffabile cogitare) in ipso pessimo opere passionis (quod in eum innocētem exercebant.)

Nota

Peccato

grandis-

imo quo

humana

natura pe-

rire debe-

bat, Chri-

stus satis

fecit, ob

id que do-

luit intē-

tius, redi-

mendo li-

benter.

Ipse exemplum patientiæ præbebat, veritatem eos docebat, pro eis cū lachrymis & fletu, & clamore intentissimè patrem orabat, & pro ipso peccato eorum grandissimo (pro quo omnis mundus, & humana natura perire meritò debebat) tunc ipse maiora beneficia præstabat, utpote quia ipsomet dolore & passionis (quam ipsi ministrabant) ipse pro omnibus nostris doloribus satisfecit, & tunc nos redemit, & portas paradisi crucifixoribus, & omnibus alijs aperuit, & suo patri reconciliauit: & gratiosos nos effecit, in tantum quod filij Dei simus, omnino sibi reconciliati in ipso opere quo damnabilis erat totus mundus, & omnis creatura pro eo, videlicet,

quod creatura inuenta fuerit in suum creatorem tãtam iniuriam intulisse. O pietas! ô immensa misericordia! ô inexcogitabilis benignitas! quod vbi superabundauit infinita iniquitas, ibi superabundaret & gratia, talis, ac tanta quæ verè finem non habet. Hoc mysterium totum fecit infinita illa benignitas, & misericordia, vt nobis esset exemplum patientiæ in omni tribulatione, & aduersitate, & non solum inimicis mala non redderemus, immo etiam eis amore redemptoris bona conferremus.

Si enim aliquis patriarcha, aut sanctus Propheta, aut Angelus, aut alius sanctus exemplum tale dedisset, certè meritò acceptandum fuisset. Sed quod sapientia Dei infinita apparuerit inter nos incarnata, & veritas infaillibilis (quæ decipi, nec decipere potest) nobis tale exemplum viuendi dederit, cum negligentia nullatenus est transeundum: sed sum-

Nota, Si sanctus quis pro nobis mortuus fuisset, cum summè diligeremus, Deum quanto magis amabimus?

306 De tertia societate Iesu
ma diligentia perfectissimè ad-
implendum.

Scimus, audiuiimus, tota die di-
cimus & fermocinamur Dei fi-
lium in doloribus, & talibus ac
tantis doloribus rotam vitam
peregisse, nec solum casu fortui-
to tribulationes contingentes
cum patientia tolerauit, sed ipsas
(qui peccatum non fecerat) ele-
git, spontaneè assumpsit, ipsas
quæsiuit, inuentas dilexit, & se
ipsis subiecit opere tolerando,
& sermone ipsas, & eas toleran-
tes esse beatos prædicando: nec
ipsas afflictiones corporis & ani-

Nota,
Regia
via ad
vitã, quã
rex præ-
ostendit,
via scili-
cet dolo-
ris ac tri-
bulatio-
nis quib⁹
ad gloriã
& regnũ
itur,

ma propter Deum assumptas,
aut cum patientia toleratas ser-
mone ocioso laudauit, & beati-
ficauit: immo ipsas in corpore
suo, & anima assumpsit, quales
nullus alius sustinuit, & se dicit
per eas & propter eas gloriam
suam, & suum regnum intrasse.
Et omnino asseruit nulla alia via,
nullo alio modo quàm per dolo-
res, & pœnas & tribulationes

gloriam æternam ab aliquo esse possibile adipisci: nam & hæc est verè via regia quam Deus assumpsit, & stolidissimus est qui dubitat vel negligit postquam Dei filius creator noster per eam iuit, quin sequatur dominum suum infallibilem ductorem, pariter & redemptorem.

Nouit enim ipse, & verè nouit, & sciebat, quid boni lateret in doloribus & tribulationibus, propterea ipsas assumpsit, ipsas elegit, delectationes fugiendo, consolationes temporales detestando, & detestabiles prædicando: & quidem priusquam ipse verus Deus & homo ipsas in seipso elegisset, & assumpsisset (quamuis per sanctos suos Pro-

Nota;
Inexcusabiles esse qui tribulationes fugiunt.

phetas hoc idem dudum ostendisset) tamen aliquantulum excusari posse viderentur tribulationes fugiètes, & voluptates insectantes. Sed ex quo Dei filius, & tales, ac tantas elegit aduersitates, quis infœlix, & stultus erit talis,

qui dubitare, vel negligere debeat post tantam veritatem tam clarè ostensam, tam altè prædicatam, & manifesto opere à tanto domino exemplatam, & exemplo mundo manifestatam? verè nullus: nisi sit stolidissimus, & omni damnatione dignus. Quali igitur damnatione & confusione digni sumus nos miserandi,

Oblatam à medico corporis medicinam sumimus à spiritali pro anima salute rejicimus.

qui vilissimi peccatores existentes, nō solum tribulationes ipsas in pœnitentia non assumimus, nec recipere curamus, immo illas quas Deus ad retrahendum nos, & purgandum à malo, nobis ex sua summa misericordia, & sapientia immittit, aut venire permittit, illas cum impatientia refugimus, repellimus, & murmurando conquerimur, & contra eas cum summo studio nos munimus, & consolationes quaerimus & remedia, quibus à tribulationibus subleuemur?

Nota.

Nota.

O infœlices & verè miseri qui non solum de afflictionibus, &

pœnis temporalibus quæ remedia sunt peccatorum, & curationes non curamus: immo à medico oblata sapientissimo refutamus. Si enim summa Dei sapientia ordinâte, & disponente modicum frigoris occurrat, statim ignis quæritur, vestes superduplicantur. Si æstus vel calor euenit, refrigerium quæritur. Si caput, vel stomachum dolemus, clamamus, plangimus, suspiramus, ad medicos currimus, remedia quærentur, lectus molli disponitur, delicata adhibentur, & vt mitigentur, Deum & sanctos infestamus, & intentissimè flagitamus, & ieiunia, peregrinationes, orationes promittimus, & vouemus: & tanta & talia facimus pro talibus doloribus & afflictionibus nobis vtilibus, & à Deo ministratis amouendis, quæ pro remissione peccatorum, vel pro bono animæ non faceremus.

Si etiam Deo disponente &

*Aduer-
sitate iniu-
ria licet
Deo dis-
ponente
pro no-
stra uti-
litate re-
ijcimus
cum im-
patientia.*

permittente pro nostra utilitate, ab aliquo homine aduersitatem, aut iniuriam patiamur, statim turbamur, commouemur, irascimur, conquerimur, maliciosum iudicamus, maledicimus, detrahimus, & ut possumus, nos vindicamus, & omnem iniuriam repellimus, & molestiam refugimus, & euitamus, nec aliquid doloris vel afflictionis, vel aduersitatis quod nobis ab aeterno & caelesti medico administretur, cum patientia, & complacentia volumus tolerare.

*Meliores
medici-
nas quas
Deus ad
animam
purgandam
infert,
quam volu-
sarie ab
infirmo
assumptas.*

O quot & quanta fiunt & facta sunt, expenduntur, & expensa sunt, ut dolores & afflictiones, & aduersitates quae Deus misericorditer, aut immitit, aut permittit, vitarentur: quae tamen proculdubio salubria essent, & magis meritoria, si ut quasi spontaneè assumptae tolerarentur, quam multae aliae afflictiones, & poenitentiae quae pro libito assumuntur: melius enim nouit ca-

qua fuit sum. & contin. dolor. 311

lestis medicus quę afflictiones & aduersitates ad animam purgandam, erudiendam & perficiendam requiruntur, quam ipse infirmus, & insipiens homo. Tales enim afflictiones & pœnitentię pro libito voluntatis quęsitę & assumptę, vanę glorię vacant multum quandoque. Contingentes autem ex dispositione diuina, & cum magna patientia & complacentia acceptatę, occultantur hominibus quasi ex necessitate & coactione voluntatis tolerantur. Dico igitur & consulo filijs vt frigora, rigores, calores, æstus, pulices, sudores, caumata, capitis, stomachi & alios corporis dolores, salua eius consistentia toleremus, nec curiosi simus ad remedia quęrenda, nisi in summa necessitate, quę omnino bonum animę impediret.

Idem dico, si Deo disponente, aut permittente, paupertates, amicorum mortes, oppressiones, persecutiones, opprobria, ver-

Nota.

*Quando
utendū
sit medi-
cinis cor-
porali-
bus.*

bera, rapinæ veniant & contingant, non doleamus; immo non solum cum patientia toleremus, sed ipsas tanquam à medico summo & nostro saluatore nobis electas & administratas amore eius, & pro nostro summo bono cum magna complacentia acce-

*Magnas
merito-
rias tri-
bulatio-
nes à Deo
nobis or-
dinatas
volunta-
riè acce-
ptas, quâ
procura-
tas.*

ptemus, tanquam si à nobis ipsis spontaneè & voluntariè essent quæsitæ & acceptæ & tunc proculdubio, tantum; immo magis erunt meritoria, quàm si (non alias contingentes) nos ipsi prohibito volûtatis ad peragendum pœnitentiam acciperemus. O miserabiles quid amplius dicemus? qui non solum dolores & afflictiones & aduersitates nobis à Deo sapientissimè & misericorditer sicut ipse sustinuit, nobis administratas refugimus, immo ad contrarium nitimur? nam die ac nocte voluptates, & dulcedines corporales insequimur, consolationes temporales summo studio ac diligētia quærimus,

& vana

& vana gaudia iugiter medita-
mur : verè non est hæc via Dei
hominis Iesu Christi omniũ sal- *Nota.*
uatoris : quomodo enim vadit
ad illum, qui est via doloris, &
exemplũ, illa misera anima quæ
in mundo isto semper vult habe-
re consolationem? In veritate a-
nima quæ sapiens est, & quæ sa-
pienter vult viuere, non debet
aliud in mundo isto quærere quã
dolorem. Immo si attēdat ad di-
lectum suum Iesum, & haberet
scintillam amoris, non deberet
quærere aliud lucrum, nec alium
statum in isto mundo, nisi illum
quẽ ipse habuit, scilicet doloris &
angustiæ, & afflictionis : & hæc
esset tota consolatio eius.

Et non solum dico in istis ter- *Non esse*
renis, & temporalibus, & corpo- *in spirit.*
ralibus rebus, immo etiam dico *à Deo*
de spiritualibus: non enim in ser- *petēdam*
uitio Dei debemus multum cu- *consola-*
rare de consolationibus quæ ibi *tionem.*
inueniuntur: nunquid enim Maria
mater Iesu dilectissima vidēs di-

lectum suum filiū in cruce plangentem & morientem, petiuit tunc ab ipso dulcedinē, aut consolationem? certē nequaquam. Sed angustia ab eo accepit, amaritudinem, & dolorem: Ita debet esse in anima nostra, signū enim est pauci amoris; immo est magne præsumptionis, si anima desiderat à Christo in mundo isto aliud

Nota.

Analogia de seruitio diuitis & pauperis, ad animam dulcedine Dei pinguem & aliam dolorem affectam.

sentire quā dolorem. Plus enim placet Deo seruitiū pauperis qui seruit sibi fideliter propter amorem sine expensis & beneficio, quàm seruitium diuitis, qui quolibet die facit expensas magnas, & seruit sibi sub spe recipiendi spirituale beneficium: ita anima pinguis & diues ex magna dulcedine quam degustat de Deo in seruitio suo, si currenit ad eū per amorem, & seruit sibi, nō est tanti meriti, quanti est illa quę currit ad Deum, & seruit sibi similiter, & cum simili amore sine tamen consolatione, sed cum dolore. Igitur ita videtur mihi, quod do-

ceat me lumen diuinum quod venit de vita Christi, quæ est via eundi per dolorem ad Deum, & in Deū, quod per viam per quam iuit caput nostrū, scilicet Christus Iesus; per illam viam debeant ire manus, brachiū, pes & cætera membra: & sic inueniet anima finaliter per paupertatem temporalem diuitias æternales; per defectum & verecundiam, summū honorem & magnitudinem gloriæ: & per modicam pœnitentiam perfectam cum pœna & dolore, possidebit summū bonum cum summa dulcedine, & consolatione: licet anima debeat ipsi Deo seruire propter ipsum, quia est dignus in infinitū diligi, & sic cum summa reuerētia seruiatur ei à qualibet creatura ppter suam summā, & altissimā bonitatem. Cui sit honor & gloria, per infinita seculorū secula; Amen.

Sit igitur gloria omnipotenti deo, cui cōplacuit nos cum nihil essemus, ad esse producere, & ad

suam similitudinem nos creare.

Sit honor, virtus, & gloria sibi misericordissimo, quia nos cum essemus miseri, captiui, & exules, & dānati, per passionē, dolorem, despectū, & paupertatē sui filij, voluit nos redimere, & exaltare.

Sed sit gloria rursus Deo benignissimo, & misericordissimo, cui in tantū misericordia & bonitas præualuit, vt nobis miseris & indignis peccatoribus vellet regnum suum quomocumq; dare: ita quod qualitercumque à nobis posset adipisci.

Sed adhuc sit gloria & laus Deo nostro dulcissimo, cui ex sua pietate cōplacuit, vt vellet nobis dare regnū suum, & sui societate & fruitionē, mediāte tribulatione,

Nota.

*Facile
mercari
voluit
Deus esse
regnum
calorū,
vt nulli
excusabi
les esēt.*

dolore, despectu solū & paupertate. Si enim possemus habere suum regnum cum auro, argento, gemmis, & diuitijs, fortitudine, sapientia, viribus, cum non omnes tales simus, vt ista habeamus, non omnium posset esse

regnum cælorum: nunc autem Nota.
sibi complacuit, vt per res quæ
ab hominibus, & faciliter omni
tempore haberi possunt, & qui-
bus abundare possumus, regnum
eius consequeremur. Nullus e-
nim est, qui si velit, non possit
esse pauper propter Christum,
qui non possit laborare, aut pœ-
nitentiam, saltem corde, & des-
pectum sustinere: nam & vitam
istam nullus transire sine aliquo
istorum potest, quæ saltem cum
contingunt, si propter Christum
patienter & gratiosè tolerantur,
regnum Dei promerentur.

Et adhuc amplius sit Deus be- Nota.
nedictus, qui in multa & longa
tolerantia istorum non posuit
precium regni sui, sed in breuis-
sima huius vitæ duratione, quæ
verè vt momentum, est eternita-
ti sui regni comparata. Et certè si
mille millibus annorum, aut lon-
gissimorum seculorum nos præ-
dicta amore Dei, & tanti regni,
tolerare hic asperrima & durissi-

ma, & pœnositissima oporteret: verè cum immenso gaudio & desiderio, & gratiarum actionibus utique acceptandum iunctis manibus erat, quanto magis nũc ubi à Deo misericordissimo nobis est concessum & indultum, ut solum, & tantum in tanta breuitate vitæ nostræ, quæ nunc est prædicta sustinerem? Vita enim hæc nostra verè nihil est si æternitati & durationi sui regni qui sine fine est, compensetur. Sit adhuc gloriosus Deus noster benedictus, qui talem regni sui collocationem & cõmutationem voluit nobis in sua persona apparendo visibiliter in mundo isto suo verbo p̄mittere, & firmiter stabilire, & suo exẽplo confirmare. De cetero enim nullatenus dubitandum est, quin per breues labores & afflictiones, & pœnitentias huius brevis vitæ possumus, & oporteat nos regnum suum obtinere, ex quo ipse nobis immediatè hoc promisit, & quod est plus,

De stabili promissione regni caelorum.

suo exemplo confirmavit: tribu-
lationes enim ipse tolerare vo-
luit, & non aliter quàm per to-
lerantiam doloris summi, & pau-
pertatis & despectus, regnum
suum voluit possidere. Venite
igitur, venite ô filij Dei, currite
ad Christi crucem, ad dolorem,
despectum, & paupertatem: &
transformemini cum totis viri-
bus in istum Deum hominem
passionatum, qui tantum nos di-
lexit (O filij Dei) quod propter
nos tam ignominiosam, & omni-
no ineffabiliter dolorosam mor-
tem amarissimè sustinuit Chri-
stus, & hoc solum, vt nos redi-
meret, & exemplum nobis dura
tolerandi amore eius præberet:
est enim perfectio, & signum ve-
rax filiorum, Deum amare, &
proximum: & sicut iste Deus, &
homo passionatus fidelissimè, &
purissimè nos dilexit in nullo sui
miseratus, sed totum seipsum
impensens doloribus propter
amorem nostrum: ita iuxta possi-

*Quanti
breues ac
securi la-
bores ad
regnum
ex quo
rex pro-
misit, &
exemplo
suo con-
firmavit.*

*Nota,
Christus
in nullo
sui mise-
ratus,
nos dile-
xit ita
nos eum
nulla no-
stra fra-
gilitatis
conside-
ratione
ac mise-
ratione,
debemus
amare.*

320 *De tertia societate Iesu*
bilitatem à suis filijs legitimis
omnino vult sibi quodammodo
responderi. Nunc ergo ô filij
Dei scitote, quod iste Deus &
homo passionatus continuè mi-
hi dicit vt vos moneam, & ex-
horter, vt ipsi fidelissimo sitis fi-
deles, & etiam sitis proximo a-
more fidelissimo vniti, & copu-
lati. Omnino enim qui fidelis est
Deo, fidelis est proximo: quo
modo autem & quantum iste
Deus, & homo passionatus pu-
rissimè, & fidelissimè nos dilexit,
per suam cōuersationem, & per
suam doctrinam, & per suam
mortem nobis apertissimè de-
monstrauit.

Sed quoniam infideles sumus,
ideo eius pro nobis ortum pau-
perimum & despectissimum,
nec eius mortem dolorissimam,
nec eius conuersationem duris-
simam, nec eius doctrinam dul-
cissimam, & verissimā, viuè & cō-
tinuè non videmus. Et quoniam
hæc prædicta diuinissima & salu-

berrima cordialiter non cernimus, propterea eius mors quamuis sit pauperrima, humillima, defectissima, tamen non facit nos mortuos mundo, nec peccatis. Et quis est homo qui huic fidelitati fidelissimæ & diuinissimæ, quam nobis ostendit Dei filius, etiã paruissima fide uiua, & continua respõdeat? immo hoc quasi non factum, post tergum proiecimus. Venite igitur filij mei benedicti, & respicite istam crucẽ, & Christum in ea pro nostris iniquitatibus mortuum, mecum plangite: quia nos sumus, & fuimus causa tanti doloris propter innumerabilia scelera nostra.

Vos vero qui non ita sicut ego, quæ tota sum peccatum, Deum offendistis, non minus plangatis, nec doleatis, quia vos ipsi non resististis peccatis, sed gratia Dei vos conseruauit, & defendit meritis crucis Christi, & ideo vobis sanctis, & innocentibus non minus dolendum est in illo.

Omnibus esse de Christi morte dolendum, peccatoribus & iustis.

statu, quàm mihi peccatrici, & mei similibus, quanto enim maiorem gratiam recepistis, tanto magis debitores ei estis: & ideo quia ei grati non fuistis, vt debuistis, aliquam vitam vestrã maculastis, & aliquam puritatem vestram amisistis, & ideo omnibus est dolendum, omnibus plangendum, & in istam crucẽ mentis oculos erigendum.

Per continuam orationẽ aspicienda erux, in que ipsa peccatorum cognitio.

In isto enim crucis aspectu ad quem anima, non nisi per orationem continuam potest attendere (vt dictũ est) recipitur plenè cognitio peccatorũ, & dolor & contritio de eisdem, & lumen profundè humiliatur. Anima enim videndo in isto crucis aspectu omnia peccata sua, & singula, & Christum pro omnibus & singulis peccatis ita passionatum & afflictum: dolet similiter & ipsa, & contristatur, & ex tali dolore ad puniendum, & reformandum se, & singula membra, & spiritus prouocatur.

Respicite igitur filij Dei benedicti, & videte exemplar vitæ in isto Deo homine passionato, & ex eo formam trahite diuinæ perfectionis: respicite librum vitæ, scilicet vitam & mortem istius Dei & hominis crucifixi, cuius passionis, & crucis aspectus dat animæ cognitionem peccatorum, & cordis contritionem, & profundam humilitatem: videt etiam anima & cognoscit peccatorum multitudinem & quomodo cum omnibus membris Deum offendit: videt etiam super se diuinæ miserationis euiscerationem ineffabilem, sed quomodo iste Deus homo pro peccatis singulorum nostrorum membrorum pœnam sustinuit crudelissimam in membris singulis corporis sui benedicti. Considerat itaque anima in ista cruce quantum, & quomodo cum capite Deū offēdit, scilicet lauando, pectinando, vngendo, & cætera vana faciendo, vt ho-

324 *De tertia societate Iesu*
minibus placeret contra Deum,
& postea intuetur quomodo
iste Deus & homo pro peccatis
huiusmodi in suo capite pœni-
tentiam pro hoc fecerat, & pœ-
nam grauem sustinuit: nam pro
lotura, pectinatura, vnctura,
tortura, suum sanctissimum ca-
put fuit capillis depilatum, spi-
nea corona punctum & perfo-
ratum, arundine percussum, &
totum suo precioso sanguine
cruentatum. Similiter videt de
alijs membris, sicut diximus in
quadam visione, quod ipsemet
Deus & homo in quadam allo-
cutione quasi contra nos mur-
murando & conquerendo dedu-
cit per omnia membra & non
solum videt peccatorum multi-
tudinẽ, sed omnia membra, im-
mo etiam eorum grauitatem. In-
finita enim grauitas cuiuslibet
peccati manifesta ostenditur:
cum anima crucem aspiciendo
attẽdit, & cognoscit, quod aliter
culpa illa deleri nõ potuerit, nec

qua fuit sum. & continuus dolor. 325
offensa remitti, nec pœna nisi
Deus pœnitentiã talẽ & tantam
pro hoc fecerit, quod est ineffa-
bile cogitare.

Videt etiam anima in hoc li-
bro clariùs quàm in alio quocũ-
que diuinam iustitiam, qualiter
est impossibile quod peccatum
remaneat impunitum, & videt
quod Deus pater ante voluit,
quod filius suus mortis pœnam,
& tormenta crucis sustineret,
quàm quod peccata generis hu-
mani remanerent impunita. Vi-
det etiam infinitam bonitatem
& pietatem Dei in isto libro,
qualiter in tantum nobis com-
passus est, vt cum videret quod
nos sufficienter satisfacere non
poteramus pro peccatis nostris,
nec alia creatura, ipsemet ante-
quam remaneremus in damna-
tione & despectu, & dolore per-
petuo, ipse voluit pro nobis sa-
tisfacere.

Videt enim ibi infinitam vo-
luntatem Dei, & infinitam dili-

*Quomo-
do mane-
bit pecca-
tum im-
punitũ,
cũ pater
filium pro
eo expiã-
do mor-
tẽ subire
voluit.*

gentiam, & curam quam habuit ad nos saluandum, & ad patriam nostram reducendum, vt nihil fuerit sibi graue facere vsque ad talem mortem, dum tamen posset nos iustè ponere in eterna iucunditate, & sua fœlicissima societate.

*sic videtur
diuina
sapientia
sua misericordia
vt sua iniustitia nul-
lā iniuriā
faciat* Videt etiam ibi infinitam sapientiā vt scilicet per modū ineffabilem, & incogitabilem omni creaturæ, sic sciuit facere vt nos saluaret, & exaltaret per suam misericordiam infinitam, nullam iniuriam suæ iustitiæ faciēdo. Sic sciuit nos exaltare, & saluare per mortem suam, vt in sua natura diuina nihil minueret.

Sic sciuit facere, vt sicut seductor & homicida nostri generis, per lignum vetitum nos damnauit, sic ipse verus Deus & homo in ligno conuinceret & nos saluaret.

Sic sciuit facere vt dum mori, & deficere crederetur, ipse tunc

quæ fuit sum. & continuus dolor. 327
omnia viuificaret, & mortem omnium destrueret, & per tormenta, dolores & despectum, delicias, gaudia, & gloriam toti mūdo pararet, & mereretur sempiternam gloriam.

Sic sciuit facere, vtper tormentum crucis quod hominibus videtur res stultissima, totam mundi sapientiam cōfunderet, & per talem stultitiam, diuinam sapiētiā manifestaret: omnia autem hæc manifestantur in cruce subtiliter considerāti mediante gratia Dei: & alia infinita quæ sunt ineffabilia. Item videt ibi anima in isto libro infinitam Dei mansuetudinem, qualiter cum interficeretur, non maledixit, nec se vindicauit, sed per peccatum & iniuriam grandissimam in eum commissam, ipsis cōmittentibus & crucifigentibus gloriam meruit sempiternam. Videt etiam anima in cruce infinitam humilitatem Dei, quæ maior esse non potest quàm regem gloriæ mor-

328 *De tertia societate Iesu*
tem tam vilem tolerare.

Videt qualiter tormentū crucis, simul fuit & ereptio, & redēptio de inferno & Paradisi acquisitio, patris reconciliatio: Similiter etiam fuit nostrum exemplū, & eruditio ad virtutem, firmiteramentum contra hostes, & præcium gaudij sempiterni, quo nos miseri possumus saluari, nec aliqua alia via est nobis possibilis vllō modo. Infinita autem sunt quæ in hoc benedicto libro legi possunt, quia verus est liber vitæ & veritatis ineffabilis Dominus noster Iesus Christus Dei omnipotentis filius benedictus, cui honor sit & gloria in seculorum secula.
Amen.

*Sexagesimum secundum capitulum. In
quo tractatur de oratione.*

QUIA igitur cognitio Dei increati nec Dei hominis passionati, quæ omninò necessaria est ad transformandum mentem in eius amorem, nullatenus haberi potest, nisi assiduè legatur in prædicto libro vitæ, in vita scilicet, & in morte Iesu Christi: talis autem lectio seu intelligentia nullo modo haberi possit sine deuota, pura, humili, violenta, attenta, & assidua oratione, quæ oratio non solùm sit oris, sed cordis & mentis, & omnium potentiarum animæ. Ideo post prædicta de libro vitæ, aliquid dicendum est de oratione.

Oratio est cum qua & in qua inuenitur Dominus. Est autem triplex oratio, extra quam triplicem non inuenitur Deus. Est enim oratio corporalis, mentalis, & supernalis.

*Adcogni
tionē Dei
oratio
per neces
saria.*

*Oratio
est triplex
extra
quā non
inueni
tur Do
minus.*

330
*Corpora
lis oratio*

De oratione

Corporalis est continuè cum sono verborũ & exercitio corporali, vt genuflexionibus, vel aliis inclinationibus, & hanc ego nunquã dimitto, quia enim quãdòque volebam me exercere in mentali, & aliquando decipiebar & impetebam à pigritia & à somno, & sic perdebam ipsam, ideò exerceo me in oratione corporali. Hæc autem corporalis mittit ad mentalem. Quæ quidem fieri debet cum attentione, vt cum dicis pater noster, consideres quid dicis, necurras contendens complere numerum certum, sicut mulierculæ quæ aliqua opera faciunt ad præcium.

*Mentalis
oratio.*

Mentalis autem oratio est, quando Dei meditatio ita occupat mentem, quod nihil aliud cogitat quàm Deum, & si alia aliqua cogitatio intrat mentem, nõ voco hanc orationem mentale. Ista autem oratio præscindit linguam, ita quod non potest loqui,

taliter enim & tantum mens est plena Deo, quod circa nihil aliud potest occupari cogitando nisi circa Deum, & ideo ex hac mentali venit ad supernalem.

Supernalis verò est illa quando anima ex ista Dei cogitatione, & *Superna* repletione tantum eleuatur, *lis oratio* quod supra suam naturam exténditur, & comprehendit de Deo plusquam per naturam suam comprehendere possit, & comprehendendo cognoscit, & illud quod cognoscit, non potest explicare, quia quasi totum quod videt & sentit, est supra naturam. In his ergo gradibus tribus orationum cognoscit quis se & Deum & ex quo cognoscit, amat Deum: & ex quo amat, desiderat eum habere, quem amat: & hoc est signum veri amoris, quod qui amat, non sicut partem, sed totum se transformat in amatum.

Quia verò hæc transformatio non est continua, nec durat, capit anima omne studium inqui-

*Ordo o-
rationis
necessa-
rius.*

rendi omnes modos quibus pos-
sit transformari in suum amatū,
& iterum redeat in illam unio-
nem. Diuina autem sapientia est
ordinatissima, & cunctis rebus
suum imposuit ordinem, & ordi-
nauit sapientia ineffabilis, vt nul-
lus perueniat ad orationem mē-
talem, nisi prius habeat orationē
corporalem: & ordinauit nulli
dare supernalem, nisi habeat cor-
poralem, & mentalem. Et vult
ista sapientia ordinatissima ora-
tiones horarum ad horam illi o-
rationi congruam sibi reddi, nisi
omnino fuerint tanta orationis
mentalis, vel supernalis superue-
niente lætitiā impeditā, quod
lingua omnino absorbeatur ab
illa, vel nisi ex tanta infirmitate
sint grauati, quod omninò non
possint, & iuxta possibilitatē ex-
soluantur cum quiete mentali (vt
expedit) solitudine & sollicitu-
dine corporali.

*Oratio
integra
non diui-
sa esse de-
bet.*

Cum oramus etiam vult vt
integre oremus, & non diuisim;

cor igitur nostrum in oratione integrum habeamus, & non diuisum: quia si diuisum cor habemus, fructum veræ orationis amittimus. In aliis verò exercitiis quæ agimus, integri esse non debemus, eis scilicet, in comedendo & bibendo, & alia talia negotia faciendo: sed dum talia negotia interiùs operamur, cor integrum in Deo habeamus, si fructum veræ orationis sentire desideramus: nam ideo in oratione tentamur, quia cor integrum in Deo non habemus.

Ora igitur, & assiduè ora: quã- *Vnde veniat tentatio inter orandum.*
tò enim plus orabis, tantò magis illuminaberis, & tantò profundius, clariùs & nobiliùs summum bonum & rem summè bonam videbis: & quanto profundius & excellentius illud videbis, *Assidua oratio fit*
tanto plus amabis, & quanto eam plus amabis, tanto te plus delectabis, & tanto magis comprehendes illam & tu capacior fies ad comprehendendum: postea

venies ad plenitudinem luminis: cognosces enim quæ ante cognoscere non poteras. Huius autem gloriosæ orationis exemplū habemus & doctrinam, & formā quod summè in ea perseueremus, ab ipso Deo filio Deo homine Iesu Christo, qui nos orare docuit verbo & opere multipliciter; nam verbis suis admonuit nos orare, cum discipulis suis dixit. Vigilate & orate, ne intretis in tentationem. Et in aliis multis locis in Euangelio inuenies, quomodo de ista venerabili oratione multipliciter nos instruit, & omnibus innuit illam sibi multū esse charissimam, cum de ea totiens nos admonuit: tanquā nos verè diligens, & magnum bonū nobis optans.

*Fructus
orationis*

Et vt nulla nobis excusatio remaneret si gratiam suam non cōferret: ex quo effectum exauditionis in nostra oratione posuit, dicens, petite & accipietis. Voluit & ipse orare, vt saltem suo

exemplo moti, & tracti, hanc præ omnibus amaremus.

Ait enim Euangelista, cum prolixius oraret, factus est sudor eius sicut guttæ sanguinis decurrentis in terram. Pone hoc speculū ante oculos tuos, & stude te cū eoto te, de exemplo istius orationis habere, quia ipse non pro se, sed pro te orauit, & dixit. Pater si fieri potest transeat à me calix iste, verumtamen non mea voluntas, sed tua fiat. Vide ergo quod Christus orando suam voluntatem submisit voluntati patris, fac & tu secundū exemplar suum.

Oravit etiam cum ait, pater in manus tuas commendo spiritū meum. Quid plura? tota vita sua oratio fuit, quia in continua Dei oratione, cognitione, & manifestatione, & sui permansit. Nunquid & Christus frustra orauit? quare & tu negligis? cum sine oratione nihil haberi possit? ex quo igitur Christus orauit ho-

*Exēplo
Christi,
qui pro
nobis ora-
uit esse
seper ora-
dam.*

*si frustra
dominus
noster o-
rauit,
quid ne-
gligimus*

mo & verus Deus non pro se, sed vt tu vera orationis exemplū sumeres: si ab eo vis aliquid, de necessitate oportet quod ores, quia sine oratione obtinere non poteris. Si enim ipse verus Deus non nisi orando, & humiliter postulando quæ placuerūt sibi, recipere voluit: tu misera creatura sine supplicatione & humiliatione recipere vis? Igitur ora.

Noſti fili quod sine diuino lumine & gratia nullus homo saluatur? Diuinum enim lumen facit hominem incipere, proficere, & ad apicem perfectionis adduci. Et ideo si vis incipere & habere istud diuinum lumen, ora. Si proficere incœpisti, & lumen prædictum vis in te augmentari, ora. Si ad apicē perfectionis aduenisti, & superilluminiari vis, vt possis in ea permanere, ora. Si vis fidem, ora. Si vis spem, ora. Si vis charitatem, ora. Si vis amorem paupertatis, ora. Si vis obedientiam

tiam ora. Si vis castitatem, ora. Si vis aliquam virtutem, ora.

Orabis autem isto modo, legēdo, scilicet, in libro vitæ, id est, in vita Dei & hominis Iesu Christi, quæ fuit paupertas, dolor, despectus, & obedientia vera. Et postquam intraueris istam viâ, & profeceris, tribulationes multæ & tentationes carnis, mūdi, & dæmonū te affligēt multipliciter, & molestabunt, & horribiliter persequentur, & si vis vincere, ora.

Quando autem anima vult orare, oportet quod conetur habere mundiciam mentalem cū munditia corporali, & rimetur bona & mala & quærat intentionē bonorū quæ fecit in ieiuniis, in orationibus, & lacrymis, & de omnibus aliis bonis quæ fecit cōsiderando quomodo opus Dei egit negligenter & diminutè, & sine reuerentia, & cum defectu, mala autem cum magna diligentia, & contemptu: & confiteatur peccatum suum & re-

*Antequā
oretur,
quid sit
agendū.*

cognoscat diligenter, & pœniteat abundanter: & in ista confessione & cordis contritione anima inueniet mundiciam, & sic vadat ad orationem: sicut ille publicanus, & non sit pharisæus, & sic in oratione illuminaberis.

*Spiritus-
sanctus
non in su-
peroran-
tes descē-
dit.*

Qui igitur volunt esse ordinati à Spiritu sancto, orēt: descēdit enim ipse super Apostolos in die Pentecostes, non nisi super eos orātes.

Ora igitur, & custodi te, ne des locum inimicis continuè te obseruantibus, tunc autem dabis locum inimicis, quando desines orare. Et quantò plus tentaberis, tantò magis in oratione persevera. Ratione enim orationis quandoque accidit tentari, ut potè dæmonibus orationem impedire conantibus, sed non cures nisi quod ores, quia continuè mereris à tentationibus liberari. Oratione enim illuminaris, oratione à tentationibus liberaris, oratione mundaris, oratione cum Deo vniris. Oratio nihil a-

*Profe-
ctus ora-
tionis.*

Etia

liud est, quā manifestatio Dei & sui. Et ista talis manifestatio scilicet, Dei & sui est perfecta & vera humiliatio: nam status humilitatis est, quando anima videt Deum & se, sicut oportet, tunc enim est anima in profunda humilitate: & ex ista profunda humilitate magis diuina gratia infunditur in anima & ibi crescit, quantò enim diuina gratia magis animam in humilitate profundat, tantò magis ex ista profundatione humilitatis, ipsa diuina gratia crescit, & quantò diuina gratia crescit, tantò magis anima in vera humilitate profundatur, & iacet per continuationem veræ orationis, & sic augmentatur in anima diuinum lumen, & gratia semper animam in vera humilitate profundat, legendo sicut dictū est, & meditando in ista vita Dei hominis.

Cognoscere enim Dei magnitudinem, & se esse nihil hæc est perfectio hominis: qualiter

In gra- autem fiat, per aspectum istius li-
 tia sub- bri dictum est supra. Igitur (fi-
 tractione li mi) omnem pigritiam & ne-
 esse ma- gligentiam à te penitus repel-
 gis oran- les.
 dum, &

Desidero enim fili mi, & te
 accepti⁹ exhortor, quod non minus ores,
 futurum

non minus vigiles, non minus a-
 lia bona opera facias, quando
 subtracta erit tibi gratia & fer-
 uor deuotionis, quam alio tem-
 pore quo feruoris gratiam obti-
 nebas.

Multum enim acceptum est
 Deo, si cum feruore gratiæ diui-
 næ ores, vigiles, & labores, & alia
 bona opera facias. Sed tunc, fili
 mi, est omnino gratissimum
 Deo, & acceptissimum sacrifi-
 cium quando in subtractione
 gratiæ & feruoris, orationem nō
 dimittis, nec minus ores, nec mi-
 nus vigiles, illa eadem operare si-
 ne gratia feruoris, & cum illius
 gratia.

Vnde, fili mi, si diuinus feruor
 & calor te impellit & cogit ali-

quando ad vigilandum & orandum & laborandum, coneris & tu, dum ignem habes. Quando verò ipsi Deo placet subtrahere tibi feruorem & calorem siue propter tuum defectum (vt plurimum) siue vt gratiam suam in te magis ampliet, & augmentet, non minus orare, vel vigilare, vel bono operi insistere debes: & etiam si tentatio seu tribulatio qua punire, & purgare habet Dei filios, tibi adueniant, & tibi subtrahatur gratia feruoris, coneris tunc non minus orare, non minus vigilare, nec minus bono operi insistere, nec minus contra tentationes resistere & pugnare, vt possis vincere, vt saltem tua omnimoda & continua oratione, tuis vigiliis, tuis lacrymis, tua omnimoda importunitate cogas te ipsum, vt Deus sic dignetur tibi reddere feruorem & calorem suæ gratiæ, facias tu quod tuum est fili mi, & quod suum est benefaciet Deus. Oratio enim

forfata & coacta, & exacta, est multum Deo acceptissima.

*Coacta o-
ratio Deo
gratissi-
ma.*

Sic igitur in orationibus persevera, & non impleas te alia occupatione ex quo incipis sentire de Deo plenius solito: & caue quod nulli des teipsum, nisi prius addiscas ab aliis separare teipsū, & caue tibi à feruoribus tuis, id est à spiritu qui datur cum feruore, antequam sequaris ruinam, & vide quod primum, medium, & finis sequatur: & in quantum assimilatur libri vitæ, in tantum sequaris & non plus.

*A spiri-
tum liber-
tatis se
habere
glorian-
tibus esse
cauendū*

Et caue tibi ab his qui se dicunt habere spiritum libertatis, qui sunt aperte contra vitam Christi, qui sub lege factus est, cum esset conditor legis.

*Sexagesimum tertium capitulum. De
virtute humilitatis.*

SINE humilitate uana est oratio, ideò post orationem summè est homini necessaria. Respicite igitur filij Dei benedicti humilitatis exemplar in Deo homine passionato, & ex hoc formam trahite omnis perfectionis. Videte vitam, attendite doctrinam, non verbalem, sed veris operibus demonstratam, & miris virtutibus roboratam. Toto igitur mentis affectu post ipsum currite, qui cum in forma Dei esset, seipsum exinaniuit, formam serui accipiens, & humiliavit se factus obediens vsque ad mortem, mortem autem crucis. Ipse namque se nobis posuit humilitatis exemplum cum mentis affectu: & hortatur nos sedulè respicere in ipsum ita dicens: Discite à me quia mitis sum, & humilis corde.

P iiij

*Solū à se
humilita
tē D eus
disci vo-
luit.*

O filij mei attendite, & videre & alta & sapida consideratione inspicite profunditatem & utilitatem istius doctrine, sublimitatem & valorem istius instructionis, vbi radicata sit, vbi fundata sit. Discite inquit à me, non ab Angelis, non ab Apostolis, sed à me inquit cuius humilitas tanto maior, quantò maiestas mea sublimior. Discite, inquit, à me, non dixit ieiunare, quamuis ipse ad exemplum nostrum quadraginta diebus & noctibus ieiunauerit, nec dixit discite mundum spernere, nec in paupertate viuere, quamuis ipse in maxima paupertate vixerit, & in ea viuere suos discipulos mandaauerit, nec dixit discite à me quomodo cælum feci, nec dixit discite à me miracula facere, nec alia huiusmodi, sed solum hoc, quia mitis sum & humilis corde, quasi dicat, si non factò & opere vobis humilitatis exemplum monstra-uerim, nolite credere mihi: &

mirum in modum quod & iterum nobis de hac materia exemplum proposuit, & ad exemplum suae humilitatis nos omnino facere & attendere prouocauit. Cum enim pedes discipulorum manibus propriis lauasset, ait: scitis quid fecerim? Si ergo ego laui pedes vestros Dominus & magister, & vos debetis alter alterius lauare pedes, exemplum enim dedi vobis, vt quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Amen dico vobis non est seruus maior domino, si haec, inquit, scitis, beati eritis, si feceritis ea. Verè saluator mundi humilitatem & cordis mansuetudinem fundamento & radice posuit omnium virtutum. Quia nec abstinentia, nec ieiunii asperitas, nec paupertas, nec vilitas vestimenti, nec virtuosa in apparentia habere opera, nec miracula facere, aliquid est sine cordis humilitate. Tunc autem benedicta & gra-

ta erit abstinentia, benedicta asperitas, & vilitas vestimenti, & viua erunt opera & stabilia, quando in hoc fundamento subsistent. Ista cordis humilitas mater est, & in qua generantur & procedunt aliae virtutes, & ipsarum virtutum operationes, sicut stipitem & ramos procedere cernimus à radice.

Nota.

Quia igitur tam preciosa est ista virtus, & tam firmum & stabile fundamentum supra quod consurgit tota perfectio vitae spiritualis, ideò hanc praecipuè voluit Dominus ab eo discere nos debere.

Et quia radix custosque est omnium virtutum, ideò que quasi aliarum virtutum in sua anima, & etiam in suo corpore existentium oblita fuerit virgo Maria, de hac sola se commendavit, & propter hanc praecipuè de se Deum humanatum asseruit dicens. Quia respexit humilitatem ancillae suae: ecce inquit enim

De multis virtutibus Mariae, solam in se Deum respexisse humilitatem.

ex hoc, & non ex aliis, beatam
me dicent omnes generatio-
nes.

In hac humilitate, vos ô filio-
li mei, fundare debetis, & o-
mnimodo stabilire, vt tanquam
membra vnita, conjunctaque
capiti connexionē naturali &
vera, in ipso & per ipsum in-
uenire possitis vestris requiem
animabus. Ad quam nulla ani-
ma peruenire poterit, nisi fun-
data fuerit in ista humilitate, si-
ne qua omnes virtutes qui-
bus ad Deum curritur, sunt verè
nihil.

Ista enim cordis humilitas Lumen
quam vos habere & discere clarū ani-
voluit Deus homo, est lu- ma hu-
men quoddam mirificum, at- militas,
que clarum, quo intellectus a- ad suam
nimæ aperitur ad cognoscen- utilitatē
dum suam vilitatem, & nihili- & Dei
tatem & diuinæ bonitatis im- bonitatis
mensitatem. iuuenti
tatē co-

Cuius bonitatis magnitudi- dam.

nem quantò magis cognouerit, tanto magis proficiet in cognitione sui ipsius. Videndo autem & cognoscendo se nihil, & omnibus ex se bonis inopem, tunc magis assurgit ad laudandam & deprecandam diuinæ bonitatis ineffabilitatem, quam per istam humilitatem videt, & intelligit, & inde incipiunt gratiæ ad eam Dei defluere & oriri virtutes.

Ex hum. *amorem Dei ac proximi trahere originē. omnesque denique alias virtutes* Maior enim & principalior omnium virtutum est dilectio Dei & proximi, & ab hoc lumine hæc dilectio trahit originem, siue ortum, qua anima videndo se nihil, & Deum pro tam vili nihilo inclinatum & vilificatum, & etiam suæ nihilitati tam viscerosè unitum, accenditur in amorem, & accensa ipso amore, transformatur in Deum, in quem transformata per amorem, & quæ creatura est quam non diligit iuxta posse? Amore enim creatoris omnem creaturam

turā ab eo creatam , vt sic transformata est , diligit sicut decet , quia in omni creatura Deum intelligit , & videt qualiter à Deo amatur : & consequenter sic trāsformata amat omne id quod Deus diligit. Et hinc est , quod de bonis proximi gaudet & lætatur , & in malis eius dolet & tristatur. Et quia benigna est videndo mala proximi , non inflatur ad ipsum iudicandum , & despiciendum , quia illuminata lumine prædicto videt se perfectè , & videndo se , intuetur & cognoscit se in similibus malis vel maioribus , quam in proximo videat se cecidisse. Quòd si non cecidit , cognoscit & intelligit se per se non potuisse resistere , sed auxilio gratiæ ipsam manu tenentis , & eam contra malum & tentationem confortantis , vel tentationem alleuiantis : & ideo nullum iudicat , sed ex hoc magis humiliatur , quia videndo defectus proximi ad se reuertitur , &

sic videt, & considerat clarissimè mala & defectus in quos cecidit, vel si non cecidit quod nisi teneretur à Deo facilius quam proximus cadere potuisset.

Corporalia vero mala si videt in proximo per affectum amoris transformatum, reputat esse sua, & dolet, & compatitur, sicut Apostolus dicebat. Quis infirmatur, &c. Et sicut dixi de ista virtute dilectionis quod originè à radice humilitatis trahit, sic potest dici de fide, de spe, & de virtutibus singulis secundum proprietates ipsarum, quod habent initium atque ortum ab hoc humilitatis fundamento, de quibus per singula longum esset discutere. Videns enim se in intellectu nihil esse & deficere à divinis, credit eis quæ traduntur secundum fidem nostram. Videns etiam per humilitatem se nihil posse, nec se potentem in aliquo, tunc omnino spem ponit in Deo omnipotenti, & sic de

alijs, quę melius per vos docente vnctione poteritis cogitare, & videre, quam si scripto traderentur. Hoc igitur filioli vobis tantum dico, vt in hoc fundamento stetis, & in hoc fundemini, & in hoc crescere studeatis, verē enim qui est in humilitate fundatus, habet conuersationem Angelicam, purissimā, benignissimam, & pacificam. Et quia hæc preciosa virtus humilitatis benignū animum facit, ideo homo humilis, omnibus apreciabilis efficitur, & omnibus amorosus, & præcipuē electis Dei, quibus conuertendis ponitur in lumen & in exemplum, qui propter hanc mansuetudinem citius conuertuntur, & quia pacificatus est pacificatione interna, nulla aduersitate turbatur, & potest dicere veraciter cum Apostolo: Quis nos separabit à charitate Christi? &c. O filij mei ab hac inquisitione non quiescatis, donec inueniatis hoc fundamen-

tum, sine quo ruit omnis operatio, & sine quo in via Dei proficere non valetis. Nam istam inquisitionem video vobis vtilissimam, & maximè necessariam, quia sine ista humilitate omnes virtutes video nihil esse. Complete filij mei desiderium regis æterni Domini nostri Iesu Christi, qui vos ita obnixè rogavit, vt hanc virtutem ab eo addiscretis: in hoc fundamento stetis, & in hac profunditate cognitionis vestræ vilitatis & nihilitatis profundemini. Complete desiderium æternæ veritatis & sapiëntiæ, quæ valorem humilitatis abscondit à seculi sapientibus, & non reuelavit, immo prædicavit, & exemplo ostendit paruulis. Hoc est desiderium meum quo vehementer sitio & famesco, vt in profunditate vestræ nihilitatis & immensitate diuinæ bonitatis abyssemini.

Si enim in immensitate diuinæ bonitatis, & vestræ cognitionis

vos firmetis, tunc necessarium est quod pro fundamento solam humilitatem habeatis, quam prædixi: & tunc ad lites & contentiones non eritis ita proni, sed potius eritis cum isto Deo homine passionato, sicut surdi non audientes, & sicut muti qui aperire nequeunt ora sua, & ita eritis veracia membra Iesu Christi, quorum consuetudo est secundum Apostolum, non contentionibus, nec carnalibus æmulationibus deseruire.

O quanta bona facit ista humilitas! quæ se repletos facit pacificos & quietos, Deo gratos, & gratijs plenos, nam tales ita sunt pacifici ex quietatione interiori exterius, vt cum dura audiunt, vel contra ipsos, vel fortè contra aliquam veritatem ad se excusandos respondere nequeunt, nisi breuiter, & submissè, & ad id quod falsè aliquando eis imponitur, vel dicitur potius suam ignorantiam confitentur, & sunt

*Bona
que ex
humili-
tate.*

parati cedere, magis quàm con-
 tentionibus deseruire. Hanc au-
 tem taciturnitatem non video
 ab alia radice procedere, quàm
 ab hac duplici inabyssatione di-
 uinæ scilicet immensitatis, & suæ
 propriæ vilitatis, quam inabyssa-
 tionem anima inuenit in lumine
 prædictæ humilitatis.

Nota.

*Vbi in-
 uenitur
 vera hu-
 militas.*

Sed vbi quæso ista humilitas? vbi
 ista utilitas? vbi id lumen? vbi hæc
 taciturnitas inuenitur? aut p̄ quã
 viã ad hæc quæ prædixi venitur?
 nempe in oratione feruenti, pu-
 ra & continua, & cordiali hæc
 omnia inueniuntur: & ex aspe-
 ctu libri vitæ Iesu Christi, vitæ
 scilicet eius, & mortis compas-
 sionē aspiciēdo, animæ datur co-
 gnitio peccatorū, & vidēdo mul-
 titudinē peccatorū: quomodo
 cum mēbris suis omnibus Deum
 offendit, & ex hoc anima humi-
 liatur, sicut supra ostensum est.
 O igitur charissimi animæ meæ,
 desidero de vobis quod & de
 me, vt semper idem sapiatis, &

non sint in vobis scismata, nec
dissensiones. Illud autem quod
& omnes discordes, facit in vnū
consentire, desidero quod sit
anima vestra.

Hoc autem est esse paruulum,
& hoc esse paruulum non facit
respicere ad aliquam sufficien-
tiam scientiæ, nec sensus natura-
lis, sed solum inclinat animam
ad videndum defectus suos, &
miserias, & contra seipsum mo-
uet quæstiones & inquisitiones,
& disputationes, vt conueniat
defectus suos, & eos emendare
conetur. Hoc etiam esse paruu-
lum, nulli præeminere, nec præ-
esse suggerit, nec facit hominem
onerosum, nec contentiosum in
verbis, quamuis vita sua omnes
ferat, & faciat huic paruulitati
contrarios, & hoc est quod desi-
dero (O nati mei) quod vita
vestra, etiam lingua tacente in
via istius paruulitatis, & zeli, &
discretæ compassionis sit clarum
speculum aduersarijs veritatis.

Esse par-
uulum.

O charissimi si audirem de vobis, quod esse paruulum fecisset vos vnum cor, & animam vnam, tranquillaretur anima mea super vobis: sine enim vnitatem non video in veritate, quod possitis bene placere Deo, parcite filij superbiæ meæ, quod ad virtutem humilitatis vos ausa fuerim prouocare, quia zelus & vestra charitas facit me loqui.

*Sexagesimum quartum capitulum.**De virtute Charitatis.*

CHARITAS & dilectio Dei est maxima omnium virtutum, & nec sine hac valet oratio, immo sine ea, vana est & Deo ingrata, & cæteræ virtutes sine omni fructu. Quod autem oratio sine ea nullius sit momenti, audi librum vitæ Christum Iesum dicentem: Si offers munus tuum super altare, & recordatus fueris, quod frater tuus habet aliquid aduersum te, vade prius reconciliari fratri tuo. Nihil igi-

tur valet orationis munus, nisi offeratur in vinculo charitatis. Item ait: cum in oratione dominica dimissio peccatorum & debitorum postulatur, dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus, &c. quasi dicat. Sic dimittentur vobis debita supplicationum in oratione, qualiter vos remiseritis fratribus vestris iniurias, & offensas vobis factas indulgendo, & vos poveritis in statu vnitissimæ charitatis.

Scitote autem filij quod in amore sicut cōcluditur omne bonum & meritum, ita etiam omne malum demeritū & peccatum. Vnde filij charissimi nihil est in hoc mundo, nec homo, nec diabolus, nec aliqua res, quam tantum habeam suspectum, quantum amorem, quia amor penetrat animam plus quàm aliud, nec est aliquid, quod ita occupet mentem, & cor totum penetret, sicut amor, & nisi habeantur

Nota.

Bonus amor, spiritali quod debet esse homini suspectus

arma quibus regatur, leuiter præcipitatur anima in millia, & patitur magnam ruinam. Et hoc non dico de malo amore, quia malus amor debet ab omnibus caueri, & refutari tanquam res diabolica & periculosa: Sed dico de bono amore spirituali, qui est inter Deum & animam, & proximum & proximum.

Nota.

Quod autem amor qui est inter Deum & animam debeat esse suspectus omni animæ, apparet, quia amor quem habet anima ad Deum, nisi sit armatus cum magna scientia, & discretionem, sed cum feruore indiscreto sumatur, aut citò deficit, aut decipitur, aut in inconuenientem finem vadit: quæ enim inordinatè sumuntur, benè nec salubriter continuari non possunt. Multi enim sunt qui credunt stare in amore Dei, & stant in odio Dei, & in amore carnis, mundi, & diaboli. Vnde quando aliquis amat Deum, vt custodiat eum ab infir-

*Malus
amor
Dei &
impurus.*

er
&
oc
ia
us
es
li-
ui
&
n-
te
et,
ad
a-
ed
ir,
ir,
m
u-
er
lti
in
ci,
a-
at
r-

mitatibus, & tribulationibus
corporalibus, & temporalibus
periculis, amat se & Deum in-
ordinatè, Deum postponendo,
qui ante omnia & amari debuit,
& omnia propter ipsum, & quia
de corpore suo, & de se fecit suū
Deum, ex quo Deum non diligit
nisi propter se. Itē talis qui sic se
diligit, omnia alia diligit propter
se, diligit enim res tēporales pro-
pter utilitatē corporis sui, quod
sibi Deū statuit. Amat enim con-
sanguineos suos propter utilita-
tem suam, & honorem quem si-
bi afferunt. Amat etiam viros, &
personas sanctas, & spirituales vt
faciant sibi mantellum de sancti-
tate ipsorum, cum non verè di-
ligat eos propter bonitatē ipso-
rum. Et quia talis amor non est
purus, ideo fructus taliter aman-
tium est carnis concupiscentia,
& corpus cum vitijs & concu-
piscentijs. Amat etiam talis suf-
ficientias corporales, & aptitu-
dines: vt sciat bene legere, &

cantare ad complacentiam aliorum. Amat etiam habere magnam scientiam, vt sciat alios conuincere rationabiliter, & scientificè, & non charitatiuè, & quod possit alios corrigere cum superbia, vt reputetur aliquid.

*Amor
Dei infir-
mus &
imperfe-
ctus.*

Sunt etiam alij qui credunt amare Deum & amant eum, sed amore infirmo & imperfecto. Amant enim Deum vt parcat peccatis, & liberet eos de inferno, & det eis gloriam paradisi, & non propter bonitatem suam. Amant alij Deum, vt habeant consolationes & dulcedines diuinas, & sentimenta, & consolationes spirituales. Alij amant Deum vt amentur ab eo. Amant alios amicos & parentes, quia desiderant vt sint spirituales & boni, vt inde non consequantur dedecus, sed habeant utilitatem & honorè. Amant etiam Deum vt det eis sensum & scientiam, & intellectum scripturæ: vt sciant loqui spiritualiter, & non ad honorem

norem Dei, nec aliorum vtilitatem, sed vt magis amentur & honorentur. Amant esse spirituales vt habeantur in numero spiritualium, & diligantur à spiritualibus, & hæc pro sua speciali vtilitate & honore. Amant habere paupertatem, & patientiam, & obedientiam, & exteriorem humilitatem, & virtutes, vt excedant in virtutibus alios, & desiderant vt nullus alius possit appropinquare perfectioni eorum: & quia nolūt habere parem, in hoc videntur assimilari Lucifero, qui noluit habere aliquā creaturam parem. Aliqui amant habere vniuersalem famam sanctitatis vt commendentur à bonis & malis de sanctitate: ipsi etiam commendant omnes spirituales, & non spirituales, vt de temerario iudicio non iudicentur. Amant etiam aliqui deuorum suum, vel deuotam suam amore spirituali & perfecto, quia amant ipsos totaliter secundum Deum. Sed iste

Nota.

Amor

denota

persona,

quomodo

est peri-

culosus.

Nota.

Q

amor quandoque nimis crescit, & efficitur malus nisi regatur armis magnæ discretionis, & fit quandoque carnalis, vel inutilis, & nocius nimis ad inuicem cõuersando, & tempus inutiliter perdēdo, quia corda eorum sunt indiscretè colligata. Iste enim amor crescit, & crescendo habet hoc quod desiderat habere scilicet præsentiam amati, quã vbinõ habet infirmatur: & si habeat nimis crescit, & crescēdo totaliter trãformatur in amatũ, ita quod omnia quæ placēt alteri placent ei: & quæ displicēt alteri, displicēt sibi. Et quia anima non habet arma sufficientia ad regendũ istius amoris feruorem, qui continuè crescit, & non habet perfectam ordinationē nec discretionem, necesse est vt conuertatur finaliter in deordinationem. Et si amatus in tali deordinatione careat etiam prædictis armis, & simili gladio amoris sit vulneratus, tunc est valde plus timen-

dum, quia tunc incipiunt sibi inuicem manifestare secreta sui amoris, & inter alia manifestant sibi inuicem quomodo se mutuo diligant dicentes ad alterutrum: nō est aliqua persona quam tantum diligam in mundo, nec tantum eam portem in corde: talia enim dicunt, quia necesse est ut tractent ea quæ sentiunt, & sic appetunt se etiam propter deuotionē mutuo diligere, & propter utilitatē spiritualem quam credunt esse in tali amore, occurrētibus tamen tentationibus de aliquo illicito quod sequi potest ex tali amore, ratio contradicit à principio, quia non est totaliter amore suffocata. Postea vero amore amplius crescente, ratio incipit obnubilari, & spiritus infirmari, & incipit credere quod tactus amati & huiusmodi nō sit peccatum, nec noceant anime, & ideo hoc permittit facere, & sic incipit deficere, & cadere à statu perfectionis paulatim.

Q ij

Postquam autem ratio aliquantulum declinavit amore suffocata, incipit ea quæ periculosa sunt quasi nulla existimare, & dicere, hoc potest fieri, quia ad nullum malum intendo, quia non est magnum peccatum: & paulatim talia reputant licita, & sic amplius amore crescente transformatur, & transfertur vterque involuntatem alterius, vt faciat omne, quod vult alius nulla alia ratione contradicente. Ita quod totaliter sequitur suum amatum ad omne illud quod vult, & propter inordinationem prædictam: Si inuitatur ad malum, non potest contradicere, & si non inuitatur, ipse inuitat, sentiens hoc placere amato, & tunc retrahitur ab oratione, & ab abstinentia & à solitudine, & ab omnibus virtutibus in quibus consueuerat se exercitare, & totum amorem diuinum mutat in hunc miserabilem amorem.

. Et crescit quandoque tantum

ralis amor quod verba amati,
nec eius præsentia non satisfac-
ciunt, cui solebant verba & sola
præsentia satisfacere. Sed am-
plius amans desiderat scire vtrum
amatus sic feriat sagitta amo-
ris sicut amans, & si scire potest,
tunc est periculum vtriusque,
tunc enim vnus confidens & se-
curus de altero, postquam verba
nec præsentia non satisfaciunt,
inclinantur amans & amatus ad
omne viscerosum pariter & vi-
ciosum, & ideo dico, quod amor
mihi est suspectus super omnia,
& in ipso concluditur omne ma-
lum, quare caueat à serpente.

Propter igitur malum amorem
volo suspectum habere bonum
amorem inter proximum & pro-
ximum: quia bonus amor fit
malus per prædictum modum.
Amor etiam Dei efficitur malus
nisi discretionem regatur, & armis
suis protegatur. Arma autem
quibus bonus amor Dei vel pro-
ximi in Deo regi debet: dantur

Q. iij.

Arma, homini in animæ transformatio-
quibus ne. Est autem triplex transfor-
bonum a- matio qua transformatur anima
mor Dei in Deum. Aliquando enim ani-
ut proxi- ma transformatur in volunta-
mi, in tem Dei: aliquando cum Deo:
Deo regi aliquando intra Deum & Deus
debet. intra ipsam.

Triplex Prima transformatio est quan-
transfor- do anima conatur imitari vitam
matio, istius hominis passionati: quia in
qua ani- hoc manifesta est voluntas ipsius
ma trans Dei. Secunda transformatio est
formatur quando anima ultra hoc vnitur
in Deo, & amat Deum non solum
Deum. per voluntatem: sed cum hoc
 habet magna sentimenta: & ma-
 gnas de Deo delectationes, pos-
 sunt tamen exprimi verbis &
 cogitari. Tertia transformatio
 est quando anima sic est trans-
 formata intra Deum, & Deus
 intra ipsam, quod altissima de
 Deo sentit & gustat, in tantum
 quod ea quæ sentit, nullo modo
 possent exprimi verbis, nec co-
 gitari, nisi solū ab illo qui sentit.

Prima igitur trāsformatio quamuis multum regat amorem amā-
tium, tamen non tantum quan-
tum oportet, quia adhuc decipi
posset. Secunda autem transfor-
matio si est benè viua, sufficit ad
regendum amorē. Tertia autem
est summa in regimine amoris.
Ista enim tertia & etiam secunda
perfectè infunditur, & cōfertur
animæ à gratia: & hæc tertia, &
secunda licet non sit perfecta,
est quædam sapientia quia me-
diāte anima scit regere amorem
Dei & proximi. Nam sentimenta
Dei, & dulcedines, & feruores à
gratia Dei in anima proueniētes,
anima per hanc sapientiam scit
cōponere, & taliter quod durat
amor & in his quæ incipit potest
pseuerare, nec ostendit extra per-
risus nec salt⁹ corporis, nec alios
gestus. Similiter & in amore pro-
ximi vel deuoti sic scit sapienter
& maturè se habere, quod osten-
dit & dirigit quādo, & quantum
& quomodo est condescenden-

Q iij

Soli discreti amant.

dum proximo, & quando non. In vnione enim animæ ad Deū anima acquirit dictam sapiētiam, & quandam maturitatem & grauitatem sapientiæ, & sapidam discretionem, & quoddam lumen, ita quod cum istis ita scit regere amorem Dei & proximi, quod non potest decipi nec precipitari: & qui non sentit se tali sapiētia infusum, nūquam deberet se cum aliquo, vel cū aliqua in tali amore singulari & visceroso se cōiungere, etiā quantumcumq; fieret propter Deum, & ex bona intentione, propter pericula iam prædicta quæ eueniunt ex tali amore, nec aliquis alicui se colligare debet per amorem, nisi vbi didicerit & sciat & possit à quocumq; faciliter cum voluerit separari. Qualiter autem per prædictam sapientiam regatur amor Dei, est sciēdum, quod amor habet varias proprietates: nam anima amando Deum. Primo tenerescit. Secundo infirmatur.

Proprietates veri amoris ad Deum.

Tertio fortificatur: cum enim anima sentit feruorem amoris diuini, anima clamat, & rumorem facit, ad instar lapidis qui ponitur in fornace soluendus in calcem, qui dum tangitur ab igne, crepitat, sed si fuerit coctus, non facit aliquem rumorem, nec crepitat. Sic anima in principio querit consolationes diuinas, quæ si subtrahantur tenerescit, & clamat contra ipsum deum, & conqueritur dicendo. Tu domine facis mihi hunc langorem, quare hoc facis? & similia dicit, & hæc audacia nascitur ex quadã securitate quam anima sumit de deo, in hoc autem statu est contenta consolationibus. Sciatis enim quod Deus habens eius creatum amorem erga animã, dat ei blanditias, & quandoque consolationes mirabiles, & ineffabiles, quas anima non debet appetere cum importunitate. Si tamen à Deo dentur, nõ sunt spernendæ, quia faciunt ipsam post amatum cur-

Q v

rere, & sunt cibus eius, & tollitur tædium ab ea: & ex his anima ascendit, & trahitur ad amādum & transformādum se in suum amatum, & ad quærendum ipsum.

Ex carentia vero eius crescit amor, & incipit quætere amatum, quem si non habet, infirmatur: nec contentatur tunc de consolationibus quia solum quærit amatum, & quanto plus habet de consolationibus & sentimentis, & homini tanto plus crescit amor, & tanto magis infirmatur, & languet nisi habeat præsentia amati. Sed postquam anima vnitur, & ponitur in sede veritatis, quæ veritas est sedes animæ, non clamat, nec conqueritur de Deo, nec tenerescit, nec infirmatur, sed ponitur in ea mira sapientia & maturitas, & fit stabilis & ordinata à Deo fortificata, quod propter amorem amati iret ad mortem, & habet in plenitudine quantum capere potest ex tali vnione, & ipse Deus crescere fa-

cit animam, vt ipsa sit capax eius quod in ea vult ponere, & videt illū qui est, & videt quod omnia nihil sunt, nisi in quātum sunt ab illo qui est. Tūc autē anima omnia quæ præcesserunt habet pro nihilo cōparatiuè, & etiā omnia creata, nec curat de morte, nec de infirmitate, nec de honore vel de vituperio, & ita pacificatur, & quietatur, quod nihil appetit, & perdit desideria, nec potest operari, quia tunc quando habet prædictā visionē est iuncta cum Deo. Et ita videt in illo lumine Dei, omnia deū ordinatè facere, & debitè, quod etiam de eius absentia nō infirmatur, & ita fit cōformis voluntati eius, quod eum absentem non requirit, sed de omnibus quæ facit contentatur, & totum tanquam bene ordinatum ei remittit. Quādo vero auferretur visio talis animæ (nulli enim conceditur in vita ista quod in ea perseueret) datur ei, & remanet ei vnū nouum desiderium

Q. vj.

*Perfectus
amor Dei
perfectam
illius fa-
cit imita-
tionem sci-
licet in
Deo ho-
mine pas-
ionato.*

ignitum operandi sine pœna o-
pera pœnitentiæ, fortius quàm
prius, est enim iste status subli-
mior alijs. Hic autem amor ignitus
est perfectus, & facit imitari ani-
mam amanti amatum suum Deum
hominem passionatum, quod est
perfectio omnis perfectionis: passio autem eius quamdiu in hac
vita mortali vixit semper dura-
uit, ibi cœpit & perseveravit, &
finiuit: semper enim fuit in cruce
paupertatis, doloris, despectus,
& obedientiæ, & aliarum opera-
tionum arduarum pœnitentiæ. Et
quia qui perfecte diligit aliquem
nititur ei transformari moribus,
& facere illa quæ plus placet illi
quæ amat, ideo qui Iesum Deum
hominem diligit, nititur & trans-
formari in eum, & eius mores,
& facere quæ sibi placent, & in
modo viuendi sibi assimilari.
Quanto igitur quis est perfectior
& amat Deum, tanto magis co-
natur facere illa quæ ille fecit, &
vult, & præcipit, & consulit fieri.

& vitare omnia quæ sibi possent esse displicentia. Et debet continuare toto tempore vitæ suæ, quia iste Deus homo quamdiu vixit in hoc mundo, vixit in continua & amarissima cruce pœnitentiæ, & hæc debet esse longitudo & tempus pœnitentiæ, quâ ad formam eius debemus facere scilicet quâdiu homo viuit. Magnitudo verò eius est quantum homo potest cum discretione. Hæc est autem transformatio in voluntatem eius, quam ostendit non solùm verbis, sed viuendo semper in operationibus crucis & pœnitentiæ, quas Deus homo semper habuit in seipso.

Cùm verò anima transformatur in Deo, & est intra Deum, & est in illa perfecta vnione & plenitudine visionis, quietatur, nec aliquid operatur. Sed quando reuertitur ad se, nititur transformari in voluntate eius quousque redeat in illam visionem. Hac

autem visione supradicta tanquam armis dirigitur amor Dei & proximi. Ibi enim anima videt esse Dei, & quomodo omnis creatura habet suum esse ab illo qui est summum esse. Et videt quomodo nihil est quod habeat esse nisi ab hoc summo esse. Inquam visionem anima ducta trahit per ipsam visionem miram sapientiam & ineffabilem scientiam, & maturam grauitatem: & trahit ab illa visione notitiam veram quomodo quicquid est ab illo summo esse, est optimum, nec potest contradicere; quia in veritate videt, quod omnia quæ sunt ab ipso sunt optimè facta. Sed male est factum, quando nos destruimus ea quæ facta sunt optimè ab illo summo esse.

Quomodo propter amorem summi esse in ipso, omnia creatura amantur.

Hæc autem visio istius summi esse, excitat vnum amorem in anima sibi correspondentem, & istud summum esse incitat nos amare omne quod habet esse ab ipso, qualia sunt omnia bona &

benefacta, & docet nos amare omnem creaturam rationalem, & irrationalem amore summi esse, & docet nos amare & incitat omne quod habet esse ab ipso, & quod ipse amat, & vult esse. Et docet nos amare maximè creaturas racionales, potissimè illas quas videmus esse amatas & dilectas ab ipso summo esse. Sicut enim anima videt ipsum summum esse inclinatum per amorè in creaturis, sic ipsa in eadem inclinatur.

Signum autem manifestum illorum qui sunt in amicitia istius summi esse, est, quod sunt veraces sequaces vnigeniti istius summi esse, & sunt semper intenti oculis mentis suæ ad amandum & sequendum & transformandum se totos, & totaliter in voluntate amati, scilicet, vnigeniti istius summi esse. Amor autem creatus & excitatus à visione istius summi esse, nouit & scit amare istud summum esse, nouit,

Signum illorum qui sunt in amicitia summi esse

& scit amare creaturas secundū earum conuenientias, & plus & minus secundum inclinationem istius summi esse, & in nullo potest transire terminum eius: & idē omnia quæ sunt amoris, sunt omninō suspecta, quouſque hic amor fuerit animæ datus à Deo.

*strictè
pensari
debet esse
summi
Dei.*

Postquam enim anima habet visionem istius esse Dei, & amorem illi respondentem, & sufficientem isti esse, tunc remanet solidata, ita quod quamuis veniant aliæ visiones, & eleuationes non mutant eam. Et non solum qui habent hanc ineffabilem visionem Dei, sed qui haberet strictum pensare istius esse Dei, potest sufficere, & est sufficiens ad expellendam omnem malitiā omnis alterius amoris, & bene potest resistere ad gladium omnis amoris illiciti. Non solum autem in prædicta visione datur amor creatus de quo dictum est, immō ipsa visio increati esse di-

mittit in anima vnum amorem
in creatum, cui amori anima nihil
potest operari, quia anima est to-
taliter absorpta ab ipsa visione.
Sed ipse amor inclitus opera-
tur..

Attendendum auté est, quod
quando hæc visio data fuit ani-
mæ, anima operabatur, & tota se
desiderabat quomodo melius
ipsi summo esse posset vniri: po-
stea autem ipse amor increatus
operabatur in anima, & inspira-
bat sibi quomodo recederet ab
omni creatura, vt anima posset
sibi melius vniri: vnde ipse amor
in creatus operationes amoris o-
peratur. Principiū autem huius
amoris in operatione sua, est illu-
minare, & nouum desiderium
dare.

Est enim amor fortis nouus, ad
quem amorem nouum anima
nihil operatur: ipse enim amor
in creatus operatur omne bonū,
quod per nos fit: & per nos, nos
operamur omne malum, bonum

autem, non ex nobis sed ab illo
 increato amore. Et ista est vera
 humilitas, & annihilatio videre
 in veritate, quod nos non sumus
 operatores alicuius boni, & qui
 sic sentit, habet spiritum veritatis.
Signa o- Amor autem Dei nunquam stat
peratio. ociosus, nam viam crucis cogit
nis amo- sequi corporaliter.
ris Dei.

Et istud est signum operatio-
 nis veri amoris, surgere, & ap-
 portare animæ crucem, id est,
 longam pœnitentiam quantum
 vivit, & magnam & duram quan-
 tum commodè potest. Hic verus
 amor non apportat risum in ore,
 nec in comedere, nec in bibere
 inordinatur, nec affert aliquam
 alacritatem vanam, nec dicit nō
 teneor alicui legi, sed semper le-
 gi se subiicit, immò etiam vbi nō
 est lex, ipse sibi facit legem. Et
 cum amor operatus fuerit ope-
 rationes crucis & pœnitentiæ vi-
 uæ, & longæ, & arduæ quantum
 vivit, & quantum potest, tunc vi-
 debit in veritate se inutilem, &

in veritate se non nisi malum operantem. Ipsum autem Deum cognoscet totum amorem, & se totum odium: & habita in veritate hac cognitione, de necessitate oportet quod faciat pœnitentiam corporalem: siue autem pœnitentia sit homini leuis ad portandum, siue difficilis, totum operatur ipse increatus amor, diuersimodè tamen propter veritatem animæ. Non igitur grauet nos operatio de pœnitentia, quia Deus in nobis ipse operatur, & ad prouocandum voluntatem nostram, & consentiendum Deo in nobis eam operanti, verus magister venit pro nobis ad faciendum pœnitentiam, & ad dandū exemplam eius nobis, toto enim tempore vitæ suæ in amarissima pœnitentia vixit. Et qui ad visionem increati, & ad visionem esse Dei eleuatur in cruce, & in operibus virtuosis quietantur, & cum nouo amore infocato & ignito ad maius operandum pro-

380 *De via qua ad amorem*
uocantur. Illi autē qui non sunt
in hoc spiritu veritatis, faciunt si-
bi idola de operibus virtuosis, si-
bi gloriam attribuentes. Et pri-
mum idolum faciunt sibi de lu-
mine, & scientia & discretione
sibi datis, quod est flendum: nam
totum bonum quod est in nobis
operatur amor increatus qui
non extinguitur in se in æternū.
Cui est honor & gloria in secula
seculorum, Amen.

*Sexagesimum quintum capitulum. De
via qua ad amorem Dei perueni-
tur, & de conditionibus & proprie-
tatibus amantium, siue qui eum sunt
amaturi.*

VIA autem ad hunc amorem
est per continuam, & affi-
duam, & deuotam, & ardentem
orationem, & lectionem libri vi-
tæ, de quo satis dictum est supra,
per quam datur & accipitur co-
gnitio Dei, quæ est omninò ne-
cessaria ad habendum eius amo-

rem, vt supra dictum fuit. O charissimi hortor, vt diligamus Deū, & transformemur totaliter in ipsum. Iste enim Deus homo, Deus increatus, Deus incarnatus totus est amor, & nos totus diligit, & totaliter vult diligi, Vnde vult filios suos esse totos transformatos in se per amorem. Voco autem filios spirituales per amorem dilectionis, illos qui vivunt in gratia, & charitate in ipso Deo bono perfecto cum perfectione amoris transformati.

Omnes enim sumus Dei filij per creationem, sed filij sui spirituales electi sunt in quibus ipse Deus amor posuit suum amorem, & in quibus delectatur propter suam similitudinem quam inuenit in ipsis, quam similitudinem in animam cuiuscunque filij Dei ponit, & facit, & format solum gratia Dei, & perfectus amor diuinus, perfectum dico qui iam vitam & mores transformavit in similitudinem vitæ Christi

Nota, omnes filij Dei per creationem non sunt sui spirituales electi.

pauperis, despecti in hoc mundo, & dolorosi. Itaque Deus nobilis per naturam vult totum cor filij sui & non partem: & vult ipsum sine medio, & sine societate & impedimento quocunque contrario. Sed ipse est, ita curialis erga animam quod si anima dat sibi totum cor, totum libenter accipit, si partem, partem accipit, licet perfectus amor naturaliter totum velit, & non solum partem. Scimus enim quod sponsus diligens sponsam suam non potest in ea sustinere, siue in secreto, siue in manifesto societatem aliquam, similiter noster Deus. Sed scio, quod si in Dei filio quilibet homo cognosceret & gustaret ipsum amorem diuinum, Deum humanatum, passionatum qui est summum bonum, daret se totum sibi, & auferret se totum sibi, non solum ab aliis creaturis, & totus diligeret, & toto corde illum Deum amosum, & transformaret se ipsum totum

in ipsum Deum humanatum
summum amorem.

Si igitur anima vult venire ad
istam perfectionē perfecti amo-
ris, qui dat se totum & seruit Deo
nō intuitu præmij quod hic ex-
pectet à Deo recipere, nec est in
futuro, sed dat se Deo, & seruit
Deo, propter seipsum, qui totus
est essentialiter bonus, & totum
propter se, & per se bonum di-
gnum est diligi propter seipsum,
debet anima intrare in viam re-
ctam, & per ipsam ambulare pe-
dibus amoris, puri, recti, feruen-
tis, & ordinati. Primus autē gra-
dus siue passus quem debet face-
re anima quæ intrat istam viam
rectam, & quæ desiderat accede-
re ad Deum est, quod cognoscat
Deum in veritate, non solum ex-
terius quasi per colorem scriptu-
ræ sicut dictum est supra, quem-
admodum enim cognoscimus,
ita & amamus, si parum obscure,
si superficialiter, si perfunctoriè
ipsum cogitamus, & considera-

384 De via qua ad amorem
mus & cognoscimus: & similiter
& consequenter parum amamus.
De his autem qualiter & quo-
modo fieri debeat, iam satis di-
ctum est.

*Tres pro-
prietates
amantiū
sciendæ,
ut quili-
bet cogno-
scat si est
verè a-
mans.* Sunt autem tres proprietates
amantium necessariae ad sciendū
& etiam aliqua signa amoris, ut
quilibet cognoscere possit, si est
verè amans.

Prima Prima proprietas est esse trans-
formatum in voluntatem amati.
Voluntas autē Christi amati vi-
detur mihi, quod sit vita quam
ostendit nobis per semetipsum,
ostendit autem nobis paupertate-
tem, dolorem, despectum & o-
bedientiam veram, quæ omnia
de facto ostendit: & cum anima
est viriliter exercitata in istis, nul-
lum vitium, nulla tentatio pote-
rit in eam intrare.

*Dei ama-
ti tres
proprie-
tates.* Secunda proprietas est trans-
formatum esse in proprietates
amati, nolo vobis dicere nunc
nisi tres. Prima est amor, diligere,
scilicet, omnes creaturas secun-
dum

dum conuenientias earum. Secunda est esse verè humilè, & benignum. Tertia est quam Deus dat legitimis filiis suis, scilicet, immutabilitas, nam quanto anima est propinquior Deo, minores & pauciores immutabiles in se habet, & ideo nos uerecundamur quādo aliqua vilis res nos mouet, & in hoc cognoscimus nostram miseriam.

Tertia proprietas est esse transformatum totaliter in Deum, & tunc est extra omnes tentationes. quia non in se, sed in illo est, & ideo quando reuertimur ad nostram miseriam, caueamus nos de omnibus creaturis, & à nobisip[s]is, & rogo vos ut sitis vestri & nolite vos dare alicui creaturæ, nec præstare ex toto sed dare vos totos illi qui dicit, diliges Dominum Deum tuū, ex toto corde tuo: & ex tota mente, & ex tota anima & ex omnibus viribus tuis.

Signa autem amoris sunt hæc.

R

*Signa
veri amoris.*

Primum signum veri amoris, est quod amans submittat voluntatem suam voluntati amati.

Secundum, est quod facit relinquere omnem aliam amicitiam quæ huic posset esse contraria, etiam facit dimittere patrem & matrem, sororem, fratrem, & omnem aliam affectionem contrariam voluntati amati.

Tertium, est quod nihil occultum potest esse in vno quod alteri non reuelet, & hæc tertia operatio secundum iudiciū meum est summa & complementum omnium aliorum signorum, & operationum amoris.

Quartum, est quod amans studeat assimilari amato, vt si amatus est pauper, quod amans studeat depauperari, si vilificatus, quod studeat vilificari, si dolorosus, quod studeat de dolore habere participationem, vt sit similis vtriusque conditionis: non enim videtur quod amor perfectus

possit fundari inter diuitem & pauperem, honorabilem & vilem, dolorosum & delitiosum, valde enim distant hæ conditiones, & inter tales non potest esse amor perfectionis, quia vnus cõditionem alterius non participat. Amor autem est virtus non solum assimilatiua, sed vnitiua quæ fertur semper in suum simile nõ in disforme. Amor autem æternus Christus Iesùs omnia ista signa habuit, quia submisit voluntatem suam homini: factus obediens vsque ad mortem interficientibus ipsum, cum tamen solo nutu posset resistere si voluisset. Item fecit ipsum relinquere omnem aliam amicitiam, parentum, matris, & aliorum, immò & suæ carnis propter amorem hominum, morti se tradens, & eos in cruce derelinquens, iterum secreta sua nobis reuelauit vt ipsemet dixit, iam non dicam vos seruos, &c. Item similem homini se facere voluit, ideo veram

humanitatem eius assumpsit, & mortalitatem, factus homini similis, per omnia præterquam in culpa. Ergo & nos omnia hæc facere debemus propter ipsum alius amor ex parte nostra claudicat, & tantò, & tam visceroso amatori facimus iniuriam manifestam. Igitur faciamus nos ei per omnia similes, qui nostris miseriis per omnia similem se fecit, pœnitentiam, scilicet, faciendo in paupertate, despectu, & dolore, & cordis contritione, in quibus ipse semper vixit. Si enim vnus solus faceret pœnitentias omnes quas omnes homines de mundo faciunt, non esset sufficiens ad recompensandum minori guttæ sudoris, quem Christus pro nobis effudit, & non esset sufficiens ad promerendum minus gaudium Paradisi, quod nobis promittitur, nec ad satisfaciendum pro minori peccato à nobis perpetrato mortali, nec ad satisfaciendum Deo pro nostra

creatione. Vnde quisque deberet conari ad faciendum pœnitentiam in occulto quanto plus potest, & desiderare quod non potest, & etiam facere in publico, dummodo in intentione nolit videri: quia dimittere bonum vt non videatur, est tepiditas & pusillanimitas. Vnde nullo modo debemus propter hoc dimittere. In his habemus exemplum nostri magistri, qui multa fecit quæ nunquam fuerunt scripta, nec seita cum tamen amore nostri multa fecerit in publico, nec propter hoc quia videbatur ab aliis hoc dimisit. Quod & si nobis durum videatur pœnitentiã facere, tamen tribulationes nobis à Deo immixtas placeat cum patientia & gaudio tolerare, & facere de necessitate virtutem. Qui enim sunt afflicti, & tribulati interius & exterius, non est dubium quod est certum signum, quod sunt dilecti ab amato.

In publico quomodo faciendum sit bonum.

Nota.

Quod enim Deus pater dilexit, & elegit, & dedit suo charissimo vnigenito, hoc vnigenitus diligit, & infligit & dat charissimis filiis suis. Elegit autem Deus pater suo filio paupertatem, despectum, dolores, persecutiones, afflictiones exterius, interius vero tædium, pauorem, timorem, angustiam, agoniam, &c. quæ sustinuit Dei filius magister innumerabilia, & tot & tanta, quod nulla lingua posset exprimere nec cor cogitare. Studeamus igitur sustinere tribulationes temporales cum patientia, immo & cum gaudio. In eis enim signum recipimus, quod sumus dilecti & electi ab amato, & recipimus aram suæ hereditatis. Respicite in doloribus vestris dolores istius Dei hominis desolati, & erit remedium omni vestro dolori.

*Tria in
nobis ope
ratur sã
ctiss. Tri
bulatio.*

Tria enim facit ista tribulatio sanctissima quæ non cognoscitur.

Primū, est quod facit nos con-

uerti ad Deum, & si conuersi sumus, facit nos magis conuerti & adhærere.

Secundum, est quod facit nos crescere, sicut enim bona terra bene præparata adueniente pluuia, germinat & fructificat, ita adueniente tribulatione anima crescit in virtutibus.

Tertium, est quod purificat, & confortat, quietat, & tranquillat. Ista enim sanctissima tribulatio multum conuenit nobis, nec eã vitemus nec abhorreamus, quia secure, & toto corde dico quod aduocati nobiles, & testes veraces quibus magis creditur in conspectu Dei, sunt istæ tribulationes sanctissime & præciosissimæ: quarum valor est nobis ignotus, eis enim emitur regnum cœlorum, paupertate enim & luctu, & dolore, & persecutionibus obtinētur gaudia sempiterna.

Nota, boni aduocati, & testes ad Deū veraces pro nostra salute.

Credo enim firmiter quod nihil aliud tantum facit ad bene vi-

392 *De via qua ad amorem*
uendum, sicut hæc tribulatio,
vnde in omnibus tribulatis e-
go habeo vnam sanctam inui-
diam.

*Tribula-
tiones v-
tiles.*

Scio enim filioli mei quod no-
bilitas & valor qui exit de tribu-
latione, non est nobis cognitus,
quia si esset cognitus, esset de ea
magna rapina & rapina, & qui-
libet raperet ab alio de quo tribu-
lari posset. Lumen tribulatorum
& solatium confortet nos sub
onere tribulationum, cui sit
gloria in secula seculorum, A-
men.

Tribulationes autem quæ sunt
in paupertate, despectu, & do-
lore videntur mihi multum vti-
les nobis, & conuenientes, ratio
huius est, quia oportet quod ho-
mo cognoscat se, & Deum:
cognitio autem Dei supponit
cognitionem sui, hoc modo, vt
videat homo & consideret &
videat quem offendit, & confi-
deret diligenter quem offendit. &
ex hac consideratione datur gratia

super gratiã, lumen super lumen,
visio sup̄r visionē, & ex his inci-
pit venire ad cognitionem am-
pliolem Dei, & quanto amplius
cognoscit, amplius diligit, & quã-
to plus diligit, tanto fortius ope-
ratur, & ista operatio est signum
amoris, & mensura, quia in hoc
cognoscitur si amor est purus,
verus, & rectus, si diligit & ope-
ratur efficaciter, & tolerat quod
dilexit, & operatus est ille quem
diligit. Christus autem quem di-
ligit operatus est, & tolerauit cū
gaudio tria prædicta quandiu
vixit, qui ergo ipsum diligit, de-
bet illa diligere & operari, quan-
to igitur ipse sapientissimus sibi
hæc elegit, tanto nobis etiã con-
uenientiora esse monstrauit.

R v

Sexagesimum sextum capitulum. De aliquibus donis Dei, & de conditionibus quibus cognoscitur animam in eius amorem esse transformatam.

*Nota
Cōditio-
nes & di-
uina do-
na, qui-
bus quis
cognoscit
animam
suam in
Dei amo-
re trans-
formatā.*

HÆc sunt dulcissima Dei dona, quæ quicumque obtinere poterit, sciat se perfectè cōpletum, & perfectū & cōsummātū in Deo dulcissimo Iesu Christo & esse perfectū ipsum dulcissimū Iesum Christū in eo per transformationē, & quanto magis in his perfectus erit tanto magis esse transformatum Iesu Christi erit in eo.

Primum, est amor paupertatis quo anima expoliat se ab amore omnis creaturæ, ita quod nullius possessionē vult habere, nisi Domini nostri Iesu Christi, nec sperat in adiutorio alicuius creaturæ in hac vita, & hoc non solū diligit corde, sed ostēdat per opus. Secundū, est quod desideret

despici & vilipēdi, & opprobriari ab omni creatura, & velit quod omnis creatura credat ipsam esse opprobrio dignā, ita quod nullus compatiatur sibi, nec velit vivere in corde alicuius creaturæ, nisi solius Dei, nec ab aliquo alio aliquid reputari quocunque modo. Tertium, est quod desideret dolorari, & puniri, & impleri, & superinfundi omnibus dolorib⁹ cordis & corporis dulcissimi Iesu Christi, & dulcissimæ matris eius & desideret quod omnis creatura faciat sibi istos dolores sine intermissione, & si non potest ista tria velle, sciat quod multum est longe à Christi benedicta similitudine, quia ista tria associauerūt eū in omni loco, & in omni tempore & in omni suo actu, similiter & suā matrē, scilicet paupertas dolor & despectus, & ignominia in summo. Quartū est quod quæcūque persona cogitet se esse indignā tanto bono, & nullo modo posse ista habere à se, &

396 *De donis Dei & de condit. ani.*
quāto plus de istis habuerit, tan-
to sibi videatur quod minus ha-
beat: quia de re amata qui mul-
tū se credit habere, perdit amatū.
Vnde nunquā sentiat se ad hoc
peruenisse, sed semper videatur
quod incipiat de nouo, & quod
adhuc nihil fecerit, & quod non
habuerit aliquid de istis. Quintū,
est quod continuè nitatur cogita-
re quomodo ista fuerunt in Chri-
sto, & continuè saporosa oratio-
ne clamet ad Deum, quia ista sua
vestimenta, & istam societatem
mittat in cor suum, nihil aliud pe-
tendo, & in perfecta transforma-
tione omnium istorum sit sibi
omne gaudium in hac vita, & ni-
tatur ascendere ad cogitandum
quomodo cor dulcissimi Iesu
istis plenum fuit, & super ple-
num & infinitum, plus quam
ipse ostenderit in corpore. Sextū
est quod fugiat tanquam summā
pestilentia omne illud quod im-
pedit eā ab istis, siue sit persona
carnalis, siue sit spiritualis, & om-

in amorem Dei transform. 397

ne illud quod in rebushuius mū-
di sibi appareret dissimile, vel
contrarium istis, horreat, & des- *Nota.*
piciat, & fugiat sicut serpentem.

Septimum est, quod super nul- *Fugien-*
lam creaturam ferat iudicium, *dum à*
nec impediat se de iudicando *iudicio*
alios, sicut dicit Euangelium, *aliorum.*
immo reputet se viliorem omni-
bus quantumcumque malis, &
indignissimis omni gratia Dei.
Scias quod quicumque ista me-
rentur habere in hac vita, & in
præsenti pugna, Deum plenè ha-
bebunt in patria: immo anima
per transformationem fit tota
Deus, cui in hac vita Deus dat
de sua transformatione, quod
videlicet sit transformata in suos
despectus, penurias, & dolores,
quia non debet anima appetere
in ista vita consolationes, spi-
rituales, nisi fortè propter suam
infirmiorem refocillandam, sed
solum appetere perfectam Chri-
sti crucifixionē dolorosam, pau-
perem, & despectam.

Sexagesimum septimum capitulum. in
quo tractatur de sanctissimo Sacra-
mento altaris.

DE Sacramento autem amo-
ris & gratiæ, propter quod
& Eucharistia dicitur & vocatur,
nunc aliquid plus prædicta est
dicendum. Ipsum enim habet
efficere in nobis & orationem
deuotâ, & virtute eius impetra-
tiua efficitur. Similiter dare hu-
militatem cordis profundam, &
totius charitatis, & veri amoris
promotiuum & collatiuum est.

Non enim dubito, sed sum
certa, quod quæcumque anima
videret, & contempleretur in
istò sancto Sacramento, non pos-
set esse ita sicca de amore, quin
de ipso non esset statim tota in-
fusa, perpendendo quomodo in
hoc Sacramento fuit amata. Vi-
detur autem mihi quod veritas
istius Sacramenti, & hoc sacro-
randum. sanctum mysterium ab illis qui

*Sacra-
mentum
altaris,
cum ma-
gna dili-
gentia est
conside-
randum.*

istud sacrificium volunt celebra-
re, & recipere, cum magna dili-
gentia est cōsiderandum: & non
debet anima in hac considera-
tione transire velociter, sed nec
cursoriè, sed magna diligentia &
pondere ibi stet, & demoretur:
quamuis autem inexplicabilia
sint quæ de hoc Sacramento san-
ctissimo dici possunt, videtur
mihi quod ad septem considera-
tiones reduci possunt, quæ vi-
dendæ sunt & considerandæ si-
gillatim.

Primo enim istud sacrosanctum
mysterium & nouum & summè
mirabile, & nostræ rationis ex-
cessiuum. Istud enim mysterium
quamuis antiquitus fuerit figu-
raturum, vt apparet in sacra scriptu-
ra: Antiquum quidem est quan-
tum ad figuram, scilicet nouum
quantum ad exhibitionem, &
veritatem ipsius Sacramenti, in
quo creatura recipit magnā no-
uitatem, quia bene scimus & per
fidem tenemus sine aliqua dubi-

*Septem
conside-
rationes
præcipue
habendū
in Sacra-
mēto al-
tis.*

*Prima
Nouum
& sum-
me mira-
bile.*

ratione, quod ille panis, & id vinum per diuinam potentiam infinitam ad illa sanctissima verba ordinata quæ dixit Christus ordinator Deus humanatus, & quæ debet dicere, & dicit Sacerdos eius minister, substantialiter fit Christus, ita quod illa substantia panis & vini transsubstantiatur, & fit corpus Christi, & Christus Deus & homo est in illo mysterio consecrato, remanente colore, & sapore, & virtute, & forma, & modo, & tota qualitate ipsius panis & vini, non in ipso, sed per diuinam potetiam supra eorum propriam naturam in seipsis: hic enim color est in seipso, & sapor in seipso, & forma in seipsa, & qualitas in seipsa. Vnde grandis est ista nouitas in veritate quam facit diuina sapientia sua summa charitate & infinita potestate, & summa bonitate quam facit creator in sua creatura, præter alias multas, & spirituales nouitates quas ipsum corpus, & sanguis

Christi facit in amicis, & electis suis. Nullus autem miretur de his, nec de aliis quæ fiunt in hoc Sacramento, si pensamus potentiam facientis: nec miretur quis quomodo potest esse in tot altaribus, similiter & ultra mare, & citra mare, & ita ibi sicut hic & hic, nam ipse dicit. Ego sum incomprehensibilis vobis, & ego Deus feci hoc sine vobis, & operor sine vobis, & non est mihi aliquid impossibile: & ego sum ille qui feci vos tales, quod nunc propter bonum vestrum non poteris intelligere, quia si voluissem, potuissem vos facere potentes ad intelligendum, sed hoc feci ut mereamini per fidem vestram, quæ meritum non haberet, si hoc clarè quomodo fit videretis, credite igitur nihil dubitantes.

Secundo istud Sacramentum est summè amabile, & ad amorè inflàmmativum. Illud enim quod movit ordinatorem istius Sacra-

*Secundè
Summe
amabile.*

Quid
mouit
Christū
Deū ordi-
natorem
sacramē-
ti.

menti sanctissimi, non fuit timor alicuius rei, nec utilitas quam ex hoc ipse sortiretur, nec scio quod nomen imponam ei, nisi amorem sine mensura: propter enim ineffabilem amorem quem habebat nobis, istud Sacramentum instituit: quia enim erat totus euisceratus amore in nobis, ideo se totū ibi posuit, se totum dimisit, & pro sēper scilicet vsq; ad cōsummationem seculi. Non enim hoc solum fecit propter memoriam suæ mortis quæ est nostra salus, sed etiam hoc fecit ad hoc vt remaneret totus nobis & semper: & quicumque vult intrare istud profundum, oportet quod habeat bonos oculos.

Attende
deuote.

Sciens enim corporaliter in cœna sua se citò esse separādum, euictus amore qui semper amantem & amatum habet coniungere, istud sacramentum instituit, vt semper posset corporaliter nobis esse iunctus. O amor inextinguibilis, amor ardentissimus ve-

raciter est, & fuit iste quem nobis habebat, quod quantumcumque præsentia mortis esset sibi præsens, & præsentiebat statim dolores horribiles affuturos, eisdem peccatoribus se persequentibus se dare voluit, vt saltem nobiscum in hoc Sacramento posset esse semper, cuius delitiæ sunt esse cum filijs hominum. Et quæ anima est ita crudelissima, quæ considerâdo istum amorem si benè & profundè consideraret, non moueretur ad reamandum tantum amatorem, qui nec in vita, nec in morte nostri obliuisci voluit, scilicet se totum, ac tantum dare voluit, vt per amorem nobis esset vnitus? veraciter non est anima si bene pensaret hunc amorem, quin se totam transformaret in amorem, se totam sibi conferendo.

Tertio istud Sacramentum est *Secunda*
summe compassibile, & ad com- *Summe*
passionem & dolorem summè *cõpassibi-*
prouocatiuum, dolorem enim *le.*

mortalem, & ineffabilem habuit cum istud sacratissimum ordinabat: erat enim in puncto separationis à suis charissimis discipulis, & à virgine amantissima matre, & sciebat & videbat in sui præsentia omnes qui eum derelinquere debebant. Videbat suū proditorem, & alium negatorem, quibus corpus suum, & seipsum tradebat, & de proximo imminebant dolores acutissimi, in quibus debebat esse derelictus, præsentiebat mortem horrendā, verbera, contumelias, crucem, clavos, & cætera sibi parari: ratione quorum statim post cœnam in oratione sudavit vsque ad guttas sanguinis non modici, scilicet decurrentis in terram, & tamen non dimisit quin illud institueret, & se nobis daret, quinimo istud Sacramentū nihil aliud videtur esse ita proprium quam quoddam memoriale illius acerbissimæ passionis, & effusionis sui sanguinis pro nobis miseris,

ideo & Christus ait: quotiescumque hoc facitis, facite hoc in meam commemorationem, & quæ anima posset videre istos dolores, quin transformaretur in dolorē? certè nulla, nisi quæ communionem non habet ex corde illius acerbissimæ passionis.

Quarto istud sacramentum est summum, dignum & venerabile, & ad reuerentiam summè humilitatiuum. Ordinator enim istius sancti sacrificij est homo Deus, deus summus & increatus. Anima enim considerando hoc Sacramētum, debet pensare non solum ordinatorē, sed id quod in Sacramento continetur. Continetur enim ibi Deus increatus, inuisibilis, omnipotens, omnia sciens, iustus, summus, & misericors, creator cæli & terræ visibilium & inuisibilium, & hoc est maius quod occurrit ibi ad cogitandum. Postea occurrit alia res minor, quam in hoc Sacramento inuenit coniuncta cum illa

Nota.

Hæc quotiescūque feceritis in meam memoria facietis.

Quomodo sit cōsiderādū.

Quarta. Dignum venerabile ac humilitatiuum.

Nota.

Anima
in hac
vita, ma-
gis recrea-
tur in
Deo hu-
manato,
quã in-
creato,
Quare.

re maiori, quia inuenit ibi Deum humanatũ id est diuinitatẽ & humanitatẽ in vna persona cõiũctas, & vnitas: & quandoq; in hac vita presenti anima recipit maius delectamentũ in isto minori, quam in illo maiori, quia anima est magis capax, & magis conformis isti minori, quod videt in isto Deo incarnato, quam sit aliud quod videt in ipso Deo increato, quia ipsa anima est creatura quæ est vita carnis suæ, & omnium membrorum corporis sui, vnde delectatur in hac vita in increato Deo quẽ ibi videt humanatum, & Christum creatorem, & creaturam, & deitatem, & animam cum carne, & sanguinem, & cum omnibus membris sui corporis sancti. Videt ibi anima vnionem tantarum rerũ ibi contentarum, & de minori, sed de humanitate fertur ad diuinitatem, & è conuerso. Videt igitur anima, si bene consideret primo diuinitatem ineffabilem, in qua sunt omnes

thesauri sapientiæ, & scientiæ, & diuitiarum immarcessibilem.

Videt ibi in illa diuinitate delicias quæ solæ satiant mentem nostram, & alia multa ineffabilia. Videt ibi preciosissimam animam cum omnibus virtutibus & donis spiritus sancti, & sanctissimam oblationem immaculatam.

Videt ibi corpus, precium preciosissimum nostræ redemptionis. Videt ibi sanguinem quo redempti, & viuificati sumus, & alia ineffabilia. Quæ quidem omnia hæc summè debent prouocare nos ad reuerentiam exhibendam, nam ibi veraciter est, & continetur ille quem adorant cunctæ cæli dominationes, timēt omnes spiritus cælestes, & tremunt omnes cæli fortissimæ potestates. O si videremus sicut ipsi, in quanta reuerentia & humilitate istud Sacramentum tractaremus, & reciperemus? Quæ enim superba anima est, quæ si hæc benè consideraret, & in con-

spectu huius sacramenti corde
& corpore non humiliaretur?

*Quinta.
Summe
altum,
spiritua-
le & ele-
uatiuū.*

Quinto est summè altum Sa-
cramentum & spirituale, & ad
cælestia eleuatiuum. Hoc enim
sacramentum ordinauit sancta
Trinitas, vt scilicet restringeret
ad se rem quam diligit, vt scilicet
traheret animam à se, ad se Deū,
& extra omnes creatas, & con-
iungeret ipsam Deo increato, &
sic vitam sibi daret spiritualem,
& diuinam, & mortificaret à pec-
catis: & ordinauit ipsum sancta
Trinitas & infinita bonitas, vt
vniret, & incorporaret nos sibi;
& se nobis, & vult vt recipiamus
ipsum, vt recipiamur ab eo, &
vult vt portemus ipsum, & ipse
nos, nos fortificando, & confor-
tando. Quæ est ergo misera ani-
ma, si bene consideraret, quæ

*Sexta.
Summe
vile, bo-
norū &
gratiarū
anima
collatiuū*

non trahi debeat post tantum
dominum, post tantam charita-
tem, quæ de cælis venit, vt nos ad
se trahat de terrenis?

Sexto istud Sacramentum est
summè

summè vtile, & omnium bonorum, & gratiarum animæ collatiuum: non enim venit ad nos in isto sacramento Deus increatus cum tanta perfectione deitatis & humanitatis vacuus, sed pro certo dat animæ recipienti (dum tamen se probauerit, & non sit in volūtate peccandi) pœnarum remissionem, robur contra tentationes, impugnatores nostros restringit, & gratiam augmentat, & merita accumulatur: vnde & frequenter cum magna reuerentia est suscipiendum: verbum autem sancti Augustini de Eucharistia suscipienda, quando dicit, quotidie Eucharistiam sumere, nec laudo, nec vitupero: Dico quod sanctus Augustinus fuit sanctus & sapiens: & videns bonos cum malis in Ecclesia Dei mixtos, vt non impediret bonos, non vituperavit. Ad hoc autem vt non daret securitatem malis, non laudauit. Alia sunt innumerabilia dona & beneficia quæ confe-

Verbum sancti

Augustini de

Eucharistia suscipienda

quomodo intelligatur.

runtur nobis si dignè ipsum suscipiamus, nec est dicibile quantum gratiam recipit anima in vna sola digna susceptione, dum tamen demerita animæ non resistant.

Septima. Septimo istud Sacramentum
Summe est summè laudabile, & omnium
laudabi- gratiarum, & laudum præconijs
le. summè dignū, quicquid est boni, quicquid pulchritudinis, quicquid sanctitatis, totum est in hoc sacramento: est enim summum bonum ipsum increatum, scilicet diuinitas, & summum bonum creatum, Christi humanitas: unde laudare ipsum assiduè debem⁹.

Nota. Angeli enim assiduè laudare
Quomo- non desinunt, dicentes Sanctus,
do non Sanctus, Sanctus, & non solum
solum An- Angeli, sed & Sancti, & cun-
geli, sed cti beati vident, & sentiunt illud,
beati om & stant intra hoc sacrificium in
nes noua illo Deo bono infinito, qui facit
dulcedi- illos esse beatos: ibi enim habent
nem & semper in præsentia Deū increa-
gaudium tum, summum bonum, & Deum
habent in sacramē-
to altaris

humanatū, & in hoc sacramen-
to admirabile positum. Et in isto
mysterio recipiunt nouam dul-
cedinem, & gaudium, & faciunt
nouum tripudiū, & præconium,
& credo quod hoc sit propter
conuenientiam quam habent,
quia cōmunicant cum capite, &
membris, id est cum Christo ca-
pite Deo, & suis fidelibus, vident
enim & sentiūt, cognoscūt quod
Christus in altissimo hoc myste-
rio multum delectatur, & ibi o-
stendit, & manifestat suam boni-
tatem, & ibi habet singularem
complacentiam pro bono, & in
bono suorum deuotorum & a-
micorum, quos per hoc sacrifi-
cium sibi coniūgit: & ideo dele-
ctantur omnes Angeli & sancti
in isto mysterio cum Christo: &
faciunt nouū gaudium & tri-
pudiū & laudes, quia illud quod
placet Christo, placet similiter &
eis: placet enim Christo esse cum
hominibus in isto sacramento,
immo eius delitiæ sunt esse cum

filijs hominum. Gaudent item omnes beati de Ecclesia triumphanti pro bono & utilitate, quod propter ipsum recipiunt sanctæ animæ in militante Ecclesia. Vnde & gaudere debet tota Ecclesia, & laudare Deū de tanto beneficio, & gratijs, gratias & honorem exhibendo Deo. Quilibet igitur quando debet accedere ad hoc sanctum sacramentum debet considerare ad quem vadit, & quomodo vadit, & quare vadit: quia vadit ad quoddam bonum quod est omne bonum: & causa omnis boni. Vnde ipsum est bonum solum, sine quo non est aliquid bonum. Quod bonum sufficit, & implet omnia, & satiat omnes sanctos & spiritus beatos, & omnes iustos per gratiam, & omnes animas, & corpora illorum beatorum qui regnant in gloria. Vadit ad recipiendum illud bonum Deum, scilicet humanatum quod est omne esse, & est super omne esse. O bonum inconside-

Nota.

Alia consideranda, dum ad sacramentum acceditur.

ratum, incognitum, nō amatum,
scilicet inuentum ab illis, qui se
totis totum te volunt. Si igitur
homo cōsiderat, & respicit mor-
sellum, quod corporaliter debet
comedere, quare anima non res-
picit, & non recogitat antequam
recipiat tantum bonum, quod
æternū est, & infinitum, & quod
si indignè recipiatur, est mors a-
nimæ & corporis sempiterna? Si
vero dignè, mortem fugat, & vi-
tam æternam & beatam adducit,
& sine ipsius susceptione non est
vita: nisi enim ait Christus man-
ducaueritis carnem, &c. Debet
igitur accedere ad tātum, & tale
bonum, & ad talem mēsam cum
magna reuerentia, timore, & tre-
more, & super omnia cū magno
amore, & debet anima accedere
rota lota, & ornata, quia vadit ad
illum, qui est bonum totius pul-
chritudinis & gloriæ, & qui est
summa sanctitas, felicitas, & bea-
tudo, & altitudo, nobilitas, &
ver^o amor, & dulcedo amoris si-

414   *De sanctissimo*
ne fine: & debet ire ad recipien-
dum, vt recipiatur: debet ire mū-
dus, vt mundetur, viuus, vt viuifi-
cetur, iustus, vt iustificetur, iun-
ctus, vt incorporetur cum ipso
Deo increato, & dulciter huma-
nato, & sit idem cum eo per infi-
nita secula seculorum.

*Sexagesimum octauum capitulum. De
vltimis verbis & admonitionibus
huius sancte per modum orationis:
in quibus tractatur de mysterio san-
ctissima incarnationis Christi. Et de
reliquis mysterijs Domini nostri vs-
que ad suam Ascensionem.*

HOc est vltimum scriptum
& vltima littera quæ fecit
sanctissima Angela de Fulginio
mater nostra antequā infirmare-
tur ad mortem, asserēs tunc esse
vltimā litterarum: præsciuit enim
suum fœlicem trāsitum longo tē-
pore ante. Vnde & cum magno
affectu hæc verba locuta est, &
quasi coegit scriptorē, scribere &

& aliis myst. vsque ad Ascens. 415
dixit. O Deus meus fac me dignā,
vt possim cognoscere altissimum
mysterium tuum quod fecit ar-
dentissima charitas tua, id est al-
tissimum mysteriū tuæ sanctissi-
mæ incarnationis, quā fecisti pro
nobis, quę incarnatio fuit princi-
pium salutis nostræ. Ista autem
ineffabilis incarnatio facit nobis
duo. Primum quod implet nos *De incar-*
amore. Secundum est, quod red- *nati ne*
dit nos certōs de nostra salute. O *verbi.*
quam ineffabilis hæc charitas, su-
pra istam verē non est maior, quā
quod Deus meus omniū creator
fiat caro, vt me faceret Deum. O
amor euiscerate, teipsum exina-
nisti, & defecisti, vt me faceres:
formam vilissimi serui recepisti,
vt mihi decorem regium & diui-
num conferres: quando tamen
formā meā recepisti, nō sic fecisti
vt aliquid à tua substātia minue-
res, nec à tua deitate detraheres,
sed abyssus tuæ humillimæ incar-
nationis facit me dicere, & com-
pellit verba hæc euiscerata. O tu

incomprehensibilis, propter me
comprehensibilis. O increatus,
factus es creatura. O incogitabi-
lis, factus es cogitabilis. O impal-
pabilis, factus es potens palpari.

*Felix
culpa,
quomo-
do.*

O Domine fac me dignā videre
profundum huius altissimæ cha-
ritatis, quam nobis cōmunicasti
in ista incarnatione sanctissima.

O fœlix culpa (non tamen ex te:
sed ex Dei pietate) quæ meruisti
nobis ostendere occultissimum
diuinæ charitatis profundum,
quod nobis erat absconditum.

O in veritate, maiorē charitatem
ego cogitare non possum. O al-
tissime, fac me capacem ad intel-
ligendum hanc altissimam & in-
effabilem charitatem. O Domine,
quinque sunt mysteria, quæ pro
nobis fecisti, fac nos Domine ca-
paces ad intelligendum ipsa.

*Quin-
que my-
steria
pro nobis
Christus
fecit.*

Primum est mysterium tuæ san-
ctissimæ incarnationis. Secundum
est ineffabile mysterium tuæ do-
ctrinæ, exempli, pœnitentiæ, &
afflictionis. Tertium est mors

Et alius myst. vsque ad Ascens. 417
acerbissima tolerata pro nobis.
Quartū gloria tuæ Resurrectio-
nis. Quintum sublimatio tuæ
gloriosæ Ascensionis. Primum
est amor ineffabilis. O amor sum-
mus & transformatus. O amor
ineffabilis, benedict⁹ sis domine,
quia facis me intelligere quod
mihi natus es. O quā gloriosum
est istud scire, & intelligere, quod
ego videam & intelligam, quod
tu mihi natus es: istud intelligere
in veritate plenū est omni dele-
ctamēto, & suauitate. O admira-
bilis, quomodo sūt mirabilia my-
steria tua quæ pro nobis fecisti.
Secundū quod pro nobis fecit,
reddit nos certos de modo viuē-
di: nā natus est & incarnatus, &
vixit taliter, quod haberem⁹ præ-
sentiam documēti à Iesu Christo
nato de paupertate, dolore des-
pectu, quia in ipsis nat⁹ est, vixit,
& finiuit. Tertium mysteriū est
suæ mortis, quia etiā ad hoc na-
tus est, vt esset redemptio nostra,
& moreretur pro nobis. Quin-

que autem sunt consideranda in
ista morte Christi.

*Quinque
conside-
randa in
morte
Christi.* Primum declaratio & operatio
nostræ salutis. Secundum est, no-
stra fortificatio, & victoria cōtra
inimicos nostros. Tertium est re-
pletio, & superabundantia amo-
ris diuini manifestati per ipsam
mortem. Quartum est, quod nos
repleuit vna altissima, & euisce-
rata & profunda veritate: possu-
mus, enim per hoc cognoscere,
videre & intelligere, quomodo
Deus pater nobis ostēdit, & cla-
rificauit, & declarauit filiū in ista
incarnatione sanctissima. Quin-
tum est, quia per hoc possumus
cognoscere quomodo filius Dei
manifestauit nobis patrem, per
obediētiam quā seruauit in tota
vita sua vsque ad mortem crucis,
& per ipsam obediētiam respon-
dit Deo patri pro toto humano
genere. Fac me dignā ō increate
Deus cognoscere profundum a-
mōris tui, & abyssum ardētissime
tuæ charitatis. Fac me dignam

Et aliis myst. vsque ad Ascens. 419
intelligere ineffabilem charita-
tem quam communicasti nobis,
quando ostendisti nobis filium
tuū Iesum Christum in ista incar-
natione, & quādo iste filius tuus
manifestauit te esse patrē nobis.
O admirabilis amor, & iucūdus,
quia in te est omnis sapor omnis
suauitatis, & omne delectamen-
tum: & ita est contéplatio quę e-
leuat animam de mundo & facit
eam stare supra se & esse pacifi-
catam, & tranquillatā. Quartum
mysterium est in resurrectione,
in qua duo sunt consideranda.

Primum est, quod sua resur- *In Chri-*
rectio dat nobis firmam spem *sti Resur-*
de nostra resurrectione. Secun- *rectione*
dum est, quod facit nos cognos- *duo con-*
cere resurrectionem spirituales *sideran-*
quam deus facit per suā gratiam, *da.*
quando de mortuo facit viuum,
de infirmo facit sanum. O altissi-
mum & inenarrabile, & inco-
gnitum, & ineffabile mysterium,
in quo adimplesti perfectionem
nostram, fac me domine dignam

420 *De vij. donis & al. myst. de Asc.*
cognoscere istud altissimum my-
sterium. Quintum mysteriū est,
Ascensionis. O Domine fac me
dignam esse capacem cognosce-
re altissimum mysterium Ascen-
sionis tuæ, in quo repleta est tota
salus nostra. O Iesu Christe tunc
posuisti nos in possessionē patris
tui, & nostri. Ista quinque myste-
ria sunt schola illorum qui sunt
veri scholares, schola verax ubi
discuntur ista quinque mysteria,
est schola cōtinuæ orationis. Fac
igitur me Domine intelligere,
& cognoscere supernam cha-
ritatem cum qua creasti me, &
redemisti. O incomprehensibi-
lis fac me capacem ad intelli-
gendum tuam inestimabilem,
& ardentissimam charitatem, &
illam euisceratam dilectionem
qua elegisti genus humanum ab
æterno ad obtinendum visio-
nem tuam, & tu altissime digna-
rus es velle videre nostram.
Fac nos Domine cognoscere
culpam nostram, vt effugiamus

pœnas quas minatus es ingratis,
& non recognoscentibus hæc
ineffabilia mysteria & beneficia
tua.

*Sexagesimum nonum capitulum. De
septem donis & beneficiis spiritua-
libus inter alia dona homini à Deo
donatis.*

POST ista locuta est de septē ^{septē do-}
donis siue beneficiis specia- ^{na à Deo-}
lissimis nobis à diuina bonitate ^{homini,}
collatis & dixit. O dulcissime do- ^{spiritua-}
mine fac me capacem ad intelli- ^{lia.}
gendum ista septem dona, quæ
nobis dedisti inter multitudi-
nem aliorum donorum tuorum.

Primum donum est ineffabilis
creatio. Secundū est, admirabilis
electio qua dignatus es nos eli-
gere ad gloriam tuam. Tertium,
est donū ineffabile quod nobis
fecisti, quando tuum filiū misisti,
vt nobis daret vitam. Quartum,
est donum altissimum tuæ boni-
tatis quando dignatus es me fa-

cere sensibilem, & rationalē, &
non bestia nec irrationalem. Hęc

*Quā per
rationē à
Deo no-
bis datā
tria opē-
remur.*

admirabilis ratio quam in me po-
suiſti, facit in me tria. Primum est
quia per ipsam cognosco te ad-
mirabilem. Secundū, est quia fa-
cit me cognoscere peccata mea.

Tertium, est quia per ipsam me-
diante gratia tua resisto sensualita-
ti meæ ad peccata inclinanti. O
incomprehensibilis quia nihil a-
liud est suprā istud donum quod
nobis donasti, formasti nos do-
mine ad formam tuam, & fecisti
nos rationales, & induisti nos tuo
lumine, & de tua ratione. Quin-
tum donum est intellectus: fac
nos domine cognoscere id do-
num quod dedisti nobis, scilicet,
intellectum, ut possimus te Deū
meum intelligere. Sextum donū
est sapientia. O domine fac me
sapere ardentissimam i charitatē
tuā, cum qua donasti nobis istud
donum, scilicet sapientiam. O in-
veritate istud donum omniū do-
norum est maximum, scilicet, sa-

pete te in veritate. Septimū donum est amor. O summum esse, fac me intelligere istud donum quia omnes Angeli, & sancti nō habent aliud videre, nisi videre te amatum, & amare te, & contēplari. O donū quod est super omne donū, quia tu ipse es amor. O summum bonum dignatus es facere nos te amorē cognoscere, & facis nos amare talem amorē, & ideò illi qui venient ante faciē tuā, erunt remunerati secundum amorē quē habuerant, & nihil aliud est, quod ducat contemplatores ad contēplandum, nisi verus amor. O admirabile, mirabilia facis tu in filiis tuis. O supernū bonum. O incōprehensibilis bonitas, & charitas ardentissima. O diuina persona quæ dignasti nos substantificare in medio substantiæ tuæ, O istud est mirabile supra omne mirabile, quod facis in filiis tuis. O occultum admirabile, non est intellectus humanus, qui ad istam substantiam nō

424 *De suprema admonitione*
deficiat. Sed cum gratia & lumi-
ne diuino sentimus dictam sub-
stantiam: & ista est arra illorum,
qui sunt veri solitarij, & omnes
chori Angelorum sunt hic occu-
pati, & in ista occupatione occu-
pent se omnes illi qui sunt veri
contemplatores, & postea erunt
solitarij & à terra separati. Istorū
conuersatio in cœlis est Deo gra-
tias, Amen.

Septuagesimum & ultimum capitulum
De testamento & suprema admo-
nitioe huius sanctæ, & de transitu
& obitu eiusdem.

TESTAMENTVM & vlti-
ma admonitio sanctæ ma-
tris Angelæ, quam fecit filiis suis,
dum esset morti propinqua, sic
dicens. Filioli mei quæ dico vo-
bis, non dico solùm nisi propter
amorem Dei, & vt promisi vobis
quod nõ libenter porto sub ter-
râ aliquid quod vobis possit pro-
desse. In hoc autē quod volo di-

Ex obitu huius sanctæ. 425

cere nihil habeo facere ex me,
sed totum est Dei. Nam placuit
diuinæ bonitati dare mihi curam
& sollicitudinem omnium filio-
rum suorum, & filiarum suarum
qui sunt in hoc mundo, & ultra
& citra mare, ego autem custo-
diui eos ut potui, & doloravi eos
& plures fuerunt dolores pro eis
quam vos credatis. O Deus meus
amodo reassigno eos tibi, & rogo
per ineffabilem tuam charitatem, ut
custodias eos ab omni malo, &
conserues eos in omni bono in
amore paupertatis, despectus, &
doloris, & in transformatione, &
in imitatione tuæ vitæ, & perfe-
ctionis, quam nobis verbo, & fa-
cto, & vita viua ostendere placui-
sti. O filioli mei amantissimi ex-
hortor hac exhortatione vltima,
ut studeatis esse parui, & verè hu-
miles, & mansueti non solum o-
pere exterius, imò & ex profun-
do corde, ut verè sitis scolares, &
verè discipuli illius qui dixit: di-
scite à me, quia mitis sum & hu-

milis corde: non curatis de potentia, honoribus, nec praelationibus. O filioli mei studeatis esse parui, vt Christus exaltet vos in perfectione meritorũ & suæ gratiæ. Sitis ita humiles, quod tanquã nihil vos existere continuè æstimetur. Maledictæ sunt istæ sufficientiæ quæ tollunt animã, scilicet, potētia, honores in praelatione. Fugite ab illis, quoniã magna deceptio, & periculũ est in ipsis licet minor deceptio sit in ipsis quã in sufficientiis spiritualibus, scilicet in scire loqui de deo, intelligere scripturã, facere magnas plasmas, habere cor quasi occupatũ in rebus spiritualibus. Multotiens, enim isti tales in errorem cadũt, & difficilius corrigũtur quã qui habent temporales sufficiētiã, igitur estimetis vos esse nihil. O nihil incognitũ, ô nihil cognitum, in veritate anima non potest habere meliorem visionem, nec scientiam, quã videre suũ nihil, & stare in suo carcere. O fi-

lioli mei, studeatis habere charitatem, sine qua non est salus nec meritum. Ecce Deus dicit, omnia mea, tua sunt. O quis est qui mereatur hoc, quod omnia bona Dei sint sua? In veritate non est aliud, quod mereatur nisi charitas. O filioli mei & patres & fratres studete vos diligere inuicem, & habere istam charitatem, & mutuam dilectionem, hac enim meretur anima hereditare bona diuina, & exhortor, ut non solum habere velitis istam charitatem inter vos, imò etiam ad omnes gentes. Dico enim vobis, quod plus recepit anima mea de Deo, quando ploraui & doleraui peccata proximi, quam mea, & mundus rufat de hoc quod dico, quod homo posset plorare peccata proximi, sicut sua, vel plus quam sua, quia videtur esse contra naturam. Sed charitas quæ hoc facit, non est de hoc mundo. O filioli mei studeatis habere istam charitatem, & neminem iudicetis, & si videritis hominem

*Et de
mor-
taliter
peccante
non iudicandum.*

peccare mortaliter, non dico quod nō displiceat vobis peccatum, & quod nō debeatis abhorere peccatū, sed dico quod non iudicetis peccantes, nec contēnatis, quia nescitis iudicia Dei: nam multi apud homines videntur dānati, qui apud Deū sunt saluati, & multi apud homines vidētur saluati, qui apud Deū iā sunt reprobati, & damnati. Et scirem vobis dicere, quod aliqui sunt quos vos despexistis, de quibus habeo firmā spē, quod Deus reducet eos ad manū suā. Ego non facio aliud testamentū nisi quod recōmendo vobis istā mutuā dilectionem, & profundā humilitatem. Et relinquo vobis totā hæreditatem meam, quæ etiam Christi Iesu est, scilicet paupertatē dolorem, & despectū, vitā videlicet Christi. Illi qui habebunt istā hæreditatē, scilicet vitæ Christi, erūt mihi filij, filij enim sunt Dei: & nō est dubiū q̄ postea nō habebūt hæreditatē vitæ æternæ. His dictis

imposuit manū suā supra caput
singulorū, & ait, benedicti sitis à
domino, & à me filioli mei vos,
& omnes alij qui hic præsentés
nō sunt & sicut significatū est mi-
hi, & demonstratū à domino, ita
istā æternā benedictionem vobis
cōcedo præsentibus & absentibus
idem Christus det eā vobis cū illa
manu quæ fuit in cruce clauata.
Igitur circa festū natiuitatis dñi
quo tēpore ipsa transiit ad Chri-
stum, multo iacens infirma dixit:
verbū caro factū est, & post ma-
gnā morā quasi aliunde veniens,
dixit, ô omnis creatura deficit, &
totus intellectus angelicus non
sufficit ad hoc cōprehendendū,
& postea subiūxit, aīa mea lauata
est & mundata in sanguine Chri-
sti, qui erat ita recēs & calidus si-
cut si statim exiret de corpore
crucifixi. Postea dixit, Christus fi-
lius Dei me modo præsentauit
patri, & dicta sunt mihi ista verba
O spōsa & speciosa, ô amara à me
cū dilectione & in veritate, nolo
quod venias ad me cū istis dolo-

430 *De suprema admonitione*
ribus, sed cū iubilo & latitia in-
numerabili, sicut decet regē du-
cere spōsā suā diu amatā cū regio
vestimēto, & demonstraui mihi
vestimētū quemadmodū demō-
strat sponsus sponsæ suæ diu &
multū amatæ, sed hoc nō erat de
purpura, nec scarleto; nec de sen-
dalo, nec de samito, sed erat quod-
dā lumē mirificū quo vestitur a-
nima. Et tunc ostēdit mihi ipsum
sponsū verbū æternū, ita q̄ mo-
do intelligo quid est verbum: &
quid est dicere verbum, scilicet,
verbū quod voluit incarnari pro
me, & ipsum verbū transitū fecit
per me, & totā me tetigit, & am-
plexata est me, & dixit mihi. Veni
dilecta mea, spōsa amata, cū vera
dilectione, veni quia oēs sancti
expectant te cū latitia. Dixit etiā
mihi. Ego nō cōmittā te Angelis,
nec aliis sanctis vt te deducāt, sed
ego personaliter veniā pro te, &
assumam te ad me, tu enim mihi
facta es cōueniens, & grata meæ
majestati. Dū igitur esset propè
trāsītū, scilicet, die præcedēti di-

cebat frequēter, pater, in manus tuas cōmendo animā meā, & spiritū meū, Et semel post istud verbū dixit nobis prēsētibus. Modo ad istud verbū respōsio mihi facta est talis, q̄ impressū est cordi tuo in vita impossibile est quod non habeas in morte. Et tunc diximus, ergo vis recedere, & relinquere nos? & illa respondit tantū celavi vobis, sed ammodo non celo vobis plus, dico vobis q̄ omninò debeo recedere. Eodē die cessantibus doloribus cūctis, quibus multis diebus ante per singula mēbra interius & exterius tormētata horribiliter fuerat & multipliciter afflicta, in tāta quiete corporis, & spūs iucunditate iacebat, quod iā videbatur de promissa sibi latitia degustare. Tunc verò interrogauimus eā si prædictus iubilus erat sibi adhuc datus & ipsa respōdit, q̄ iam incœperat iubilus supradict⁹, & in hac quiete corporis, & spūs iucūditate usque post completoriū die sabba-

432 De sup. adm. & obit. huius sancte
ti lætissima iacēs, multis fratribus
circumsistētibus eā & mysteriorū
officia exhibentibus, ipsa die sci-
licet, in octaua Innocentiū, vlti-
ma hora diei, quasi leuiter dor-
miens, requieuit in pace. Et ani-
ma illa sanctissima soluta à carne:
in abyssum diē infinitatis absor-
pta, innocentiae & immortalita-
tis stolā à Christo suo sponso re-
cepit, regnatura cū Christo, quo
nos ipse per virtutem suę crucis,
& per merita suę virginis matris
& per intercessionem huius san-
ctissimæ matris nostræ Angelæ
deducat, Amen. Transiit autem
venerabilis sponsa Christi Ange-
la de Fulginio ex huius mundi
naufragio ad cœli gaudia longo
sibi ante tempore promissa. An-
no dominicæ incarnationis, Mi-
lesimo. CCC. IX. pridie nonas
Ianuarij tempore Domini Cle-
mentis Papæ quinti.

Coll. S. J. Paderb. 1644.

FINIS.

Errata sic corrigito.

PAG. 23. & in confessionem quam faciebam: lege, & in confessione quam faciebam Deomeo. p. 25. sed quod Dominus noster, l. scilicet quod Dominus noster. p. 30. non in summa paupertate, l. nisi in summa. p. 34. scilicet desiderabam, l. sed desiderabam. p. 35. sigebam desiderium, subiunge, in. p. 40. ibi impetrata, l. sibi. p. 47. vitium permissum Deo, l. permissum à Deo. p. 51. aliquem vadum, l. aliquod. p. 62. Assissimum, l. Assisium. p. 65. tumplum meum, l. templum p. 83. & animam nimis admirando, l. & anima. p. 90. postquã autem viderem, l. videram. p. 137. matri dolorissima, l. dolorosissima. p. 140. passione & mortis, l. morte. p. 144. & electi ab eo, l. subiunge, ad. p. 146. in crucifixi dores, l. dolores. p. 154. Tunc igitur incipi, l. incipi. p. 155. spectinando, l. pectinando. p. 157. mihi dolorosissime, l. dolorosissime. p. 158. crucem cum quam, l. cum qua. p. 130. secundo, repone 178. p. 195. & volunt & considerant, l. desiderant. eadem p. vita vestra magis, l. vita vestra. p. 212. O quam magni sunt, & c. l. O quam magni sunt, O quam magni sunt lectores scripturæ mee, sed non eius adimpletores & factores. Deleque annotationem factam in marginè. p. 227. Et est iste, sed, l. scilicet. p. 230. absumpsissem, l. assumpsissem. p. 237. hunc abyssum, l. hanc. p. 249. aliquem rem, l. aliquam. p. 255. bene considerent, lege si bene considerent. p. 261. stabat & vivat,

T

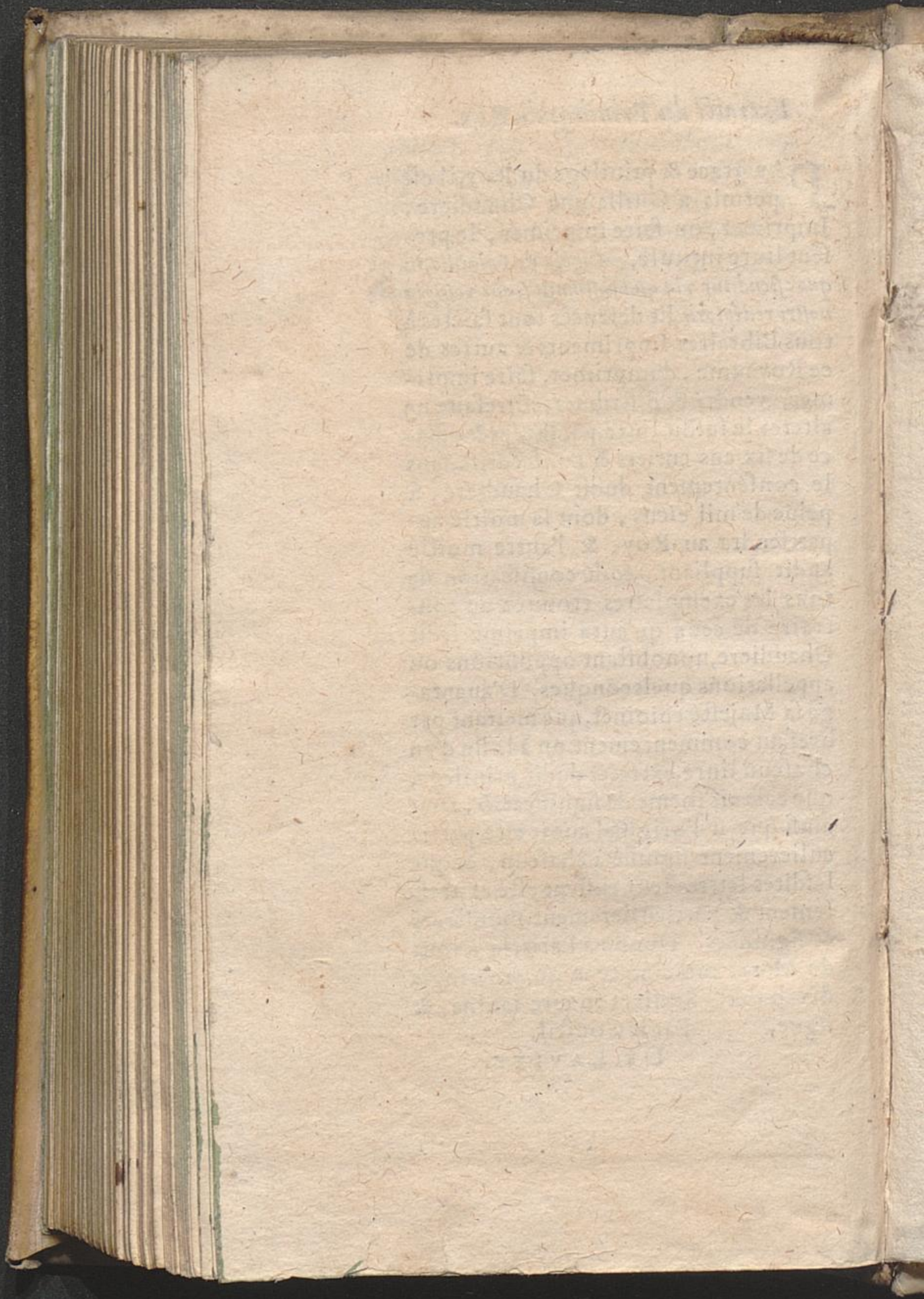
l. vivebat. pag. 303. cominabatur, l. com-
minabatur. pag. 320. mortem dolorissimam,
l. dolorosissimam. pag. 398. plus prædicta,
lege post prædicta. pag. 399. scilicet novum,
lege sed novum. pag. 338. in margine, per-
fectus orationis, lege profectus.

Extrait du Priuilege du Roy.

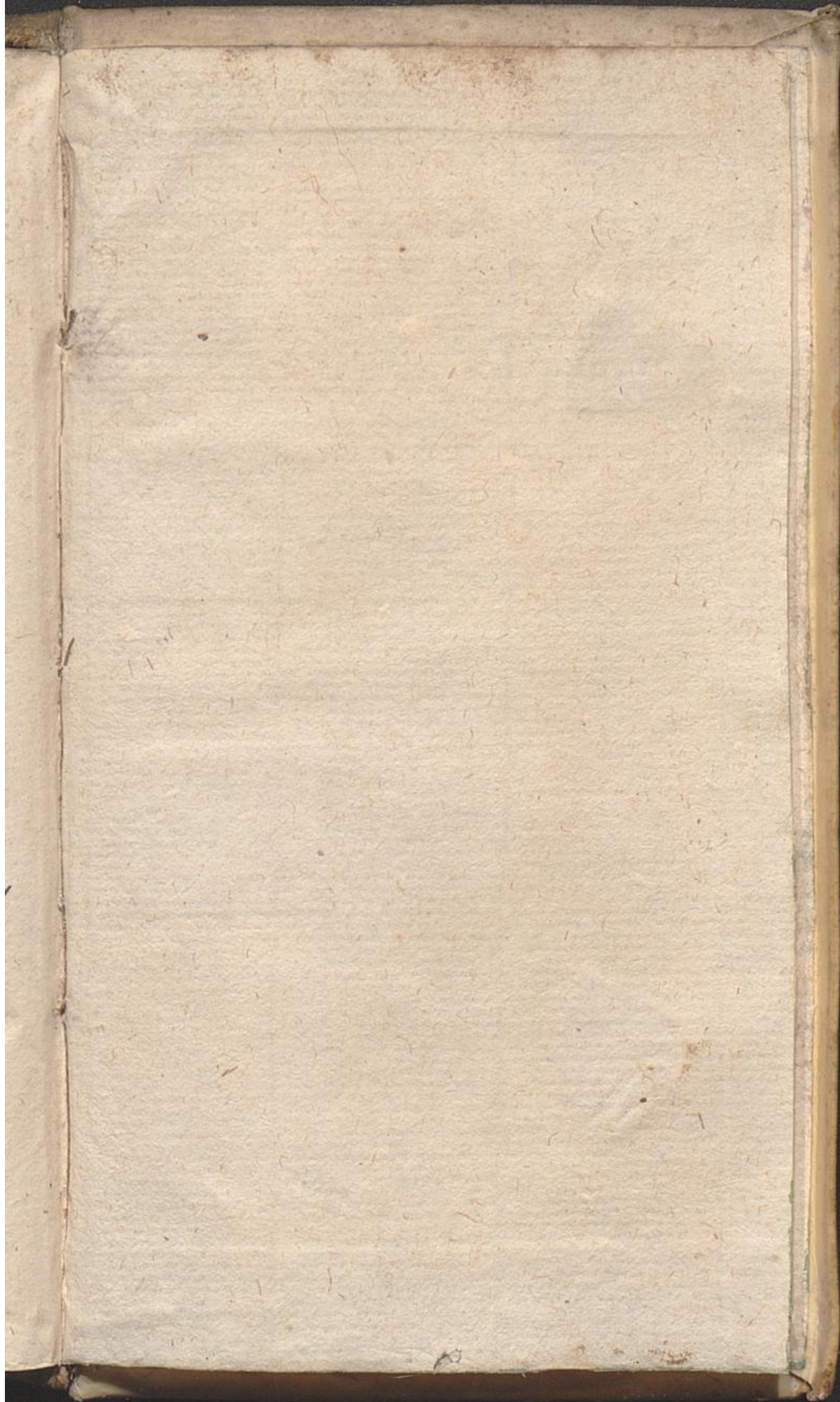
PAR grace & priuilege du Roy, il est permis à Guillaume Chaudiere, Imprimer, ou faire imprimer, le present liure intitulé, *Angela de Fulginio, in quo ostenditur via qua possumus sequi vestigia nostri redēptoris.* Et defences sont faictes à tous Libraires, Imprimeurs & autres de ce Royaume, d'imprimer, faire imprimer, vendre & distribuer, cōtrefaire ne alterer le susdit liure, par le tēps & espace de six ans entiers & consecutifs, sans le consentement dudit Chaudiere, à peine de mil escus, dont la moitié appartiendra au Roy, & l'autre moitié audit suppliant, & de confiscation de tous les exemplaires trouuez au contraire de ceux qu'aura imprimé ledit Chaudiere, nonobstant oppositions ou appellations quelsconques. D'auantage sa Majesté enioinct, que mettant par bref au commencement ou à la fin d'un chascun liure, extrait dudit priuilege, que cela ait forme de significatiō, tout ainsi que si l'original auoit esté particulierement signifié à chascun, & que lesdites lettres leur eussent esté expressement & particulierement monstrees & signifiees. Donnē à Paris, le 7. iour de Mars, mil cinq cens quatre vingts dix-huict. Seellees en cire iaulne, & signē,

Par le Conseil,

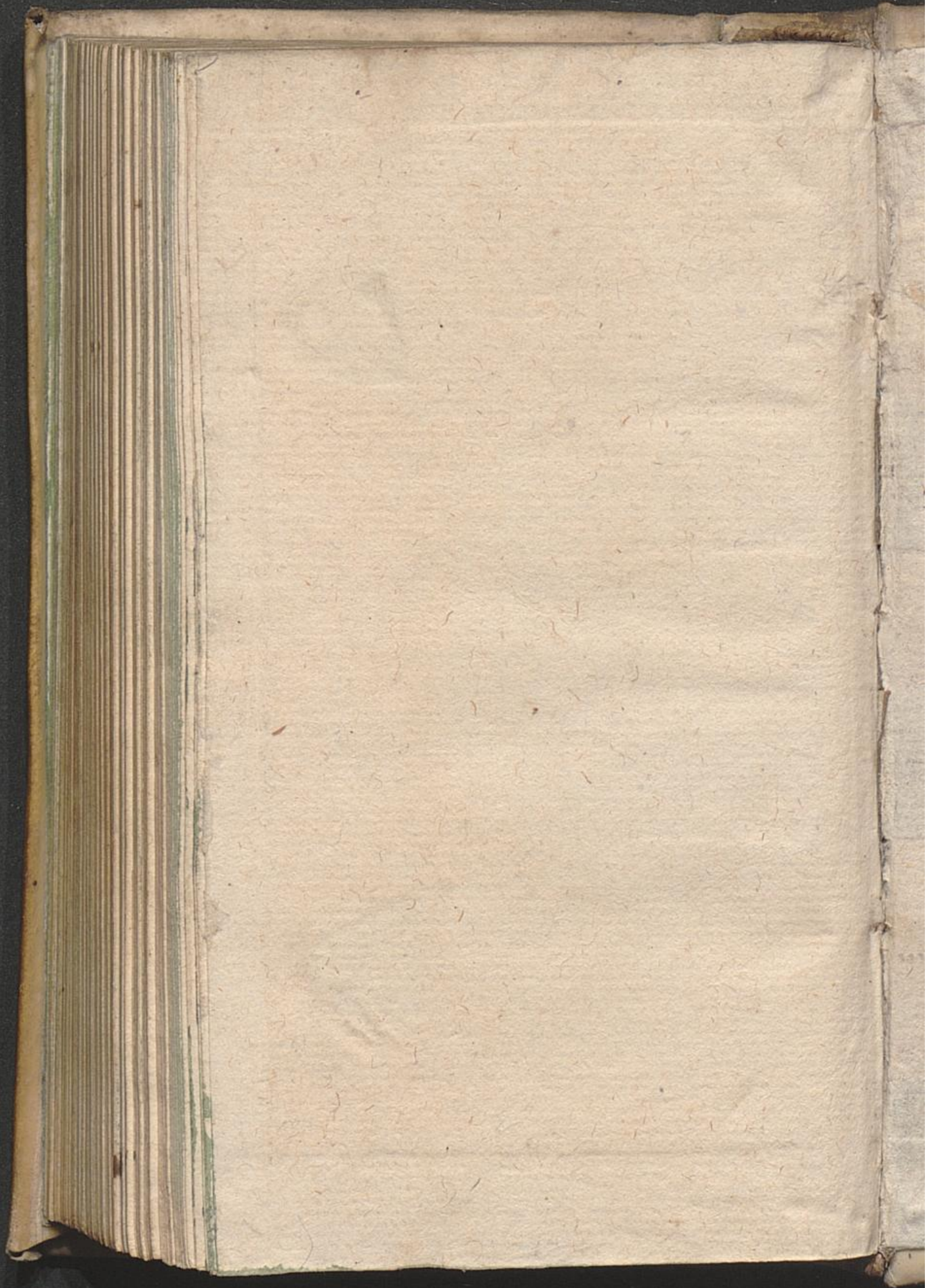
DE LAVETZ.

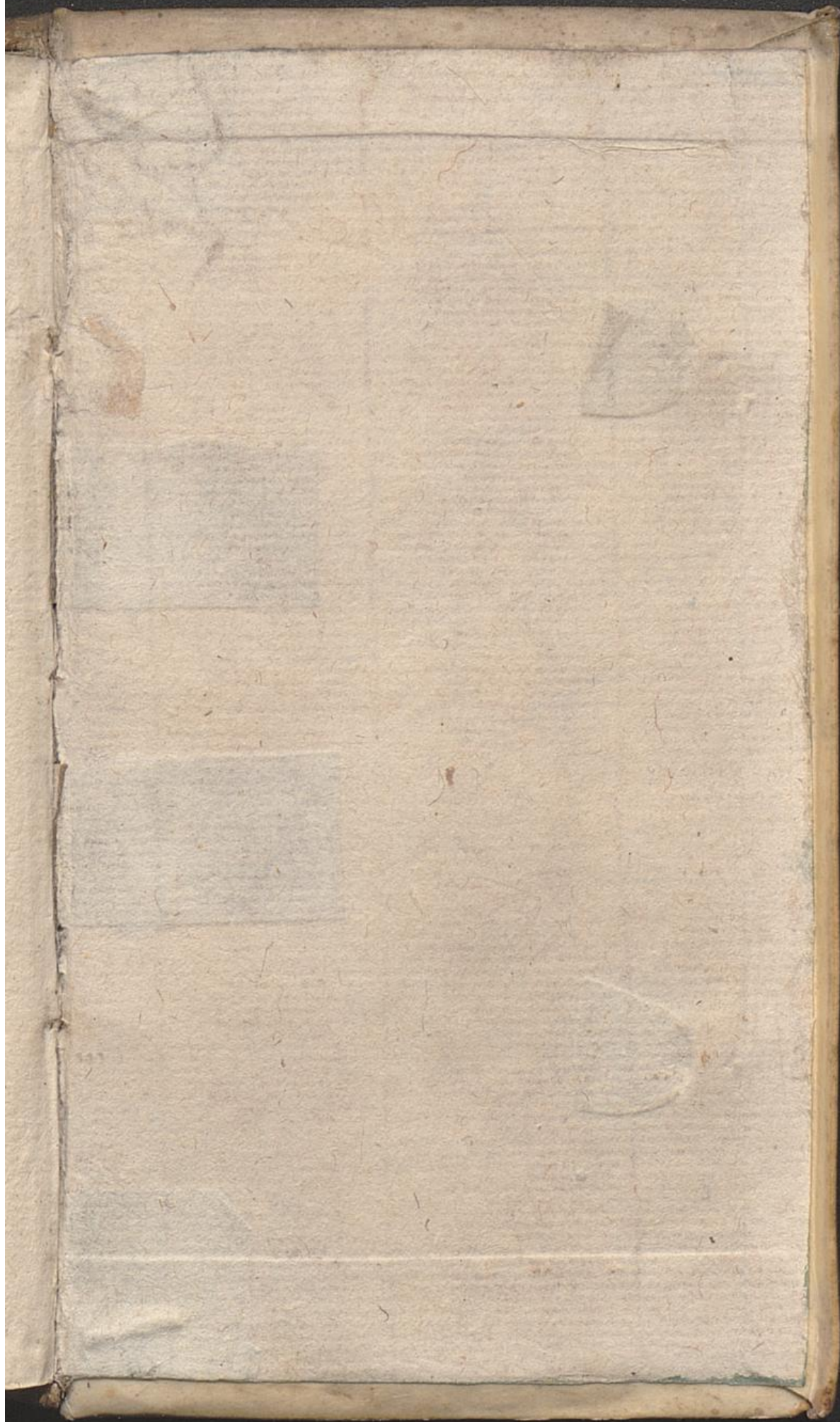

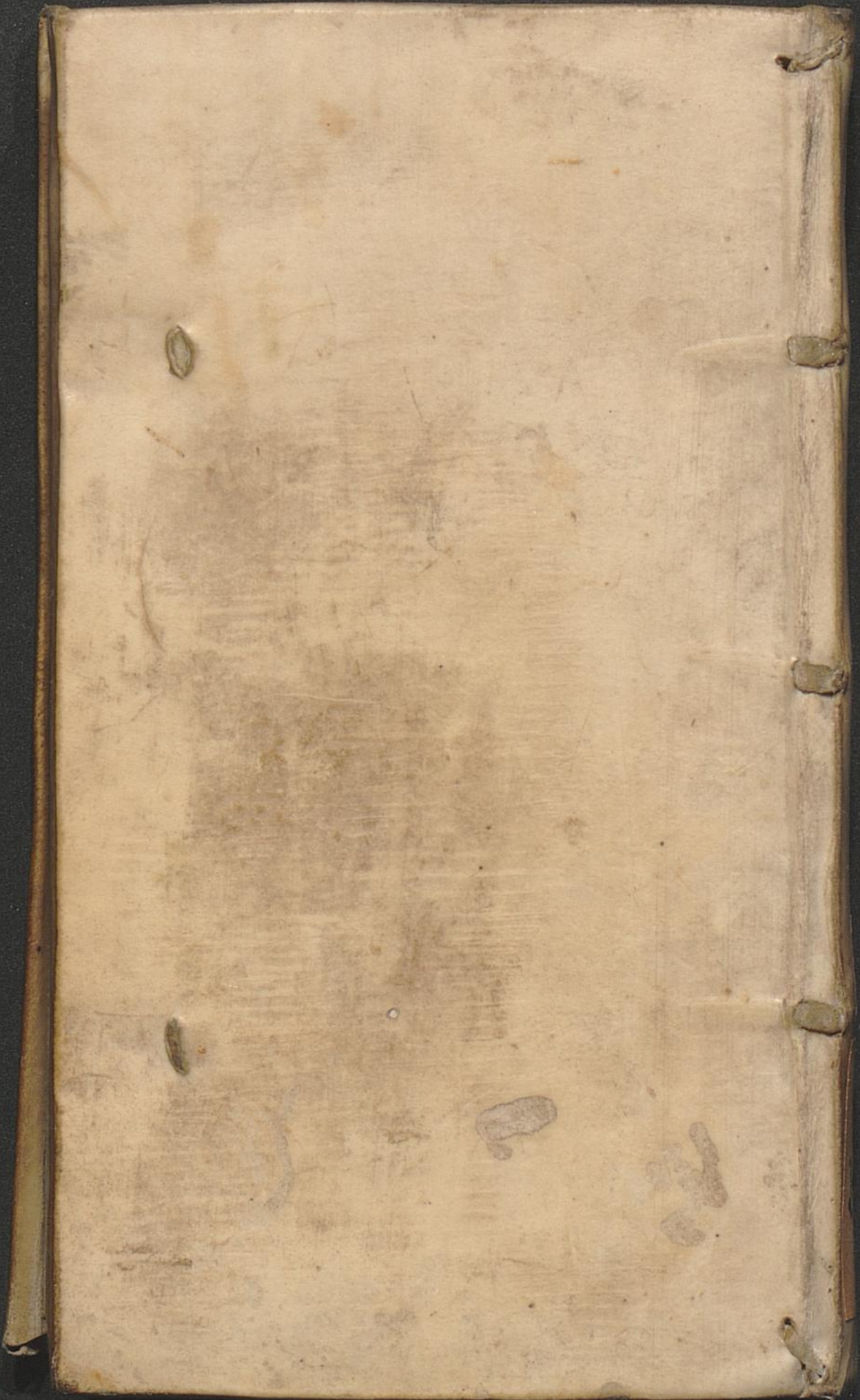
111

VIAVITA
Christi.

773

Th
2489